

Hungarowago

IX. KÖTET, 1. FÜZET. ÚJ FOLYAM. 1901 JANUÁR—MÁRCZIUS.

MAGYAR KÖNYVSZEMLE.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁNAK

KÖZLÖNYE.

A NM. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM MEGBÍZÁSÁBÓL

SZERKESZTI

SCHÖNHERR GYULA.

1901. ÉVI FOLYAM.

— I. FÜZET. —

BUDAPEST
KIADJA A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA.
1901.

TARTALOM.

	Lap
Esztegár László. Adalékok Kossuth Lajos hírlapírói pályájához	1
Thallóczy Lajos. A deszpota-méltóság bibliográfiájához	20
Varjú Elemér. A gyulafejevári Batthyány-könyvtár. (Hetedik közlemény, egy melléklettel és a szöveg közt öt hasonmással)	24
Némethy Lajos. Nyomdászok, könyvkereskedők és könyvkötők Budán és Pesten a XVII. és XVIII. században	53
Erdélyi Pál. Nagy-Bánkai Mátyás énekéhez	62
Ifj. Kemény Lajos. Adalék a kassai könyvsajtó történetéhez	65
Havrán Daniel. Adalékok a régi magyar irodalomhoz	68
Tárca. Évnegyedes jelentés a Magyar Nemz. Múzeum könyvtárának állapotáról 1900 október 1-től december 31-éig	71
A múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségének szabályzata	74
Szakirodalom. A Budai Krónika. (Ranschburg G. kiadása.) Ism. —g— — Szinyei József, Magyar írók élete és munkái IV—VII. k. Ism. e. l. — Otto Hartwig, Festschrift zum fünfihundertjährigen Geburtstage von Johann Gutenberg. Ism. <i>Grünn Albert.</i> — Catalogus codicum manuseriptorum, qui in Bibliotheca monasterii B. M. V. ad Scotos Vindobonae servantur. Ism. <i>V. E.</i> — Folyóiratok szemléje. I. Hazai folyóiratok (Egyetemes Philologiai Közöny XXIV. 8. 9. 10., Erdélyi Múzeum XVII. 8. 9., Irodalomtörténeti Közlemények X. 4., Grafikai Szemle X. 9. 10. 11. 12., Századok XXXIV. 8. 9. 10.) Külföldi folyóiratok (Archivalische Zeitschrift VIII., Blätter für Volksbibliotheken und Lesehallen I. 1—12., Centralblatt für Bibliothekswesen XVII. 10. 11. 12., Deutsche Litteraturzeitung XXI. 31. 40. 41. 42. 43. 44. 46. 47. 50. 51—52., La Bibliofilia II. 6—7, 8., Le Bibliographe moderne IV. 21—22., Revu des Bibliothèques X. 7—9., Rivista delle Biblioteche et degli Archivi XI. 7—9. 10—11., Zeitschrift für Bücherfreunde IV. 1. 2—3. 4. 5—6. 7. 8. 9.)	80
A magyar bibliografiai irodalom az 1900-ik év negyedik évnegyedében Kováts László-tól	104
Vegyes közlemények. A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége megbízásának megújítása. Mlle Marie Pellechet (—szt—). Könyvtári előadások a Magyar Nemz. Múzeumban. A Brunet-díj. A londoni bibliografiai konferencia. Művészek levelei. A régi budai nyomdának egy állítólagos harmadik terméke (<i>Kropf Lajos</i>). Újítás a betűtípusok terén (<i>Gulyás Pál</i> .) A Magyar Minerva II. (1901-iki) évfolyama. Magyar könyvészet 1886-tól 1900-ig (—e). Győri Nagy István disszertációja (<i>Krausz Sámuel</i> .) Helyreigazítás (<i>Krausz Sámuel</i> .)	107
Melléklet: A hazai nyomdák 1900-ban.	

A Magyar Könyvszemle

előfizetési díját 1901 január 1-től márczius 31-ikéig beküldték:

Az 1898. évi folyamra: A nagybányai kir. áll. főgimnázium.

Az 1900. évi folyamra: A budapesti kir. tud.-egyetem könyvtára, a kassai kir. jogakadémia, Kecskemét város (3 kor.), Márki Sándor, a nagyenyedi Bethlen-főiskola, a nagykőrösi ev. ref. főgimnázium, Reiner Zsigmond, ifj. Reissig Ede, a székely-keresztúri áll. tanítóképző, Váradi Ödön.

Az 1901. évi folyamra: Gróf Apponyi Sándor, Babics József, a beszercezi polg. fiúiskola, a brassói áll. főreáliskola, a brassói r. kath. főgimnázium, a budapesti ev. ref. főgimnázium, Csoma József, Debreczeni János, a deési áll.

MAGYAR
KÖNYVSZEMLE.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁNAK

KÖZLÖNYE.

1887

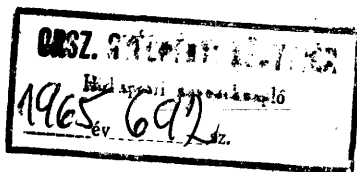
A NM. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM MEGBÍZÁSÁBÓL

SZERKESZTI

SCHÖNHERR GYULA.

ÚJ FOLYAM IX. KÖTET.

1901-IKI ÉVFOLYAM.

BUDAPEST

KIADJA A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

1901.

Budapest. Az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.

TARTALOM.

1. ÉRTEKEZÉSEK, ÖNÁLLÓ KÖZLEMÉNYEK.

	Lap
A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM Széchényi orsz. könyvtára az 1900 évben	150
CZAKÓ ELEMÉR. A könyvnyomtatás és könyvdiszítés iparművészete (Három melléklettel és ötvenhét szöveggéppel.)	126, 226, 348
ERDÉLYI PÁL. Nagy-Bánkai Mátyás énekéhez	62
— Az apostagi gradual	386
ESZTEGÁR LÁSZLÓ. Adalékok Kossuth Lajos hirlapírói pályájához	1
— Jelentés az 1901-iki párisi bibliográfiai és könyvtárnoki kongresszusokról	183, 297
FRANKÓI VILMOS Hadnagy Bálint munkái (Egy hasonmással.)	113
— A Korvina-könyvtárban másolt kéziratok Emich Gusztáv gyűjteményében (Egy melléklettel és a szöveg között három hasonmással.)	337
HAVRÁN DÁNIEL. Adalékok a régi magyar irodalomhoz	68
IFJ. KEMÉNY LAJOS. Adalékok a kassai könyvsajtó történetéhez	65
NAMÉNYI LAJOS. A nagyváradi nyomdászat története (Kilencz hasonmással.)	170, 280, 364
NÉMETHY LAJOS. Nyomdászok, könyvkereskedők és könyvkötők Budán és Pesten a XVII. és XVIII. században	53
THALLÓCZY LAJOS. A deszpota-méltóság bibliográfiájához	20
VARJÚ ELEMÉR. A gyulafejevári Batthyány-könyvtár (Folytatás, egy melléklettel és öt hasonmással.)	24

2. TÁRCZA.

ÉVNEGYEDES JELENTÉSEK a Magyar Nemz. Múzeum könyvtárának állapotáról 1900 október 1-től 1901 szeptember 30-ig	71, 198, 311, 389
A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZ. FŐFELÜGYELŐSÉGÉNEK szabályzata	74
AZ ORSZÁGOS MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁRBIZOTTSÁGNAK ÉS A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZ. TANÁCSÁNAK ujjaalakulása	191

	Lap
A MAGY. TUD. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA 1900-ban	201
AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYLET KÖNYVTÁRA 1900-ban	203
A BUDAPESTI M. KIR. TUDOMÁNY-EGYETEM KÖNYVTÁRA 1900-ban	315
ÜGYVITELI SZABÁLYZAT A BUDAPESTI EGYETEMI KÖNYVTÁR RÉSZÉRE	393
A SZEGEDI SOMOGYI-KÖNYVTÁR ÁLLAPOTA 1900—1901-ben	400

3. SZAKIRODALOM.

A BUDAI KRÓNKA. (Ranschburg G. kiadása.) Ism. —g—	80
BORSOS ISTVÁN. A pápai evang. reform. főiskola könyvtárának katalo- logusa és rövid története. Ism. <i>D. L.</i>	404
CATALOGUS CODICUM MANUSCRIPTORUM, qui in Bibliotheca monasterii B. M. V. ad Scotos Vindobonae servantur. Ism. <i>V. E.</i>	92
CRANE WALTER. Von der decorativen Illustration des Buches in alter und neuer Zeit. Ism. <i>r. l.</i>	209
GUTENBERG-FEST ZU MAINZ IM J. 1900. Ism. —r—	409
GYÖRY TIBOR DR. Magyarország orvosi bibliográfiája. Ism. —t.—	207
HARTVIG OTTO. Festschrift zum fünfhundertjährigen Geburtstage von Johann Gutenberg. Ism. <i>Grünn Albert</i>	84
MAGYAR NYOMDÁSOK ÉVKÖNYVE 1901. Ims. —ó.	212
MOCsÁRY MIKLÓS. Hogyan bánjunk könyveinkkel? Ism. <i>r.</i>	406
RANSCHBURG VIKTOR. A szerzői jog nemzetközi védelmére alkotott berni egyezmény vonatkozásával Magyarországra. Ism. <i>e. l.</i>	324
ROUYEYRE EDOUARD. Connaissances nécessaires à un bibliophile. Ism. <i>Gulyás Pál</i>	407
LD. SZINNYEI JÓZSEF. Magyar írók élete és munkái. IV—VII. k. VIII. k. 1—5. f. Ism. <i>e. l.</i>	82, 327
VARJÚ ELEMÉR. A gyulafejevári Batthyány-könyvtár. Ism. <i>ó.</i>	406

*

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE. I. Hazai folyóiratok. (Egyetemes Philologiai Közlöny. Erdélyi Múzeum. Grafikai Szemle. Irodalomtörténeti Közlemények. Századok.) II. Külföldi folyóiratok. (Blätter für Volksbibliotheken und Lesehallen. Centralblatt für Bibliotheks- wesen. Deutsche Litteraturzeitung. La Bibliofilia. La Biblio- graphie moderne. Revue des bibliothèques. Rivista delle biblio- teche et degli archivi. Zeitschrift für Bücherfreunde.)	96, 212, 327, 410
--	-------------------

*

KOVÁTS LÁSZLÓ. A magyar bibliografiai irodalom repertoriuma (1900 október — 1901 szeptember.)	104, 217, 331, 414
--	--------------------

4. VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

	Lap
A múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelősége megbízásának meg- újítása	107
Mlle Marie Pellechet † (—szt—)	—
Könyvtári előadások a Magyar Nemz. Múzeumban	108
A londoni bibliografiai konferenciáról	—
Művészek levelei	—
A Brunet-díj	—
A régi budai nyomdának egy állítólagos harmadik terméke (<i>Kropf</i> <i>Lajos</i>)	109
Újítás a betűtipusok terén (<i>Gulyás Pál</i>)	—
A Magyar Minerva II. (1901-iki) évfolyama	110
Magyar könyvészet 1886—1900 (e.)	—
Győri Nagy István disszertációja (<i>Krausz Sámuel</i>)	111
Helyreigazítás (<i>Krausz Sámuel</i>)	112
A Magyar Nemz. Múzeum száz éves jubileuma	219
Halálózás	—
Könyvtári tisztviselők tanulmányutjai	—
Vidéki könyvtárak állami segélyezése	—
A londoni harmadik nemzetközi bibliografiai konferenciáról	—
A könyvtárak és könyvek megóvása (—r.—)	220
Egy XVIII. századi magyar író könyvtáráról (<i>Gulyás Pál</i>)	—
A bécsi udvari könyvtár könyvkölcsönzési reformja (—g.—)	221
A kassai közkönyvtárról	—
Egy vándorló »Tanátsi Tükör« (<i>K. F.</i>)	222
Vidéki könyvtárak állami segélyezése	333
Gutenberg-társaság	334
Könyvtárnokok gyűlése Strassburgban	—
Magyarországi könyvtárak és a külföld (e.)	335
Lány Dániel galgóczi predikátor theologiai műve (<i>K. L.</i>)	—
A német könyvtárnokok egyesületének második évi gyűlése (—r.)	—
Johannes Sagitarius typographus? (<i>K. L.</i>)	336
Kinevezések a Magyar Nemz. Múzeum könyvtárában	416
Előléptetések a Magyar Nemz. Múzeum könyvtárában	—
Id. Szinnyei József székfoglalója a M. Tud. Akadémiában (—r.)	—
A könyvtári tudományok a kolozsvári egyetemen (—r.)	417
Ujabb intézkedések a sajtóügyi köteles példányok szétosztása ügyében	—
A debreczeni ref. kollegium nagy könyvtáráról	418
A kassai múzeum könyvtára	—
Népkönyvtárak szervezése	—
A bécsi udvari könyvtár miniatűr-kiállítása	419
Adalék a brassói könyvtár XVI. századi történetéhez (<i>Grünn Albert</i>)	—
Kassai tanuló 1602. évi munkája (<i>K. L.</i>)	421

VI

	Lap
Szentyel Mihály nagybányai könyvnyomtató (<i>K. L.</i>)	421
Egy vidéki író és könyvnyomtató a múlt század elejéről (<i>G. A.</i>)	—

*

VÁLTOZÁSOK A MAGYARORSZÁGI NYOMDÁKBAN	224, 336,	422
NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ		

MELLÉKLETEK.

A hazai nyomdák 1900-ban	1—16
A hazai hírlapirodalom 1900-ban. I. A magyar hírlapirodalom. Id. <i>Szinnyei Józseftől</i> . II. A hazai nem magyarnyelvű hírlapirodalom. <i>Kereszty Istvántól</i> . III. Folyóiratok. <i>Kováts Lászlótól</i> . Függelék. A magyar nyelvű hírlapok és folyóiratok statisztikája. Id. <i>Szinnyei Józseftől</i>	1—56

ADALÉKOK KOSSUTH LAJOS HIRLAPÍRÓI PÁLYÁJÁHOZ.

ESZTEGÁR LÁSZLÓTÓL.

A magyar hirlapirodalom történetének egyik legnevezetesebb eseménye Kossuth Lajosnak megvalása a Pesti Hirlap szerkesztésétől 1844-ben. Sőt annál a jelentőségnél fogva, a mely az 1841-ben megindult Pesti Hirlapot a magyar közvélemény irányítása és az ennek következtében beállott politikai alakulások szempontjából megilleti, a szellemi vezetésében beállott fordulat nem csak a magyar időszaki sajtó történetében fontos, hanem egyenesen a nemzeti történet nagyjelentőségű eseményei közé sorolható. Így is fogják ezt fel legkiválóbb történetíróink, midőn a negyvenes évek nagy szellemi és politikai mozgalmait fejtegetik. Ismeretes, hogy a Kossuth Pesti Hirlapja által előidézett hatás nem csak a kormányköröket ejtette gondolkodóba, hanem olyan lánglelkű hazafiakban is, mint Széchenyi és Dessewffy Aurél a legnagyobb aggodalmakat keltette fel. Nem tartozik ide ez ellentétek részletes fejtegetése. Tény az, hogy a nemzet legkiválóbbjainak egy jó része által veszedelmesnek tartott fegyver Kossuth kezéből 1844-ben kiesett. Hogyan és mily körülmények között? olyan kérdés, a melynek némely részletei kellően kifejtve még nincsenek. Horváth Mihály szerint Kossuth »a kiadótól hihetőleg felsőbb intés következtében támasztott némi anyagi nehézségek miatt« vált meg a Pesti Hirlap szerkesztésétől.¹ A nevezetes időszakot tárgyaló egyik legújabb keletű történeti műben pedig egész határozottsággal ki van mondva, hogy »Kossuth a kormány által fölbérelt Landerer

¹ Horváth Mihály, Huszonöt év Magyarország történelméből. (Budapest, 1886.) III. k. 32. l.

könyvnyomdász fortélyai következtében« volt kénytelen megválni lapjától.¹

Mindezek a feltevések és meggyőződések igen nagy súlyú nyilatkozatokra támaszkodnak. Ezek közül talán elég lesz a legnyomósabbat, a Deák Ferenczét fölemlitenünk. Két olyan levele ismeretes 1844-ből, a melyekben a Pesti Hirlap szerkesztésében beállott változással foglalkozik. Az egyiket november 2-iki és november 21-iki kelettel magához Kossuthhoz intézte s ebben a többek közt így ír: »L k kiszámított gonoszsága rútúl megcsalta — nem ugyan bizodalmat, mert hiszen olyan ember iránt bizodalmad nem lehetett — hanem bec sületes számításodat. Te azt hitted, hogy mivel L k anyagi legvastagabb érdekei szorosán kötve vannak szerkesztőségedhez, álnoksága ellen ez által biztosítva vagy: de kifelejtéd számolásodból, hogy ő a közhir szerint nem utolsó tagja a titkos policziának, s ha ez igaz, akkor magaviselete könnyen magyarázható: mert ily emberek eladják magokat pénzért, haszonért, pártfogásért, s ők többé magok sem rendelkezhetnek önmagokról szabadon . . .«² Hasonló értelemben emlékezik meg Deák az eseményről báró Wesselényi Miklóshoz 1844 november 27-iki kelettel írt levelében is.³ Ismeretes továbbá Kossuthnak 1844 április 18-ikán kelt levele Wesselényi Miklóshoz, a melyben a lehető legnagyobb részletességgel elmondja a Pesti Hirlap keletkezését, Landererhez való viszonyát s a szakadás történetét.⁴ A tény tehát, hogy Landererek Kossuthot a szerkesztői állásból ki akarták zavarni, minden kétségen felül áll. Azonban tervük végrehajtásának részletei nem kevésbbé fontosak arra nézve, hogy az egész ügyet teljes viiágításban láthassuk.

Ezekre a részletekre vonatkozó adatok után kutatva, a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának irodalmi levelestárában egynehány olyan levélre akadunk, melyek szintén hozzájárulhatnak a történeti közhit megerősítéséhez újabb adataikkal. A levelek a nevezetes esemény legközelebről érdekelt szereplőitől erednek, u. m. *Kossuth*-tól a szerkesztőtől, *Landerer*

¹ Ballagi Géza, A nemzeti államalkotás kora. (A magyar nemzet története. Szerk. Szilágyi Sándor. IX. k.) 639. l.

² Deák Ferencz emlékezete. Levelek. (Budapest, 1890.) 125. l.

³ U. o. 144. l.

⁴ Történeti Lapok, I. évfolyam. (Kolozsvár, 1874.) 118. l.

Lajos-tól a kiadótól, továbbá ennek üzlettársától *Heckenast*-tól és végül *Szalay László*-tól, ki tudvalevőleg Kossuth utódja volt a Pesti Hirlap szerkesztésében. Mindezek a levelek, a mellett, hogy a jelzett nagy horderejű esemény hiteles okmánytárát gazdagítják, több érdekes adatot tartalmaznak az akkori idők sajtóviszonyaira, különösen a hirlapkiadásra vonatkozólag. Ezeknek az adatoknak kedvéért közöljük gondos másolatban e leveleket a Magyar Könyvszemle hasábjain, magának a kérdésnek történeti fejtegetését máskorra és más helyre tartva fenn.

A közlendők közt időrendben a legelső *Kossuthnak Heckenasthoz 1843 december 28-iki kelettel* intézett levele, melyben mint szerkesztő panaszkodik a kiadói teendők teljesítése körül mutatkozó lanyhaság miatt.

Lieber Freund!

Da ich auf die unsichere Rückkunft des H. v. Landerer uhmöglich mit der Abrechnung warten kann, da ich wegen meiner Tinnyeer Aquisition¹ noch beträchtliche Zahlungen hab, da ich, falls ich durch die Abrechnung nicht gedeckt bin, anderswoher decken muss, so bitte ich jedenfalls die Sache in Ordnung zu bringen, mit den Post-Ämtern abzurechnen etc.

Ich muss überhaupt bemerken, dass man gewöhnt wird weniger zu schätzen das Gut, welches man hat, und das alle Hofnungen übersteigend sich gut bewährt, als das nachjagen unstatthafter Pläne, die, wenn's auch gelingen nie die Hälfte dessen tragen werden, das der Hirlap trägt. — Und es ist der 28te, doch hat sich noch niemand der Mühe werth gefunden, nachzufragen, wie es mit der Praenumeration in Ofen steht; nicht einmal abgeschlossen hat man noch, die Couverte der Correspondenzexemplare werden noch nicht einmal gesetzt, — aber niemand kümmert sich darum; es sind die letzten Tage des Jahrs und das Praenumerations-Bureau ist halbe Tage, ja auch einen ganzen Tag zu, man quälte die Leute $\frac{1}{4}$ Jahr mit unleserlicher Schrift, jetzt quält man sie mit unleserlicher Druckfarbe; mit einem Worte, man interessiert sich nicht so con amore bei der Sache, wie es die schönen tausende, die man theils directe, theils als Annonce-Gebühren, theils als Druckerey-Verdienst bei der Sache ganz gemächlich verdient.

Dies alles soll aber nicht als Vorwurf gelten, nur

¹ Ebben az időben szerezte meg magának Kossuth tinnyei birtokát.

möchte ich etwas mehr liebevolle Sorge um die Sache sehen, denn, es könnte mich die Lust anwandeln Ihre Gleichgültigkeit nachzuahmen, — und dann? — —

Adieu.

28/12. 1843.

ergebenster
Kossuth.

Kossuthnak 1844 január 2-iki kelettel Landerer Lajoshoz intézett következő levele már a maga egész komolyságában feltünteteti a szerkesztő és kiadó közötti vizsályt, a mennyiben Kossuth itt már reflektál Landerernek arra a korábbi nyilatkozatára, hogy csak a szerkesztői járandóságok leszállítása mellett hajlandó a lapot júliuson túl kiadni.

Pesth, am 2. Jäner 1844.

Euer Wohlgeboren!

In erwidierung Ihrer heutigen Zuschrift habe die Ehre Sie zu benachrichtigen: Es war nicht nöthig mich daran zu erinnern, dass, fals ich unser bestehendes verhältniss zu kündigen oder darin Veränderungen vorzuschlagen habe, es nun Zeit sey kraft der stipulirten halbjährigen Aufkündigung mich darüber zu äussern. — Ich bin meiner Verpflichtungen mir sehr wohl bewust, und pflege dem gegebenen Worte stets männlich ohne Ausflüchte und Seitenmanövers nachzukommen. — Im jetzigen Falle haben ich meines Theils, gegen unsere Verhältnisse, — die auf der Basis ihres eigenen, nicht meines Vorschlags (denn ich hatte vor einem Jahre einfach unsere Verbindung aufgekündigt, und nahm später *Ihren* Vorschlag zum arangement an) — regulirt worden, nichts vorzuschlagen, folglich auch keine erklärung abzugeben.

Da übrigens nicht Ich, sondern Sie erklären, dass bei den bestehenden verbindlichkeiten Sie den Pesti Hirlap von Juli d. J. an nicht fortsetzen wollen. Sie folglich mit dieser erklärung für gut befunden haben, un eingedenk dessen, dass die wohlgelungene Speculation auf meinen Namen und meine Thätigkeit Ihren bereits sehr schwanckenden Credit wieder befestiget und Sie aus mancher Finanzverlegenheit gerettet hat — da Sie — ich wiederhole — für gut befunden haben, mir unser Verhältniss auf den 1^{en} Juli l. J. zu kündigen, so ermangele ich nicht ihnen darüber gegenwärtiges als empfangsschein zuzustellen und meine Schritte darnach einzurichten.

Ich hoffe übrigens für das laufende halbe Jahr, dass Sie ihren verbindlichkeiten genau nachkommen werden; — und die Einhaltung der Zahlungs- und Abrechnungs-

Termine, nicht so verzögern, als es im vorigen Monate geschah; — denn hätte man den für die Abrechnung festgestellten Termin beobachtet, hätte ich vermutlich Sie von der halbjähriger Aufkündigungs-Frist gerne dispensiert; — jetzt muss ich mich aber an Ihre mir heute zugehändigte schriftliche Aufkündigung halten.

Von den am 15^t Jänner fälligen Ratenzahlung p. fl. 1500 C. M. belieben Sie a Conto Presburg für Monat Jänner 150 fl. C. M. zubehalten.

ergebenster

L. Kossuth.

Ugyancsak 1844 január 2-iki kelettel van ellátva Heckenast Szalay Lászlóhoz intézett levelének fogalmazványa, mely részletesen föltárja Kossuth szerződéses viszonyát a laphoz — természetesen a kiadók szempontjából nézve a kérdést. Ebben egyszersmind felajánlja Szalaynak a Pesti Hirlap szerkesztését. Nyilvánvaló ebből, hogy a kiadók kapva-kaptak Kossuth lemondásán s a hogy ez megtörtént, nyomban siettek új szerkesztőről gondoskodni, a nélkül, hogy iparkodtak volna Kossuthnal esetleg megegyezésre vezető további tárgyalásokat folytatni. Ámbár az sem tagadható, hogy minden ilyen kísérletezést különben is nagyon megnehezített volna Kossuthnak Landererrel szemben való fellépése. Midőn ugyanis Landerer arra hivatkozott 1843 végén, hogy a Pesti Hirlapra vonatkozó szerződés nincs aláírva, Kossuth — mint maga írja Wesselényinek, említett levelében¹ — így felelt: »Ugy-e? az úr egy alávaló gazember, háládatlan impostor, takarodjék szobámból; illy emberrel egy pillanatig sem leszek a féleven túl összeköttetésben, milliókért sem.« Ez az az »unangenehme Erörterung«, melyről Heckenast itt következő levelében beszél.

Pest, am 2. Januar 1844.

Verehrter Freund!

Um den Zweck meiner heitigen Zeilen darzuthun, müssen Sie mir erlauben, dass ich mit der Aufzählung gewisser Thatfachen und Vorkommnisse Ihre Geduld in Anspruch nehme. Ich will damit eine Nachricht erörtern, die Sie sehr überraschen muss und an die zugleich ein Anerbieten geknüpft ist, welches zunächst Sie betrifft. Es wird

¹ Történeti Lapok I. évfolyam (Kolozsvár, 1874.) 121. I.

Ihnen — geehrter Freund — wie ich wohl voraussetzen kann, die Art und Weise der geschäftlichen Verbindung zwischen Kossuth und Landerer bekannt seyn, und Sie mögen auch wissen, in wie fern ich, als Compagnon des Landerer'schen Geschäftes in der Verbindung mit Ersterem interessiert bin. In Betreff unseres Verhältnisses zu Kossuth, erlauben Sie mir nur, Ihnen hier gewisse Details vorzuführen, deren Vorlegung zur Verständigung des Jüngstgeschehenen durchaus nothwendig ist. Kossuth war von Landerer zur Redaction des Hirlap ursprünglich mit einem Gehalt von 1200 fl. C. Mze jährlich engagiert. Der Succes des Blattes, der allerdings Kossuth's energischer Redaction zuzuschreiben ist, hat uns vermocht, schon in den ersten Monaten desselben Jahres von den contractlichen Bedingnissen abzustehen und ihm $\frac{1}{3}$ des Ertrages (mit Rückwirkung des nun geschlossenen Vertrages) zuzusagen. Ich glaube, dass war immerhin loyal. — Im 2. Jahre war aber Kossuth damit nicht mehr zufrieden und wir kamen nun über eine gewisse Tantième überein, die *ihm* im 2. Jahre über 11,000 fl. C. Mze und 100 frei Exempl. abwarf, wobei ihm die Kosten der Redaction zur Last fielen. Zu Ende des 2. Jahres kündigte Kossuth die Redaction und fand sich erst dann bewogen die Redaction wieder aufzunehmen, als wir ihm eine noch höhere Tantième zugestanden, welche ihm in diesem Jahre (1843) 17,200 fl. C. Mze und 100 frei Exempl. einbrachte. Bei Beschliessung dieses pekuniären Verhältnisses, welches fast alle Chancen der pekuniären Resultate auf seine Seite brachte, hatte Kossuth vorgeschützt, dass er die H. Baron Eötvös und Pulszky und noch ein 3-tes ausserordentliches Mitglied mit bedeutenden Gehalten für die Redaction engagieren wollte, dass ausserdem der Landtag mit bedeutenden Kosten für die Redaction im Anzuge sei etc. Sie müssen rech wohl wissen, das jene neue Engagements *nicht* in Erfüllung gebracht worden sind. — Wir hatten aber hierzu geschwiegen! — Übrigens geht H. Kossuth noch weiter: Bei der vor wenigen Tagen stattgehabten Abrechnung, verlangt nämlich Kossuth, dass ihm auch noch ein Theil der Redactionskosten, die den Landtag betreffen, *separat* ersetzt werden. — H. v. Kossuth sprach eine solche Beisteuer (gegen Wort und Sinn des Vertrages) schon zu Anfang des Landtages an, wir hatten ihm aber diese *nie* zugesagt. Die Sache kam endlich zwischen ihm und Landerer zu einer unangenehmen Erörterung, und die Folge davon war, dass Landerer zwar die fragliche Diferenz auch noch bewilligte, aber zugleich erklärte, dass er

das bestehende Verhältniss, das beim Jahresabschluss ein höchst unbedeutendes Resultat im Verhältnisse zu einer so schwierigen und anderseits doch wieder so gelungenen Speculation wie die Unternehmung des Hirlap für uns ergeben habe, für die Zukunft *nicht mehr obwalten könne*. Kossuth wollte auch nicht weichen und gestern gab er seine schriftliche Erklärung, dass er dieses Zerwürfniß als Kündigung betrachte und somit am 1. July dieses J. seine Redaction ablegen werde. So steht ez jetzt mit dem armen Pesti Hirlap, den sein ruhmvoller Redacteur einer leidigen Gelddifferenz wegen im Stiche lässt!

Vielleicht werden aber *Sie* und auch ein Theil des Publicums denselben Vorwurf an uns richten? Wenn wir jedoch in Berücksichtigung ziehen, dass Kossuth von einem fixem Jahresgehalt von 1200 fl. bis zu einer Tantième von beinahe 1900 fl. C. M. uns hinaufsteigerte, wobei wir oben-drein von den Bestimmungen des jeweiligen halbjährigen Vertrages, zu unserm Nachtheil stets zurückgetreten sind, indem wir die jedesmalige Auction der Redactionskosten unmittelbar eintreten liessen; wenn wir annehmen, dass wir unter den letzten Bedingnissen mit Kossuth und nach Abzug der Exped:Kosten, Post, Gebühr und Provision (bei dem jetzigen Pränum:Stande bei 15,000 fl. C. M.) für die ganzen Herstellungskosten so wenig erübrigen, dass es dem Geschäftsmann nicht mehr rentiren kann ein mit so vieler Klage und empfindlichen Entgeltungen verwickeltes und dabei dennoch als für den Unternehmer so brillant ausgeschriebenes Unternehmen bei so geringem Erfolg weiter zu führen; wenn Sie endlich meiner Versicherung Glauben schenken wollen, dass ein solches Verhältniss mit Kossuth — dass durch die fortwährenden Steigerungen eines indiscreten Redacteurs noch immer mehr aus allem Gleichgewichte zu kommen droht, für uns höchst precaire und schwankend geworden ist — und dass bei Kossuth anmassendem Benehmen und Fühlenlassen, als müssten wir unsern Vortheil am Unternehmen als ein gnädiges Geschenk betrachten, unsere Stellung zu ihm schon bisher eine Unerträgliche werden musste, wenn Sie, mein verehrter Freund, alle diese umstände mit ruhiger Überlegung betrachten; so werden Sie uns nicht unrecht geben, dass wir ein so gespanntes von der andern Seite auf so wenig Loyalität beruhendes Verhältniss zum Bruche kommen liessen, und uns jedes Schrittes enthalten wollen, die so oft gebrochene Verbindung durch neue Opfer und Zugeständnisse wieder anzuknüpfen. Nach so langer Einleitung, in der Sie blos mit fremden Angelegenheiten

vielleicht bis zum Überdruß behelligt worden, gehe ich nun auf die Frage über, die Sie, verehrtester Freund, allein betrifft. Der *Pesti Hirlap* wird mit dem 1. July 1844 verwaist vorstehen! denn nach alle dem, was ich vorstehend so ausführlich auseinander gesetzt habe, ist an eine Vereinigung mit K. wohl nicht mehr zu denken. — Da wir aber wohl gesonnen sind, das Blatt unter einer würdigen und populären Redaction fortzusetzen, so machen wir Ihnen und namentlich Landerer als Inhaber des Privilegiums den Antrag die redactionelle Leitung des Blattes vom 1. July d. J. ab anzunehmen. Ohne eine Antwort von Ihnen abzuwarten mache ich mich in wenigen Tagen auf dem Weg nach Pressburg um diese Angelegenheit mit Ihnen näher zu besprechen, in der Voraussetzung, dass Sie unserem Vorschlage ein geeignetes Ohr schenken und meine Anfrage bis dorthin reiflich erwogen haben werden. Zum Schlusse bitte ich Sie und ich baue auf Sie als meinen bewährten und gediegenen Freund, dass Sie im Falle das Ereigniss der Kossuth'schen Lostrennung von *Pesti Hirlap* in dortigen Kreisen von mancher Seite entstellt zur Publicität gelangen sollte, auf diese meine Zeilen gestützt unser gutes Recht in Schutz nehmen werden —

Auf recht baldiges Wiedersehen

Ihr

Hern L. v. Sz.

A következő levelet *Kossuth 1844 január 27-iki kelettel* intézte *Landererhez*. Kemény vádirat ez, melyben Kossuth érellyesen védelmezi álláspontját. A levél sok érdekes adatot tartalmaz a vállalat pénzügyi oldalát illetőleg s így hirlapirodalom-és nyomdászattörténeti szempontból is igen tanulságos. A közölt számadatokból világosan kitűnik, hogy a vállalat üzleti eredménye nem volt annyira »precaire«, mint a megelőző levél föltüntetni iparkodik.

Herr von Landerer!

In der gestern Acht tag gehaltenen Sitzung des Gewerbevereins-Ausschusses haben Sie mich auf meine wiederholte Frage ob die Emmerlingischen 160 f. C. W. (— 32 fl. W. W.) Sie schon in die Vereins-Cassa abgeführt haben mit ganzer Positivität versichert, dass es schon längst geschehen sey — und doch ist es nicht wahr. In der gestrigen Sitzung, ist bei dem wöchentlichen Cassa-Nachweis die Sache wieder zur Rede gekommen: weil eine Anweisung

nicht ausgezahlt wurde und da ergab es sich, dass trotz Ihrer positiven Versicherung und trotzdem, dass der Vereins-Cassier 5—6 mahl es schon theils bei Ihnen selbst, theils bey Ihrem Buchhalter gefordert hat, das Geld noch immer nicht eingezahlt ist. — Wie kann man sich doch so blossstellen!!

Ich bitte das Geld zwischen 12—1 Uhr unausbleiblich abzuliefern, weil es schon assignirt is. Die ganze Rechnung aber bis höchstens Mittwoch zu schlissen; da ich auf Donnerstag die Censoren bereits zur revision avisirt hab.

Fast täglich kommt mir von verschiedener Seite Nachricht über die Machinationen zu, — die Sie aus purer Dankbarkeit dafür, dass ich 3 Jahre hindurch Ihr Lastthier Ihren Schatzgräber abgegeben hab — gegen mich aus grassem Eigennutz anzuwenden nicht anstehen. — Manches davon ist positiv wahr, ich habe Beweise in Händen; — aber bei allem was ich an Ihnen erfahren, denke ich doch nicht so schlecht von Ihnen, dass ich eins, was mir gestern ein mir ganz fremder Mensch mit Entrüstung erzählt, für wahr annehmen könnte, bevor ich Sie selbst darum befragt. Nehmlich: dass Sie Briefe schreiben lassen, worin Sie den Leuten weis machen, dass ich darum die Redaction aufgegeben habe, weil ich zu einem königl. Hof-Amt designirt bin.

Ich fordere Sie bey Ihrer Ehre auf mir *schriftlich* gerade zu erklären, ob Sie je etwas ähnliches gesagt oder geschrieben haben? Ihr schweigen nehme ich für Bejahung; und werde darnach handeln.

Übrigens bitte ich Sie zu bedenken, dass es mich nur *ein* offenes Wort kostet, um Sie von ganz Ungarn blosszustellen; ich bitte Sie, lassen Sie ab von den unmännlich finsternen Machinationen; erinnern Sie sich was man von Ihrem politischen Verbindungen in Ungarn allgemein glaubt; — erinnern Sie sich, dass nicht ich es war, der unser Verhältniss brach; — dass Sie unbillig mit mir verfahren sind; da Sie den Contract, den ich vor einem Jahre auf Ihren eigenen Antrag einging, hintangehalten, damit Ihnen Ihr auf 6 jahre verpfändetes Wort zu brechen gelegenheit übrig bleibe; dass aber der Contract, wenn auch nicht unterschrieben, doch in den Hauptprincipien mit einjährigem Usus, und den mir eingereichten Rechnungen usu roborirt sey; dass ich folglich Sie nicht nur compromittieren, sondern Ihnen auch einen schweren Schadloshaltungsprozess an den Hals werfen kann. — Endlich bitte ich Sie zu bedenken, dass unsere fundamental übereinkunft das Prinzip festgestellt hatte, dass, falls ausserordentliche Ausgaben rätlich

scheinen sollten, ich auf Ihre $\frac{1}{3}$ theilnahme nun dann ananspruch machen könne, wenn Sie vorläufig eingewilligt: — und dass bei den Landtagsunkosten (die übrigens im verflossenen Semester mit der Vermehrung der Prenumeranten sich selbst gedeckt), nicht nur so geschehn, sondern sogar Sie mich dazu aufgefordert haben; und dass Sie trotzdem, wohlwissend, dass mehr als $\frac{2}{3}$ dieser ausserordentlichen Ausgaben ich selbst zahle, doch grossthuerisch damit geprahlt, dass *Ihnen* der Landtag 3000 fl. C. M. koste!! — ja Herr Heckenast auch jetzt noch das ausstreut, dass ich alle Landtagsunkosten ganz ihnen aufbünden wollte; — ich hingegen als Mann von Ehre in unseren Verhältnissen nichts ändern wollte, weil ich die eingegangene Verpflichtung, wenn Sie auch nur wörtlich war, für heilig und mich auf 6 Jahre gebunden hielt.

Mit einem Worte bedenken Sie alle Umstände wohl, erwägen Sie unsere beidseitige politische Stellung etc., und es wird Ihnen einleuchtend seyn, dass es für Sie besser seyn wird von mir als von einem Freunde zu scheiden, als mich zur Abwehr Ihrer feindlichen Machinationen ebenfalls zu feindlichen Schritten zu nöthigen; — denn Sie wissen, ich bin nicht der Mann, der Ubilligkeiten feige hinnimt.

Pest, 27. Jänner 1844.

ergebenster

Kossuth.

Eins von denen Plauschereyen, die Sie und H. Heckenast ausstreuen, ist, dass Sie nicht bestehen können, indem ich Sie bloss auf den Typographischen Erwerb beschränken will. Mit welcher Stirne kann man so was ausstreuen? Glauben Sie denn, dass ich nicht rechnen kann. Ich will Ihnen eine kleine Probe liefern, dass ich sehr gut weiss woran ich mit Ihnen bin.

Im verflossenen II-ten Semester 1843 empfingen Sie laut denen mir mitgetheilten Büchern bloss aus der Praenumeration auf ein halb Jahr 22,032 fl. C. M.

mir und für alle Redactionsunkosten
samt dem Landtag von 14 May gerechnet
zahlten Sie 9,327 fl.

Sie behielten daher 12,705 fl. C. M.

Sie rechnen 1 Bogen Druck und Papier auf 82 fl. C. M. (so haben Sie wenigstens mir den Bogen aufgerechnet, den Sie in einem Jahre mehr gedruckt!!)

hatalmas erejűvé vált szöcsövéhez, mikor új privilégium megnyerését valami biztosra maga sem vehette.

Pressburg, 31 Jänner 1844.

Ew. Wohlgeboren geehrtes Schreiben dd. 27 Jänner l. J. ist mir gestern zugekommen. Ich bin mit dem Inhalt desselben völlig einverstanden und verpflichte mich hiemit die Redaktion des Pesti Hirlap vom 1ten July l. J. ab, unter folgenden Bedingungen zu übernehmen:

1. Sie zahlen mir für das erste Jahr, vom 1. July 1844 bis letztem Juny 1845 Viertausend Gulden Conv. Münze in vierteljährigen Daten;

2. Sie verpflichten sich ferner für die Redaktionskosten noch zu folgenden Baarauslagen:

80 fl. C. M. monatlich für den ersten Redaktionsgehülfen,

50 fl. C. M. monatlich für den zweiten Redaktionsgehülfen,

40 fl. C. M. monatlich für den dritten Redaktionsgehülfen,

40 fl. C. M. monatlich für den Corrector,

500 fl. C. M. jährlich für Journale und Bücher,

600 fl. C. M. jährlich für zu honorirende Artikel, und allenfalls zu zahlende Correspondenzen.

Auch liefern Sie an jedem Correspondenten ein Freiemplum des Pesti Hirlap, und stellen die eingetauschten inländischen Journale zu meiner Disposition.

3. Sie verpflichten sich die Zeitungsexpedition solchergestalt zu besorgen, dass weder mir noch irgend einem der Redaktionsmitglieder eine hieher bezügliche Arbeit zur Last falle.

4. Sie räumen mir das Recht der Wahl und Aufnahme der Redaktionsmitglieder ein, und werden mir die für dieselben fixirten Gehalte zur weitem Auszahlung monatlich übergeben. — Ich ersehe aus Ihrem Schreiben mit Vergnügen, dass Herr Ign. v. Langh die zweite Stelle als Redaktionsmitglied (wie oben sub N° 2) zu übernehmen bereit sey.

5. Sie verpflichten sich in jeder Woche 2 Nummern zu 2 Bogen in bisherigem Formate inclusive der Insertion pünktlich erscheinen zu lassen.

Andererseits:

desgleichen, wie Sie sich zu obigen 1. 2. 3. 4. 5. Punkten bis zur Ausfertigung eines förmlichen Vertrages

vorläufig durch Ihr Schreiben dd. 27. Jänner l. J. verpflichtet haben,

verpflichtete ich mich hiemit bis zum Abschlusse des förmlichen Vertrages,

stets für hinlängliches Inhaltmaterial auch bei vorkommenden Censur-Auslassungen der Art Sorge zu tragen, dass Sie in der regelmässigen Herausgabe des Blattes nicht behindert werden.

Dass ich für Förderung des Verkehrs mit der Druckerei, suchen werde eine geeignete Wohnung für mich, nicht fern von derselben zu finden, versteht sich von selbst.

Die einzelnen Punkte unserer Übereinkunft haben zwar schlechterdings kein Geheimniss zu bleiben, doch wäre es mir lieb, wenn deren Kenntniss entre nous bliebe.

Hochachtungsvoll

Ew. Wohlgeboren

engebenster

Ladislaus Szalay.

Ugyancsak *Heckenasthoz* van intézve *Szalaynak* következő *1844 márczius 10-ikén kelt* levele, melyben több érdekes nyilatkozat van Kossuthról, a Pesti Hirlap jövőjéről stb. A mig az előbbi levél tisztán a vállalat pénzügyi oldalát érintette, itt már megszólal a Kossuthal elvi ellentétben álló politikus is, a ki az események ilyen alakulásában mintegy eszméinek győzelmét látja. A pszihologus egy pár érdekes vonást fedezhet fel e levélben a centralisták híres publiczistájának lelki világát illetőleg is.

Pressburg, 10. März 1844.

Verehrter Freund!

Landerer wird Ihnen wahrscheinlich mein Schreiben v. 8. d. mitgetheilt haben. Die Comitatsherren könnten sich leicht den Spass machen, die Sache in die Länge zu ziehen, suchen wir daher der Verwirklichung dieser Besorgniss entgegen zu arbeiten.

Ich bin hier nicht unthätig.

B. Eötvös hat die thätige Mitwirkung, wie wir sie wünschten, zugesagt, ich ihm die zwischen uns besprochene Summe; dass heisst, damit es ja nicht wie eine Besoldung aussehe, erklärte ich ihm, dass ich in dem Falle, wenn er 20 bis 24 Artikeln dieses Jahr liefern möchte, jeden einzelnen Artikel mit 10 Dukaten honorieren würde; und unser weiteres Verhältniss mit Ende des Jahres zu besprechen komme. Eötvös ist ganz für das Blatt, was alle Welt ganz natürlich findet.

Unsere Aktien stehen über alle Begriffe gut. Klauzal erklärte mir öffentlich im Casino, dass ihm die Reussirung des Unternehmens ganz besonders freuen werde. Das Zerwürfniß Kossuth's mit den Deputirten scheint täglich zuzunehmen.

Man ist hier der Meinung, dass wir gleich anfangs eine bedeutende Pränumeranten-Anzahl haben werden; dass nenne ich eine gute Meinung.

Über den Stand des Kossuthschen Rekurses bin ich so ziemlich unterrichtet; doch geht mich die Sache nur in so fern an: dass ich wahrhaftig wünsche: er möge das Privilegium erhalten; denn wenn er ohne Zeitung bleibt, so könnten wir in etwas odiiösem Lichte manchen erscheinen.¹

Nachdem, was ich über unsere Unternehmung hier höre, fürchte ich seine Concurrenz nicht im geringsten; und glaube, dass wenn er bei seinem Blatt nicht vorsichtiger zu Werke geht, er sich im Kurzen ruiniren werde.

All' dies, lieber Freund, bleibe zwischen uns. Ich sehe mich stark hinab nach Pesth, vis-à-vis den Franziskanern, wie der Seemann Heines nach dem Rathskeller von Bremen; — doch hat man die Ausarbeitung des Strafverfahrens Szemere und mir anvertraut, was zur Folge hat, dass ich wohl noch einige Wochen hier bleiben werde. Gegeben in exilio posoniensi.

Freundschaftlich

Ihr ergebenster
Lad. Szalay.

Von Kőlcsey munkái V. k. habe ich den 12. Bogen erhalten. Der Band wird aus 13¹/₂ Bögen bestehen.

Több szemponthól igen érdekes a következő levél is — a múzeumi gyűjteményben csak fogalmazványa van meg, — melyet *Landerer 1844 márczius 19-iki kelettel* intézett *Kossuthhoz*, s melyben tiltakozik a szerkesztőnek ama joga ellen, hogy a közönségnek a szerkesztőségben beálló változást hirüladó jelentés ürügye alatt a kiadót becsmérélje és a vállalat ellen magában a Pesti Hirlapban agitáljon.

H. L. v. Kossuth hier.

Pest, 19. März 1844.

Ew. Wohlgeboren!

Auf Ihre gestrige wiederholte Aufforderung in Betreff Ihres gegen mich gerichteten Artikels, die Sie mir durch

¹ Kossuthnak egy új lap privilegiuma iránti folyamodása mint tudjuk, abban az időben az egész magyar társadalmat foglalkoztatta.

zwei Ihrer Redact. Mitglieder mit Berufung an unsere Verträge zustellen liessen, so wie auf Ihre später empfangenen offenen Zeilen, habe ich hiemit zu erwiedern, dass ich vollkommen in meinem Rechte zu sein glaube, wenn ich als Eigenthümer meines Blattes nicht zugebe, dass Sie mich in meinem eigenen Blatte beschimpfen u. die Zukunft meines Blattes angreifen. Ich habe durchaus nichts dagegen, wenn Sie in meinem Blatte mit derselben Anspruchslosigkeit, womit ich Ihre Redaction ohne alle Marktschreierey eingeführt, als auch später alle halbjährigen Pränumerationen eröffnet habe in einer öffentlichen Anzeige an das Publicum Ihren Abtritt von der Redaction verkünden, denn es fällt mir in der That nicht ein, das Publicum auf Kosten Ihres Namens mystificiren zu wollen. Ich werde drum sobald es die Verhältnisse gestatten, ebenso einfach wie bisher den Eintritt der neuen Redaction anzeigen ohne das Marktgeschrei eines Colporteurs zu erheben, und ohne Ihren Aussichten für die Zukunft in Geringstem nahe zu treten. Ich glaube so ist es recht!

Was nun den citirten Punkt unserer Verträge anbelangt, nach welchen Ihnen die uneingeschränkte Ausschliesslichkeit der Redaction zusteht, so glaube ich diesen Punkt nie verletzt zu haben, denn unser eigenes Privat-Verhältniss, auf welches sich unsere Verbindung basirt, scheint mir ausser dem Bereiche aller Redaction zu liegen und gehört also vor ein ganz anderes Forum, als in die Spalten des *eigenen* Blattes.

Welch unerhört ergötzliches Schauspiel wäre das für so viele den Eigenthümer mit dem Redacteur in leidenschaftlichem Kampfe an einander gerathen zu sehen; noch dazu im eigenen Neste!

Auch kann der Sinn Ihrer redactionellen Uneingeschränktheit vor dem Richterstuhle jeder leidenschaftlichen (*igy!*) Menschen wohl nicht anders gemeint seyn, als z. B. die freie und vernunftgemässe Benützung eines gemietheten Wohnhauses!

Welcher Hauseigenthümer würde sich es aber gefallen lassen, dass der Mietsmann zur Ausziehzeit an den Grundfesten des Gebäudes zerstörend rüttle unter dem Vorwande, es seyen ihm die Räumlichkeiten des Hauses zur *freien* Benützung überlassen gewesen.

Wenn Sie den gestrigen Vorfall ruhig überlegt haben, so darf ich wohl hoffen, dass Sie mich für die Zukunft mit ähnlichen Zumuthungen verschonen werden. Ich wünsche dies schon um Ihrer und um der Ehre des Blattes

willen. — Finden Sie sich übrigens genöthigt unsere Streitsache vor das Forum des Publicums zu bringen, so mögen Sie dies in einem uns fremden Organe thun; Sie werden mich dort antreffen.

Achtungsvoll.

Érthető kíváncsisággal gondolhat mindenki arra, hogy voltaképen mi módon akarta Kossuth a világ tudomására hozni, hogy agitációjának hatalmas eszközétől, a Pesti Hirlaptól meg fog válni. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy közölhetjük *Kossuthnak a nagy közönséghez szánt nyilatkozatát* is, abban a formában, melynek közlése ellen Landerer oly határozottan tiltakozott. A legutóbbi levélhez csatolva ugyanis fenmaradt Kossuth nyilatkozatának kefelevonata, a mely így egy kézirat érdekességével bír, s melyet épen ezért egész terjedelmében közzé teszünk.

Szerkesztői változás. Honi 's külföldi lapok olly sokat foglalatосkodnak már a' Pesti Hirlap szerkesztősége körüli változással, hogy elvégre csakugyan magamnak is nyilatkoznom kell, annyival inkább, mivel a' szokott idő közelg, mellyben Landerer Lajos könyvnyomtató ur, mint a' Pesti Hirlap kiadótulajdonosa, évnegyedes, és három évnegyedes előfizetést hirdetni szokott; a' közönségnek pedig érdekében áll tudni, valljon azon lap, mellyre előfizetni felhivatik, jövődöben is az marad-e, a' mi eddig volt, vagy pedig más kezek alatt természetesen mássá, 's viszont más lap az én kezem alatt azzá változik, mi a' Pesti Hirlap volt, vagyis inkább leendett volna, ha belbecsének növelésére az anyagi erőkkkel szabadabban rendelkezhettem volna; vagyis, ha a hirlap, mellyet szerkeszték, nem olly embernek tulajdona, ki mint ipariüző, a' vállalatot természetesen csak speculativus szempontból szokja tekinteni. — Tisztelettel értesitem tehát a' közönséget, hogy én Landerer Lajos typographus ur Pesti Hirlapját a' folyó féléken tul szerkeszteni nem fogom; tehát f. é. június végével a' Pesti Hirlap-pali minden viszonyom tökéletesen megszünik. — Megszünik pedig azért, mivel minden önérzetet meg kellene tagadnom, ha Landerer Lajos urral legkisebb viszonyban maradni képes volnék. A' dolog a' körül forog, hogy én Landerer Lajos urtól, bizonyos körülményeknél fogva, már egy év előtt megválni akartam; akkor azonban Landerer ur szorgos rimámkodására, leginkább annak tekintetéből, mivel (mint mondá) ő volt, ki nekem a' journalisticai mezőre utat tört, vele hat évre szerződést kötöttem; mikoron is Landerer ur

annyira látszott a' velemi összeköttetést óhajtani, miszerint még a' hat évi időszak utánra sem kívánt maga számára felmondási jogot föntartani. A' szerződést tehát megkötöttük, 's egy éven át folytonos gyakorlattal meg is erősítettük; az általam nyomban papírosra tett szerződés aláírását azonban Landerer ur jónak látta, különféle ártatlan színek alatt, húzni, halasztani, míg végre a' mult év végéveli számadáskor jónak látná, tudtomra adni, hogy szerkeszszem olcsóbban a' hírlapot — ha akarom — mert ő a szerkesztésre többé annyit nem fizetend, mint eddig fizetett; 's midőn ezen csodálatos nyilatkozása közben a' köztünki hat éves szerződés szóba jőne, jónak vélte volt, engem emlékeztetni, hogy azon szerződés aláírva nincs. Minden becsületetérző ember ítéletére bizom: lehetséges-e, hogy egy emberrel, a' ki velem így bánik, tovább viszonyban maradhassak; kivált, miután a' Hírlap materialis állása nemcsak nem csökkent, sőt folyton gyarapodott, mert sohasem volt a' Pesti Hírlapnak annyi előfizetője, mint most van; a' köztünki szerződés pedig, csak mindennemű kiállítási költségek tökéletes fedezése után fenmaradtott jövedelem osztályának alapjára, tehát a kiadóra nézve még azon esetben is minden legkisebb veszélyt kizáró biztosságra volt építve, ha egykoron a' közönségnek a' Pesti Hírlap iránti részvéte csökkenni találna; mi azonban mint már említém, 's hálás köszönettel újra emlitem, jelenleg nemcsak elő nem fordult, sőt a' közönség részvéte 's pártfogása nagyobb, mint valaha volt.

A' dolgok e' helyzetében becsület szerint mást nem tehettem, mint azt, hogy Landerer urnak válaszul adjam: miként én az egy év előtt kötött szerződés által magamat a' Pesti Hírlap szerkesztésére hat évig kötelezettnek érezvén, kötelességemnek becsületesen megfelelni kész valék 's a' köztünki viszonyban legkevesebbet is változtatni szándékom nem vala; mivel azonban Landerer ur, az aláírás elhalasztására támaszkodva, jónak látja szerződési kötelezettségét elfelejteni, ezt felmondásnak veszem, 's vele a' folyó fél-éven túl összeköttetésben maradni semmi feltételek mellett nem fogok.

A' dologban egy kis furcsa i n t r i q u e - t s k e van; minek kulcsát bírom, de ha fölhíva nem leszek, örömet elhallgatom. Végsőleg majd megvállik, valljon a' számítás nem fog e egy kissé másképp kiütni, mint Landerer ur gondolá.

Én barátaimat megkérdezém, gondolják-e, hogy nekem a' fáradalmas hírlapíró pályáról még le nem lépnem, némileg férfiúi 's polgári kötelességem? 's midőn e részben nem

csak ők, hanem még más politikai véleményszínezetűek is, igennel feleltek: azt gondolám, hogy a nyílt egyenes út becületes emberhez leginkább illik: 's hogy így kormányunk azon loyaltásába 's valódi alkotmányos szellemébe vetett bizodalommal, miszerint remélhetni hiszem, hogy a' mit egy typographus számára negyedfél év előtt megkezdenem, 's negyedfél éven át folytatnom nem elleneztetett, azt most magam számára tennem szintugy szabad leszen: egy új politikai 's társadalmi hirlapnak sajátomul megalapítása 's kiadhatása iránt a' szükséges lépéseket megtettem. A' dolog még függőben van; elég legyen jelenleg a' közönséget tisztelettel értesítenem, hogy a journalistikai pályáról lelépni teljességgel nem szándékozom: — majdan a' közönségtől függend annak adni bizonyosságát, valljon a' Pesti Hirlap iránti részvét a' lap nevének 's kiadójának, vagy pedig szerkesztője ügyekezetének volt e gyümölcse.

Ezeket előlegesen jelenteni, részint a közönség iránt, részint a' terjengő különféle hírek tekintetéből önmagam iránt kötelességemnek ítéltém; mihez még különösen tisztelt levelezőimhez 's dolgozó társaimhoz azon kérdést intézem, hogy ha hű csatlakozásukat nem másnak mint személyem, elveim 's munkásságom iránya iránti rokonszenvnek szabad tulajdonitanom: azt számomra fentartani 's a dolgok tökéletes kifejlődéseig másokkai viszonyokba nem bocsátkozni méltóztassanak. — Kossuth.

Ez a nyilatkozat ebben a formában soha meg nem jelent. Mert az, a mit a Pesti Hirlap, 1844 április 11-iki számában közölt, ennek mindössze lényegesen rövidített s hasonlíthatatlanul szelidebb változata. A miket a kefelevonat szövege határozottan kimond, itt csak halványan sejtetve vannak. A legvaskosabb részeknek pedig egyáltalán nyomuk sincs. — Kossuth véglegesen június 30-ikán vett bucsút közönségétől »A szerkesztő bucsuszava« című híres vezércikkében. Ebben azonban politikai álláspontjának magas szempontokból való összegezésére szorítkozik; a kiadóival való ügye ebben az eszmekörben és a stílusnak ez emelkedettségében csakis igen távoli és rejtett vonatkozásokban volt érinthető.

Még egy ide vonatkozó levelet közlünk a múzeumi irodalmi levelestárból. *Kossuth írta 1844 márczius 23-iki kelettel Landerernek.* Kisebb jelentőségű szerkesztői hatásköri kérdésről van benne szó, azonban így is bizonyítja, hogy a viszálykodás szerkesztő és kiadó között állandóan tartott.

Euer Wohlgeboren!

Da mich Erfahrung gelehrt, dass es mit Ihnen nicht wohlgethan ist, anders als schriftlich das mindeste zu verhandeln, so nehme ich mir die Freiheit Sie aufzufordern, mir in ein paar Zeilen zu wissen zu thun, ob Sie das heutige Blatt, so wie ich es als Redacteur zusammenstelle, drucken wollen oder nicht? Weil ich meine Verbindlichkeiten bis zum letzten Punkte treu erfüllen will, aber mich natürlich nicht so weit erniedrigen kann, hinter meinem Rücken Einschwäzungen in das Blatt zu erlauben.

Hätten Sie Ihrer Pflicht gemäss mir auch nur heute früh zu wissen gemacht, dass Sie $\frac{1}{4}$ -jährige Praenumeration in das heutige Blatt einrücken wollen, so hätt ich bloss trocken hingeschrieben, dass dies das letzte Viertel ist in welchem ich die Redaction führe, und hätte gegen das Einrücken nichts einzuwenden gehabt; — aber ohne mein Wissen hinter meinem Rücken kann ich nichts einschwärzen lassen. Demnach erkläre ich, dass die Anzeige mit der bemerkten Zugabe im künftigen Blatt ohne Schwierigkeit wird eingerückt werden; in das heutige Blatt aber, — weil ohne den bewussten Zusatz und ohne mein Wissen es geschah, durchaus nicht.

Ich erbitte mir achtungswoll Ihre definitive Willenserklärung

Pest, am 23. März 1844.

ergebenster

Kossuth.

*

Kicsinyeseknek látszó, sokszor egészen prózai hangok csendülnek meg a közölt levelek egyik-másik sorában. Hozzá lévén szokva amaz idők történetében részint nagy elvek részint nagy hatalmi érdekek harszait látnunk, majdnem sértően hangzanak a rideg összeadások üzleti ízű érvei. Abban, hogy Kossuth kezéből kiesett egyik leghatalmasabb fegyvere, részint nemzeti fejlődésünk ellen irányított aknamunka eredményeit, részint a haza boldogítását a Kossuthétól eltérő alapon tervező nemzeti politika sikerét láttuk. S ime, egy pillanatra úgy tűnik fel, mintha szót sem érdemlő anyagi diferenciák következménye volna az egész. Ahhoz természetesen szó sem fér, hogy a kettő között szoros összefüggés van, azonban érdemes ez összefüggés összes hiányzó láncszemeit is felkutatni, hogy tisztán lássuk az eszközöket, a melyekkel hatalmasok terveit egy egyszerű »typographus« megvalósította. Azt hiszszük, hogy e kutatásban a közölt adatoknak is jó hasznát lehet venni.

A DESZPOTA-MÉLTÓSÁG BIBLIOGRAFIÁJÁHOZ.

THALLÓCZY LAJOSTÓL.

Abból az alkalomból, hogy III. Béla király emlékezetét egy dr. Forster Gyula szerkesztette kimerítő diszmunká örökitette meg, behatóbban kellett foglalkoznunk a byzantin udvari hierarchia főméltóságával: a deszpota-méltósággal.

Felhasználtuk a byzantin források nyújtotta ismeretes anyagot, számba vettük az idevágó szakirodalmat, csak egy munkát nem sikerült — legalább nekünk — a monarchia nagyobb könyvtáraiban föllelnünk, melyről már Engel Keresztély is — a ki csak czímét idézi — azt írja, hogy a bécsi udvari könyvtárban nincs meg.¹

E munka czíme: *Lo scettro del despota, o vero del titolo, e dignita dispotale. Discorso storico, politico e giuridico.* Szerzője: *Andrea-Giuseppe Gittio*, patritio Chietino, Beneventano, e Romano, Cavaliere, e Libero Barone del Sacro Romano Imperio, un de coppieri di Sua Maestà Cesarea, e del suo Consiglio, etc. *Accademico della suprema impiriale Arciacademia nella Corte Cesarea, e di quasi tutte le primarie dell' Italia, detto il Bizzarro.*

Engel Zanetti nyomán tudta, hogy a munka 1697-ben jelent meg, s megjegyezte, hogy a Nemanja családra vonatkozólag egy-némely adatokat tartalmaz. Újabban a nápolyi nemzeti könyvtárban (170. I. 25) őrzött példány alapján alkalmunk nyílt a munka áttanulmányozására.

A munka ívrét alakú s XXIX + 120 ívrét lapot tartalmaz. Czímlapja barokk izlésű trofeum keretben tartalmazza a rövid czímet, alól a szerző czímere, fölötte vignette-kép: lebegő angyal jobb kezében deszpota-süveget, bal kezében gyöngyös kormánypálczát tart. Fenn a czím fölött Neptun, a vizek istene látszik. Nyomatott Nápolyban Giacomo Raillard nyomtató-műhelyében, szép, nagy cicero betűkkel, széles margóján kurziv petittel a jegyzetek.

A munka Silvestro Valiero (Falier) velencei doganak, a görög imperium deszpotájának van ajánlva. Az előszóban elmondja a szerző, hogy négy évig követe volt a spanyol királynak a császári udvarnál s hazatérőben megfordult Velenczében, a hol

¹ Gesch. v. Serwien und Bosnien, 129 és 205. l.

Nanival a köztársaság tudós procuratorával gyakran értekezett s közölte vele abbéli meggyőződését, hogy Velenczét a királyi czím illeti meg. Naninak nagyon tetszett az eszme s biztatta, hogy írja meg ebbeli nézeteit. Meg is tette s e munkája megjelent: »La regia corona al corno ducale di Venezia per *cinque* titoli innessata« czím alatt. Ez öt czím közül az utolsó: a *deszpota* czíme s méltósága, melyet 1204-ben Dandolo herczeg nyert el hivatalbeli *utódaira* is kiterjesztett hatáskörben. Minthogy vannak, a kik ezt a méltóságot — úgymond — nem veszik egynek, szerző e munkájában a fennmaradt kútforrások alapján azt akarja bebizonyítani, »hogy a deszpota méltósága és méltóságát jelző *scep-truma* egy s ugyanaz a királyival.«

Az előszó után — mely 1697 július 16-ikán Nápolyban kelt — két szonett következik a szerző dicsőítésére. Az egyiket: *Carolus de Sancto Severino, Bisinianus et Pacechi princeps*, a másikat *Paolo di Sangro, principe della città di San-Severino, duca di Torre-maggiore, marchese di Castelnuovo* írta. Az elől említett latinúl, a második olaszúl írta meg versezetét, mely utóbbi közé (XII. l.) a szerző arcképe van iktatva.

A fametszet rajzolója s vésője: »*Teresia del Po', Academica Romana.*« Körirata:

D. Andreas-Joseph de Giptio, patricius Teatinus, Beneventanus et Romanus, Eques ac Liber Baro S. Romani Imperij, unus ex Pincernis S. Caesareae Maiestatis eiusque à Consilijs atque eidemmet a Sacra Catholica Maiestate ablegatus etc.

Maga a kép egy negyven év körül lévő szabályos arczú, fürtösen fésült, rokonszenves, vékony bajszú, brokátba öltözött, könyvet tartó diplomatát ábrázol.

A XV. és XVI. lapon a könyvvizsgálók: Tommaso Bruno és Antonio Ardia jezsuiták magasztalják a munkát. A XVII—XXIV. lapon szerző felsorolja mindazokat a munkákat, melyeket művében felhasználott. Összesen 270 munkának a czímét közli, mely források közé még a szentírást is fölveszi. E munkák közül közöljük azoknak a czímét, melyek genealogiai tartalmúak. Egyfelől jellemzik a genealogiai tanulmányok akkori színvonalát, másfelől a kutató, ha elvéve is, gyakran talál az antiquált forrásokban is oly adatot, mely becses nyomra vezet.

Ime a munkák jegyzéke :

- Albizijs Antonius, Principum Christianorum Stemmata.
 Alciatus Andras, Emblemata.
 Aldimari Biagio, Hist. genealog. della famiglia Carafa.
 Ammirato Scipione, Famigli e nobili Napoletane.
 Ammirato Scipione, Vita del re Ladislao.
 Ammirato Scipione, Alberi incisi di diverse famiglie e prencipi.
 D'Angelo Andrea, Duca di Drivasto, Genealogia d' Imperadori Rom. e Constantinopolis e Re etc. (corre ancora latino).
 Ansalonius Petrus, Relatione della sua famiglia.
 Borrellus Carolus, Vindex Neapolit. Nobilitatis.
 Campanile Filiberto, Armi et insegne de Nobili.
 Capecelatro Francesco, Libro dell' Arme delle Famiglie Nobili Napolitane.
 Caputo Nicolò, Discendenza della Real Casa d' Aragona.
 Carrillo Alonso, Origen de la Dignidad de Grande de Castilla.
 Cartari Antonio, Armi et insegne delle famiglie.
 Contarino Luigi, Della Nobiltà di Napoli.
 De Crescenzi G. Pietro, Corona della Nobiltà d' Italia.
 de Fariay Sousa Manuel, Notas al Nobiliario del Conde D. Pedro de Portugal.
 Fiore Giovanni, Calabria illustrata.
 Franco Antonio, Compendio delle scritture della famiglia di Franco del Seggio.
Gittio Andrea Barone,¹ Bilancia storica, politica e giuridica.
Gittio Andrea Barone, Regia Corona al Corno Dogale di Venetia per cinque Titoli innestata.
Gittio Andrea Barone, Descritt. dell' Albero della famiglia di Lagonessa.
Gittio Andrea Barone, Memorial impresso por el Principed e Acaya sobre su pretencion de cubirse en España.
Gittio Andrea Barone, Istoria Genealogica della Despotale, e Real Famiglia di Tocco.
 Guichenon Samuel, L'histoire genealogique de la royale maison de Savoye.
 Lascaris Constantinus, De nomine, ac dignitate Despotae ad Cardinalem Aragoniae epistola.
 Lavaña Juan Battista, Notas al nobilitacio del Conde Pedro de Portugal.
 de Lellis Carlo, Discorsi delle famiglie nobili Napolit.
 de Luca Ptolemaeus, Genealogia regum Siciliae post indicem annalium Zuritae.
 Marchesius F., De Neapolitanis familiis.
 Marra Ferrante, Discorsi delle famiglie imparentate colla casu della Marra.
 Mendoza de Salazar Pedro, Origen de las dignidades seglares de Castilla, y Leon.
 de Molina Gonçalo, Historia de la Nobleza de Andaluzia.
 Monaldi Pietro, Istorie delle famiglie Fiorentine.
 Parisien Anselme, Histoire genealogique de la maison Royale de France.
 Pelliçer Joseph, Justificacion de la Grandeza del Conde de Miranda.

¹ A könyv szerzője.

Pietri Francesco, Cronologia della famiglia Caracciola.

à Puteo Julius, Imperialis Gentis Lascaris Genealogia.

Reusnerus Elias, Genealogiae, sive opus genealogicum de familiis imperatorum, regum et principum.

Ritterssusius Nicolaus, Exegesis historica genealogica.

Ritterssusius Nicolaus, Genealogiae imperatorum etc.

de Saint Marthe, Histoire genealogique de la maison de France.

de Salazar don Luis, Historia genealogica de la Casa de Silva.

Sansovino Francesco, Origine delle famiglie illustri d' Italia.

Sicola Sigismundo, La nobiltà gloriosa ò vita di S. Aspreno.

Thuret D. A., Le grand arbre et genealogie des Roys de France, presentée au Roy 1665.

Tutini Camillo, Discorsi de sette officii del Regno di Napoli.

Vredius Olivarius, Genealogia comitum Flandriae.

Zabarella Giacomo, Arbore e genealogia de Valerii.

Zabarella Giacomo, Discendenze Regie e Imperiali della Casa Comnina.

Ezután következik 112 lapon egyfolytában (nem fejezetekben) az értekezés és 8 lapon egy eléggé kimerítő név- és tárgymutató. Minket e munka leginkább azért érdekelt, mert — mint említők — Engelnek Zanetti nyomán tett ama kijelentése, hogy a Nemanjokról tartalmaz adatokat, azt gyanítottá, hogy Gitti esetleg új forrásokat használt. Átolvastuk a munkát, de konstatálhatjuk, hogy a byzanti írókon s magyarázóikon, Du Cange, Leuenclavius, Mauro Orbini, Luccari s Luciuson kívül egyetlen érdemleges forrást sem használt, s egy ismeretlen adatot sem tartalmaz. Jogtörténeti fejtegetései is nagyon primitívek s a mit bizonyítani akar nagy apparatussal, hogy a deszpota méltóságot a keleti császárok adományozták, hogy az nem volt hivatal, mindezt forrásai, melyeket szó szerint s nem mindig illő helyen idéz, világosabban megmondják. Többet, mint a mennyit Codinus Curopalata ír, ő sem tud. Az egész munkálat tehát nagy tudálékossággal íratott alkalmi írat, mely csak mint genealogiai bibliograficum érdemli meg a felemlítést.

A szerző életrajzi adatairól csak annyit tudunk, hogy 1675-ben mint a spanyol király követe Bécsben megkapta a birodalmi lovagságot. (Cs. és kir. titk. levéltár, Reichsb.) Bővebbet esetleg Simancasban találhat róla, a kit Gitti, mint genealogiai író érdekel. Valószínű, hogy tanulmányairól Velenczében még bővebb adatokat tartalmaz felőle a Szent-Márk-könyvtár s a köztársaság levéltára. Munkái közül olvastuk még a Délalbaniában jeleskedett Tocco családról szóló munkáját, de ez is Du Cange nyomán készült.

A GYULAFEJÉRVÁRI BATTHYÁNY-KÖNYVTÁR.

VARJÚ ELEMÉRTŐL.

(Hetedik közlemény, egy melléklettel és a szöveg közt öt hasonmással.)

199. (*N₅. II. 16.*) PETRUS LOMBARDUS EPISCOPUS
PARISIENSIS, SENTENTIARUM LIBRI IV. *Saec. XV.*

Ivrétű kézirat, hártya ívekbe foglalt papírfüzetekkel, kéthasá-
bosan, folyóírással írva. Rubrikálva, színes kezdőbetűkkel. Végén
csonka. A XV. század derekáról.

Rézveretes, vörös-barna borjúbőrrel bevont deszkakötésben.
A kötés. préselése után ítélve. szepesi készítmény.

Beke. Index. 585. sz.

200. (*M₅. V. 17.*) BREVIARIUM. *Saec. XV.*

Hártyakézirat tizenhatodréttben a XV. század derekáról. Egy-
hasábosan, csinos gót minuszkulákkal írva, egyszerű vörös kezdőbetűk-
kel. Elül, hátul s több helyütt közben is csonka.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke. Index, 71. sz.

201. (*K₅. III. 11.*) SERMONES DE TEMPORE. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat 283 levélen, kéthasábosan, folyóírással írva;
vörös kezdőbetűkkel.

Barna bőrrel bevont deszkakötését bevéselt és bevett lomb-
díz ékíti.

Beke. Index, 511. sz.

202. (*K₅. III. 15.*) SERMONES VARIII. *Saec. XV.*

Ivrétű. végén csonka papírkézirat, végig egy kéztől való, durva
folyóírással. Rubrikálatlan; kezdőbetűinek helye üres. A XV. század
derekáról.

Barna borjúbőrrel bevont durva deszkakötésben. Kapcsai és
gombjai hiányoznak.

Előlapján nagy gót betűkkel a XV. század végéről való
bejegyzés:

Liber Laurencii Tunkchl de Padn sacerdos Pataviensis
diocesis.

Az első lap felső szélén a XVI. század elejéről való írással:
Pro loco S. Radegundis.

Beke, Index, 512.

203. (*N*₅. III. 2.) MISSALE AD USUM CUIUSDAM ECCLESIAE HUNGARICAE. *Saec.* XV.

Nagy ívrétű hártýakézirat a XV. század derekáról. Kéthasábosan, tintavonalzásra szépen s egyenletesen, nagy, éles törésű gót betűkkel írva. Kezdőbetűinek jó része egyszerű, vörös és kék, néhány nagyobb initialisa színes tollrajzú kacsakaringókkal ékes. 9a. lapján, a canon előtt, egy lapnak a negyedét elfoglaló igen primitíven készült színezett tollrajz van, a mely a keresztre feszített Údvözítőt ábrázolja.

A 3a—5b. lapokon levő naptárban a magyar szentek szokott helyükön találhatók.

Kötése igen rongált, vastag deszkatábláin az egykori piros bőrbevonatnak csak foszlányai vannak; veretei hiányoznak.

Beke, Index, 380. sz.

204. (*N*₅. III. 7.) SANCTUS THOMAS DE AQUINO, SUMMAE THEOLOGICAE SECUNDAE PARTIS SECUNDA PARS. *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, tetszetős kurzívval írva. Vörös és kék kezdőbetűkkel. A XV. század derekáról.

Természetes színű szarvasbőrrel bevont, rézkapcsos deszka-kötésben.

A táblák belső borítéklapjait két pápai bulla töredékei képezik, az egyiket IX. (?) Bonifác pápa adta ki venerabilibus fratribus Nitriensis et Luthomuslensis episcopis; a másiknak kibocsátója ismeretlen, írása azonban az előbbivel egyező, intézve van pedig a bécsi skótok rendházához.

Beke, Index, 569. sz.

205. (*K*₅. III. 14.) COMPENDIUM DER GÖTTLICHEN LEHRE. *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat a XV. század derekáról, folyóírással, két-hasábosan írva. Vörös címekkel és kezdőbetűkkel.

Apró bélyegekkel préselt barnabőrös deszka-kötésben.

Végső levelén a Trenbach-család címere, gót betűs, a XV. század végéről való *Trenbach* felirással.

Beke, Index, 588. sz.

206. (*K*₅. V. 14.) MARCUS TULLIUS CICERO, DIALOGUS DE AMICITIA. *Saec.* XV.

Negyedrétben, szép vastag olasz papírra folyóírással írva. Rubrikálva.

Kolofon: Explicit liber Marci Tullii Ciceronis de Amicitia | ad Quintum Mucium (*így*).

XVIII. századi papírborítékban.

Beke, Index, 94. sz.

207. (*L₅. IV. 1.*) COLLECTIO PRIVILEGIORUM ORDINIS FRATRUM THEUTONICORUM HIEROSOLYMITANORUM. *Saec. XV.*

Ivrétben, erős hártvány, 43 levélen, kéthasábosan. gót minusz-kulákkal igen szépen írva, egyszerű vörös és kék kezdőbetűkkel. A XV. század derekáról.

Ia. l. Kezdeté: Incipiunt Previligia (*így!*) | ordinis fratrum Theutoni | corum Iherosolimitanorum.

Tartalmazza a német lovagrend gyökeres kiváltságleveleit *Honorius pápa* 1216-ban kelt bullájától kezdve *Johannes de Lignano* egy *Forma absolutio*nisaig. Valamennyi egy átiratba van befoglalva, melyet 1424-ben *Theodoricus Coci de Gressen clericus Trevirensis diocesis notarius publicus* adott ki Horneck várában, Evirhardus de Sarenstein nagymester kértére.

XVIII. századi egyszerű bőrkötésben.

Beke, Index, 436. sz.

208. (*L₅. IV. 17.*) MISSALE. *Saec. XV.*

Ivrétben, 371 hártvalevélen, kéthasábosan, több kéztől származó gót könyvirással írva. Vörös és kék, kacskaringókkal cifrázott kezdőbetűkkel. A canon előtt nincs kép s úgy látszik, nem is volt. Naptárából a magyar szentek hiányoznak.

Barna disznóbőrrel bevont, csinosan préselt deszkakötésben.

Beke, Index, 382. sz.

209. (*M₅. IV. 5.*) BREVIARIUM. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, félkurzívval írva. Legalább öt kéz írta. Kék és vörös, részben cifrázott kezdőbetűkkel. A XV. század derekáról.

Naptárában a magyar szentek nevei a maguk helyén vörössel írva találhatók.

Kötése hiányzik.

Beke, Index, 69. sz.

210. (*F₅. III. 7.*) MEFFRET, SERMONES ALIAS HORTULUS REGINAE. — JOHANNES MARIENWERDER, EXPOSITIO SYMBOLI APOSTOLICI. *Anni 1460.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, csúnya, apró betűs folyó-írással írva. Nem nagy művészettel festett színes kezdőbetűkkel. 322 levél, az utolsó üres.

Az első rész kolofonja:

Et sic est finis huius passionis feria secunda proxima prius Francisci anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo per Petrum presbiterum.

Ezt egy mutatótábla követi, melynek végén:

Finitum hoc registrum sabbato post Dionisii anno M^o cccc^o lx^{mo}.

A második rész végén:

Anno domini 1460.

Piros borjúbőrrel bevont deszkakötésben, rézgombokkal és lánczhoroggal.

Az előlevélen:

Liber Beati Jacobi in Lewtscha 1517.

A hátsó tábla belsejébe egy fatáblanyomatú kép van bera-
gasztva. Nagysága mintegy 265×193 milliméter. Szép fekete nyomás,
csak a betűk színe szürkés. Leírása alul felment a mellékelt eredeti
nagyságú hasonmás. A kép egykorúan szinezve van, a testrészek
hússzínnel, Szent-Péter köntöse sárgával, felsőruhája szürkével, palástja
biborral; a Szent-András inge zölddel, köpenye rózsaszínnel, ennek
bélése sárgával. A kitűnő fametszet a XV. század hatvanas-hetvenes
éveiből való.

Beke, Index, 485.

M. Könyvszemle, 1880. évf. 334. l. (?)

211. (*F*₅. IV. 3.) SANCTUS THOMAS DE AQUINO, SER-
MONES SUPER II. ET IV. LIBRO SENTENTIARUM. *Anni 1460.*

Ivrétben, papíron, a XV. század második feléből. Több kéz
által írva; 420 levél.

Barna bőrrrel bevont és szepesiesen préselt deszkakötésben,
láncczal.

420b. l. végén: Anno cccc^o 60 timat n: k: b:

Első levélen XV. századi kézzel:

Iste liber est Georgii Lewteschjyt de (egy szó kivakarva).

A második levélen:

Liber proprius magistri Georgii Lewdeschith olim per magi-
strum Cristianum predicatorem Cracoviensem sibi legatus. (Utánna
Henkel János kezével.) Legatus mihi Joanni Henckel per pie
memorie eiusdem dominum Georgium Leudischid amiculum meum
anno domini 14096 (így!).

A kötet végén:

Joannis Henckel.

Beke, Index, 454. sz.

M. Könyvszemle, 1880. évf. 347. l.

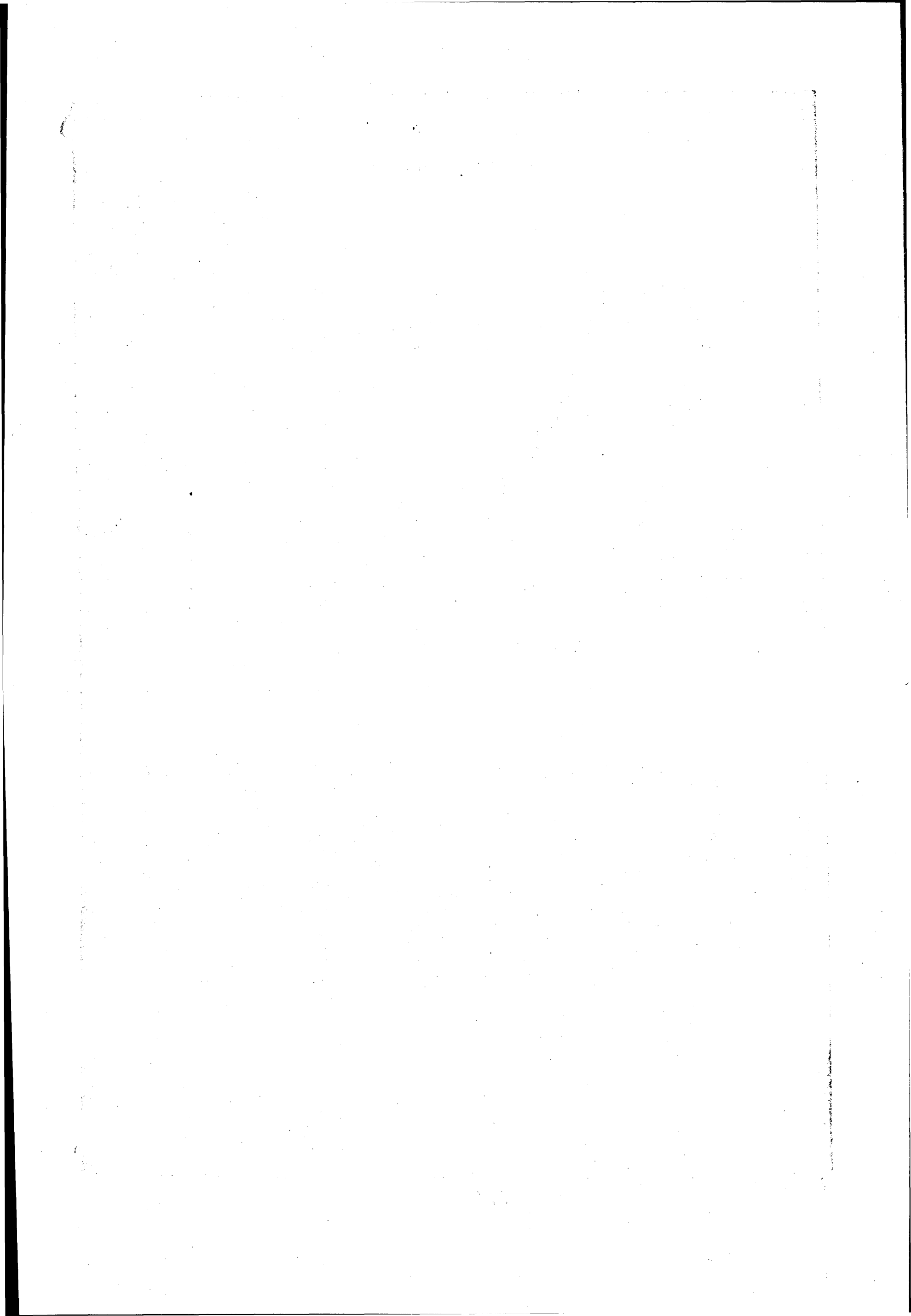
Credo in unum deum omnipotentem
factorem caeli et terrae

Et in Iesum Christum filium eius
unigenitum deum verbum

Sanctus petrus

Sanctus andreas

212. (N₅. II. 17.) I. DECIUS JUNIUS JUVENALIS, SATYRAE.
Anni 1461.

Ivrétben, papíron, egyhasábosan, igen csunya, sietős kurzívval ritka sorokba írva. A sorok közt s a lapszéleken apróbetűs glossza. Rubrikálva. 47 levél.

46b. l. vörös írású kolofoz.: Sit laus Christo Ihesu. Scriptus in alma universitate studii Cracoviensis commutacione estivali anno domini M^o cccc^o lxx^o per Cristofforum Petschmessing sententiarum Lombardi et arcium Baccalaureum de Lewtschau etcetera. (Más írással): Henricus Samariensis.

II. AENEAE SILVII ALIQUOT EPISTOLAE. Saec. XV.

Ivrét papíron, a XV. század derekáról, kéthasábosan, folyóírással írva. Csak 12 levélnyi töredéke egy nagyobb kéziratnak.

Egykorú durva vászonborítékban.

Beke, Index, 553. sz.

Könyvkiállítási kalauz, 31. sz.

213. (K₅. VI. 17.) BREVIARIUM. Anni 1461.

Nyolczadrétű kézirat papíron, a mely elején és végén hártáyával van keverve; kéthasábosan, gondos tinta-vonalzásra szép, egyenletes gót könyvirással írva. Nagyobb kezdőbetűi színesek, csinosan vannak díszítve, a kisebbek egyszerűek, vörösek. 573 levél.

1a—6b. l. naptár, benne a magyar szentek szokott helyükön. Szent-Benedek vörössel írva.

7. l. kalendáriumi táblák.

8a—13b. l. vegyes imák, mutató-tábla stb.

14a. l. kezdődik a breviarium: Beatus vir qui non abiit...

332b. vörössel írt kolofoz.: Hic est finis istius | breuiarii de tempore | unacum psalterio. | Et iam sequitur conse | quenter de sanctis et pri | mo de sancto Andrea. | Per manus Ni | colai scriptoris de | Transilvania de o | pido Thorda ubi sali | fodium

nominatur. | Anno domini Millesimo qua | dringentesimo sexage |
simo primo. | Lauda scrip | torem donec videbis melio | rem.

tis pacem. Tu aut
 hic est finis istius
 breuiarii de tempore
 vinctum psalterio
 Et iam sequit' esse
 quæret de sanctis i pri
 mo de sc'o andrea.
 Der manus. In
 tolu scriptoris de
 transilvania de o
 pido thorda ubi sal
 odii nominat.
 Anno dñi mill' ex
 denigentesio. Sexage
 sio primo. Lauda scrip
 torem donec videbis melio
 re.

135a. Incipitur de Sanctis.

573a. l. Végződik a munka kolofon nélkül.

Kötése a XV. század végétől való s valószínűleg már a második; csak hátsó táblája van meg. Barna bőrrel van bevonva és apró bélyegekkel van préselve.

A kötés borítólappjaiúl a szepesi káptalannak egy 1469-iki oklevele van felhasználva.

A naptárban a következő bejegyzések vannak:

Május 23. Hic obiit Georgius vicarius 1496.

Aprilis 5. Hic est obitus regis Mathiae 1490.

Aprilis 20. Hic est obitus magistri Simonis canonici de Aranyos 1488.

Aprilis 22. 1488. Hic est inceptum fundamentum capelle domini Pallanti (*kihúzza*: ad latus Scepusiensis) ad latus Sancti Martini.

Junius 5. Hic est obitus domini Gasparis prepositi Scepusiensis 1493.

Julius 19. 1490. Hic est obitus Simonis prepositi.

September 2. Hic est obitus Emerici Pallanti 1487°.

September 19. 1490. Hic est coronatus rex Ladislaus Bohemie in regem Hungarie.

Beke, Index, 63. sz. (?)

Könyvkiállítási kalauz, 32. sz.

M. Könyvszemle, 1880. évf. 249. sz.

214. (*G₅. V. 11.*) PUBLIUS TERENTIUS AFER, COMOEDIAE. *Anni 1462.*

Negyedrétben, papíron, ritka sorokban durva folyóírással írva, a sorok közt apró betűs glossza.

309b. l. kolofon: Publii Terentii Affri poete | comici Phormio explicit fe | liciter Erfordie per me Johannem | Alhuser de Flochberg tunc | temporis studentis ibidem anno | 1462 3 feria post epiphanie festum | in collegio maiori circa Sanctum Michaellem.

Egykorú deszkás vörös bőrkötésben. Veretei hiányoznak.

Beke. Index, 567. sz.

215. (*K₅. III. 13.*) I. JACOBUS VON TERAMO (ODER VON ANCHARANO), DAS BUCH GENANT BELIAL, VON DER PROZESS DES LUCIFERS GEGEN JESUS. *Anni 1463.*

Ivrétben, papíron, erős vonású durva folyóírással írva. Vörös és zöld kezdőbetűkkel.

Kolofon: Anno domini M° cccc° lxiij° Jare | an sand Georgen tag martir.

A kötet illusztrálásra volt szánva, de a képek helyei üresek, csak a négy első készült el. Ezek durva, de mesterkézre valló, tussal gyengén árnyékolt tollrajzok. Különösen szép az első, a mely a szerzőt ábrázolja, a mint Mária előtt térdel.

II. EUSEBIUS CREMONENSIS, LEBEN DES HEILIGEN HIERONYMUS. INS DEUTSCHE ÜBERTRAGEN VON JOHANNES REISCHPERG BISCHOFF VON OLMÜTZ.¹ *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, félkurzívval írva. Kezdetén egy nagy vörös kezdőbetűben a Trenbachok tollal rajzolt czimere. Végén nagy vörös betűkkel:

Das puech ist Artolffen von Trenbach zu Sand Merttn.

Utánna más írással az olmüctzi püspökök lajstroma. A legtöbbnek neve után oda van jegyezve, hol temettetett el.

Erős, barna bőrrel bevont deszkekötésben, apró bélyegekkel préselve.

Az első tábla belsejében:

¹ Erzsébet morva örgrófnének van ajánlva.

Das Puech hat her Pernhart . . . geschenckt Attolffum
Trenbach . . . anno domini M°. iiij° lx viij°.

A hátsó tábla belsejébe tollal oda van rajzolva a Trenbach-
czímer: négyelt paizs első és negyedik mezeje osztva, a felső osztás
ferdén kockázott, a második s harmadik mezőben jobbra néző, szájá-
ban botot tartó sárkányfő. Sisakdísz bohócsüvegű emberfő.

Beke, Index, 473. sz.

216. (*E*₅. VI. 17.) SPECCHIO DELLA CROCE. *Anni 1463.*

Tizenhatodréttben, finom olasz papíron, gondos vonalzásra, csínos
gömbölyű betűs félgót írással írva. Rubrikálva van. 142 levél, az
utolsó három üres.

1b. l. kezdete: Il nome del nostro signore miser Jhesu
Christo comen | ca el libro che si chiamo spechio della croce.

139a. l. kolofon: Conpyuto e libro chiamato spechio de
croce mille et quatrocento xxxxxiiij a di xvij. del mese de marcio.

Csínos egykorú kötésben.

Beke, Index, 357. sz.

217. (*M*₅. I. 1.) PRACTICA JURIS CIVILIS. *Anni 1463.*

Nagy ívrétben, papíron, kéthasábosan, szépen s egyenletesen
folyóírással írva. Vörös és kék kezdőbetűkkel. Elején több levele
hiányzik, az egész szúrágta.

Kolofon: Et sic est finis anno 1463 etcetera.

Első oldalán a 43. számnál lerajzolt czímer.

XVIII. századi papírkötésben.

Beke, Index, 427. sz.

218. (*M*₅. V. 23.) GEBETBUCH. *Anni 1465.*

Kis tizenhatodréttben, hártýán. erős törésű gót betűkkel írva;
egyszerű vörös és kék kezdőbetűkkel.

Asszonyok számára készült imakönyv, *Nonnenbrevir*, az imád-
kozás módját illető érdekes utasításokkal. Elején német nyelvű nap-
tár, utánna naptártáblák, *Aderlasstafel* stb. ezek végén a 20b. lapon:

Ter tria sunt septem — septem sex — sex quoque tres sunt.

Sit numerus recta tibi facit milia quinque.

Anno domini 1465.

Tät wir als wir soltn

So tät got was wir woltn.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 278. sz.

219. (*M*₅. III. 16.) SANCTUS THOMAS DE AQUINO.
SUPER QUARTO SENTENTIARUM. *Anni 1466.*

Ivrétben, hártya ivekbe foglalt papírfüzetekkel; kéthasábosan, csinos folyóírással írva s rubrikálva.

Kolofon váltakozva vörös és kék nagy betűkkel: Explicit qua | rtus sent | enciarum Sancti Thome | de Aquino ordinis fratrum pred | icatorum. Per fratrem | Michaellem | Vandalum or | dinis eiusdem.

Ezt követi egy mutatótábla, melynek végén egy második kolofon áll:

Et tantum de Registro. | Explicit dictum et scrip | tum Sancti Thome | de Aquino ordinis fra- | trum predicatorum | super quartum sen | tenciarum per | me fratrem Micha | elem Slauum | ordinis eiusdem | licet indignum | Anno domini millesimo | quadringentesimo | sexagesimo sexto.

Barna bőrös, préselt deszkakötésben. Kapcsai és gombjai hiányoznak.

Beke, Index, 572. sz.

220. (*L₅. III. 15.*) BIBLIA SACRA VETERIS TESTAMENTI. *Anni 1466.*

Ivrétben, igen szép hófehér papíron, végig azonos kéztől való folyóírással, egy hasábosan van írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel.

Végén: In die Johannis et Pauli anno etcetera 1466 in Serentein.

Világospiros bőrrel bevont deszkakötésben. Veretei és kapcsai hiányoznak.

Beke, Index, 49. sz.

221. (*K₅. III. 16.*) TRACTATUS DE STATU ECCLESIAE. *Anni 1467.*

Ivrétű papírkézirat, kéthasábosan folyóírással írva.

Kolofon: Finitum et completum est hoc opus | anno domini M° cccc° lx vij in die Sancti | Vincencij ordinis fratrum predicatorum per Haynri | cum Stelinx de Blesia pro tunc in Leu | ben degentem de quo reddatur laus domini | et sue genitricis Marie.

Barnabőrös, préselt deszkakötésben, kapsokkal.

Beke, Index, 151. sz.

222. (*G₅. V. 23.*) VARIA THEOLOGICA. *Saec. XV.*

Negyedrétű, több kéz által irt papír-kézirat. Elején egy betoldott levélen az egész kodex XV. századi írású tartalomjegyzéke:

Contenta.

Regula Sororum de penitencia.

Mare Magnum, cum copiis privilegiorum ordinis.

- Legenda Sancti Vincencii confessoris.
- Legenda Sancte Katherine de Senis.
- Sermo de passione et parasceve.
- Sermo synodalis.
- Augustinus de vita Christiana.
- Harenga capitularis.
- Tabula, sive vocabula biblie.

A kódex részei így következnek egymás után:

I. REGULA FRATRUM ET SORORUM ORDINIS PRAEDICATORUM.

Jó folyóírással írva; a XV. század derekáról. Rubrikálva.

Kezdete 2a. l.: Innocencius episcopus servus servorum dei ad perpetuam rei memoriam . . . Végén: Datum Rome apud Sanctum Petrum VI. kl. Julii, pontificatus nostri anno primo.

7a. l. Incipit privilegium domini Clementis pape, nuncupatum mare magnum . . . Megszakad a 9a. l. közepén. 9b—11b üres.

II. COLLECTIO PRIVILEGIORUM ORDINIS PRAEDICATORUM SANCTI DOMINICI.

A XV. század derekáról való, igen csinos kurzív írású kézirat. Rubrikálva.

Kezdete 12a. l. Mare magnum domini Bonifacii octavi. Noverint universi, quod nos frater Henricus miseracione divina Jadrensis episcopus . . . stb., átírja VIII. Bonifác pápának a Domonkos-rend részére adott nagy privilegiumát.

18a. l. Mare magnum domini Martini pape quinti. Csaszlavi János budai közjegyző átíratában.

24b. l. Transumptum bulle domini Alexandri (így!) pape 4^{ti} contra impediens predicatorum et audienciam confessionum et mendicacionum. Atírta 1388. ápr. 14-én Budán Nicolaus Conradi de Antiquo Foro közjegyző. Az átírat hitelességét megerősíti Dominicus de Puteo de Alexandria . . . scriba sacre maiestatis Ungarie.

28b. l. Transumptum bulle domini Gregorii undecimi contra infestatores fratres et ordinem pro 4ta porcione. Ugyanolyan átíratban, mint az előző oklevél.

31b. l. Copia exempcionis bulle fratrum predicatorum a iurisdictione cuiuslibet ordinarii, quod soli sedi apostolice et immediate sunt subjecti. Márton pápa bullája. Datum Florencie idus Julii, pontificatus nostri anno tercio.

32a. l. Copia auree bulle ordinis fratrum predicatorum sequitur. IV. Károly császártól, 1345 augusztus 22-én.

34a. l. Következik cím nélkül XI. Gergely pápa azon

bullája, a melyben átírja s megerősíti IV. Kelemennek 1268 február 12-én a domonkos-rendiek öröklési jogáról adott bulláját.

34b. l. Mandatum sub sententia excommunicationis super vas electionis. Johannes de Poliacó párisi tanár eretnek tanításait illeti.

37b. l. Következik cím nélkül IX. Bonifác pápa bullája a domonkos-rendiek öröklési jogáról egy brünni közjegyző 1442-iki átiratában.

39a. l. Cím nélkül. V. Sándor pápa bullája, a mellyel a Domonkos-rendet a püspökök jurisdictionja alól kiveszi s mindenemü adó alól felmenti.

40b. l. Copia declaracionum quarundarum de iuribus Johannis Alexandrini patriarchae. Kelt: in Býlhemó in monasterio ordinis Sancti Benedicti 1372 2^a die Aprilis.

44b. l. Declaraciones bone de audiencia confessionum et aliis Johannis Alexandrini patriarche. Átírta 1400-ban Wittich János közjegyző Budán.

49b. l. Quod possumus predicare populo ecclesias nostras frequentare, confessiones audire et quod nullus prelatorum eciam episcopi vel archiepiscopi valeant propter hoc populum excommunicare. Confirmacio reverendissimi in Christo patris Thome Strigoniensis literarum domini Nicolai legati Ostiensis et Weltrensis.

51a. l. Alexander papa revocat ordinationes Innocencii, quas edidit contra religiosos. Quod de mane possumus libere predicare.

52b. l. Infringentes temerarie loca nostra excommunicatur.

54a. l. Excommunicantur infringentes ausu temerario loca nostra.

54b. l. Littera de annuali foro libertatis sequitur. Zsigmond királytól 1396-ból. Végén a rubrikátor kezével: F. M. D. 1 . 4 . 69 . Et tantum ad presentem.

56a. l. Cím nélkül. Miklós ostiai és velletrei püspök, pápai követ a domonkos-rendiek lelkészkeszési jogait szabályozza. Datum Posonii, III. nonis Junii, pontificatus domini Bonifacii pape VIII. anno VIII.

57a—59b. l. üres.

60a. l. Incipit legenda beati Vincencii confessoris fratrum ordinis predicatorum. Beatus Vincencius ex Valencia . . . Végződik a 63a. lapon. A következőn kezdődik a Szent-Vincke által elkövetett csodák felsorolása, a 67a. lapon pedig Preambulum petitionis sew oracionis pro canonisatione. Végződik a 70a. lapon.

70b—71b. üres.

III. LEGENDA SANCTÆ CATHERINAE DE SENIS

Anni 1468.

Papíron, folyóírással írva; rubrikálva.

Kezdeté 72a. l. Incipit prologus in legendam pro predicatoribus summatim abbreviatam Beate Katherine de Senis, sororis ordinis de penitencia Beati Dominici ordinis predicatorum.

Zárószavai a 117b. lapon: Explicit legenda Sancte Katherine de Senis, abbreviata per reverendum fratrem Thomam de Senis ordinis predicatorum pro predicatoribus. Quam scripsit frater Laurencius de Stropka ordinis eiusdem professor ad instanciam fratris Leonardi Regensperger, pro tunc superioris conventus Budensis. Anno M^o. cccc^o 68°. (Regensperger neve félig ki van vakarva.) A kolofon után még három és fél oldalnyi pótlás következik.

*Explicit legenda sancte katherine de Senis
 abbreviata per Reverendū frēm Thomam
 de Senis ordinis p̄dicatōris pro p̄dicatoribus
 Quā scripsit frater Laurencius de Stropka
 ordinis eiusdem professor ad instanciam
 fratris Leonardi Regensperger pro tunc superioris
 conventus Budensis Anno M^o cccc^o 68°*

119b. l. üres.

IV. PASSIO JESU CHRISTI. SERMONES.

Több kéz írása; a XV. század második feléből. Rubrikálva.

Kezdeté 120a. l. Passio Adonaii domini nostri Jesu 1462 bissextilis. Egressus Jesus trans torrentem Cedron cum discipulis suis

136b. lapon, az első rész végén, reszketős, öreg emberre mutató írással ezen sorok állanak:

Hec passio predicata est per me f(ratrem) Leonardum Regensperger pro tunc predicatorem domus Cassoviensis, anno 1469. Ora pro me frater ave Maria.

A lapszéleken több helyen német glosszák találhatók.

137a. l. Prohemium in passionem domini. Végződik a 137b. lapon. Német glosszákkal.

138. l. üres.

139a. l. In die sancto (kitörülve: penthecostes) parasceves postilla magistralis super passione domini nostri Jesu Christi.

151a. l. Collacio Sinodalis.

155a—158b. l. üres.

V. SANCTUS AURELIUS AUGUSTINUS, DE VITA CHRISTIANA.¹

Nyomtatvány a XV. századból; év, nyomtatási hely és nyomdász jelzése nélkül.

Ezen kis 18 levélből álló füzetke Hain Repertoriumából hiányzik; ellenben le van írva Copingernél: Supplementum to Hain's Repertorium Bibliographicum, Part II. 87 l. 768. szám alatt. Copinger szerint Mainzban, Schöffernél nyomtatott; ez azonban kétségtelenül nem áll, miután Schöffler ez időtájt, 1465 körül, amikor Copinger e könyvecske nyomtatását teszi, már saját bélyege alatt kiadta volt a munkát. Az esetben, ha ezen kiadás is az ő sajtója alól került volna ki, bizonyosan nem mulasztotta volna el nevét és signetumát rátenni.

A példány alig van megvágva.

VI. ARENGA CAPITULARIS. Saec. XV.

Folyóírással írva s rubrikálva.

Kezdete 177a. l. Arenga capitularis. In mansuetudine suscipite in situm verbum, quod possit salvare animas vestras . . . A lapszéleken vörössel vannak a szónoki részek megjelölve. Végződik a 182a. lapon.

182b—193b. l. üres.

VII. VOCABULARIUM BIBLICUM DUPLEX.

A XV. század végső harmadából.

Kezdete 194a. l. Ade formatione Genesis. 2.

Végződik a 213a. lapon: Zacheus conversus fuit. Luce 19. 213b—216b. l. üres.

Barna borjúbőrrel bevont, gót modorú csinos préselésű deszkakötésben. Rézkapcsának csak fele van meg.

A 2a. l. felső szélén ezen érdekes bejegyzés:

Conventus Cassoviensis B. V. MARIAE fratrum Ordinis Praedicatorum, recuperatus à civitate Cassoviensi Anno 1699. 2. X-bris.

Beke, Index, 463. sz.

M. Könyvszemle 1880. évf. 250. lap.

Kalauz, 36. sz.

223. (N₅. III. 13.) I. HUBERTUS ORDINIS FRATRUM PRAEDICATORUM PRIOR GENERALIS, EXPOSITIO REGULAE SANCTI AUGUSTINI. *Anni 1469.*

Ivrétben, hártya ívekbe foglalt papír termiókkal. Kéthasábosan.

¹ Apokrif!

vastag vonású folyóírással írva; egyszerű vörös kezdőbetűkkel. 231 levél.

Elején csonka.

Kolofon: Finito libro sit laus et gloria Cristo etc. hylff got. Explicit per manos (igy!) cuiusdam Martini Craus de Caschowia. Finitum et completum anno domini millesimo cccc° lxxix etc.

II. SANCTUS BERNHARDUS ABBAS CLARAEVAL-
LENSIS. CONTEMPLATIONES SUPER SEPTEM HORIS PAS-
SIONIS DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI. Saec. XV.

Ivrétben, 8 papírlévélen. A XV. század második feléből.

Kolofonja vörössel: Explicit liber contemplacionum Beati Bernhardi super septem horis passionis domini nostri Jhesu Christi P. F. M. P. V. E. Fie.

Szepesiesen préselt vörösbőrös deszkakötésben; gombjai és kapcsai hiányoznak.

Első táblája belsején:

Liber hic MS. mihi Coronae in Bibliotheca Scholae Augustanae confessionis dono datus est die 2a Octobris, 1782. Ignatius Comes de Batthyany Episcopus Transylvan.

Beke, Index. 40. sz.

Kalauz, 37. sz.

224. (L₅. IV. 8.) MELIBOEUS, ODER TROST DES BETRÜB-
TEN MENSCHEN. Accedit Historia Marcolphi germanice. Anni 1469.

Ivrétű papirkézirat, vastag vonású, de egyenletes folyóírással írva. Rubrikálva.

Kezdeté 1a. l. Hye hebt sich an ain puch mit namen |

Melibeus vnd ist gar Ratsam vnd | ist gemacht vnd zesangelegt
wor | den von dem mundt der heyligen Junkchfrawn Sand Agate
vnd marterin. *Végződik az 54a. lapon.*

54b. l. Hie hebt sich an dy | historia Marcolfi

70b. l. Anno domini M^o cccc^o lx viiij An vnser frawen
Abent als | Si gestorben ist etcetera.

II. MEDITATIONES, GERMANICE. Saec. XV.

Ivrétben, papíron, folyóírással írva. A XV. század közepéről.
Kolofon a 128a. lapon kacskaringós szalagra írva:

Hab Got lieb von allen dingn
Oswald Enperger von Eferdingn.

Mértani díszítésű feketebőrös deszkakötésben.

A 2a. lapon az alsó szélen egykorú, szépen festett czímer látható. Zölddel keretelt kék táblán jobb karéjos ezüst paizsban jobbra ágaskodó vörös szarvas; a paizson ezüst sisak, rajta a paizsalak előtörőleg; a fehér belésű vörös takaró a sisakdísz folytatását képezi.

Az 54a. lap alján tollal odavetett czímer: három ferde négyzettel megrakott paizsfő, a paizs mezeje üres. Fölötte:

Nichts an Vrsach | O. V. Trenbach.

A XVI. század elejéről.

Beke, Index, 640. sz.

225. (*L₅ VI. 10.*) PSALTERIUM. Saec. XV.

Tizenhatodretű hártyakézirat gót könyvirással írva. Rubrikálva. A zsoltárkönyv élén lapnagyságú aranyalapra festett B kezdőbetű, benne hárfázó Szent-Dávid. A könyvecske a XV. század derekáról való vásári készítmény. Ugy látszik, nem igen forgatták, még egészen tiszta.

Naptárából hiányoznak a magyar szentek.

A XVI. század közepéről való préselt bőrkötésben.

Beke, Index, 448. sz.

226. (*M₅ V. 1.*) PSALTERIUM. Saec. XV.

Az előbbivel mindenben megegyező, hihetőleg ugyanazon kézirat-gyárból kikerült kódex. Kötése is azonos az előbbiével.

Beke, Index, 70. sz.

Kalauz, 281. sz.

226. (*K₅ III. 9.*) HONORIUS AUGUSTODUNENSIS, COGNOMENTO SOLITARIUS, COMMENTARIA IN PSALTERIUM. Saec. XV.

Ivrétben, papíron, kéthasábosan, jó félkurzív írással van írva. Vörös és kék kezdőbetűkkel. Végén csonka. A XV. század második feléből.

Barna bőrrel bevont deszkakötésben. Kapcsai hiányoznak.
Beke, Index, 212. sz.

227. (*J₅. IV. 1.*) I. LUCTA INTER RATIONEM ET CONSCIENTIAM DE SAEPE, VEL RERO, VEL NON SUMMENDO CORPUS CRISTI. ACCEDIT TRACTATULUS DE CORPORE DOMINI. *Saec. XV.*

Negyedrétű félkurzív írású papirkézirat, rubrikálva. 51 levél, az utolsó 11 üres.

Kolofon a 39b. lapon: Et sic est finis huius tractatuli.

II. EXPOSITIO CANONIS MISSAE.

Negyedrétben, papíron, kurzívval írva. 36 levél.

III. TABELLAE CHRONOLOGICAE.

Negyedrétben, papíron. 9 levél.

IV. PLANCTUS ANSHELMI ET MEDITATIONES VARIAE.

Negyedrétben, papíron; a XV. század második feléből. Végül csonka.

Bórhátú hártýaboritékban.

A kötetbe egy német oklevél töredéke van betéve, a melynek hátán egy a kassai domonkos-rendház valamely tagja által írt magánlevél fogalmazványa olvasható.

Beke, Index, 215. sz.

228. (*L₅. VI. 3.*) BREVIARIUM. *Saec. XV.*

Kis negyedréti papirkézirat, egy hasábosan, szép félgót folyóírással írva. Rubrikálva. A XV. század második feléből.

Az elején álló naptár csonka, belőle csupán január, november és december van meg. A naptárból a magyar versek hiányoznak. Egy XVI. századi kéz helyenként német uralkodók születési és halálozási napjait írta bele.

Egykorú, préselt barna bőrös deszkakötésének első táblája hiányzik.

1574-ben Prukh Rupertus, 1685-ben pedig a bécsi jezsuita rendház volt a kötet tulajdonosa.

Beke, Index, 65. sz.

229. (*G₅. VI. 21.*) SERMONES VARII. *Saec. XV.*

Negyedrétű papirkézirat, egy hasábosan írva. Rubrikátlan. Végül csonka.

XVIII. századi Batthyány-féle kötésben.

Beke, Index, 492. sz.

230. (*M*⁵. *IV*. 6.) CONTINUATIONES EVANGELIORUM DOMINICALIUM ET LECTIONES DE SANCTIS. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, két hasábosan, vastag vonású, apró betűjű folyóírás, egyszerű vörös kezdőbetűkkel. Az első nagy initiale helye üres. Elején néhány levél hiányzik.

Egyszerűen préselt barna bőrös deszkakötésben. Első táblája hiányzik.

Beke, Index, 523. sz. (?)

231. (*F*⁵. *III*. 14. 15.) EXPOSITIO PSALMORUM. *Saec.* XV.

Két ivrétű kötet, papíron, két hasábosan, folyóírással írva. Egy végben számozott 676 levél. A második kötet befejezetlen, végén húsz levél üres.

Két, egyformán piros bőrrel bevont deszkakötés.

Beke, Index, 218. sz.

232. (*F*⁵. *IV*. 2.) I. SERMONES SANCTI BURCHARDI ET ALIORUM. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron; két hasábosan, durva. nagy betűjű folyóírással írva. Rubrikálva. 67 levél.

II. INNOCENTIUS PAPA III. LIBER DE CONTEMPTU MUNDI. — SANCTUS AURELIUS AUGUSTINUS, SOLILOQUIORUM LIBER. — EIUSDEM MANUALE. — SECRETA SECRETORUM. — AUCTORITATES PATRUM SECUNDUM ORDINEM ALPHABETI. *Saec.* XV.

Ivrétű, papírkézirat. Több kéz írása; a XV. század második feléből. 132 levél.

Szarvasbőrrel bevont deszkakötésben. Kapesai hiányoznak.

Első táblája belsején:

Liber ecclesie hospitalensis. (*Értsd*: in Leutschovia.)

Beke, Index, 74. sz.

Magyar Könyvszemle 1880. évf. 339. l.

233. (*G*⁵. *IV*. 4.) I. SERMONES. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron; 48 levél, az utolsó három üres. Két kéz írása.

II. THEOREMATA DE HOSTIA CONSECRATA. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron; 59 levél, az utolsó három üres.

Kolofon az 56b. lapon: Expliciunt theoremata de hostia consecrata per manus Johannis de Lichtenwald.

III. SANCTUS THOMAS DE AQUINO O. P., DE OFFICIO SACERDOTIS. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, 94 levél. Két kéz írása, közülök a második igen csúnya kurzívot vetett.

Kolofon a 94a. lapon: Finitus tractatulus doctoris Thome de Aquino . . . Ego frater Bartholomeus de Perentinis ordinis predicatorum provincie Tholosane et conventus Orthesii in Vasconia stb.

IV. LIBER GENERATIONIS JESU CHRISTI. ACCE-DUNT BULLAE PAPALES. Saec. XV.

Ivrétben, papíron, 26 levél végső 12 üres.

V. ALBERTUS MAGNUS. LIBER AGGREGATIONIS SEU SECRETUM SECRETORUM. Saec. XV.

Ivrétben, 34 egykorúan számozott levélen. A XV. század második feléből.

Vörös borjúbőrrel bevont deszkakötésben.

Az első oldal felső szélén XV. századi kézzel írva :

Liber proprius capelle Sancti Georgii. (*Értsd.* : in Leutschovia.)

Beke, Index, 338. sz.

Magyar Könyvszemle, V. 337. l.

*

234. (G₅. VI. 26.) ALBERTUS MAGNUS. SERMONES NOTABILES DE TEMPORE ET DE SANCTIS. Saec. XV.

Negyedrétben, vékony hártván, két hasábosan, olaszos duktussal írva. Két kéz írása.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 14. sz.

235. (G₅. VI. 31.) SANCTUS BONAVENTURA ORD. MINOR., QUAESTIONES SUPER IV. LIBROS SENTENTiarUM. Saec. XV.

Negyedrétben, hártván, két hasábosan írva. Rubrikálva ; csinosabb kezdőbetűkkel.

Kolofon a 193a. lapon: Scriptor scribebat, pennam palma retinebat.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 55. sz.

236. (H₅. III. 2.) I. BARTHOLOMAEUS PISANUS, SUMMA CONFESSORUM DE CASIBUS CONSCIENTIAE. Saec. XV.

Ivrétben, papíron, két hasábosan folyóírással van írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel.

II. TRACTATUS VARIJ JURIDICI. Saec. XV.

Ivrétben, papíron. Rubrikálva.

Egykorú, vörös bőrrel bevont deszkakötésben. Kapcsai hiányoznak. Előlapján félig-meddig kidörzsölve ezen XV. századi bejegyzés :

Istum librum assignavit — — — — — | — — — — —
— pro capella in Lewtcha.

Beke, Index, 421. sz.

237. (*M*₅. *IV*. 18. 19.) TRACTATUS ASTROLOGICO-ALCHIMISTICI MICHAELIS SCOTI, MAGISTRI BERNARDI, JOHANNIS DE DACIA, JOHANNIS DASTYRI ANGLICI, MAGISTRI RODIANI, RAIMUNDI LULLI ET ALIORUM. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, igen szép félkurzívval írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel és címekkel. A XV. század második feléből. Közül néhány levele ki van tépve.

Két XVIII. századi papírkötésben.

Beke, Index, 614. sz.

238. (*K*₅. *I*. 9.) GUIDO BONATUS DE FORLIVIO, SUMMA DE TOTA ASTROLOGIA. *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan írva, vörös címekkel és kezdőbetűkkel. Olasz eredetű. A XV. század második feléből.

Sötétkék szarvasbőrrel borított deszkakötésben.

Beke, Index, 54. sz.

239. (*M*₅. *IV*. 12.) HAYMO EPISCOPUS HALBER STADIIENSIS: COMMENTARIA IN OMNES SANCTI PAULI EPISTOLAS. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, két hasábosan folyó csúnya kurzívval írva. Rubrikálva.

Vörösbarna bőrrel bevont, egyszerűen préselt deszkakötésben, melyet szép tömör bronzveretek díszítenek. Öt sarokpánt hiányzik.

Beke, Index, 276. sz.

240. (*I*₅. *IV*. 4.) SERMONES VARI. *Saec.* XV.

Negyedrétű papírkézirat. Számos egykorú kétből származó durva folyóírással. Rubrikálva. A XV. század második feléből.

Vászonnal s e fölött fekete bőrrel borított deszkakötés.

Beke, Index, 292. sz.

241. (*I*₅. *III*. 6.) NICOLAUS DE DÜNCKELSPIEL, QUAECTIONES IN IV. LIBROS SENTENTIARUM THOMAE DE AQUINO. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, vastag vonású disztelen folyóírással írva. Rubrikálva, helyenként cizfrább kezdőbetűkkel. CCCC 50 számozott és 7 számozatlan levél.

Vörös borjúbőrrel bevont deszkakötésben, rézgombokkal, kapcsokkal és kettős vaslánczczal.

Beke, Index, 604. sz.

242. (*G*₅. IV. 17.) CONCORDANTIA BIBLIAE ET SERMONES DE TEMPORE ET DE SANCTIS. *Saec.* XV.

Negyedrétben, papíron, sietős, nehezen kibetűzhető folyóírással van írva. Valamely magyar papnak saját használatára készített gyűjteménye.

Az összes magyar szentekről tartalmaz beszédeket. Szent-Imrénnek megvan a legendája is és egy *exemplum de miraculis Sancti Emerici*. A XV. század végső harmadából.

Sima borjúbórral borított, egy kapcsos deszkekötésben.

Beke, Index, 128. sz.

243. (*L*₅. IV. 21.) ZACHARIAS CHRYSOPOLITA, UNUM EX QUATUOR, SEU CONCORDANTIA EVANGELISTARUM. *Saec.* XV.

Ivrétben, finom olasz papíron, gömbölyded félgót betűkkel írva. A XV. század második feléből.

Egykorú, barna bőrral bevont, szépen préselt deszkekötésben.

Beke, Index, 299. sz.

244. (*F*₅. IV. 7.) (*I*) QUAESTIONUM SUPER IV. LIBROS SENTENTIARUM S. THOMAE DE AQUINO LIBRI QUATUOR. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, csúnya félkurzívval írva. Minden könyv kezdőlapját nagyon ügyetlenül festett tarka keret ékíti. A XV. század második feléből.

(II.) BENEDICTUS DE SENIS, LIBER SUPER DISTINCTIONES EXEMPLORUM VETERIS ET NOVI TESTAMENTI. *Anni* 1470.

Ivrétben, papíron; első néhány lapját kivéven, rubrikálatlan.

A kötet végén V. Márton pápa egy 1425-ben kelt s a gneznói és olmücsi püspökökhöz intézett bullája, valamint egy IV. Eugén-féle bréve, a mely 1446 július 7-én kelt s Capistranói Jánoshoz van intézve.

Kolofon: Scriptum 1470 per Johannem Borhardi fratrem Leutschoviensis notarii

Fekete bőrös, rézveretes deszkekötésben.

Beke, Index, 601 és 453. (?)

245. (*M*₅. V. 3.) (*I*) DIALOGUS ZWISCHEN DEM GEVISSEN UND DEN VERNUNFT. — AIN NUTZLICHE UND ANDACHTIGE EPISTEL. — VON DEN NUTZ DER GOTLICHEN VORCHT, ETC. *Anni* 1471.

Tizenhatodrétben hártván, vastag vonású folyóírással írva. Rubrikálva.

Az első rész végén: Das puchl ist von dem emphahen
gotsleichnam vnd von dem ent | halten. Amen. T. E. W. P.

A második rész végén:

Swester las dir das exempel zu hertzen geen
Wie manig irrung sind zu dem ewigen leben.

A harmadik rész végén: Anno domini millesimo quadringentesimo | septuagesimo primo sabbato ante Katherine | finita sunt hec dicta ab Urbano Puster | walder arcium wacculario.

(II.) REGULAE SORORUM, GERMANICE. —
EXEMPELN UND GEBETE. *Saec. XV.*

Tizenhatodréthben, hártján. Eleje ugyanazon kéztől való, mint a megelőző rész; utolsó kétharmada más írás.

A regulák kolofonja: Dytz puchlein hat ein ende got uns | sein gnad sende | und ditz ellend | durch sein parmnung schiere weende. Amen. Vlricus Weÿdacher.

Az egész kötet végén: S. E. O. P.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 450. sz.

246. (*F₅. III. 3.*) COMMENTARIA IN M. TULLII CICERONIS RHETORICAM. *Anni 1471—72.*

Ivréthben, finom olasz papíron, jól olvasható latin írással. Csak eleje van rubrikálva. 228 levél.

A 78b. lapon ezen kolofon: Wiene 1471. ultima novembris. Inceptum ultima oktobris.

109b. l. Finit commentum in rhetoricam novam Ciceronis. Wiene 1471. 14. Decembris.¹

131b. l. Wiene 1472 die vigesima sexta Decembris.

225a. l. Die 24. Martii. Wiene 1472.

Rézveretes és kapcsos, csinosan préselt. barna bőrrrel bevont deszkakötésben.

Az első tábla belsején:

Iste liber est magistri Casparis Polirer.

247. (*K₅. I. 10.*) PAULUS DE SANCTA MARIA EPISCOPUS BURGENSIS, DIALOGUS QUI VOCATUR SCRUTINIUM SCRCIP-TURARUM. *Anni 1471.*

Nagy ivrétű papírkézirat.

Kolofon: Expliciunt additiones ad postillas magistri Nicolai de Lira super novo testamento edite a reverendo patre domino

¹ Feltéve, hogy a kötetben a másoló minden nap dolgozott, öt sűrűn és szépen írt oldal esik egy napra.

Paulo magistro in theologia episcopo Burgensis Finitus anno .
1 . 4 . 7 . 1 . etcetera.

Csinos bronzveretekkel ellátott deszkakötésben.

Beke, Index, 340. sz.

248. (*F*₅. *III*. 10.) CONCORDANTIA IURIS CANONICI.
CONCORDANTIA VETERIS AC NOVI TESTAMENTI IN ORDINE
ALPHABETICO. *Anni 1473.*

Ivrétben, papíron, szép, erőteljes kurzívval írva. Egyszerű vörös
kezdőbetűkkel. 228 beírott és 12 üres levél.

Kolofon, 227a. l. Et sic est finis 1473 feria III^a in | 4^{or}
temporibus adventus domini, per me | Michaellem Knol etcetera

Egykorú, csinos préselesű barna bőrös deszkakötésben, rézkap-
csokkal. A kötés valószínűleg löcsei készítmény.

Első táblája belsején ezen XV. századi bejegyzés:

Liber fraternitatis plebanorum XXIII. civitatum regalium.

Beke, Index, 595. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. 345. l.

249. (*M*₅. *I*. 4.) THESAURUS PAUPERUM. *Anni 1474.*

Nagy ivrétű papírkézirat, két hasábosan, vastag vonású folyó-
írással írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel. Az óriási terjedelmű
kódex végig ugyanazon kéz írása.

Kolofon: Explicit thesaurus pauperum, anno domini etcetera
lxxxiij^o per manus Stephani Mühlbach de Judenburga.

Ez a kötet a nagy munkának csak második részét képezi s
az abeczésnek N-től Z-ig való betűit tartalmazza. Első cikke a *nati-
vitas domini*-ről szól.

XVIII. századi papírkötésben.

Beke, Index, 603. sz.

250. (*L*₅. *IV*. 19.) EXPOSITIO SACRAMENTORUM ET
PRAECEPTORUM. *Anni 1475.*

Ivrétben, papíron, folyóírással írva. Több kéz munkája.

435b. l. *kolofon*: Deo Gracias. | Et sic est finis huius libri.
Laus deo | honor et gloria per infinitum secula | seculorum.
Amen. 1475.

Roppant erős, vastag deszkájú disznóbőrös kötésben, rézkap-
csokkal.

Beke, Index, 586. sz.

251. (*F*₅. *VI*. 1.) WELTKRONIK. *Anni 1476.*

Negyedrétben, papíron, félgót betűkkel írva, első lapján virágos
széldíszítménnyel s egyszerűbb festett kezdőbetűkkel. Közül és végén
csonka.

Kezdeté: 1476. C. S. V. O. B. | Ein kurtze Cronig von aller ding | begynne und Anfang der welte | wie der Allmächtig gott die beschaffen | und gemächt hatt. Und ist auch genant | die zale der Römischen künig etcetera.

Börrel borított deszkakötésben.

Beke, Index, 314. sz.

252. (*F*₅. III. 6.) I. LIBER MIRACULORUM BEATAE MARIAE VIRGINIS. *Anni 1477.*

Ivrétben, papíron, folyóírással írva. Több kéz munkája. Rubrikálva. 97 levél.

96b. l. *Kolofon*: Explicit liber miraculorum Beatae Virginis gloriose sub anno domini 1477.

II. PARVA POSTILLA EPISTOLARUM DOMINICALIUM HYEMALIUM. — ACCEDUNT HOMILIAE VARIAE. *Anni 1477.*

Ivréten, papíron, két hasábosan írva. Rubrikálva. Az első oldalon egy nagyobb, de izléstelenül festett kezdőbetűvel. 230 levél.

86a. l. *kolofon*. Explicit parva postilla epistolarum dominicalium hyemalium sub anno domini millesimo cccc° lxx° septimo.

230b. l. *alúl*. Et sic est finis huius operis feria secunda post Bartholomei, anno Mcccc° lxxvij.

Jellemző préselésű löcsei kötésben, melynek deszka tábláit barna bőr fedi.

Előlapján ezen XV. századi bejegyzés olvasható: Iste liber pertinet ad altare Sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtschau. Hozzá írva, más írással: in hospitali.

Beke, Index, 352. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 340. l.

253. (*Az ősnymtatványok között*: *D*₅. III. 9.) MODUS LEGENDI ABBREVIATURAS UTRISQUE IURIS — MARTINUS POLONUS ORD. PRAEDICATORUM. MARGARITA DECRETI, SEU TABULA MARTINIANA. *Anni 1479.*

Kis ivrétű papírkézirat, csinos félgót folyóírással írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel.

Kezdeté 1a. l. Premissis itaque nominibus | et divisionibus librorum | utriusque iuris cum modis alle= | gandi in ipsis nunc pro brevia= | turis glossarum legendis . . .

5b. l. Incipit libellus dans modum legendi abbreviaturas in utriusque iure . . .

14b. l. Et tantum de hac materia iuris per me fratrem | Danielem. Anno domini M° cccc sep | tuagesimo nono amen.

17a. l. Incipit prologus Martiniani decreti, . . .

203b. l. Finit feliciter tabula | Martiniana super decre |
tum et decretales. | Presens liber scriptus et comple | tus est per
fratrem Danielem | ordinis fratrum predicatorum | infra octavas
sanctorum | Petri et Pauli apostolorum | Anno domini millesimo
qua= | dringentesimo septua= | gesimo nono | Liber conven-
tus Casschoviensis provincie inclite quoque Vn= | garie ordinis
fratrum predicatorum. | Merces mea Jhesus Christus Virgo Maria |
Amen.

A kézirat elé egy ösnyomtatvány van kötve: *Johannes Gal-
lensis Ord. Minor. Summa collationum. Augustae, Antonius Sorg,
1475.* (Hain, 7472. sz.)

Egykorú csinosan préselt, barna bőrös deszkakötésben. Láncz-
horoggal.

Az első tábla belsejében:

Iste liber est conventus Cassoviensis ordinis fratrum predi-
catorum scriptus | sub prioratu fratris Dominici Salomonis, anno
domini 1479.

254. (N₅. V. 26.) L. SEPTIMIUS FLORUS TERTULLIANUS,
APOLLOGIA CONTRA GENTILES. *Anni 1479.*

Keskeny negyedréti, finom fehér hártýára írt kézirat. Szép,
egyenletes latin írás. 77 levél. Első oldalát ékesen festett lombos és
virágos keret foglalja be, nagy kezdőbetűvel. Az alsó szélen olaszos
kikanyargatott paizsban a következő czímer látható: kékben, felül
vörös tornagallér, alúl ezüst félhold által kísért arany lilium.

Kolofon: Bernardinus clericus Regiensis de— | Marche-
sinis scripsit hoc opus: exple— | uitque quarto idus Julii 1479.

XVIII. századi bőrkötésben.

A XVIII. században még olasz tulajdonosa volt, amint azt
egy a díszlapról kivakart név alatt álló *Mi portio Christo* jelmondat
mutatja.

Beke, Index, 562. sz.

255. (L₅. VI. 28.) PSALTERIUM CUM CALENDARIO.
Saec. XV.

Tizenhatodréti hártýakézirat. Erős törésű, nagy betűs gót írás-
sal, rubrikálva.

Naptárában német regulák vannak.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 67. sz.

256. J₅. IV. 8.) I. DIALOGUS RATIONIS ET CONSCIEN-
TIAE DE COMMUNIONE. — EUSEBIUS CREMONENSIS EPIS-
TOLA AD SANCTUM DAMASUM EPISCOPUM DE MORTE
SANCTI HIERONYMI. — EPISTOLA CYRILLI EPISCOPI DE
MIRACULIS SANCTI HIERONYMI. *Saec. XV.*

Negyedrétben, papíron, 107 levél.
Deszkás bőrkötésben, áthajtós képesekkel.
Beke, Index, 140. sz.

257. (*G₅. IV. 7.*) LIBER HYMNURO MCUM EXPOSITIONE.
Saec. XV.

Negyedrétben, papíron; a himnuszok ritka sorokban nagy betűkkel, a glossza pedig e sorok közé apróbetűs kurzívval van írva. Rubrikálva. 158 levél, az utolsó nyolcz üres.

Első oldalán csak a cím áll:

Exposicio ymptorum.

2a. l. Incipit liber ymptorum seu soliloquiorum prophete de Christo

150a. l. *kolofon*: Et sic est finis huius opusculi.

Csinosan préselt barna bőrös deszkakötés, később rá alkalmazott vas lánczhoroggal.

Az első tábla belsején Henckel János írása:

Iste liber fuit domini Sigismundi Senfftleben | de Podolyno baccalarii Wýnensis altaris | altaris Sancte Barbare, qui obiit anno | domini 1513 in vigilia Sancti Briccii cuius | anima requiescat in pace. Amen.

Beke, Index, 214. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 351. l.

258. (*G₅. V. 19.*) SANCTUS THOMAS DE AQUINO, DE VERITATE CATHOLICAE FIDEI CONTRA ERRORES INFIDELIUM *Saec. XV.*

Negyedrétben, erős olasz papíron, szép gömbölyű betűs írás. Elején csinosan festett, arany alapú, a széleket is befogó kezdőbetű díszíti.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 573. sz.

259. (*G₅. IV. 15.*) SERMONES VARI. *Saec. XV.*

Negyedrétű papirkézirat. Valamely a XV. század utolsó harmadában élt papnak éveken át felgyűlt beszéd-fogalmazványai, alig olvasható folyóírással, telve igazításokkal, közbeszűrt lapocskákra írt toldásokkal. Elején és végén csonka.

Sima bőrrrel bevont durva deszkakötésben, egy kapocs helyett szolgáló szíjjal.

Beke, Index, 493. sz.

260. (*F₅. V. 24.*) SERMONES. — LAUDES DOMINICALES DE SANCTIS. — BREVIARIUM SECUNDUM RITUM ECCLESIAE HUNGARICAE. *Saec. XV.*

Negyedrétben, papíron, közbe szúrt hártylevelekkel. Csúnya, durva folyóírás. Rubrikálva. A XV. század végső harmadából. Igen rongyolt, a levelek a sok forgatástól alsó sarkukon zsirosak.

1a—26b. lapon vannak a szent beszédek. Kolofonjuk: Et sic est finis huius operis, sequitur aliud.

36b. l. kezdődik a breviáriumokhoz tartozó naptár, melyben a magyar szentek nevei vörösel írva szokott helyükön találhatóak. A hónapok neveit valamely idegen kéz apró betűkkel németül is bejegyezte.

Minden kolofon nélkül végződik.

XVIII. századi félbörkötésben.

A 2a. l. felső szélén ezen XV. századi bejegyzés olvasható:

Iste liber presentetur domino Martino Huter | ut iuxta
commissionem domini Johannis Pestij | debet 1 florenum dare
pauperibus leporosis in hospitali.¹

Beke, Index, 56. sz.

261. (G₅. IV. 16.) CONCORDANTIA VETERIS AC NOVI
TESTAMENTI. — ACCEDUNT HOMELIAE ET SERMONES VARIJ.
Saec. XV.

Nyolczadrétben, papíron. Több kéz írása. A XV. század végső harmadából. 361 levél.

A concordantiák végén ezen kolofon áll:

Xpi Beuolebia
Xpi amano
Ihu Ieffert in kempla
Ihu fugit in Egiptu ad maria et ioseph
Ihu baptizatus est a iohanne
Et sic est finis concordanciarum veteris ac noue legis
Per manus Johannis Rozenawer Jambor

Et sic est finis concordanciarum veteris ac nove legis. |
Per manus Johannis Rozenawer Jambor.

A szent beszédek közt több magyar szentekről szól.

Deszkatáblás barna bőrkötésben, a melynek préselése az egy-

¹ Értendő a lőcsei bélpoklosok kórháza.

szerűbb Vitéz-fele táblákéra emlékeztet s a csinosabb e korbeli magyar termékek közül való.

Beke, Index, 475. sz.

Kalauz, 56. sz.

262. (*G₅. V. 6.*) ANDREAS CAPPELLANUS, LIBER DE AMORE UXORIS ET MARITI. *Saec. XV.*

Negyedrétben, szép, hófehér olasz papíron, finom, apró latin betűkkel írva. Rubrikálva, de kezdőbetűinek helye üres. A XV. század végső harmadából.

Egy XIV. századi írású kódex-lapba van fűzve.

Batthyány püspök kézírásával olvasható rajta; *Saeculi XV. ineditus.*

Beke, Index, 75. sz.

263. (*J₅. II. 6.*) SERMONES DE TEMPORE ET DE SANCTIO. *Saec. XV.*

Ivrétben, szép, hófehér papíron, félkurzív írással. Rubrikálva. 284 levél. A XV. század végső harmadából.

A 212a. oldalra valamely idegen kéz az úr imáját, az üdvözlötet s néhány rövid elmélkedést német nyelven írta le.

A kézírathoz egy a XV. század végéről való nyomtatvány van kötve: *Guillermi postilla super epistolas et evangelia*. Hely és év nélkül. Ivrétben.

Egykorú, csinos, rézveretes deszkakötésben.

A kézirat valamint a nyomtatvány első lapján a könyv egykori tulajdonosának neve olvasható:

Iste liber est magistri Gasparis Polirer.

Miután Polirer lőcsei ember volt s nevét szemmel láthatólag még a könyv bekötése előtt rávezette a nyomtatvány első oldalára, feltehető, hogy a kötés Lőcsén készült.

Beke, Index, 499. sz.

264. (*F₅. III. 13.*) VARIA OPERA THEOLOGICA. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, durva félkurzívvval írva. Rubrikálva, a fejezetek élén nagy vörös kezdőbetűkkel, a melyek valamely járatlan miniatör kezétől származhatnak. Annál meglepőbb a 458a. lapon egy ki nem színezett, csak vékony tollvonásokkal vázolt nagy kezdő Y és egy a lapot körülfogó keret, a mely ügyes művészre mutat. A kézirat a XV. század végső negyedéből való.

1a—33b. l. mutatótábla.

34a. Cum varios scripturarum indaginem

Végződik a cccxcx. levélen minden kolofon nélkül.

Préselt vörösbarna borjúbőrös deszkakötésben. Később rávert vaslánczczal.

A 34a. l. felső szélén ezen jegyzés.

Hec summa compillata est per venerabilem dominum Joannem de Kesmark sacre pagine professorem | quondam plebanum in Olassy et tandem per honorabilem dominum Franciscum presbiterum cecum | mihi Ioanni Henckel donata, 1519. pro gratificatione alimentorum.

Beke, Index, 311. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 350. l.

Kalauz, 155. sz.

265. (*F*₅. III. 5.) BARTHOLOMAEUS BRIXIENSIS, CASUS DECRETORUM. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, csúnya félkurzívval írva. Rubrikálva.

Vörös bőrrel bevont bronzveretes deszkakötésben.

Első táblája belseén:

Liber domini Johannis Benedicti decretorum baccalaurei.

Ez alatt más, XV. századi kézzel:

Liber fraternitatis xxmj^{or} plebanorum legatus.

Beke, Index, 613. sz.

Magyar Könyvszemle 1880. évf. 345. l.

266. (*F*₅. III. 4.) BIBLIA NOVI TESTAMENTI. *Saec.* XV.

Ivrétben, 145 egykorúan számozott papírvélen, két hasábosan, csúnya félkurzívval írva; formátlan, vörös és fekete kezdőbetűkkel.

Csinosan préselt egykorú bőrkötésben.

Az utolsó oldalán egy tintába mártott ecsettel áttörült XV-századik feljegyzés van, a melynek csak vége vehető ki: *Item plebanus der Corpona dixit fratrem Symon de Diven (?) exire de clauastro causa ire.*

Beke, Index, 557. sz.

267. (*E*₅. VI. 18.) HORAE CANONICAE. *Saec.* XV.

Nyolczadrétű papirkézirat. Három különböző kéz írása; az első csinos könyvirást, a másik kettő félkurzívot használt. Rubrikálva.

XVII. századi hártakötésben.

Az első tábla belsején XVIII. századi bejegyzés.

Ex Libris Röscher.

Beke, Index, 279. sz.

268. (*M*₅. I. 3.) REGULAE IURIS CANONICI IUXTA ORDINEM ALPHABETI. *Saec.* XV.

Nagy ivrétben, igen szép, hófehér, erős papíron, csinosan írva.

Rubrikálva. Óriási, majdnem a lap felét tevő szélekkel, a melyek valószínűleg jegyzeteknek voltak szánva. 323. levél.

Tipikus lőcsei kötésben, barna bőrrrel bevont deszkatablálakkal.

Előlevelét egy XV. századi közjegyzői oklevél képezi, a melyet *Petrus Pulkern de Schonenberg Warmiensis dioecesis notarius* adott ki.

Az első tábla belsején ezen XV. századi bejegyzés:

Liber fraternitatis xxiii^{or} plebanorum.

Beke, Index, 146. sz.

269. (*L₅. IV. 9.*) EUSEBIUS CREMONENSIS, EPISTOLA DE SANCO HIERONYMO VOLGARICATO. *Saec. XV.*

Ivrétben, szép fehér papíron, nagyszemű gömbölyded betűkkel írva. Tollrajzos kacskaringójú vörös kezdőbetűkkel.

Egykorú, barnabőrös deszkakötésben.

Beke, Index, 187. sz.

270. (*G₅. VI. 9.*) VERSUS DE CHRISTO PATIENTE ITALICE. *Saec. XV.*

Negyedrétben, papíron. A XV. század végéről.

XVIII. századi papirkötésben.

Beke, Index, 633. sz.

NYOMDÁSZOK, KÖNYVKERESKEDŐK ÉS KÖNYVKÖTŐK BUDÁN ÉS PESTEN A XVII. ÉS XVIII. SZÁZADBAN.

NÉMETHY LAJOSTÓL.

E munkálat alapjául a plebániák és a polgárok anyakönyvei szolgálnak, de felhasználtam más hiteles forrásokat is, melyek segítségével a lehető legteljesebb lajstromát óhajtom adni a testvérváros, már most székesfőváros kulturális fejlődése e három tényezőjének.

Már Rómer Flóris felhasználta a pesti, (most budapesti IV. kerületi) plebánia anyakönyveit »A régi Pest« című műve¹ készítésénél. Magam is összeállítottam már az anyakönyvekből több egyetmást. Így például: »Az 1686. évi visszafoglalás után Budán maradt törökök«,² vagy: »Adatok a festés történetéhez Budapesten a XVII. és XVIII. században«³ című dolgozatokat és más egyebet. A még feldolgozatlan nagy mennyiségű anyagból Varjú Elemér úr felkérésére készítettem eme dolgozatomat.

Mivel a XVII. és XVIII. században a testvérvárosok önállóan fejlődtek, azért kulturális fejlődésük e három tényezőjét mindkét városból külön mutatom be.

I. Nyomdászok.

Budán.

Midőn Budának lakosai 1688-ban összeirattak, azok között sem könyvnyomdász, sem könyvkereskedő, vagy könyvkötő nem volt.⁴ Azonban az iskoláknak mindig nagyobb mérvű fejlődése szükségessé tette mind a három iparágnak megtelepedését.

¹ Rómer, A Régi Pest. Történeti Tanulmány. Budapest, 1873. Függelék, 192—219. l.

² Századok 1877. évf. 138—148. l. Egyetértés 1877. évf. 44 sz.

³ Archaeologiai Értesítő, 1881. évf. 256—271. l. és 1884. évf. 90—109. l.

⁴ Specification deren, so allhier in Ofen bürgerliche Hauser aufgenommen 1688 és Specification der gesambentlichen Bürgern in Ofen. Uj Magyar Múzeum, 1855. I. 573 kk. II.

A nyomdának első nyomát 1708-ban találjuk, a midőn valamely ismeretlen nyomdász latin nyelvtant nyomtatott.¹

1. *Landerer János Sebestyén*, (1723—1728) az első ismert nyomdász és nyomdatulajdonos. Habár az első nyomtatványok, melyek tőle eddig kezembe jöttek 1725-ből valók, mégis bizonyosnak tartom, hogy nyomdáját már néhány évvel előbb állította fel.²

1425-ben ő nyomta ama sz. beszédet, melyet Budavárában a karmeliták temploma alapkövének, márczius hó 4-én történt letétele alkalmával P. Cherubinus karmelita mondott német nyelven.

Ugyanazon évben magyar nyelvű nyomtatvány is jelent meg nála és pedig ama szent beszéd melyet április hó 8-án valamely névtelen ferenczrendi pap mondott Pesten a pálosok temploma felszentelése alkalmával.

Hátrahagyott özvegye Veronika »verwittibte Buchdruckerin« ujra férjhez ment Nottenstein János Györgyhöz.

2. *Nottenstein János György*, (1728—1737). Midőn nászünepét tartotta az özvegy »Landerin«-nal, ivrétben vörös és fekete nyomással diszlap jelent meg, melyen a nyomda legjobb anyagát és legügyesebb technikáját bemutatta. Mintaivnek beillő mű.³

Nottenstein beteges ember volt és már 39 éves korában tüdőbajban elhalt. Eltemették 1737. április 10-ikén, Budán a Vízvárosban a szent Ferencziek templomában,⁴ mely jelenleg az Erzsébetrendi apáczáké.

¹ *Molnár Gregorii Elementa Grammaticae latinae* a könyvnek címe. Említi Szabó, II. 2329. sz. alatt.

² *Ágoston József* a »Pallas Lexicon«-ban »Landerer János« cikkben a nyomdát 1723-ban mondja felállítottnak.

³ E jeles nyomdaterméknék címe: *Lieblicher Ehren-Schall, oder In Freuden-Stein eingehauene Notten-Stimm, An dem Hochzeitlichen Festtag des Edlen und Kunstreichen Herrn Johann Georg Nottenstein, Einer Löblichen Buchdruckerei Kunst einverleibten Ofnerischen Buchdruckers, Als Er mit der Viel-Ehr und Tugendsamen Frauen Veronica Landerin, damahlen verwittibten Buchdruckerin den 11. Januarii 1728 seine erste Ehe-Notten intoniert.* H. és é. n. 2r. 1 levél. Vörös és fekete nyomással. Egyetemi könyvtár. Már ismertettem: *Magyar Könyvszemle*, 1879. évf. 334. l.

⁴ A budapesti felsővizivárosi plebánia halottas anyakönyve így jelzi: »1737. April 10. Joannes Georgius Nottenstein civis typographus 39 annorum

3. Özvegy *Nottenstein Veronika*, (1737—1751). Kezében a nyomda »Im goldenen Schiff« igen emelkedett. Évről-évre több és terjedelmesebb művekkel látta el a könyvpiacot.

Az »Arany Hajó«-hoz címzett ház az, mely egy ideig a Blumm-féle gőzmalomutczai homlokzata volt és közvetlen a Szent-Anna templom mellett áll, ennek hosszfalával egy irányban.

A virágzó nyomda-üzletet átvette:

4. *Landerer Lipót Ferencz*. (1752—1776). János Sebestyénnek fia.¹ Alig hogy a nyomdát átvette, megnősült, nőül vevén 1752 július 30-ikán Viesztner Borbálát, Persa András budai könyvkötő özvegyét.²

A nyomda »Ad Auream Navem« szépen fejlődött kezében 1776-ig, a midőn azt özvegye vette vezetése alá.

5. Özvegy *Landerer Katalin*, (1776—1801). Ennek a kezében is még fentartotta magát a nyomda, habár nagy vetélytársai voltak a pesti nyomdák és a Buda várában felállított egyetemi nyomda.

6. *Az egyetemi könyvnyomda*, (1778-tól mai napig.) Működését kiadványainak lajstromával fényesen bemutatta.

P e s t e n .

Itt sok mindenféle iparos, mesterember 1686-tól 1750-ig szerét tehetette annak, hogy háztulajdonossá lehetett, azonban e szerencsések között sem nyomdász, sem könyvkereskedő, sem pedig könyvkötő nem volt, mert a háztulajdonosok összeirt lajstromában ilyenek nem fordulnak elő.³

1. *Heptner János György*, (1750 körül). A nyomdák első fecskéje volt Pesten a Bécsből ide származott Heptner János Györgynek 1753 körül felállított nyomdája, Heptner ez évben november 24-én nyerte meg a polgárjogot Pesten.⁴

ex hectica tabe«. Temetkezési hely: »Apud RR. PP. Franciscanos.« Temető lelkész: P. Ignatius »Pretelli S. J.«

¹ *Ágoston* idézett cikke a »Pallas Lexicon«-ban.

² Bejegyezve a budapesti felsővizivárosi plebánian a házasultak anyakönyvébe.

³ A pesti háziurak foglalkozás szerint 1686—1750. *Rómer*, A Régi Pest, 143—144. l.

⁴ Burger-Matrikel, von 1786 Pest. Kézirat a székesfőváros levéltárában és *Patachich József*, Die Burger Pesth's in der Vorzeit und Gegenwart, 31. l.

Nyomtatványokat neve jegyzésével még nem találhattam.

2. *Eitzenberger Ferencz*, (1755—1768). E nagyszombati születésű nyomdász, ki szülővárosában nyerte a nyomdászatban kiképeztetését, 1756 május 29-ikén lett Pest városa polgárává.¹

3. *Eitzenberger József*, (1768—1779). Előbbinek utóda volt a nyomdában, Agoston József úr azt jegyezte fel ugyan, hogy előbbinek özvegye, Anna folytatta a vállalatot és vezette 1782-ig.² Tény azonban az is, hogy Eitzenberger József neve alatt jelentek meg nyomtatványok. Így például ama szent beszéd, melyet 1768. szeptember 8-án mondott Török Mihály pálos.³

4. *Eitzenberger Ferencz*, (1779—1780). Mint 24 éves fiatal ember és könyvnyomdász megnősült Pesten 1779 január 31-ikén. Nőül vette Kotz Borbálát.⁴ Midőn a nyomdát Csáky püspök megvette és a nagyvárad papnevelőnek adta, fivére Antal ennek vezetését 1786-ban magáraválalta, Ferencz pedig a gróf Károlyi család nagykárolyi nyomdájának vezetőjévé lett.⁵

5. *Royer Ferencz Antal*, (1773—1783). Pozsonyi születésű, a hol e családnak már hosszabb idő óta nyomdája volt. Royer Ferencz Antal 1773. szeptember 25-én pesti polgárrá lett⁶ és nyomdát alapított, melyet 1783-ban Landerer János Mihálynak eladott.

6. Fűskúti *Landerer János Mihály*, (1783—1809). A Royer-féle pozsonyi nyomdát Royer Antaltól 1751-ben megvásárolta. 1797-ben nemességet és a temesmegyei Fűskút helysége királyi adományt szerzett.⁷ Pesten pedig — mint imént említve volt — megvette 1783-ban Royer Ferencz Antalnak nyomdáját, melyben 1799-ig működött.

7. Petróczai *Trattner János Tamás*, (1791—1816). Ez sokkal ismeretesebb, mint sem itt többet említsek róla annál, hogy Pesten, a hol már 1783 óta könyvkereskedéssel birt, nyomdát is

¹ Burger-Matrikel id. h.

² Pallas Lexikon *Eitzenberger*-család vezérszó alatt.

³ Petrik, Magyar Bibliographia, III. k. 672. l.

⁴ A budapesti belvárosi plebánia anyakönyve, Matr. Copul.

⁵ Pallas Lexikon, id. h.

⁶ Burger-Matrikel, az 1773. évnél, és Patachich, i. m. 63. l.

⁷ Nagy Iván, Magyarország családai, VII. k. 19. l. és Siebmacher's Wappenbuch, Der Adel von Ungarn, 357. l.

állított és 1791-ben pesti polgárrá lett.¹ Nyomdáját átadta keresztfiának, szintén Trattner Tamásnak² ki 1816-ban lett pesti polgárrá.³

8. *Patzkó Ferencz*, (1789—1800-on túl). Már előbb igen termékeny nyomdát birt Pozsonyban, 1789-ben Pesten is állított egyet, megtartva az előbbit is.

A Patzkó családból még mint nyomdatulajdonosok működtek: Ágoston és Ferencz József, a ki 1801-ben lett pesti polgárrá.⁴

II. Könyvkereskedők.

Budán és Pesten a török kiűzése után (sőt gyakorta még most is) a könyvkereskedés más üzletekkel volt egybekötve. Önálló és rendszeres kereskedők kezdetben sem Budán, sem Pesten nem telepedtek meg. Az iskolák nagyobb igényei tették csak lehetségessé, hogy ily üzletek fentarthatták magukat, azért az első könyvkereskedéseket, ép úgy mint a nyomdákat, az iskolák fejlődése hozta létre.

B u d á n.

1. *Ring Tivadar*. Mint könyvkereskedő Budán a Vizivárosban telepedett meg, a hol 1706 márczius 26-ikán elhalálozott.⁵

2. *Nudow J. F.* üzleti érdekből az 1737 körül üzletében árusított könyvekre reányomatta nevét.⁶

P e s t e n.

1. *Kirchhoffer Ferencz* könyvkereskedő, 1703 január 3-ikán Pesten polgárrá lett. Rövid idő múlva meghalt.⁷

2. *Wigant János Mihály* a bajorországi Kohlgrub helységből zärmazott, 1770 márczius 10-ikén Pesten polgárrá lett.⁸ A németországi Wigant könyvkereskedő családdal összekötetésben levén külföldi termékekkel gazdagon ellátta a pesti könyvpiacot.⁹

¹ Patachich, id. m. 79.

² Pallas-Lexikonban »Trattner« vezérszó alatt.

³ Patachich, id. m. 80.

⁴ U. ott. 59.

⁵ A budapesti felső-vizivárosi plebánia anyakönyvei, Matr. Defunct.

⁶ Kertbeni, Bibliographie der Werke über Budapest. — Az 1737. évhez.

⁷ Burger-Matrikel, az 1703. évnél, és Patachich, id. m. 38.

⁸ Burger-Matrikel az 1770 évnél és Patachich id. m. 82. l.

⁹ Pallas-Lexikon, *Wigant* vezérszó alatt.

3. *Strohmayr János* könyvkereskedő, 1788-ban Pesten polgárrá lett.¹

4. *Lindauer János*, müncheni születésű, 1790 augusztus 7-ikén Pesten polgárrá lett.²

5. *Pauer Mihály*, pesti születésű, 1790 ápril 7-ikén Pesten polgárrá lett.³

6. *Kilián Ádám*, würtzburgi születésű 1796 október 29-ikén Pesten polgárrá lett, a miért 32 frt díjat fizetett.⁴ 1800-ban polgárrá lett Kilián György. A Kilián könyvkereskedő cég még manap is virágzó üzlettel bír.

7. *Kiss István*, pápai születésű, helvét hitvallású, 1799 augusztus 24-ikén lett pesti polgárrá. Ekkor már családos ember volt. A polgári jogért 12 frtot fizetett.⁵

A XVIII. század lezártával gyorsan növekedett Pesten a könyvkereskedők száma. 1801-ben Eggenberger József, 1805-ben Hartleben Adolf, 1806-ban Fischer János és 1807-ben Leyrer József lettek pesti polgárokká.

A könyvkereskedőkhöz függetlenül csatolom a metszvény, mondjuk kép- vagy műkereskedőket, kik az akkori német világban »Bildl-Krammer« név alatt voltak ismeretesek. Ezzel az üzlettel többnyire olaszok foglalkoztak, a kik házalva adták el portékájukat. A mai colportage előharczosai voltak ezek. Ők külföldről behozott képeket adtak el első sorban, de nem idegenkedtek a belföldi rézmetszők képeitől sem, a minők Budán is jócskán voltak és a népnek való képeket eleget készítettek.

1. *Grisso János Mária*, olasz, házaló képkereskedőnek »circumforaneus venditor imaginum«-nak mondatik. Meghalt 1732 ápril 10-én, körülbelül 50 éves korában, epelázban, Budán a Vizivárosban.⁶

2. *Paragino Károly Jacelli*, déltiroli, (Poffone-ból) családos, 1798 szeptember 15-én pesti polgárrá tett.

3. *Paragino* (Parageni) *János*, hihetőleg előbbinek fivére,

¹ Patachich, id. m. 71. l.

² Burger-Matrikel, az 1790. évnél, és Patachich, id. m. 46. l.

³ Burger-Matrikel, az 1790. évnél, és Patachich, id. m. 59. l.

⁴ Burger-Matrikel, az 1796. évnél, és Patachich, id. m. 41. l.

⁵ Burger-Matrikel, az 1799. évnél, és Patachich, id. m. 41. l.

⁶ Matricula Defunctorum a felső-vizivárosi plebánián.

ugyan onnan való, 1798 szeptember 22-ikén szintén pesti polgárrá lett.¹

III. Könyvkötők.

Habár a könyvnyomdászat és könyvkereskedés a testvér fővárosokban csak a XVIII. század elején kezdett életbe lépni, mégis a könyvkötészet már a XVII. század végével már élénk iparág volt. Ebből némileg az is következik, hogy a könyvkötők egyszersmind a könyvkereskedéssel is foglalkoztak.

Budán.

1. *Papst*, vagy *Popet József* már 1692 előtt Budán polgárrá lett.² A Vizivárosban lakott, a hol 1699 deczember 20-án meghalt.³

2. *Albich János Keresztély*, 1692 márczius 12 előtt lett Budán polgárrá.⁴

3. *Prink Tivadar*, 1701 szeptember 19-én lett Budán polgárrá,

4. *Bittermann János Mihály*, 1713-ban,

5. *Albich Tóbiás*, 1715 július 20-ikán,

6. *Walter János Mihály*, 1716 szeptember 15-ikén,

7. *Rothmeister József*, 1719 augusztus 4-ikén lettek budai polgárokká.⁵ Ez utóbbi Budán a várban lakott és családdal birt.⁶

8. *Studer Márk*, 1700 november 24-ikén Budán polgárrá lett. Tagja volt 1755-ben a budai polgári katonaságnak.⁷

9. *Persa András*, 1752 július 30-ika előtt meghalt, mert ekkor özvegye, Viesztner Borbála, Landerer Lipót Ferencz nyomdásznak nejevé lett Budán a Vizivárosban.⁸

10. *Echterling János*, 1753 szeptember 7-ikén Budán polgárrá lett.⁹ Tagja volt 1755-ben a budai polgári katonaságnak.¹⁰

¹ Bürger-Matrikel, az 1788. évnél. Patachich, i. mű. 59.

² Bürger-Roll 1692—1739-nél. Kézirat a székes-főváros levéltárában.

³ Matric. Def. a felső-vizivárosi plebánián.

⁴ Bürger-Roll, az 1692. évnél.

⁵ Mind az öt adat a Bürger-Rollban a megfelelő éveknél.

⁶ Matr. Defunct. a budavári plebánián.

⁷ Miller, Epitome vicissitudinum urbis Budensis, 173. l.

⁸ Lásd feljebb.

⁹ Bürger-Roll, az 1753. évhez.

¹⁰ Miller, id. m. 173. l.

11. *Walcher Antal*, 1755-ben tagja volt a budai polgári katonaságnak.¹

12. *Kübling József*, 1755-ben tagja volt a budai polgári katonaságnak.² Meghalt Budán a várban 1759 február 6-ikán.³

13. *Kübling József*, 1763 október 19-ikén Budán polgárrá lett.⁴

14. *Schüpling Ferencz*, 1772 augusztus 31-ikén Budán polgárrá lett.⁵

15. *Reith Milchior*, 1773 január 25-ikén Budán polgárrá lett.⁶

16. *Messendorfer József*, 1779 február 5-ikén Budán polgárrá lett.⁷

17. *Kübling Mihály*, 1795 január 2-ikén Budán polgárrá lett, a miért 12 frtot fizetett.⁸

Pesten.

1. *Murbeck József*, kinek 1719 ápril 1-ikén neje Katalin elhalálozott,⁹ 1721 május 2-ikén Pesten polgárrá lett.¹⁰ Szomorú véget ért, mert 37 éves korában 1713 június 30-ikán az ör agyonlőtte.¹¹

2. *Kohr József*, 1737 november 29-ikén Pesten polgárrá lett.¹²

3. *Eberhard Fülöp*, 1738 június 23-ikén Pesten polgárrá lett.¹³

4. *Pécsi András*, 1740 márczius 4-ikén Pesten polgárrá lett.¹⁴ 1746 február 6-án leányát, Évát eltemette.¹⁵

5. *Stadler Márton*, 1748 január 15-ikén polgárrá kér felvétetni. A város tanácsa ez ügyben a könyvkötők véleményét kérte ki.

¹ Miller, id. m. 165. l.

² U. ott, 165. l.

³ Matr. Def. a budavári plebánián.

⁴ Bürger-Roll, az 1763. évnél.

⁵ U. ott. 1772. évnél.

⁶ U. ott. 1773. évnél.

⁷ U. ott. 1779. évnél.

⁸ U. ott. 1795. évnél.

⁹ Matric. Defunct. a budapesti belvárosi plebánián.

¹⁰ Bürger-Matrik. az 1721. évnél, és Patachich, id. m. 48. l.

¹¹ 1723 július 1. temették »Obijt heri, erschossen von der Schildwach. Matr. Def. a budapesti belvárosi plebánián.

¹² Bürger-Matrikel, az 1737. évnél, és Patachich, id. m. 38. l.

¹³ Bürger-Matrikel, az 1738. évnél, és Patachich, id. m. 21. l.

¹⁴ Bürger-Matrikel, 1740. évnél, és Patachich, id. m. 57. l.

¹⁵ »Pl. Eva Andreae Pécsy compactoris« Matr. Def. a budapesti belvárosi plebánián.

Ezek, mivel Stadler csak segéd volt, kérelmét megtagadni javasolták; azért a közgyűlés február 14-én öt kérelmével elutasította.¹

6. *Mausz János*, 1748-ban Pesten polgárrá lett.²

7. *Kohr*, vagy *Chor József*, 1747-ben Pest városa könyvkötője. Az ezen évben a város számára végzett munkáért 1748 február 5-ikén 17 frt 55 kr. kap. Ez utóbbi évben nagyobb volt a keresete, mert akkor azért a mit december 13-tól 31-ig dolgozott 36 frt 14 krt vett fel.³

8. *Müller Jakab*, 1752 június 15-ikén pesti polgárrá lett. Győri születésű volt.⁴ 1753 február 25-ikén nőül vette Wind Magdolnát.⁵ 1762 január 25-ikén eltemette harmadfél éves leánykáját, Annát.⁶

9. *Vollschmied*, vagy *Tolsmidt Antal*, 1755 február 10-ikén nőül vette Kurczinszki Pál özvegyét, Anna Máriát. Vollschmied pozsonyi születésű volt.⁷

10. *Khor*, vagy *Kohr István*, 1768 október 5-ikén Pesten polgárrá lett. Pesti születésű volt.⁸ Hihetőleg a 6. szám alatt említett Józsefnek fia.

11. *Fischer János*, 1776-ban Pesten polgárrá lett.⁹ Könyvkereskedéssel is foglalkozott. Az üzletében kapható könyvekre nevét reá nyomatta.¹⁰

12. *Exner*, vagy *Eksner István*, 1794-ben Pesten polgárrá lett. Egy második Exner István, szintén könyvkötő, 1826-ban lett Pesten polgárrá.¹¹

1800 elején, úgy mint a könyvkereskedőknek száma, ép úgy a könyvkötőké is gyorsan növekedett. 1801-ben Helmbeck József, 1803-ban Fried Antal, 1805-ben Mossóczy Gábor, 1808-ban Henszler Ignác, Mayer Benedek, 1810-ben Márton Károly könyv-

¹ Pest városa közgyűléseinek jegyzőkönyve, a székes-főváros levéltárában.

² Patachich, id. m. 49. l.

³ A nevezett közgyűlési jegyzőkönyv.

⁴ Burger-Matrikel az 1752. évhez és Patachich, id. m. 49. l.

⁵ Matr. Copul. a budapesti belvárosi plebánián.

⁶ Matr. Def. u. ott.

⁷ Matr. Copul. u. ott.

⁸ Burger-Matrikel, az 1768. évnél. Patachich, i. mű. 59. l.

⁹ Patachich, id. m. 24. l.

¹⁰ Ezt még 1789-ben is gyakorolta.

¹¹ Patachich, id. m. 22. 23. l.

kötők lettek pesti polgárokká. 1812-ben Müller Antal dolgozik Pest városának,¹ 1823-ban Holdmann Bernát, 1824-ben Müller József, 1829-ben Martin János lettek pesti polgárokká.

A könyvkötészet a felsoroltaknál nem csupán a könyvek bekötésére szorítkozott, hanem a könyvkötők díszmunkákat is végeztek. Így díszítette fel 1715-ben valamely meg nem nevezett könyvkötő ama szekrénykét, melybe Alamizsnás-Szent-Jánosnak ereklyéje helyeztetett el. E munkáért Buda városa neki 8 frtot fizetett.²

NAGY-BÁNKAI MÁTYÁS ÉNEKÉHEZ.

ERDÉLYI PÁLTÓL.

Nagy-Bánkai Mátyás Hunyady János históriáját 1560-ban írta meg Nagy-Szombat városában, s ama vitélző népeknek ajánlotta, »kik vadnak környül az végházakban«. A magyar hazaszeretnek és katonai dicsőségnek, Hunyadi Jánosnak históriáját bizonyára jól és okosan szánta ez a buzgó magyar a végházak vitézeinek, kik Érsekújvárt, Nyitrán, Tapolcsányban stb. épen a török ellen voltak harczolandók és Hunyadi János nevét még ekkor is félelemmel határos hűséggel őrizték. A históriás ének azonban csak 1574-ben jelent meg, ferditve, megtoldva, nyomtatásban, Debreczenben Heltai Cancionaléjában. E két év által határolt időszakban másolat útján terjedett s bizonyára nem egy énekkedvelő s nem egy deák másolta ez idő alatt. E közkézen forgó másolatok egyikének töredéke az az itt közlött szöveg, melynek eredetije a zay-ugróczy levéltárban maradt ránk, s melyet dr. Thallóczy Lajos úr szívességéből használtunk. Ez a szöveg nem ismeretlen, 1860-ban a Vasárnapi Ujság hasábjain már Balogh Lajos kiadta volt, de átírva, nem betűhiven. Most, hogy e töredék újra fölszínre került, XVI. szá-

¹ Bekötötte a polgárokká lettek anyakönyvét »Burger Matrikl-t a melynek tábláján eme feljegyzés van: »Anno 1812 den 27. Nov. ist dies Burger Matrikl durch Herrn Anton Müller hiesigen bergerlichen Buchbinder Meister neuerdings eingebunden und ausgebessert worden unter dem Expeditorat des Andreas Pruzsinszky.«

² »Dem Buchbinder vor in und auswendige Austaffung dies käpsele, auch aller anderer Assistens halber 8 fl. Budapest székesfőváros levéltárában, »Acta sacelli s. Johannís.«

zadi irodalomtörténetünk művelői számára czélszerűnek mutatkozott mindenben pontos és hű másolatának közrebocsátása. E töredék nem a nyomtatott kiadásról volt lemásolva, hanem egykorú, az eredetihez közel álló másolat, a miről mindenki meggyőződhetik, ha a Költők Tára negyedik kötetében megjelent szöveggel összeveti.

Az vytez Hunyady Janos hystorijaya.

Nekthók emlekózóm ha megý halgathnathok Jo hwnýadj Janosrol
Nagy jamborsagarol hýw zolgalatthýarol erós wýadallyarol
Es ew ideýeben keth laszlo kýralýrol az Mwrathes chýazarol
Nandor feýerwararol Janiwla waydanak vtholzor halaláról.

(I)rnak vala akor ezór negý zász es az negwen Jo ezthendóben
Iffýw Alberth kýralý mýkor regnal vala magýar orzag földében
Az kýralý megý hala felesége penýg megý marada thereben
Jo hwnyady Janos akor wayda vala az erdelnek földében.

Az kýralýne azoný mýkor láttha volna hogy ew eleg nem volna
Jo magýarorzagnak gondwýselesere veghazak olthalmara,
Jo akarathýabol az kýralýne azoný vraknak paranchýola
Valazathok vgýmond kýralýth magathoknak az orzag othalmara.

Lengel Khazmerth, kýralýth atthýafýath Lazlo herchegeth wék valóztok
Khýérth Lýthwasagban kówethókwl nepet az vrak bochýathanak
Mýg oda jár[ná]nak adýg jo b[w]daban az kýralýne azonýnak
Lón fýw magzatthýa hogy kýth kórozthsegwl newezenek lazlonak.

Lathwan ezth vrak sokan ew kózwólók az azonýhoz haýlanak
Nem sok idó mwlwan az kýs kýralý fýath wék feýerwarba(n) hozak.
Oth nagy týzthessegegel kýrallýa valazthak wtheth megý koronazak
Onath Wýsegradban mýnd annyawal ózwe koronastól fólhozak.

Ith kýralýne azoný azerth az khoronath ismegý helyere thewe
De vgýan mentheben felsó rwha alath elé kóthóben thewe
Az thokoth penýglen mýnd az vrak elóth az ladaban be thewe
De az azoný dolgath senký vrak kózwól chýak ezében sem wewe.

Nem sok idó mwlwan mýnd fjawal ózwe mene nemeth orzagban
Fr(yd)erých chazarnak mýnth atthýafýanak az gyermekóth aýanla
Mýnd az khoronawal gyermek lazlo kýralýth neký tharthany ada
Ew maga megý therwe ollý nagy sjéthýsegegel jówe magýarorzagban.

Varak es varasok kýk kýralýne azonny parthýan az kýk valanak
Népel es eleset kýralýne azonnytol oly igón thakharthathanak
Azon kózben penýg az lazlo herchegegel vrak haza jwthanak
Zekes feýerwarba wýwek týzthessegegel hogý wth megý koronaznak.

Az koronath vrak hogý helyen nem lelek igón megý bwszlanak
 De ra gondolanak az zent Istwan thesteth nagý hamar wk fõlasak
 Az feyeben valo khoronath ký wewek a thesteth bechýnalak
 Az lazlo herchegóth azzal thýztessegegel vrak megý koronazak.

Mýkoron zekýben lengel laszlo kýralý jo bwdaban wlth volna
 Eóth jeles urfýw az azonny parthýarol otthan kýralýhoz hayla
 Jo Rozgoný Sýmon, Ireg Mýklos wayda, hwnýadý Janos wayda
 Dýenes gardýnal garaý lazlo ban ký wýsegradý vala.

Rówýd idón ezek nagý gongýa kýralýnak az kýralýne azonýwal
 Merth nagý gongýa vagýon az parthos vrakwal chýkordý monostornal
 Kýth megý erthe kýralý otthan nepeth ada jo hwnýadý Janosal
 [Ew] hogý szemben megý wýon mýnth ellensegývel oth az partos vrakal.

Otthan el indwla kýralý seregewel hwnýadý Janos wayda
 Chýkordý mezóben az parthos vrakat wayda oth zómben zalla
 Chýwda bólchýesege az hadakozatban es bator zýwe wala
 Seregóketth zórze, nepeth bathorýtha, výadalhoz okthatha.

Jo hwnýadý Janost sereg elóth mýkor parthos vrak megý lathak
 Mýnd el jedenek merth feýónkenth twgýak wayda jo wytez volthak
 J(o) leheth hogý zómben vele megý wýnanak de el fwthamodanak
 Zamtalan nagý sokan akor el hwllanak, kýk földre vagathanak.

Mýkoron ez dolgoth az kýralýne azonny oth megý erthette v[o]lna
 Nepeth, zolóm varath az Izkra Janosnak otthan kezében [ada]
 Az chýeh Izkra Janos az tóbýwel eózwe nagý sok kastelth chy[nala]
 Erós klastromokath nagý sok themplomokath mýnd kastelnak [alkota]

Ezókben mýnd chýehók, lengelók és egýeb fele nepek valan[ak]
 Egýk fõlföldóth kýk eróssen dwlýak, egetýk es rabolýa[k]
 La[z]lo kýralý parthýat valahol kaphatthýak fogýak és földre v[agjak]
 Mýkor illýen kepen jo magýar orzagban egýmasth igen rong[aljak].

Ezek kózben thórók

ADALÉK A KASSAI KÖNYVSAJTÓ TÖRTÉNETÉHEZ.

Ifj. KEMÉNY LAJOSTÓL.

A könyvsajtónak maga Kassa város tanácsa bőkezű maece-nása volt, a mint arról a városi jegyzőkönyvek és számadások tanuskodnak.

1612 január 28-ikán Bocatius Jánosnak *Hexasticha votiva*¹ című munkájáért »zur verehrung« 3 aranyat, összesen 6 frt 30 denár értékben utalnak ki s 1614-ben Fischer János nyomdász-nak a felajánlt új naptárokért két köből gabonát adnak.

Wolphius János tanító 1625-ben kétizben kap honorariumot: »27. Februarii. Wolphius János exhibeál valami nyomtatott ver-seket de iudicis et tribuni plebis electione. Deliberatum: Jó nevén vette az tanács, fáradságáért adnak neki fl. 10.« »18. Martii. Joannes Wolphius invitatur ampliss. senatum ad disputationem thesium De jeunio, mittendo aliquod exemplaria thesium. Delib. Adsint inspectores et honorarii loco 3 talleros imperialis dentur ipsi.«²

1650 december 31-ikén »Horvát Andrásnak scholamester uramnak pro dedicatione thesium«³ 18 frtot adnak s ugyanakkor »Compactor Bálintnak is calendariomok dedicatiójáért in talleris fl. 5. d. 40.«

E jóindulat azonban nem gátolja meg a városi tanácsot abban, hogy a politikai kényszerűség nyomása alatt el ne kobozza a sajtó termékeit. Így tesz 1619-ben, midőn a Festus János által kinyomtatott »*Effigies stellae crinitae*« című művet lefoglalja s kérelmével, midőn azoknak visszaadásáért folyamodik, elutasítja: »Johannes Festus typographus stellae crinitae effigiem a se typis excusam, cuius omnia exemplaria ipsi a senatu Cassoviense *adonita* essent, restitui sibi petit, cum in nundinis plerisque emtores eius effigiei sese offerant et eam expetant. Denegatur, quia semel ad instantiam supremi capitanei ei ademta est.«⁴

1630-ban elkobozza a Rákóczy Györgyhez írt »*carmen*

¹ Szabó Károly, R. M. K. II. k. 346. l.

² R. M. K. II. k. 334. és 435. l.

³ R. M. K. II. k. 720. l.

⁴ Városi jegyzőkönyv, 1619 márczius 14.

congratulatorium<-ot, miről a következő jegyzőkönyvi határozat tanuskodik:

»1630. 2. Novembris fuit frequens amplissimus senatus extraordinarius.

Amplissimus dominus iudex proposuit: Ez napokban az Rákoci Gyeorgy erdélyi fejedelemségéről írtak valami congratulatorium carment, melyet az könyvnyomtató asszonyhoz vivén, — az mint az asszony mondja, egy Swetlicius nevű deák, — midőn kinyomatták volna, vitt az asszony Gyeőri Jánoshoz¹ egy exemplart látni, hogy micsoda volna, melyről Gyeőri az asszonynak semmit nem szólván. vitte mingyártást Tassi uramnak, — mert ha az asszonyt megintette volna róla, egyet sem adtak volna ki, — Tassi uram azon exemplart felküldte palatinus uramnak, mely verseket mint tulajdonítsanak az mi kegyelmes urunk koronás királyunk ellen valóknak lenni, im a palatinus uram leveléből megérti kegyelmetek, holott azt parancsolja igen serio ő nagysága, hogy annak az carmennek authorát kikeresvén, ha itt vagyon mind az typographussal megfogjuk et usque ad resolutionem s. maiestatis arestumban tartasuk; mely nem kicsiny dolog levén, kegyelmetek lássa mit kell cselekedni.

És így Swetlicius felhívattatván megvallá, hogy ő vitte az typographiában ad excudendum az verseket, de nem ő, hanem egy Jacobus Jacobaeus nevű exul ismeretiben levén, kérte egy paraszt ember által küldött levelében, hogy azon levélben includalt verseket excudáltatná és de facto kiküldene neki per eundem hominem, melynek semmi gonosz eventusát nem ítélvén annak való gratificálásából s nem más intenióból excudáltatta volna es úgy küldte ki neki.

Et mox Joannes Gyeőri advocatus durisque verbis increpatus, hogy miért cselekedte volna azt, hogy nem bíró uramnak avagy az tanácsbelieknek, hanem másnak praesentálta s vitte volna az verseket, sem az asszonyt róla nem admonealta, hogy ne excudáltassa, avagy ki ne adja, holott sokszori hitivel fogadásával való maga ígérete, — és kötelessége is netalán — azt kívánta volna, hogy azt az magistratusnak mutatta volna meg s azzal ne hozott volna ilyen indignatiót az városra, mert ha ezt tudására adta volna az magistratusnak nem jött volna ez ki belőle etc. Et sic fassus est Joannes Gyeőri, hogy az asszony vitt azokban az versekben egy exemplart látni s ő azont vitte. Tassi uramhoz nem vélvén abból valami gonoszt kijöni, de ha ezt ex ignorantia cselekedte non malo fine, immár quod factum est, infectum fieri nequit, róla nem tehetek, úgy mond.

Postmodum az typographa asszonyt is felhivatván, megvallá, hogy azokat a verseket ő hozzá Swetlicius vitte, hogy kinyomtatassa s ő nem tudván micsoda, úgy nyomtatattatta ki s Swetlicius corrigálta s ő vitte is el onnan, melyet Swetlicius sem tagada.

¹ »Procurator nobilis Joannes Gyeőri,« V. jegyzőkönyv, 1531 márczius 11.

Iterum Joannes Gyeőri invocatus serio correptus et admonitus est, hogy ha ilyen dolgot gerjesztett, adhibeálja elméjét is eloltására, mert nem jó leszen etc.

Ezen dolog végett német plebanus Raich uram, István pap uram és mester uram is felhivattatván s az dolgot aperiálván ő kegyelmeknek, kívánnák értelmeket ő kegyelmeknek az deák felől, ha az ministerium és schola arestumában viseltetik-e gondját avagy az magistratus nyuljon hozzá, holott ha az parancsolat ellen azt csak simpliciter obdormiálnák, evocatio és nagyobb inconvenientia subsequáltathatnék felőle, melyről mutuo discurrálván, mester uram kéri s akarja venni ki kezességén az deákat Swetliciuist holnapig.

Deliberatum: Mester uram kezességére az deákat kiadják holnapig, úgy hogy prospiciáljon addig más elegendő kezeséről, alioquin gondot viselnek róla. Az asszonyt pedig, mivel nem magistratusával, hanem mással communicálta s mutatta meg az verseket, vigyék hátra; elegendő kezeset állatván, kibocsátják onnét.¹

A *könyvnyomtató asszony*, Rodánné tovább is bírja a könyvnyomtató műhelyt, s 1640-ben »még ő Sulcz Dániel nevét viseli, sok árvái is vadnak«.²

1642-ben Vize Pál alkuszik a műhelyre. »Vize Pál az ittvaló typographiáért supplicál. Delib. Nincs semmi módja az nemes tanácsnak, hogy mástól elvehessen, hanem ha az viduával megalkudhatik, semmi ellent nem tart az nemes tanács abban.«³

1648-ban »Sebestyén Albert az typographiának eligazításáért« folyamodik. »Delib. Revideálatjuk és igazításban vesszük.«⁴

A sajtót 1653-ban a tanács Gevers Bálint kezére adja, a ki 1655 december hó 31-ikén kelt végrendelete⁵ szerint ekkor még 440 frttal tartozik reá s nejeére, Klein Annára hagyja, hogy azt a várostól megváltsa vagy tovább adja kezéről.

Geversné csupán a könyvkötő műhelyt tartja fenn, melyet 1662-ben Brewer Lőrincz a lőcsei könyvkötő czéh nevében *unredlichnek* mond a kassai könyvkötőkhöz intézett levelében, mert az özvegy a nekik még néhai férjétől járó 25 tallért meg nem fizette.⁶

¹ V. ö. Magyar Könyvszemle, 1890. évf. 89. 1.

² Városi jegyzőkönyv, június 26.

³ U. ott, márczius 21.

⁴ U. ott, márczius 5.

⁵ Kassa város titkos levéltárában.

⁶ Kassa város nyilv. levéltárában, 6719/4. sz. a.

ADALÉKOK A RÉGI MAGYAR IRODALOMHOZ.

HAVRÁN DÁNIELTŐL.

I.

1. Ismeretlen biblia-töredék a XVI. század végéről.

Az a hosszú, félszázados törekvés, mely a magyar protestantizmus XVI. századi legkiválóbb theologusait sarkalta munkára, 1590-ben érte el célpontját: ez évben jelent meg buzgó főurak költségén az első teljes magyar biblia. Természetes, hogy ez a kiadás mindazoknak vágyát, kik a magyar biblia birtoka után sovárogtak, nem elégithette ki, még azokét sem, kik, mint az Isten igéjének hivatott hirdetői, arra legjobban voltak rászorulva. A hiány csakhamar olyan érezhetővé vált, hogy Szenczi egy új kiadás kibocsátására vállalkozott.

Az 1608-ban Hanauban megjelent biblia dedikálásában, a 3b. lapon, ezt írja: »Annac okáért énis ez masodic kibocztáshoz (mellyet soc Istenes hivec regtul fogva kivántac és en tölem jo baratim mind beszédel s'mind levelekben kértec) nem kezdettem bizonyára mosdatlan kézzel . « .

Ugy látszik, nem volt tudomása arról, hogy már öt megelőzőleg, benn a hazában is történtek kísérletek egy új kiadás sajtó alá rendezésére: t. i. Bártfán 1607-ben az ág. h. evangélikusok részéről. De ebből csak egyes töredékek jelentek meg nyomtatásban, melyekből Toldy és Szabó szerint egy példány meg volt a sárospataki kollégium könyvtárában. Legújabb értesülésünk szerint a nevezett példány ott nincsen meg.

A véletlen tudomásunkra hozta, hogy egy másik, még pedig korábbi kiadás is volt készülöben. Smetius Prosodiájának (Lyon, 1603.) egykorú kötésű tábláiból néhány — összesen 12 drb — levéltöredék került napfényre. A könyv 8-adrét alakú lévén, az eredetileg ívrét alakú leveleket a könyvkötő négy felé vágta. A töredékek az ó testámentum következő részeit tartalmazták: Mózes II. könyve XXVI. rész 17—22, 25—32. vers, XXVII, 3—7, XXVIII 4—11, 28—32, 39—43, XXIX, 18—22, 23—28, 35—40, XXX, 8—10; Mózes IV. könyve X. rész 1—11, 21—29. vers, XI, 8—12, 18—28, XII, 1—6, XIII, 7—17, 24—30, 31—34, XIII, 7—11, 27—32.

A betűk és számok teljesen a vizsolyi nyomdára vallanak, de a mi a külső kiállítást illeti az sok tekintetben eltér a vizsolyi bibliától. Mindenekelőtt a nyomás sűrűbb, tömöttebb, a hasábok szélessége illetőleg hossza 8 : 30 cm., — vizsolyi bibliában 6 : 25 cm., — s ez az oka, hogy a töredékek 46 és 81 lapszáma a vizsolyi biblia 72 és 129 lapszámának felel meg. Evvel a kiadónak azt hiszem nem lehetett más célja, minthogy az új bibliát könnyebben kezelhetővé akarta tenni.

Más eltérés, hogy a versek folyószámai itt a hasábok mellett a sorok előtt állnak, míg a vizsolyi bibliában bent a hasáiban a rövidebb első sor előtt. Azonkívül a II. könyv XXVIII részének terjedelmes »d« jegyzete a rész utolsó verse után következik, a vizsolyi bibliában a lapszélén.

De nemcsak a külső kiállításra nézve különböznek egymástól, hanem, bár a tartalom teljesen ugyanaz, helyesírási eltéréseket is találunk a két szöveg között. Elég legyen néhányat felsorolni, pl.: a II. könyv 3. versében czinallyad . . . tsinallyad (vizsolyi), XXVI. 30 . . . mutattatott . . . muttatatot, XXIX. 27. aldozatul . . . aldoztul, 38. szünetlen . . . szüntelen; IV. k. XI. 10. Wrnac . . . Wranc, XIII. 28. Elec . . . Eelec, stb. Feltűnő, hogy a vizsolyi biblia sajtóhibái itt már nincsenek meg.

Az eredmény az, hogy itt a vizsolyi nyomdának egy eddig ismeretlen termékével van dolgunk, a melyik nem lehet más, mint a vizsolyi bibliának maga a nyomdász által minden tartalmi változtatás nélkül készített új kiadása. Megjelent-e az egész nyomtatásban? — nem tudjuk, miután az irodalomban eddig a vizsolyi bibliának XVI. századi második kiadásáról sehol sem történt említés. Valószínű, hogy vagy anyagi vagy egyéb akadályok miatt abból csak egyes töredékek láttak napvilágot.

II.

2. *Jegyzet a RMK. I. kötetének 557. számához.*

»Amaz het feiew . . . parázna Babillonak . . . tüköre« című mű szerzőjéről Szabó Károly. — támaszkodva a sárospataki példányban lévő bejegyzésre — Pathai Istvánt fogadja el. (RMK. I. k. 557. sz.) Az ilyen bejegyzést, míg más pozitív adat meg nem erősíti, abszolút igazságnak elfogadni nem teheti. Alább közlendő

adat minden kétséget eloszlat ez ügyben s bizonyossá teszi, hogy a műnek tényleg Pathai a szerzője.

Ez az adat Pathainak Pápán 1628 október 26-ikán kelt s Kanizsaihoz intézett levele, melynek tárgyunkra vonatkozó része így hangzik: . . . »Jam ad manus domini palatini integer liber est delatus, presente domino Sárkány exhibitus. Matthias ille librarius, proditoris . . . avaritia correptus prodidit sine dubio. (Palatinus) minas . . . spirat, suspicatur de me, investigat per omnes occasiones. Spes autem mea in domino, qui meum refugium est. Rogo te charissime, ne sis immemor mei coram magnifica domina et si quid extorquere poteris, sedulo ad me deferri cures, interim arrepta occasione scripto me doceas, an adhuc sperandum mihi est, vel plane silendum . . .¹

A katolikus egyházat támadó mű nagy hatást kelthetett, mert a megtorlást maga a nádor, Esterházy Miklós vállalja magára. Pathai örökös rettegésben él: kérdezősködik, leveleket ír, utazik hogy megtudhassa a nádor szándékát. Végre is megunva a bizonytalanságot, megszökik kerületéből s Belényesen tölti utolsó napjait.

Ezzel tisztába hoztuk Pathai távozásának okát is, melyet eddig megmagyarázni nem tudtak. Tóth Ferencz csak annyit mond, hogy . . . »1629-ben mind az Ekklesiájától, mind a Superintendentiától, tudva nem lévő, de nagy okból elszökvén . . . Belénesben ment lakni.«² Földváry szerint pedig a somogyi prédikátorok által, vagy általuk is okozott bajok és egyenetlenségek közül is kivánt menekülni.³

A 71 éves aggastyán úgy látta, hogy élete forog veszélyben, azért menekült, ott hagyva papi, superintendensi hivatalát, fizetését, vagyonát.

¹ A Magyar Nemz. Múzeum könyvtárának kéziratárában, 2059 Fol lat. III. k.

² Túl a dunai püspökök élete, 65. l.

³ Adalékok, I. k. 96. l.

TÁRCZA.

ÉVNEGYEDES JELENTÉS A MAGYAR NEMZ. MÚZEUM KÖNYVTÁRÁNAK ÁLLAPOTÁRÓL

1900 OKTÓBER 1-TŐL DECZEMBER 31-ÉIG.

I.

A *nyomtatványi osztály* anyaga a lefolyt évnegyedben köteles példányokban 2676 db., ajándék útján 539 db., vétel útján 248 db., összesen 3463 db. nyomtatvánnyal gyarapodott. Ezenfelül köteles példány címén beérkezett: alapszabály 236 db., gyászjelentés 1563 db., hivatalos irat 182 db., püspöki körlevél 125 db., perirat 15 db., zárszámadás 188 db., műsor 300 db., falragasz 1650 db., színlap 1852 db., vegyes 864 db., összesen 6975 db. aprónyomtatvány.

Vételre fordított 1309. kor. 68 fillér és 44 frank.

Ajándékaikkal a következők gyarapították a nyomtatvány osztály anyagát: Áldásy Antal, Astne Antal Münchenből, a Balaton-bizottság, a Bányászati és Kohászati Lapok szerk. Selmezbányáról, Barcza Imre, a m. kir. belügyminiszterium, Benke Gyula, a bécsi cs. kir. központi statisztikai bizottság, Bittner Sándor Bécsből (12 db.), Böhm Ágost Bécsből (3 db.), a budapesti bölcsészethallgatók segítő egyesülete, Budapest székes-főváros tanácsa, a budapesti m. kir. államrendőrség, Csérer Lajos Kolozsvárról, Fejérpataky László, Figarola Caneda Párisból, a m. kir. földtani intézet (2 db.), a főrendiházi iroda (7 db.), Fraknói Vilmos (8 db.), a francia közoktatásügyi miniszterium, Gaal Karolin, Gopcsa László, Györfy Lajos Esztergomból, (24 db.), Havas Rezső, Herman Ottó, Horváth Géza (58 db.), a képviselőházi iroda (33 db.), a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium, Kereszty István, a kolozsvári egyetemi könyvtár (2 db.), Kozma Bernát (2 db.), Lampel Róbert kiadóhivatala, Löw Immanuel Szegedről,

Maddalena E. Bécsből (5 db.), a m. kir. állami számvevőszék, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatósága, a Magyar Tud. Akadémia (17 db.), a Magyarországi Kárpát-egyesület Iglóáról, Márki Sándor Kolozsvárról, a Matica srpska Ujvidekről, Mihlheim Samu Szabadkáról, Molecz Béla Szentestről, Négyesy Lászlóné (29 drb.), Olschki Leo Flórenczből, Orkonyi Ede Zomborból (49 db.), Orosz Endre Apahidáról, az országos magyar gazdasági egyesület, a Pallas kiadóhivatala (2 db.), a pápai ág. hitv. ev. püspök, a párisi nemzetközi kiállítás m. kir. kormánybiztossága (81 db.), Schönherr Gyula, Schulek Vilmos, Smithsonian Institution Washingtonból (5 db.), Szádeczky Lajos Kolozsvárról, Szalay Imre, Szalay László, a szamos-újvári gör. kath. püspökség (2 db.), a technológiai iparmúzeum, Thallóczy Lajos, a m. kir. vallás- és közokt. miniszterium (140 db.), a zágrábi horvát-szlavon-dalmát orsz. levéltár, a zirczi apát (2 db.).

A könyvtár helyiségeiben a lefolyt negyedévben 5818 egyén 15,801 kötet nyomtatványt, kölcsönzés útján pedig 464 egyén 675 kötetet használt.

A lefolyt negyedévben 2424 munka osztályoztatott, amelyekről összesen 3119 czédula készült. Kötés alá készítettett 464 munka 617 kötetben. A köteles példányok átvételére berendezett helyiségbe 528 csomag érkezett; ugyaninnen 579 levél expediatott, a melyből 103 reklamálás volt. Folytatott a revízió alkalmával észlelt hiányok pótlása; az ez irányban tett lépések eredményeiről az évi jelentés fog számot adni.

II.

A *kézirattár* a lefolyt évnyegyedben 11 db kézirattal gyarapodott, melyek közül 1 a magyar, 1 a német, 4 a latin kéziratok, 5 az irodalmi levelek s 1 az u. n. analecta literaria csoportját gazdagítja. E kéziratok közül 2 db. a levéltárból tétetett át 1 db. ajándék, 8 db. pedig vásárlás útján jutott a kézirattárba. Ez utóbbiak közt vannak a gyarapodás legértékesebb darabjai, u. m. irodalmi levelek Jókai Mórtól, Haynald Lajostól, Kölcsey Ferencztől, Pyrker Lászlótól, és Sambucustól. A negyedév végén érkeztek a kézirattárba ajándékképen a Salamon Ferencz és a Györffy Iván irodalmi hagyatékát képező kéziratok, melyek azonban részint mert még kiegészítettnek, részint mivel az idő előre haladott volta miatt kellő feldolgozásuk nem volt keresztül vihető, csak a következő évnyegyed szerzeményei közt fognak szerepelni.

A negyedév folyamán 53 kutató 252 kéziratot használt.

A kézirattári munka a szerzemények földolgozásán kívül kisebb belső rendezési munkálatokra és egy pár kisebb régi gyűjtemény rendszeresebb földolgozására szorítkozott, minthogy a kézirattárban az egyik tisztviselői és a szolgálai állás még mindig betöltetlen.

III.

A *hírlap-osztály* gyarapodása 18,885 hírlapszám. Ebből *a)* köteles példány: a törvényszabta módon érkezett 12,775 szám, eltérő módon (számonként) érkezett 4,144 sz.; *b)* ajándékol 2,966 sz.; *c)* vásárlás útján 390 sz. — Az ajándék-számok majdnem mind a M. Tud. Akadémia 1898. évi nagyarányú adományából kiválogatottak. Az összegbe fel nem vett, mert másodpéldányul jött említésre méltó ajándék Bolgár Ferencz országgy. képviselőtől a *Katonai Lapok tizenegy évfolyama* (1884—94). — A vásárlásra fordított 50 koronán többek közt a Wiener Zuschauer 1849. évi folyama (4 köt.) szereztetett meg.

A könyvtár helyiségeiben 989 olvasó használt 1888 kötetet, a könyvtáron kívül 14 olvasó 48 kötetet, összesen 1003 olvasó 1936 kötetet.

Az évnegyedben czédulázott 645 évfolyam. Azonfelül a törvényszerű módon küldöttek átnézettek s az ideiglenes ellenőrző lapokra vezetettek. Kötés alá adatott 198 db. Az erre fordított összeg 694 k. 40 f.

IV.

A *levéltári osztály* ajándék útján 352 db. oklevéllel és 1 fényképpel, vétel útján (425 kor. 50 fill. értékben), 71 db., letét útján 1 db. oklevéllel, összesen 425 dbbal gyarapodott.

A törzsanyag gyarapodásából 288 db. a középkori iratok, 109 db. az újabbkori iratok, 4 db. a nemesi iratok, 22 db. az 1848/49-es gyűjtemény és 1 db. a fényképek csoportjára esik.

Ajándékaikkal Managettai Beck Pál lovag, az osztrák szabadalmi hivatal főnöke, Forgách József kassai birtokos, Géresy Kálmán debreczeni tankerületi kir. főigazgató, Kammerer Ernő orsz. képviselő és a Turul szerkesztősége gyarapították az osztályt. Az örök letéteményül elhelyezett Görgei-levéltárat Görgei István kir. közjegyző egészítette ki 1 db. irattal.

A szerzemények közül legnevezetesebb az a 281 darabból álló középkori oklevélgyűjtemény, melyet Beck Pál lovag, az osztrák szabadalmi intézet főnöke ajándékozott a múzeumnak, a mely Pozsony város XIV. és XV. századi levelezéseiből és számadásaiból tartalmaz a város és a nemzet történetére egyaránt fontos adatokat. Érdekes továbbá Jurisics Miklósnak egy 1537 márczius 13-ikán, Mária Krisztina főhercegnőnek, Báthory Zsigmond fejedelem özvegyének 1617 szeptember 13-ikán kelt levele és a Wimpffen gróf gyűjteményéből egy gráci antikvártól megvásárolt, 18 darabból álló gyűjtemény.

Czímeres leveleink a következő darabokkal gyarapodtak: 1. 1417 május 20. Konstancz, Barrwy Simon czímerlevele Zsig-

mond királytól; 2. 1572 június 25. Bécs, Bekedfalvi Móricz Antal czímerlevele Miksától; 3. 1583 június 12. Krakó, Buda János czímerlevele Báthory István lengyel királytól, 4. 1664 november 28. Bécs; Kovács Pál és társai czímerlevele I. Lipóttól.

A lefolyt évnegyedben 21 kutató 5003 db. oklevelet használt, kikölcsönöztetett 10 db. térítvényre, 80 db. oklevél, 3 db. fényképmásolat, 15 hasonmás és 1 pecsétlenyomat, összesen 99 db.

A folyó ügyek elintézésén s az előző évnegyedbeli és az új szerzemények (köztük a Pozsonyi-féle nagy gyűjtemény) feldolgozásán kívül folytattattott a Melczer, Tallián és Tihanyi családok levéltárának rendezése, és a Szent-Ivány család levéltárának regesztázása; az 1848/49-iki anyag, a kossuth-iratok és a Tunyogi-gyűjtemény iratai revízió alá vétettek, utóbbi azért, hogy a törzsanyagba beosztassék; elkészült a törzsanyag és a családi levéltárak Árpádkori anyagának czédula-katalogusa, (a czédulák az oklevél keltezését és kiállítását tüntetik fel); a növendéki napló december 31-ikéig befejeztetett és lezárattott.

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZÁGOS FŐFELÜGYELŐSÉGÉNEK SZABÁLYZATA.

(Jóváhagyatott Ő császári és apostoli királyi Felségének 1901. évi január hó 10-ikén kelt legfelső elhatározásával.)

1. §.

A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége áll:

- a) az orsz. főfelügyelőből,
- b) a helyettes főfelügyelőből,
- c) a felügyelőkből, kiknek számát. tekintettel a tudományos és művészeti természetű múzeumokban és könyvtárakban képviselt különböző szakokra, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter állapítja meg,
- d) az előadó titkárból.

Hivatalos pecsétje az ország czimere a következő felirással:
»A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége«.

2. §.

Az országos főfelügyelőnek, helyettesének és a felügyelőknak hatáskörét a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter szabályozza.

3. §.

Az országos főfelügyelőt a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter előterjesztésére Ő cs. és apost. kir. Felsége nevezi ki.

4. §.

A helyettes főfelügyelőt, a felügyelőket és a felügyelőség előadó titkárát, a főfelügyelő meghallgatása mellett, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter nevezi ki.

5. §.

A főfelügyelő, a helyettes főfelügyelő, a felügyelők és az előadó titkár öt esztendőre neveztetnek ki. Ezen idő letelte után új kinevezésnek van helye.

6. §.

A főfelügyelő és a helyettes főfelügyelő tiszteleti állást foglalnak el, mely tiszteletdíjjal nem jár.

A felügyelők és az előadó titkár évi tiszteletdíját a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter állapítja meg.

A felügyelők, mikor kiküldetésben járnak el, egyenlő napidíjat élveznek.

7. §.

Az orsz. főfelügyelőség szervezésének főcélja az, hogy a hazánkban létező és létesítendő nyilvános és közhasználatra szánt állami, hatósági, felekezeti és társadalmi gyűjtemények között, a rendszeres gyarapítás, a tudományos alapra helyezett egyöntetű berendezés, az avatott igazgatás és a csereviszony szabályozása révén, minél szorosabb összeköttetés létesüljön s az ország különböző részeiben elszórt közgyűjtemények anyaga a nemzeti tudomány és művészet közös kincsévé s a nemzeti művelődés egységes forrásává legyen.

Ehez képest a főfelügyelőség rendeltetése a következőkre terjed ki:

a) oda hat, hogy az országban létező tudományos, művészeti gyűjtemények és iparművészeti emlékek épségben megőriztessenek, célirányosan elhelyeztessenek, rendeztessenek, gyarapíttassanak, kellően képzett tisztviselők őrizete alatt álljanak s így a nemzeti művelődés termékeny forrásává váljanak;

b) alkalmas helyeken új múzeumok és könyvtárak létesítésében közreműködik;

c) a fennálló és létesítendő múzeumok és könyvtárak részére nyújtandó állami segély és egyéb kedvezmények tárgyában a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek javaslatot terjeszt elő s az ő intézkedéseit végrehajtja;

d) az orsz. gyűjtemények fölös tárgyainak más gyűjtemények számára ajándékba vagy letétbe leendő átengedése tárgyában a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter elé javaslatot terjeszt, e tárgyak átengedését közvetíti és azok megőrzését nyilvántartja;

e) a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek az állami

javadalomból vidéki múzeumok részére vásárlandó gyűjteménytárgyak kiválasztásánál és kiosztásánál tanácssal szolgál;

f) a múzeumok és könyvtárak tisztviselőinek kiképzésére és szakszerű képzettségük gyarapítására szaktanfolyamokat rendez;

g) a hatósági, felekezeti és egyesületi múzeumok és könyvtárak fölős tárgyainak kicserélését közvetíti;

h) a múzeumok és könyvtárak rendezésében útmutatást nyújtó tudományos munkákat, esetleg folyóiratokat közrebocsát, ilyenek közzétételét elősegíti;

i) a múzeumok gyarapítására gyűjtéseket és ásatásokat eszközöltet;

j) a vidéki múzeumokban időleges kiállítások rendezését és tudományos előadások tartását elősegíti;

k) a múzeumokat és könyvtárakat illető kérdésekben a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter felszólítására, a múzeumok és könyvtárak fentartói felkérésére vagy saját kezdeményezéséből javaslatokat dolgoz ki;

l) a hatáskörébe tartozó gyűjtemények felett az állami felügyeletet gyakorolja.

8. §.

A főfelügyelőség hatásköre kiterjed:

a) az állami költségen fentartott múzeumok és könyvtárak közül azokra, melyeket az országos főfelügyelő véleményének meghallgatása mellett a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter külön utasításban megjelöl;

b) a törvényhatóságok, községek, vallásfelekezetek és egyesületek által fentartott múzeumokra és könyvtárakra, melyek

1. a múzeum vagy könyvtár fentartója által önként, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter jóváhagyásával, a főfelügyelőnek alárendeltetnek;

2. állami pénzsegélyben részesülnek;

3. az országos gyűjteményekből átengedett, vagy az állam részéről közvetlenül adott tárgyakkal vagy nyomdai köteles példányokkal gyarapíttatnak.

A 2. és 3. alatt részletezett kedvezményekben azonban csak oly múzeumok és könyvtárak részesíthetők, melyek

a) kellőleg biztosított állandó javadalmazásból merítik a fentartásukhoz szükséges fedezetet;

b) a gyűjtemények megőrzésére, megszemlélésére és használatára alkalmas helyiséggel bírnak;

c) kellő szakképzettséggel bíró és lehetőleg rendszeres javadalmazással ellátott tisztviselők kezelése alatt állanak;

d) gyűjteményük anyagát, növedéki napló, leltárak és szaklap-számok vezetésével, rendszeresen nyilvántartják.

Az állami kedvezményben részesedő múzeumok és könyvtárak szervezeti szabályai csak a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a belügyminiszterrel egyetértőleg adott jóváhagyása mellett bírnak érvénynyel. E szervezeti szabályoknak azon bekövetkező esetre, ha a gyűjtemény fentartása lehetetlenné válnék, az állami kedvezmény útján nyert gyűjteménytárgyak sorsa felől minden kétséget kizáró intézkedést kell tartalmaznia.

A főfelügyelőség a hatáskörébe tartozó múzeumokról és könyvtárakról nyilvántartási törzskönyvet vezet, mely az *a—d*) alatt felsorolt feltételekre vonatkozó adatokat rovatos kimutatásban tartalmazza.

9. §.

Az országos főfelügyelő a rábizott hatáskörben közvetlenül a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek van alárendelve és neki terjeszti fel jelentéseit.

A főfelügyelő képviseli a hatóságok, egyesületek és intézetek irányában a főfelügyelőséget.

A főfelügyelőséghez intézett ügyiratok elintézéséről a felügyelők tudomásával és hozzájárulásával gondoskodik.

Elnököl a főfelügyelőségi értekezleten.

A főfelügyelőség hatáskörébe tartozó múzeumokat és könyvtárakat, a mikor szükségesnek tartja, meglátogatja.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek a fenforgó egyes ügyekre nézve a szükséghez képest és a főfelügyelőség működéséről minden év végén jelentést tesz.

Akadályoztatása esetén a helyettes főfelügyelőre száll egész hatásköre.

10. §.

A felügyelők feladatai a következők:

a) a főfelügyelőség hatáskörébe tartozó múzeumokat és könyvtárakat meglátogatják, állapotukról, működésükről, különösen pedig az állami segély felhasználásáról és az állam részéről adományozott vagy letétbe helyezett tárgyak megőrzéséről tájékozást szereznek, a múzeumok és könyvtárak óreinek tanácssal és utasítással szolgálnak. tapasztalataikról a főfelügyelőnek jelentést tesznek;

b) azon teendők iránt, a melyek az általuk képviselt szak szempontjából a múzeumok vagy könyvtárak létesítése, gyarapítása és rendezése tekintetében kívánatosak, javaslataikat a főfelügyelőnek bemutatják;

c) a főfelügyelőtől hozzájuk áttett ügyiratok tárgyában véleményét mondanak.

11. §.

A főfelügyelő, akadályoztatása esetén pedig a helyettes főfelügyelő elnöklete alatt, az ő meghívására, a főfelügyelőség tagjai időnként értekezleteket tartanak.

Ezen értekezőlet tárgyai:

- a) az évi munkaterv, névszerint a múzeumok és könyvtárak látogatása iránt való megállapodás;
- b) az évi költségvetés megállapítása;
- c) a múzeumok és könyvtárak segélyezésének ügye;
- d) szaktanfolyamok rendezése;
- e) nagyobb fontosságú javaslatok és előterjesztések megvitatása;

Két felügyelő megkeresésére a főfelügyelő, illetőleg a helyettes főfelügyelő bármikor köteles értekezőletet hívni össze.

12. §.

A főfelügyelőség hatáskörébe tartozó múzeumok és könyvtárak fentartóinak kötelezettségei a főfelügyelőség irányában a következők:

a) a múzeumok és könyvtárak állapota és működése, névszerint az állami segély felhasználása és az állam részéről ajándékozott vagy letétéményezett tárgyak megőrzése felől évenként jelentést tesznek;

b) kiadványaikból egy példányt megküldenek;

c) a szervezeti szabályzataikban, illetőleg a múzeumokat és könyvtárakat fentartó egyesületek alapszabályaikban teendő változtatásokat a főfelügyelőségnek előzetesen tudomására juttatják;

d) a múzeumi és könyvtári építkezések és a fennálló épületekben célba vett nagyobb átalakítások és berendezések terveit a főfelügyelőségnek jóváhagyás végett előzetesen bemutatják;

e) a főfelügyelőség tagjainak látogatásuk alkalmával lehetővé teszik, hogy hivatásukban eljárjanak.

13. §.

A főfelügyelőség hatáskörébe tartozó törvényhatósági, felekezeti és egyesületi múzeumoknál és könyvtáraknál önállóan (rendes köztisztviselői illetményekkel) szervezett hivatalos állások nyilvános pályázat útján töltendők be s a pályázók ugyanolyan minősítést tartoznak kimutatni, a minőt az állam követel az általa fentartott múzeumok és könyvtárak tisztviselőitől.

A pályázók folyamódásait a múzeum vagy könyvtár fentartó hatósága, a minősítés megállapítása céljából, a főfelügyelőség elé terjeszti s a kinevezésnél, illetőleg választásnál csak azon pályázókat veszi figyelembe, a kik ellen a főfelügyelőség minősítés tekintetében kifogást nem emelt.

A kinevezés, illetőleg a választás, úgyszintén a rendszeres köztisztviselői illetmények nélkül létesített állásoknál beálló minden személyváltozás a főfelügyelőségnél tudomásvétel végett utólag bejelentendő.

14. §.

A főfelügyelőség előadó titkárának teendői a következők:

- a) a beérkező ügyiratokról a főfelügyelőnek jelentést tesz;
- b) a főfelügyelőség részéről kimenő iratokat fogalmazza;
- c) az értekezleteken az előadói tisztet viseli, a jegyzőkönyveket vezeti;
- d) az elintézendő ügyeket nyilvántartja;
- e) a hivatalos kiadványokat sajtó alá rendezi, vagy a mennyiben ezzel mások bízhatnak meg, a nyomtatásra utasítás szerint felügyel;
- f) a főfelügyelő megbízásából esetenként a 10. §-ban felsorolt felügyelői teendőket végzi.

15. §.

A főfelügyelőségi irodavezetőt a főfelügyelő előterjesztésére a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter nevezi ki és állapítja meg részére az évi tiszteletdíját.

Teendője:

- a) az iktató-, kiadó-, postakönyvek vezetése;
- b) a fogalmazványok letisztázása és expedálása;
- c) a pénztár kezelése és a számadások vezetése.

16. §.

A mennyiben a hivatalos teendők sokasága ideiglenesen kiegészítő egyének alkalmazását teszi szükségessé, erre nézve a főfelügyelő az évi költségvetés keretén belül intézkedik.

17. §.

Az országos költségvetésben a főfelügyelőség javaslatára felvett összegből a múzeumok és könyvtárak céljaira szánt tételeket a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter közvetlenül az illető intézetek fenntartóinak, a többi tételeket pedig a főfelügyelőség pénztárába utalványozza ki.

Ezen pénzekből az utalványoztatásokat a költségvetés keretén belül a helyettes főfelügyelő végzi.

A számadásokat a helyettes főfelügyelő, mint számadó, terjeszti fel a miniszteriumhoz.

18. §.

A főfelügyelőség kapcsolatban áll a múzeumok és könyvtárak orsz. tanácsával. (L. az 1897. évi 79.458. sz. a. jóváhagyott szabályzat 14—19. §§-ait.)

A mennyiben a tanács szabályzata módosítandó, ezt a vallás- és közoktatásügyi miniszter saját hatáskörében állapítja meg.

SZAKIRODALOM.

A Budai Krónika. *A legrégebb hazai nyomtatványnak a M. N. Múzeum könyvtárában levő példánya után készült lenyomata. Bevezető tanulmányokkal ellátta Fraknói Vilmos.* Budapest, Ranschburg Gusztáv kiadása. 1900. — Chronica Hungarorum. Imprensa Budae 1473. typis similibus reimpressa Budapestini 1900 sumptibus Gustavi Ranschburg.

Egyik törekvő fiatal könyvkiadónk szerencsés ötletének és üzleti bátorságának köszönhető, hogy a Gutenberg-jubileum évének nálunk is méltó, irodalmi emléke marad. A Magyarországon készült legrégebb nyomtatványnak, a különben is igen ritka inkunábulumnak eredeti alakjában való közrebocsátása feltétlenül oly elismerésre méltó vállalkozás volt, melylyel Ranschburg Gusztáv több irányban tett igen hasznos szolgálatokat. Történetírásunknak, sőt bátran mondhatjuk, egész szellemi életünknek ez a becses ereklyéje most már pontos hasonmásban mindenkinek rendelkezésére áll, a ki azt egy vagy más szempontból vizsgálni, tanulmányozni akarja. Könyvtárak, iskolák, könyvkedvelők, történet-tudósok könnyű szerrel hozzá juthatnak a magyar történet legelső nyomtatott forrásművéhez, a külföldön pedig egyik legékeesebben szóló bizonyossága lesz annak a fogékonyságnak, a melyet nemzetünk a művelődési áramlatokkal szemben egészben vagy egyes fiai által tanusított.

A facsimile-kiadvány a sokszorosító iparművészet szempontjából is sikerültnek mondható. A papiros a múzeumi példányéhoz lehetőségig hasonlít. A Weinwurn-féle műintézetben készült tiszta cizinkografikus lemezek pedig az Athenaeum r. t. könyvnyomdájának műgondja révén teljes illúzióval varázsolják eléink az olaszos stílusú régi nyomtatvány sok tipografiai sajátosságát. Különös figyelmet igényelt a példányunkban is nagyszámu rubrumok és lapszéli díszek hű visszaadása s az itt elért eredmény is az említett műintézeteket dicséri. Szóval, ez a könyv méltóan sorakozik azok-

hoz a publikációkhoz, a melyek által a Magyar Tud. Akadémia régi irodalmunk egy pár könyvészeti ritkasággá vált termékét támasztotta uj életre költséges hasonmás-kiadások révén.

Tagadhatatlan, hogy ezeknek az akadémiai kiadványoknak egyik igen nagy előnyével a Budai Krónika előttünk fekvő kiadása nem dicsekedhetik. Mert míg a régi magyar irodalomnak újra publikált emlékei részletes jegyzetek és magyarázatok segítségével úgy szólván minden oldalról meg vannak világítva, a Krónika kiadójának egyrészt az idő rövidege, másrészt azonban a kiadvány természete miatt is le kellett mondani arról, hogy ilyen tökéletes felszereléssel, fordítással, szövegolvasással s részletes történeti kommentárral bocsássa útjára a nevezetes emléket. Ő mindössze a ritka könyvnek hű reprodukcióját akarta nyújtani ezzel is megkönnyítve az említett feladatok minél tökéletesebb megoldását. Tehát a Budai Krónika ügye a Ranschburg-féle kiadványnyal még nincs véglegesen elintézve. Több szempontból való beható tanulmányokra van még szükség, hogy a mű úgy is mint a magyar művelődéstörténet egyik fontos emléke, úgy is mint történeti kútfő minden részletében elemezve állhasson előttünk. E szép feladat megoldásához ez a kiadvány most már igazán alapos kilátásokat nyújt. Egyrészt mert tudósok teljes kényelemmel használhatják úgyszólván eredeti mivoltában és még egy más körülmény miatt.

Ez pedig nem más, mint az az örvendetes dolog, hogy a kiadónak sikerült a leghivatottabbik egyikét nyerni meg arra, hogy a kiadványhoz bevezető tanulmányt írjon. Nem szükséges e helyen hosszasan ismertetni Frakvói Vilmosnak a Mátyás korabeli magyar művelődéstörténet terén kifejtett nagyszabású tevékenységét. Valamint az is ismeretes, hogy kiváló tudósunk épen a magyarországi könyvnyomtatás kezdetével speczialis tanulmányokban foglalkozott, s ezen a téren végzett kutatásai igen nagyérdekű felfedezésekre vezették.

Tehát mindenkép megbízható magyarázója a publikált emlékeknek. Úgy is mint a kort alaposan ismerő s így a legmagasabb szempontokból magyarázni képes történetíró, és úgy is mint a kérdésnek legalább egyik részében: a nyomdászattörténetében, speczialistája.

E szerencsés tulajdonságok eredménye az az elegáns és gondos bevezetés, a mely a szűkre szabott helyen is tájékoztat mindazokról a kérdésekről, a melyek a Budai Krónika körül felmerülnek.

A tanulmány annak hangsúlyozásával kezdődik, hogy Mátyás király »a könyvnyomtatás nagy jelentőségét nem ismerte fel.« Rátér ezután arra, hogy a nagy királynak egyik követe, Karai László óbudai prépost a Pannarz és Schweinheim-féle

római könyvnyomdában elhatározza, hogy a »tudományos művelődés ezen jelentékeny segédeszközének előnyeiben» Magyarországot is részesíteni fogja. Fraknoi itt ecseteli a Hess András és Karai közötti viszonyt s azután a Krónikával mint magyar történeti kútfővel foglalkozik. A következő fejezet a Hess-féle nyomtatványnak nyomdászattörténeti méltatását tartalmazza a korai olasz nyomdászati stíl élénk jellemzésével. Talán még értékesebb az ezt követő rész, a mely a legrégibb magyarországi nyomtatványnak összes ismert példányait személyes vizsgálódások alapján részletes leírásokban mutatja be. Mint tudjuk, összesen hét példány ismeretes, u. m. a Magyar Nemz. Múzeum, a budapesti egyetemi könyvtár, a lipcei egyetemi könyvtár, a prágai cs. egyetemi könyvtár, a bécsi cs. és kir. udv. könyvtár, a párisi nemzeti könyvtár s a krakói Czartorisky-hercegi könyvtár példányai. Legdíszesebb kiállítású köztük a lipcei, de mindeniknek van egy s más szempontból érdekessége. Tudományos leírásuk által Fraknoi igen hasznos és kegyeletes munkát végzett. Most már pontos adataink vannak kulturánk egyik legnagyobb jelentőségű emlékének fenn maradt példányairól. A bevezető tanulmányt több hasonmás élénkíti és teszi még tanulságosabbá.

Semmi kétségünk, hogy e kiadvány fokozottabb mértékben rátereli tudásaink figyelmét a Budai Krónikára s a Fraknoi által a hely és idő rövidege miatt csak megérintett részletkérdések kimerítő tanulmányokban fognak részesülni. Valamint az is biztosra vehető, hogy a külföld tudományos körei szintén élénkebb érdeklődéssel fogják kulturánk multját vizsgálni, melynek ilyen sokat mondó emléke kerül e kiadvány révén kezeik közé. Mindent összefoglalva pedig ismételhetjük a felett érzett örömünk nyilvánítását, hogy a Gutenberg-jubileumnak nálunk is méltó irodalmi emléke marad.

—g.—

Magyar írók élete és munkái. *A M. Tud. Akadémia megbízásából írta Szinnyei József.* Budapest, 1896—1900. IV—VII. kötet 8-r.

Ennek a monumentális vállalatnak jelentőségét a bibliografia és az egyetemes tudományosság szempontjából hivatott toll fejtegette a III. kötet megjelenése alkalmával, (Magyar Könyvszemle 1894. évf. 364. l.) kellően hangsúlyozva Szinnyei Józsefnek elévülhetetlen nagy érdemeit s ismertette azt a végtelen gondosságot, s majdnem hitetlen pedanteriát, a melylyel ez a nagy mű készült. Azóta négy újabb kötet jelent meg, a melyek a régi munkakedvnek és lelkesedésnek, ha lehet, még fokozottabb mértékéről tanuskodnak. Szemmel látható a szerző törekvése, hogy minél tökélethebbet alkosson, s a munka a 70-ik születésnap óta is ugyanazzal a jó kedvvel folyt, mint az előtt.

Ettől a munkásságtól a külső elismerést sem lehetett meg-

tagadni. De azok a kiüntetések, a melyek Szinnyei Józsefet úgy legfelsőbb helyről, mint a Magyar Tudományos Akadémia részéről érték, egyszersmind a bibliografiai tevékenység jelentőségének sokat mondó elismerései is. A külföld is kezdi észrevenni, hogy az a vállalat az egyetemes bibliografiai törekvések szempontjából is igen nevezetes, s a Szinnyei József neve a nemzetközi bibliografiai köztudatban a legjobb hangzásuak közé tartozik. Mindez becsületes munkának méltó jutalmazása és eredménye. És jellemző, hogy a legfőbb kifogás, a mi eddig elhangzott, még mindig az, hogy a munka túlságosan részletező és mindenre kiterjed. Nem szükséges azonban mondanunk, hogy ez a kifogás nem bibliografustól származik. A ki tudja, — s a könyvtári szakemberek nagyon is tudják, — hogy a kutatások mily különböző szempontból történnek, s hogy sokszor épen a legefemerebbnek látszó adat milyen fontosságúvá válik az irodalmi vagy tudományos nyomozásoknál, ebben a kifogásban a legnagyobb dicséretet látják. Különben is azon fordul meg a kérdés, hogy alkalmas, áttekinthető beosztás segítségével elejét lehessen venni az *embarras de richesses* bibliografiai munkáknál sokszor tagadhatatlanul előforduló nehézségeinek. A tapasztalat és a több éves használat bebizonyította, hogy a Szinnyei-féle opus e tekintetben is mintaszerű. A rengeteg adatnak oly világos egyszerű és következetes csoportosítása jellemzi, hogy mindenki már első alkalommal tisztában lehet kezelésével.

A szóban forgó munkának mindezek a kiváltságai és előnyei sokkal ismeretesebbek, hogy sem szükséges volna részletesebben fejtegetni azokat. Azért is mindössze néhány adat felsorolására szorítkozunk, a melyek az eddig felölelt anyagról fognak tájékoztatni.

Az utolsó négy kötetben (IV—VII) nem kevesebb, mint 6759 író életrajza foglaltatik, és pedig a IV-ikben 1783, az V-ikben 1592, a VI-ikben 1600 és a VII-ikben 1784. Ehhez adva az előző I—III köteteket, az összes életrajzok száma 13,530-ra rug. A köteteket határoló nevek a következők: IV. Gyalai-Hyrtl, V. Iczés-Kempner, VI. Kende-Kozocsa, VII. Köberich-Loysch. Ezentul füzetenként fogjuk ismertetni a vállalat folytatását, a mi módot fog nyújtani, hogy körülményesebben ismertessük a felölelt anyag bibliografiai érdekességeit. Ezt azonban most, négy kötet óriási anyagáról lévén szó, a legjobb akarattal sem tehetjük. Csupán egy-két bibliografiai remeklésre akarunk rámutatni. Ezek között a legszembeszökőbb nagy regényíróknak, Jókainak kitünő életrajza és munkásságának, valamint a rá vonatkozó irodalomnak bibliografiai feldolgozása. A rendkívüli tájékozottságnak, szorgalomnak és finom bibliografiai érzéknek mintaszerű terméke ez. Mint tudjuk, szerző külön is kiadta s egész kis kötetecske került

ki belőle, melyet a külföldi szaksajtó is nagy elismeréssel méltatott. Valóban ilyen arányú és természetű bio-bibliografikus vállalatot, mint a Szinnyeié, az egyetemes bibliografiai irodalomban sem igen ismerünk. Nem kevésbé sikerült Kossuth mozgalmas életének s a vele foglalkozó majdnem beláthatatlan irodalomnak feldolgozása. Valószínű, sőt bizonyos, hogy a külföldi Kossuth-irodalomnak egy néhány becses terméke kimaradt, azonban mindennek van határa s felkutatni mindazt, a mi egy ilyen világra szóló pályafutás visszhangjaként különböző világtájakon irodalmilag létrejött, nem egy embernek való feladat, még ha negyven év óta is dolgozik valaki egy munkán, mint Szinnyei a Magyar Írók-on.

Egy másik nehézség, a mit Szinnyei szintén le tudott győzni az egynevű írók, (a számtalan Horváth, Kiss, Kovács stb.) életrajzi adatainak és munkáinak zürzavarában való eligazodás. Azután a megváltoztatott nevek is sok bonyodalomnak előidézői s kissé tág lelkiismeretű bibliografus végtelen tévedéseknek lehet előidézője.

A magyar tudományos világ ma már tisztában van, hogy a mi tévedés esetleg előfordul az adatok százezrei között, azt nem a gondosságnak hiánya, vagy a kutatás nehézségei és fáradalmi elől való kitérés okozza. Végre is apróbb tévedések nélkül ilyen munka el sem képzelhető. Azonban mindezek hajszálnyival sem csökkenthetik ennek a nagy alkotásnak messze kiható jelentőségét s ma még talán egészen nem is méltányolható gyakorlati értékét. Hasonlítsuk csak össze irodalmunk régebbi hasonló tárgyú kísérleteivel s befogjuk látni, hogy olyan mű előtt állunk, a melynek létrejöttét ilyen méretekben s ilyen következetes műgonddal csakis a Szinnyei József egyéniségének nem mindennapi vonásai teszik érthetővé. Ez nem olyan feladat, a mire egy kis jóakarattal bárki vállalkozhatik. Ehhez egy egész életnek sajátos berendezkedése, a kitartásnak óriási mértéke s az a pillanatra sem csökkenő lelkesedés szükséges, a mit csak a megoldandó feladat nemzeti és tudományos fontosságáról és nagy jelentőségéről való mély meggyőződés tarthat évtizedeken át ébren. S valóban nagy nemzeti és tudományos érdek, hogy a vállalat hátralevő része is ugyanilyen nemes inspirációk hatása alatt maradjon az elért magas színvonalon.

e. l.

Festschrift zum fünfhundertjährigen Geburtstage von Johann Gutenberg. *Herausgegeben von Otto Hartwig.* (Beihefte zum Centralblatt für Bibliothekswesen XXIII.) Lipsce, 1900. 4-r. 455 lap, 35 fényképpel.

E becses munka eszméje Hartwig Ottótól származott, s az ő kezdeményezésére karolta fel Mainz város azon tervet, melynek megvalósításán német, francia és olasz tudósok munkálkodtak.

A munkában foglalt becses értekezések sorát Hartwig Ottó nyítja meg »Zur Einführung« című munkájával, melyben röviden de kifejezően összefoglalta mindazt, a mi Gutenberg életére s találmányának történetére vonatkozik. Minden felfedezés hosszú fejlődés eredménye, s ez az oka, hogy adott esetben sokan igényt tartanak a feltalálás dicsőségére. A jelen találmány egyik fő tényezője a felsőrajnai alföld XV. századi nagy műveltségében rejlett. A kereskedés fokozta az írás és olvasás tudományának szükségét, s az írás általános szüksége teremtette meg a könyvnyomtatást, a mint a XVIII. századi nagy kiterjedésű szövő-ipar megteremtette a szövőgépeket. A városi élet e nagyszerű fellendülése a mechanikai találmányok hosszú sorát nyitotta meg. Gutenberg ifjúságáról 1434-ig úgyszólván mit sem tudunk. 1444-ig Strassburgban kísérletezett. 1448-tól pedig szülő városában Mainzban találmányának élt. Családja azon városi előkelők csoportjához tartozott, kik előjogképen az érseki pénzügyeket kezelték, s azért e téren sokoldalú technikai ismereteik voltak. G. 1438—39-ben Strassburg elővárosában a Szent-Arbogastról nevezett kolostorban tükörkészítéssel foglalkozott először. 1444-ben az aranyművesek czéhjének tagjai sorában találkozunk a nevével, de az 1502. évi czéhszabályokból tudjuk, hogy e csoportba tartoztak a könyvkötők, könyvnyomtatók, sőt a tükörkészítők is. Titokban mechanikai uton létesítendő írás sokszorosítással is foglalkozott mindjárt kezdetben. Első nyomtatott könyve Mainzban 1450-ben jelent meg, Strassburgban tehát csak kísérletezett. Hasonló kísérletekkel foglalkozott 1444-ben Avignonban Waldvogel Prokopius is. Az ércmetszés kártyák és initialisok készítésénél már jóval előbb használatban volt, ennek nyomán kellett Gutenbergnek is indulnia. A vésett betűknek öntött betűkkel való felcserélése vált a könyvnyomtatás alapjává, s ennek meghonosítása a G. érdeme. 1450-ben a mainzi polgármester fivérének Fust Jánosnak személyében vagyonos társra talált, de 1455-ben már szakadás állott be közöttük. 1457 augusztus 14-ike az első biztos dátum, a mely napon a Fust és Schöffer nyomdájából könyv került ki, a közfelfogás szerint azonban régibb a G. két ulgata-kiadása. A kezdő könyvnyomtatók rendesen betű kisebbitéssel igyekeztek a nyomtatott könyveket olcsóbbakká tenni, a G. 36-soros bibliája mégis későbbi, mint a 42-soros, a mi a G. és Fust közötti szakadásból magyarázható. G. 1460. évi kisebb betűs műve a Jamai János Katholikonja, a mi nyelvtant s encyclopaédiát foglalt magában. S G. sorsa 1465 január 18-ikán fordult végül jobbra. Meghalt 1467. vagy 68-ban.

A második értekezést Schreiber W. L. írta Potsdamban, s a címe: Vorstufen der Typographie. A tipografia első termékei szerinte 1454-ből valók. Ezek közül kettő búcsúlevél és egy röp-

írat. A XIV. század közepe az iskolák és könyvtárak alapításának kora volt, eszközei a fokozatosan fejlődő gazdagság és a papirgyártás. E körülmények a mechanikai könyvsokszorosítást tették szükségessé, s ez már Gutenberg előtt lemezekre vésett betűkkel történt, kivált Hollandiában. Mindezeket megelőzték Egyiptomban a VI. században a szövetekre alkalmazott különféle színű díszítések, melyek már mechanikai úton sokszoroztattak. Innen a XIV század végén Németországban a szentképek és kártyák sokszorosítására vitték át e módszert. A XIV. század végén ugyanis oly nagy volt a kártya után a kereslet, hogy a fametszés teljesen kiszorította a rajzot. A XV. század elejéről nagy számmal vannak ilyen németországi szentképeink is, sőt Olaszországban már a XIV. század végén nagyban virágzik a szentképek sokszorosítására használt fametszés. Ugyanennek a XV. században sok naptárban is nyomára akadunk. A XV. századi kéziratokban gyakoriak a fametszéssel sokszorosított initialisok és képek. Nagy gonddal állítja össze a szerző a fametszés azon emlékeit is, melyek az initialisokon és képeken kívül fametszéssel sokszorosított szöveget is foglalnak magukban. A képek és a szöveg sokáig egy és ugyanazon táblába vésettek, csak később válnak külön. E különválásnak első emléke az 1466. évi »Sanct Meinrat legende.« E fametszők tehát kezdetben a leírók szolgálatában állottak, 1460 körül már a szöveget is ők készítették, később azonban egészen önállóan működtek, s a hazai nyelvet kezdték munkáikban használni az addigi latin helyett. Mindez Németországon a XV. század vége felé történik. Hollandiában azonban már előbb is találunk nyomaira. Végül 1470 körül olvad össze a fametszés a nyomtatással. A képek sokszorosítására stb. használt fametszés művészte kezdetben nagyon gyarló, többnyire másolásra szorítkozott, s valami eredetit fametsző alig teremtett. A szöveg sokszorosításra a könyvnyomtatás előtt érclemezeket használtak, s ezekbe kellett a sokszorosítóknak a betűket vésniük. A legegyszerűbb volt a rézmetszés, melynél a megnedvesített pergament a rézbe vésett ábrákra szorították. E sokszorosítási módnak bölesője az alsó Rajna vidéke. A kezdetleges fejlődési stadium ezek szerint az, midőn a képek réz- vagy fametszetek már, a szöveg azonban még kézírás. Ennek kora 1460 előttre esik, midőn a fametszetek még ritkák, tehát inkább a rézmetszés divik. Ugyanez áll a XV. és XVI. századi initialisokra és egyéb díszítésekre is, minek főbizonyítékai a kétféle színű initialisok s egyéb illusztrációk. A rézmetszés tette a könyvkötést is külön iparaggá, mert kezdetben a könyvek leírói voltak a könyvkötők is. A különválás első jelenségei már a XIII. század végére esnek. A könyvtáblákba vésett betűk s egyéb díszítések adtak eszmét a szöveg vésésre. Az első szöveg sokszorosítás rézmetszéssel úgy történt, hogy a nyomás

fehér betűket tüntetett fel fekete alapon. E nyomtatási módot kivált Hollandiában használták először iskolai könyvek készítésénél. Valószínű, hogy Gutenberg is itt nyert kellő alapot eszméje megvalósításához. Előtte Waldvogel Avignonban terjesztette a könyvsokszorosítás eszméjét, 48 betűjéről tudunk azonban csak, s az nem elég a könyvnyomtatáshoz. Valószínű, hogy csupán a szépírás terjesztése céljából vésette azokat. Mindenesetre csupán gyenge kísérlet volt. A könyvnyomtatás céljából mozgó betűkre volt szükség, s ezeknek minél nagyobb számban kellett kéznél lenniök.

A harmadik értekezés a klein-winterheimi plébános, Falk Ferencz tollából való s a címe: *Der Stempeldruck vor Gutenberg und die Stempeldrucke in Deutschland*. Már a XV. század előtt megkísérlették egyes szavak és rövid mondatok mechanikai úton való sokszorosítását. E kísérleteknél, úgy látszik, már különálló betűmintákat is használtak, a nélkül azonban, hogy e módszer a könyvek sokszorosítására átvitték volna. E szavak és mondatok a könyvtáblákra kerültek, s arról tesznek bizonyosságot, hogy a könyvnyomtatás első kísérletei a kézzel írott könyvek tábláin jelentek meg. Ilyen könyvtáblák legrégibb példányait Lipsésében, Würzburgban s Nürnbergben találjuk, s ezek ismeretével foglalkozik a szerző. E mesterség főleg a szerzetesek körében dívott. Kiválik ezek közül a nürnbergi dominikánus, Förster Konrád, a ki egyik társával Wirsing Jánossal sok szépet alkotott.

Következik a darmstadti levéltár igazgatójának, Schenk zu Schweinsberg Gusztáv bárónak értekezése a mainzi Gensfleisch nemzetség genealogiájáról. Becses és tartalmas e munka, a mely világot vet ama tekintélyes városi nemzetségre, mely képes volt egy hatalmas egyházfedelem ellen szülővárosa függetlenségét kivívni. A Gensfleisch nemzetség nevével az oklevelekben először 1330-ban találkozunk, azonban egy egész századdal előbb is nyomaira találhatunk. Két ágra oszlott s az idősebb ágnek Gutenberggel magva szakadt. Az ifjabb ág már a XIV. század folyamán ismét két ágra szakadt, s a XVI. század végénmindkettő kihalt.

E munka kiegészítéséül tekinthetjük a strassburgi könyvtárnok, Dr Schorbach Károly Gutenberg-okmánytárát, mely a Gutenbergre vonatkozó okleveles emlékeket sorolja fel beces magyarázatok kíséretében.

Ezt ismét a már említett Falk egy értekezése követi ilyen címmel: *Die Mainzer Psalterien von 1457, 1459, 1490, 1502, 1515. und 1516. nach ihrer historisch-liturgischen Seite*. E munkában a szerző azon következtetésre jut, hogy az 1457., 1502. és 1515. évi psalteriumok a mainzi egyház, a többiek pedig a benecések bursfeldi congregatioja számára készültek.

A mainzi könyvnyomtató Wallau Henrik a psalteriumok kétféle színű initialisairól értekezik, s munkája első azok sorában,

melyek ez initialisok technikai ellőállításával foglalkoznak. Fust és Schöffler 1457 évi breviariuma és az 1459 évi benzés breviarium számos kétféle színű nyomtatott initialissal vannak díszítve. Ezek mind technikai, mind művészi szempontból méltók a figyelemre. Mintájuk két darabból állott. Ezeket a nyomtatásnál összeillesztették, s ily módon állították elő a kétféle színű initialisokat. Az initialis betűje és díszítése tehát nem külön-külön, hanem egyszerre nyomattak. Egy lemezre vésve nem lehettek, mert ez esetben nem lehetett volna nyomtatásuknál egymástól annyira elütő színeket oly tisztán használni, s ez világos bizonyítéka annak, hogy a mintának két darabból kellett állania. E felfedezésre egy angol tüzértábornok, Sir William Congrev jutott először. Az initialisok betűinek a díszítéstől különállását bizonyítják továbbá azoknak a nyomtatásban látszó gyakori törései is, a mi a lemez vékonyságából származott. Az említett betűk e különállására mutatnak azok gyakori felcserélései is, miáltal a díszítések szemmel láthatóan megrongáltattak. A nyomtatott initialisoknak utóbb történt festése, a mit Linde tanit, nem volt gyakorlatban. A használt festékek sok pigmentet tartalmaztak s firniszszel vegyítették. E festékanyaggal nagyon pazarul bántak, s innen támadt az utánfestésről szóló mese. A díszítés színe mindig gyöngédebb.

Az initialisok nem lehettek fába vésbe, hanem érczbe, a mint ezt legelőször de Vumes állította. Sokáig voltak ugyanis használatban, s mégis határozott az élük, a mi csak keményebb ércznél jöhet elő. Valószínűen bronzot használtak e célra. Az egész nyomtatási eljárásnak hű képét nyújtják az 1457. és 1459. évi kiadások, melyeknél egy-egy oldal kiszedett betűit egyszerre festették, a másszínű betűket pedig később tették be a kész formába, a nyomás azonban egyszerre történt. E mellett bizonyít az, hogy az initialisok típusának nagy terjedelme miatt a szöveg többször megcsontkíttatott. Csak akkor nyomták külön az initialist, ha ugyanazon oldalon többször is előfordult, a midőn is annak díszítése legtöbbször a szöveg betűire került. Külömbözik ettől az 1490. évi kiadásnál használt nyomtatásmód, melynél mind a szöveg, mind a piros betűk s kétféle színű initialisok nyomása külön történt. E kiadásnál továbbá két kolumna egyszerre került a sajtó alá. Az 1502., 1515. és 1516. évi kiadások sokkal egyszerűbbek, mert ezekben kétféle színű initialisok nincsenek. Nemcsak az initialisok metszése, hanem a nyomtatásmód is méltó tehát a figyelemre, a művészi kivitelű initialisok metszőjének azonban a szerző nem Schöffert tartja.

A frankfurti dr. Wyss Arthur munkája: Der Türkenkalender für 1455. az augsburgi jezsuita-könyvtárban felfedezett 1455-iki naptárral foglalkozva azon következtetést állítja elénk,

hogy e nem csak nyomtatója, de szerzője is valószínűen Gutenberg volt. Ez a naptár, melyet 1806-ban fedeztek fel, csak hat lapból áll. Tulajdonképpen nem egyéb, mint a hónapok rendje szerint különféle európai nemzethez intézett naptárnak hadba hívás a törökök ellen, néhány kronologiai adattal kiegészítve. A naptár nyelve olyan, a melyet egy hosszabb ideig Strassburgban tartózkodó mainzinak kellett beszélnie. A betűknek olvasás utáni szedésére utal a szövegben előforduló sok tévedés. A rímes szöveg szerzője Szent-Margit napját mainzi módon határozza meg, s meggyőződése a polgárokhoz szit, a mi a Gutenberg személyére utal. A szövegben előforduló betűk latinok, s hiányzanak a német nyelv sajátos betűi. Valószínűen azonosak a harmiczhatsoros bibliában használtakkal. Az 1457. évi Laxierkalendert mainzi számadások között találta Fischer 1803-ban. Csak az első hónap maradt meg belőle, a miből láthatjuk, hogy egyoldalú nyomás.

Velke Vilmos értekezése: Zur frühesten Verbreitung der Druckkunst, a könyvnyomtatás első jelenségeivel foglalkozik. 1445-ben bomlott fel a szerződés Gutenberg és Fust között, mely eseménynyel kezdődik az új találmány ismeretének a terjedése. Mainz, Bamberg és Strassburg váltak a könyvnyomtatás bölcsőivé. A mainzi szindikustól, Humery doktortól kapott pénzen létesíté G. az eddigi nézet szerint a második nyomdát, s ennek betűivel nyomatta ki a Catholikont. E nyomda betűivel dolgoztak 1467-ben Eltvilleben a Bechtermünze testvérek. A második nyomda megalapításának a Humery nevével való összefüggését erős bírálat alá veszi a szerző. Humery ugyanis nem tartozott azon párthoz, a melyen G. volt, és semmi nyoma sincs annak, hogy a nyomtatásból valami hasznot húzott volna. Valószínű tehát, hogy Humery nem pénzt adott Gutenbergnek, hanem nyomdája felszereléséhez birtokában levő nyomtatási eszközöket. A Bechtermünze testvérek sem ennek betűivel dolgoztak, hanem a saját nyomtatási eszközeikkel állították elő a vocabulariumot, a mint ez az 1467. évi kiadás címlapjának consummatumjából kitűnik. G. nem szerezhette be a Catholikon betűit kölcsönvett pénzen, már azért sem, mert egy vállalkozó, Bechtern Henrik megbízásából fogott e munkához. S ez az oka annak, hogy Gutenberg egy munkája alján sem nevezi meg magát, mert ez akkor csak a nyomdatulajdonosokat illette. Humery úgy jutott nyomtatási eszközökhöz, hogy azon két vitairat betűi voltak birtokában, melyeket 1462-ben Diether érsek nyomtatott. Nassaui Adolf érsek is nyomtatott ilyen vitairatokat Diether ellen s ezek a Fust-Schöffner nyomtató műhelyéből kerültek ki. Valószínű hogy a Diether érsek vitairatát 1462-ben Gutenberg nyomatta Eltvilleben. Nassaui Adolf 1462 október 28-ikán foglalta el Mainzot, s ez esemény után a könyvnyomtatás ismerete minden irányban elterjedt.

Három értekezés következik ez után, melyek a könyvnyomtatásnak külföldön való elterjedését vázolják. L. H. Laband *L'imprimerie en France au XV-e siècle* című munkájában a franciaországi könyvnyomtatással foglalkozik 1470-től. Rajna melléki könyvnyomtatók vitték oda be annak ismeretét, ámbar a könyvnyomtatást bevezető iparágok ott is virágoztak. Vándor könyvnyomtatók telepedtek meg minden népesebb városban, s ott kisebb munkák kiadásával kezdték meg működésüket. Főleg azonban Páris volt e vándor mesteremberek célja. Az első párisi nyomda 1470-ben alapült. Egyik alapítója, Jean Heynlin, német, a másik, Guillaume Fichet pedig szavojai eredetű. Heynlin a párisi egyetem rectora és könyvtárnoka, s Fichet is könyvtárnok volt. E nyomda első terméke bergamói Barzizi Gáspár leveleinek gyűjteménye, melyhez az említettek bevezetést irtak, végül pedig négy latin distichonban Páris városának van ajánlva. 1471- és 1472-ben egész sora a munkáknak került ki e nyomdából. Csak az 1475-től 1484-ig működő harmadik párisi nyomda volt francziák kezében. Az élén Symonel Louis, Richard Blandin, Jean Simon és mások állottak. 1477 január 16-ikán jelent meg Párisban az első nyomtatott francia könyv, a *Grandes chroniques de France*. A párisi nyomda mintájára a vidéken még a XV. század folyamán számos nyomda keletkezett.

A könyvnyomtatás másik francziaországi központja Lyon volt. E város kezdetől fogva találkozóhelye volt a külföldről bejövő vándor könyvnyomtatóknak és könyvkereskedőknek. 1473-tól 1500-ig több mint 160 könyvnyomtatóval találkozunk itt. Lyonban más természetű munkák nyomattak ki, mint Párisban, a hol főleg a theologia divott, míg itt kivált jogi s szépirodalmi munkák lépnek előtérbe. Egy gazdag kereskedő, Barthelemy Buyer volt az első könyvnyomtató műhely megalapítója, melynek vezetője a lüttichi származású Guillaume le Roy, más néven Wilhelm König. 1473-ban kezdték meg működésüket. Főleg németek itt is az első könyvnyomtatók, de nagy az olaszok, kivált a velenceiek száma is, s ez volt kiinduló pontja annak a sűrű kereskedelmi összeköttetésnek is, a mely később Lyon s Felső — Olaszország között kifejlődött. Csakhamar hatalmas versenytársaivá lettek e városban is a francia könyvnyomtatók a külföldieknek. Becsessé teszi ez értekezést a könyvnyomtatók és munkák kimerítő felsorolása, a miben nagy segélyére voltak a szerzőnek a Pellechet kisasszony alapos bibliografiai munkái az ősnymtatványokról.

Häbler Konrád, *Die deutschen Drucker in Spanien und Portugal* című munkája a pyrenei félszigettel foglalkozik. Ide olaszok vitték be a könyvnyomtatást, a németek kezdetben inkább könyvkereskedéssel foglalkoztak. A magna societas Alemannorum egyik tagja Wisslandt Jakab hívta Valenciába az első könyv-

nyomtatót, Palmart Lambertet, a ki valószínűen Velenczében tanulta a könyvnyomtatást. 1474-ben jelent meg első nyomtatott könyve név nélkül. Hogy a spanyolországi könyvnyomtatóktól oly kevés régi munkát bírnak, annak főoka az, hogy mindannyian inkább búcsúcédulák készítésével foglalkoztak. A német befolyás itt is erős lett hamarosan. A legrégebb nyomda, mely német befolyás nélkül alakult, a zamorai. A legtevékenyebb német könyvnyomtató Fadrique de Basilea volt, a ki egész életét a könyvnyomtatásnak szentelte. Kivált művészet-történeti szempontból nevezetesek a saragossai Hurus Pál kiadványai. Portugáliába 1508-ban hívta meg Mánuel király a sevillai Kromberger Jakabot, s hálából cavaleiro da casa real-lá tette, a mit minden Portugáliába jövő könyvnyomtatónak kilátásba helyezett. Ugyanő honosította meg a könyvnyomtatást Amerikában is, nahua nyelven katechismust nyomtatva a mexicói papoknak s hittérítőknél. A legjelentékenyebb nyomda a montserrati kolostoré, a hol a XV. század végéig körülbelül 7000 kötet könyvet és 180,000 búcsúcédulát nyomattak.

Utolsó a Demetrio Marzi értekezése: I tipografici tedeschi in Italia durante il secolo XV. Olaszországba is németek vitték a könyvnyomtatást, a mely országnak akkori sokoldalú műveltsége volt főoka a könyvnyomtatás korai elterjedésének. A subiacói benzés kolostor fogadja be az első könyvnyomtatásokat, a mainzi Schweinheim Konrádot és a prágai Pannartz Arnoldot 1464-ben. Ugyanazon évben jelent meg az első olaszországi nyomtatott könyv, a Donatus. Ugyanazon két német könyvnyomtató kezéből került ki 1467-ben az első római nyomtatott könyv is, Cicero levelei. Rómában Massini Péter állított fel számukra a saját házában könyvnyomtató műhelyt. Nagyszámú klasszikus, theologiai és jogi munka látott itt a XV. század folyamán napvilágot. Más viszonyokkal találkozunk Velenczében. Itt Spiro János, volt első mestere, a ki 1469-ben költözött ide Németországból. Ágoston De civitate Dei című munkájának szép kiadását közbejött halála miatt testvére Vendel fejezte csak be. Nápolyban csaknem kizárólag német könyvnyomtatókkal találkozunk a XV. században. Gutenberg egyik tanítványa Riessinger Konrád az első 1469-ben ezek sorában. Több zsidó könyvnyomtató is dolgozott itt. Flórenczben, a középkor tudományának és művészetének e központjában is hamar honosodik meg a könyvnyomtatás, s termékei a tökéletesség magas fokán állnak. Bernardo Cennini kezdte itt meg a könyvnyomtatást, azonban 36 nappal első kiadványa után, azaz 1472 november 12-ikén már a német Mainzi János nyomdájának első terméke Boccaccio műve is megjelent.

Mint látjuk, ez albumban nagy gondnal és kegyelettel van

összehordva minden adat, mely méltó a könyvnyomtatás feltalálója dicsőségének hirdetésére. Annál inkább sajnálhatjuk, hogy annak szerkesztője és írói kegyeletes munkájukban teljesen megfeleltek Magyarországról, mely, ha rövid időre is, de az elsők között fogadta be a művelt nyugat államai között Gutenberg találmányát. De nem keressük a hallgatás okait, aminthogy nem is érezzük kisebbitve általa annak az adatnak a jelentőségét, melylyel Hess András budai nyomdájának működése gazdagította hazánk művelődési történetét. És a hallgatás lehet szándékos, lehet véletlenség műve, de nem tarthatott vissza bennünket attól, hogy teljes tárgyilagossággal ismertessük meg olvasóinkkal a Gutenberg-jubileum irodalmának legjelentékenyebb termékét.

Grünn Albert.

Catalogus codicum manu scriptorum, qui in Bibliotheca monasterii B. M. V. ad Scotos Vindobonae servantur. Ex mandato reverendissimi domini Dris Ernesti Hausvirth edidit Dr. P. Adalbertus Hübl O. S. B. — Vindobonae et Lipsiae. Guil. Braumüller. 1899.

A bécsi skót-zárdához bennünket magyarokat sok emlék köt. A zárdát, a mely korra nézve az összes bécsi rendházakat megelőzi, 1158-ban alapította Jasomirgott Henrik, az első osztrák herceg. Az alapító nem bízott a laza fegyelem alatt élő német barátokban, miért is a zárdába messze földről hozott lakókat, még pedig a szent életű skót, helyesebben ír benzés kongregációból, a melynek 1111 óta Németországban, Regensburgban is volt háza. Hosszú időn át csendben s békességben éltek az osztrák fővárosban a bécsieknek nyelvét sem értő jámbor szerzetesek, míg végre a német türelmetlenség kiüldözte őket hajlékukból. V. Albrecht herceg 1418-ban kieszközölte a pápánál, hogy az alapítólevél rendelkezésének ellenére, melyszerint a rendház csupán íreket vehet fel tagokul, a szerzetesek kényszerítessenek más nemzetbelieket, első sorban németeket is felvenni. Természetes, hogy a »skótok« ezt a sérelmes rendeletet magukra nézve kötelezőnek el nem ismerték, mire rövid úton kikergették őket Bécs városából s zárdájukat a melki benedekrendieknek adták át.

Innen kezdődik a régi nevét megtartott skót zárda összeköttetése hazánkkal. A rendház a Szent-Benedek-rend ugyanazon kongregációjához tartozott, mint a magyarországiak, t. i. a *melkihez*. Tagjai közt mindig voltak magyarok, a kik közt nem egy kiváló akadt. A zárda legfőbb méltóságát, az apáti tisztet négy hazánkia viselte. Az ír szerzetesek kiűzése után alig negyedszázadra már magyar ember lett a rendház apátjává: Leibiczi Márton, a tudós író, ki is 1446-tól 1461-ig állott a skót-zárda élén. Az apátság

évkönyvei a legnagyobb dicséretekkel halmozzák el a szerény, szent életű férfiút. Kevésbé jó emlékeket hagyott maga után az 1467—75 közt apátoskodott magyarországi Vinkh Mátyás, a ki túlságos pompakedvelése révén rengeteg adóssággal terhelte meg a zárda vagyonát. 1500 és 1518 közt Körmöczi János volt az apát; 1522-től 1527-ig pedig azon Laebai Mihály, a ki 1511—17 között a szegzárdi apátságot bírta.

A magyar rendtagok közül kiváló hírnévre tett szert Pannoniái Ambrus. Ötvenkét évig volt tagja a skót-zárdának; 1536-ban mint prior halt meg. Arról nevezetesen, hogy ő dolgozta át s adta ki nyomtatásban a zárda szerkönyveit. Meg kell még említenünk, hogy Mátyás király Bécs elfoglalása után két ízben, 1485-ben és 1488-ban megerősítette a rendház kiváltságait.

A hazánkkal való kapcsolat a XVI. század zavarai között megszakadt s csak 1700-ban újult fel, a mikor I. Lipót király az állítólag gazdátlan *telki apátságot* a skótoknak ajándékozta. Az intra dominium jutás azonban nehezen ment, a háborítatlan birtoklás kieszközlése rengeteg pénzbe került; az ősi apátság földjeinek minden darabját keservesen kellett kipörölni vagy kiváltani a tényleges birtoklók kezéből. A skótok az apátságot a legújabb időkig bírták, a mikor az megváltatván, a vallásalaphoz csatoltatott.

Az előzményeket tudva, érthető kíváncsisággal vettük kezünkbe a kolostor könyvtárának kézirat-katalógusát. A gyűjtemény a magyar tudósok előtt mindedig terra incognita volt; a kötetből meríthető adatok tehát teljesen újak ránk nézve.

Mindenekelőtt szóljunk valamit a könyvtár történetéről. Az ír szerzetesek kiűzetése előtti időből keveset tudunk róla. Hogy nagy és hatalmas volt, abban, ismerve az ír szerzetesek szorgalmát, nem kételkedhetünk, hanem ez a régi könyvtár majdnem teljesen megsemmisült 1410-ben, egy a zárdát elhamvasztott tűzvész alkalmával. Valószínű az is, hogy midőn az ír barátok eltávoztak, a még meglevő nevezetesebb darabokat magukkal vitték. A könyvtár mai állományát tehát kevés kivétellel 1418 után szerzett darabok képezik, körülbelül ez idő óta már a szaporodás mérve is megállapítható. Sok ajándékot kapott a könyvtár az apátoktól; Ochsenhauseni János (1428—1446) 11, Leibiczi Márton (1446—1461) 4 kódexet adományozott. Gyarapították a bécsi egyetem tanárai is; egyedül Polczmacher János jogtudor, brünni prépost 82 kódexet hagyott a zárdára; Melki Orbán az egyetem rektora hetet, a hírneves Dinckelspuchel Miklós egyet, Oppenweyler János négyet, Herz Nárczis egyet stb. Az újabb gyarapodás nagyrészt a rendtagok hagyományaiból származik.

A könyvtár első katalógusai Fetzner Károly apát idejéből (1705—1750) valók, de ezekben a kéziratok nincsenek felvéve. A kéziratokat először Helferstorfer Othmár könyvtárnok vette jegyzékbe (1838—61 között); egyes darabokról azóta folyóiratokban jelentek meg ismertetések.

A jelen katalogus a Leó-társaság történeti osztálya által megállapított elvek¹ szerint készült. Az egyes kódexek leírása ezen sorrendben történik: anyag, kor, lapszám, alak, kötés, a tulajdonosra, ajándékozóra stb. vonatkozó adatok, a kéziratot illető bibliografikus jegyzetek, a lapszerinti leírás, megemlítve a kezdő s záró szavakat. A leírások jók s kielégítő bőségűek, csak a paleografiai s műtörténeti oldal van elhanyagolva.

Hétféle index könnyíti meg a jegyzék használatát: valamennyi mintaszerű. Van I. szerzőket, II. névtelen szerzők műveit (szakok szerint osztályozva, XVI hittudományi és IX világi szak keretén belül), III. a kezdeteket, IV. a korok szerinti csoportosítást, V. ajándékozók s készítőket, VI. régi tulajdonosokat, VII. a nem latin nyelvű kéziratokat mutató index.

Hétszázötven kodexet ír le a katalogus. Ezekből 415 középkori. Esik pedig a XI—XII. századra 1, XII—XIII. századra 1, XIII. századra 8, XIII—XIV. századra 2, XIV. századra 52, XIV—XV. századra 15, XV. századra 335, XV—XVI. századra 1 kódex.

Nyelvek szerint van 578 latin, 151 német, 9 francia, 6 keleti, 4 olasz, 1 görög és 1 szláv kézirat.

Első rendű raritások nem igen akadnak; a XI. századnál régibb darab. vagy műtörténeti szempontból nevezetes, díszesen kifestett kódex alig van a gyűjteményben, hanem tartalmilag érdekes bőven van. Elsősorban gazdag a theologiai csoport, de szép számmal vannak történelmi szempontból kiváló kéziratok is.

Amennyire a címek után lehetséges volt, kijegyeztük a magyar vonatkozású számokat.

Talán a legtöbb érdekléssel bír ránk nézve a 225. sz. alatt leírt, a XV. század első negyedéből való gyűjtélékes kötet, a melynek egyes darabjai az *esztergomi főiskolában* készültek. A negyedretű papírkézirat hat különböző kéz által van írva s csillagászati és grammatikai jegyzeteket tartalmaz. Két részének végén az 1420. és 1421. évszám fordul elő; más kettőnek teljes kolofonja van: 49a. l. *Explicit computus ecclesiasticus per manus Georgii*

¹ Regulativ für die Bearbeitung von Manuscripten-Katalogen nach der Vorschlägen der hochw. Herrn Bibliothekare Albin Czerny, Dr. P. Otto Grillenberger und Gottfried Vielhaber, entworfen von der historischen Section der Leo-Gesellschaft. Wien, 1895.

Slavi de Rzedenk (?) lectus per reverendum magistrum Tomam de Zakan in lectorio scole Strigoniensis sub anno domini millesimo quadringentesimo decimo nono et hac in dominica proxima ante festum Johannis Baptiste.

140b. l. *Expliciunt sinonima per manus Blasij Slavi de Rasczinya in scolis Strigoniensibus sub anno domini MCCCCXIII. 15. kal. septembris sole exeunte in virgine.*

A kéziratot a XV. század végén Jacobus de Wela (Béla?) ajándékozta a skótoknak.

A 245. szám alatt leírt XV. századi kolligatum 24. darabja egy magyar predikátor szentbeszédét őrizte meg. Czíme: *(Sermo) per fratrem Johannem de Lewcza in festo Angelorum. Scriptum Basilee. tempore concilii, anno 1435°.* Nem lehetetlen, hogy a kötet több más darabjának is Lőcsei Jakab a szerzője. A 405. sz. alatt Kropmachi Lőrincz benzés, hírneves körmöczi predikátor egy eddig ismeretlen munkáját találjuk: *Memoriale vite Sancti Martini episcopi, (quod) magister Laurencius de Crumpach de Vngaria dictavit.*

A Leibiczi Márton által a könyvtárnak adott kéziratokon nem találunk magyar vonatkozásokat, bár nem lehetetlen, hogy egyik vagy másik, esetleg mind a négy az ajándékozó írása, a kit tehát könyvmásolóink sorába is be lehetne ily módon igtatni.

Magyar érdekű dolgokat tartalmaznak még a következő számok:

55. ³. Cod. chart. saec. XV. *Epistolae Sigismundi imperatoris.*

58. ¹¹⁵. Cod. chart. saec. XV. *Bulla Calisti III. papae de indulgentiis data orando pro victoria contra Thurcos.*

111. ¹¹. Cod. chart. 8. XV. *Supplicatio Henrici de Senfftleben decani Vratistaviensis, qua rogatur, ut Pius II. papa fratribus monasterii Scotensis capellam ab ipso in ecclesia huius monasterii fundatam visitantibus singulis sextis feriis indulgentiam trium annorum et totidem quadragenarum concedat.* E supplicatio még egyszer megvan a 395. számú XV. századi kódexben, a mely 16. részében a pápának az indulgentiát megadó bulláját (1459.) is tartalmazza. Senfftleben magyarországi (szepességi) ember volt.

A 220. számú vegyes tartalmú kódexnek, a mely egykor Polczmacher János brünni préposté volt 85a—88a. lapjain VIII. Bonifác pápának magyar vonatkozású levelei vannak. A 223. számúban található a Szent- Erzsébet-legenda. A 234. számú XV. századi német kódex Nándorfejérvár megvételéről tartalmaz tudósítást, ezen cím alatt: *Hie hept sich an von dem strit der krystan mit den Türcken.* A 237. sz. alatti XV. századi kézirat

nyolczadik darabja is a török háborúkat illeti: *Resolutio questionis circa excommunicationem a Nicolao V. latam in eos, qui expeditioni contra Turcos faciendo contradixerint*. Végül a 414. sz. alatt leírt XV. századi német formularium táblájába egy Mátyás királyról szóló verses epitaphium van egykorúan bejegyezve.

Az újabbkori kéziratok közt is akad magyar vonatkozású. A 442. szám a XVI. század végéről való és Schweiger Salamon konstantinápolyi és jeruzsálemi útjának sok képpel illusztrált leírását tartalmazza¹ A többiek kor szerint a következők.

612. Ms. chart. saec. XVIII. *Matthiae Corvini regis epistolae*. 1757-ben tulajdonosa volt Nicolaus Szadeczky de Eadem.

706. Ms. chart. anni 1671. *Peuker Georgius Hungarus Neocoliensis. De passione Christi meditationes*.

687. Ms. chart. saec. XVIII. *G. J. H. S. Der siebenbürgische Fürst Gabriel Báthori historisch beschrieben*.

743. Ms. chart. anni 1743. *Commentarius in dictionarium Perso-Turcicum Schahidi*. Egy tábláján levő feljegyzés szerint Belgrád visszafoglalásánál a törököktől vétetett el.

644. Ms. chart. anni 1783. *Pater Carolus Wernschimmel S. S. Theologie A-tum in Annum Auditor Budae in Universitate Regia, compendium succinctum Theologiae moralis*.

712. Ms. chart. anni 1783. *Fr. Pacificus. Methaphisica conscripta Albae Regalis. Theologia Dogmatica. Conscriptus Pestini*.

615. Ms. chart. anni 1820. *Ocskay Antonius. Lipsanologia de sacris reliquiis*.

660. Ms. chart. saec. XIX. Magyar theologusok dissertatiói. 10 kötet negyedrében.

Alig van osztrák zárda, a melynek könyvtára legalább ennyi magyar vonatkozású anyagot ne tartalmazna. Hanem megbocsáthatatlan hiba megvárni, míg az illető könyvtárak kiadják katalógusaikat s nemzeti művelődésünk iránti kötelesség lenne mielőbb megvizsgálni s megismertetni a szomszéd ország könyvesházaiban elrejtett magyar emlékeket.

V. E.

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

I.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

Az **Egyetemes Philologiai Közlöny XXIV. évfolyamának 8. füzetében** (1900 október) **Teveli Mihály** ismerteti Pázmány Kempis-fordításának Bellaagh Aladár által eszközölt újabb kiadását. — A **9. füzetben** (1900 november) **Kardos Albert** ismerteti Udvardy Sándornak Heltai bibliafordítása

¹ Hasonló kézirat van a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában is.

történetéről szóló s több új bibliografiai adatot tartalmazó programmértékezését, mely a szarvasi ág. h. ev. főgimnázium 1898/99-iki értesítőjében jelent meg. — A 10. füzet (1900 december) közli *Katona Lajos* dolgozatát a *Gesta Romanorum* második gyulafejérvári kéziratáról, továbbá *Heinrich Guszttáv* ismertetését Braune W., *Die Handschriftenverhältnisse des Nibelungenliedes* cz. könyvéről.

Az **Erdélyi Múzeum XVII. kötetének 8. füzetében** (1900 október 15.) *Magyar Győző Mátyás* királyról szóló tanulmányában összefoglaló képet rajzol a Korvináról. — A 9. füzet (1900 november 15.) közli gróf *Kun Géza* megnyitó- és *Szádeczky Lajos* ünnepi emlékbeszédét, melyek a Szilágyi Sándor-emlék-ünnepélyen 1900 november 2-án Kolozsvárt elhangzottak. Az ünnepély lefolyásáról kisebb közlemények számolnak be.

Az **Irodalomtörténeti Közlemények X. évfolyamának 4. füzeté** a következő tartalommal jelent meg: *Katona Lajos*, Hrotsuitha Dulcitusának régi magyar fordítása. — *König György*, Kalendarium-beli régi magyar disztichonok. — *Császár Elemér*, Magyar utópia a XIX. század elejéről. — *Viszota Gyula*, Fessler hatása Kisfaludy Károlyra. (Pótközlemény.) — Adattár: *Ferenczi Zoltán*, B. Wesselényi levelei Vörösmartyhoz. — *Dr. Illéssy János*, Adatok Balassa Bálintról. (Harmadik és befejező közlemény.) — *K. L.*, »Johannes Pannonius éneké«-hez. — *Földváry László*, Luctus praesens Hungariae. — *Borsos István*, Adatok a magyar időmértékes verselés történetéhez. — *Hegedüs István*, Dudith András életéhez. — *Dézzi Lajos*, Adatok Brutus János Mihály történetíró életéhez. — *Téglás Imre*, Benkő Józsefről. — *Konz J.*, Bod P. »Noctes Hévizienenses« cz. gyűjteményének tartalma. — *Császár Elemér*, Verseghy imádságos könyve. — Ismertetések, bírálatok: *Hegedüs István*, Apáczai Cseri János paedagogiai munkái. *Ism. D.* — Irodalomtörténeti repertorium *Helebrant Árpádtól*.

A **Grafikai Szemle IX. évfolyamának 9. füzetében** (1900 szeptember) *Ligeti Jenő* a londoni Albert and Victoria nevű technikai régiségár és a British Museum könyvészeti érdekességeiről ír, *ifj. Aigner Antal* pedig a párisi nemzetközi kiállítás nyomdászati részét ismerteti. *Firtinger Károly* négy közelebbről elhunyt öreg nyomdászról nevezetesen Horák Egyedről, Pamperl Edéről, Kovács Mihályról és Höckner Jánosról emlékezik meg. — A 10. füzetben (1900 október) *Czakó Elemér* méltatja Walter Crane illusztráló művészetét, továbbá közölve van *Kugler Alajosnak* a soproni Gutenberg-ünnepély alkalmából megjelent emlékfüzet számára irt dolgozata Sopron város könyvnyomdászatának történetéről *Firtinger Károly* észrevételeivel. Kisebb közlemények olvashatók az Országos Képtár Dürer-kiállításáról,

továbbá Blanchet Ágostnak a papiros történetével foglalkozó nemrég megjelent francia könyvéről. — A 11. füzet (1900 november) közli (a szerző megnevezése nélkül!) dr. *Schönherr Gyulának* a legkisebb régi magyar nyomtatványról a Magyar Könyvszemlében megjelent dolgozatát. — *Stalla Mírton* a könyvnyomtatásban meghonosítandó magyar stíl-ről ír. — A 12. füzetben (1900 december) kisebb közlemények olvashatók a Hess-féle Budai Krónika hasonmás kiadásáról, a Magyar Nyomdászok Évkönyvének 1900-iki évfolyamáról s Naményi Lajosnak a történelmi társulatban Szenczi Kertész Ábrahámról tartott felolvasásáról. — Ebben a füzetben véget ér Firtinger Károly nyomdászattörténeti művének mellékletkép való közlése.

A Századok XXXIV. évfolyamának 8. füzetében (1900 október 15.) kezdetét veszi az 1900-iki magyarországi történeti irodalom repertoriuma »Történeti könyvtár« czímen. — A 9. füzetben (1900 november 15.) V. J. ismerteti Erdélyi Pál dolgozatát a XVI. és XVII. századi magyar énekeskönyvekről. A »Történeti könyvtár« folytatásán kívül olvasható a hazai hírlapok történeti repertoriuma 1900 januártól-szeptemberig. Kisebb közlemény szól a kolozsvári Szilágyi Sándor-émlékünnepélyről. — A 10. füzet (1900 december 15.) a »Történeti könyvtár« és a »hazai hírlapok történeti repertoriuma« czímű közlemények folytatását közli.

II.

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK.

Archivalische Zeitschrift. *Uj folyam, VIII. kötet:* Julius *Struadt*, Die Passio s. Floriani und die mit ihr zusammenhängenden Urkundenfälschungen. — Dr. Alfred *Bauch*, Ueber die ältesten Totengeläutbücher von St. Sebald und St. Lorenz in Nürnberg. — Dr. F. *Schneiderwirth*, Ueber das Archiv des Unter-Hospitals zu Memmingen. — Dr. Josef *Huggenberger*, Die staatsrechtliche Stellung des landsässigen Adels im alten Bayern. — Karl *Primbs*, Nachträge zu den Mittheilungen über die Sammlung von Siegelabgüssen des k. allgemeinen Reichsarchives. — Dr. Georg *Hausen*, Ein neuer Leitfaden für die Ordnung und die Repertorisirung der Archive. — Hans *Bachmann*, Fragen und Aufgaben bei den Staatsprüfungen für den Archivdienst in Bayern.

Blätter für Volksbibliotheken und Lesehallen. Beiblatt zum Centralblatt für Bibliothekswesen. *I. évfolyam 1—2. szám* (1900 január-február.) Zur Einführung. — Dr. Arend *Buchholtz*, Die Volksbibliotheken und Lesehallen der Stadt Berlin. — Ed. *Beyer*, Die Entwicklung der Volksbibliotheken in Österreich. — *3—4. szám* (1900 márczius-április): Wilh. *Altman*n, Gehören Musi-

kalien in die Bücherhallen? — Erlass betr. die Förderung der Volksbibliotheken. — Anschreiben der Comenius-Gesellschaft an die Magistrate der deutschen Städte gerichtet. — 5—6. szám (1900 május-június): Wilhelm *Bube*, Die Kirchspielbibliothek. — Th. *Längin*, Die erste reichsdeutsche Bücherhalle. — 7—8. szám (1900 július-augusztus): Karl *Ebel* und Karl *Noack*, Öffentliche Lesehallen und Volksbibliotheken im Grossherzogtum Hessen, I. — 9—10. szám (1900 szeptember-október): Anna *Lazarus*, Zur Frage des besten Leihsystems für Volksbibliotheken. — 11—12. szám (1900 november-december): Dr. Karl *Klein*, Zur Geschichte des Volksbibliothekenwesens im Elsass. — Karl *Ebel* und Karl *Noack*, Öffentliche Lesehallen und Volksbibliotheken im Grossherzogtum Hessen, II.

Állandó rovatok: Berichte über Bibliotheken einzelner Städte. — Sonstige Mittheilungen. — Bücherschau.

Centralblatt für Bibliothekswesen. XVII. évfolyam 10. füzet (1900 október): Dr. Anton *Schubert*, Die ehemaligen Bibliotheken der von Kaiser Joseph II. aufgehobenen Mönchsklöster in Mähren und Schlesien, sowie die der Exjesuiten zu Teschen und Troppau. (Befejező közlemény.) — I. L. *Heiberg*, Aus A. E. v. Seidels Papieren. — F. *Falk*, Zu den Marienthaler Drucken. — Dr. Hans *Herzog*, Eine Jahrzeitstiftung des Johannes Knoblauch. — Dr. Hans *Herzog*, Zur Geschichte der Bibliothek Albrecht Hallers. — Recensionen und Anzeigen: Codices Graeci et Latini photographice depicti duce Guilelmo Nicolao Du Rieu, I. I—V. (O. v. Gebhardt.) Arthur Woernlein, Katalog der deutschen Buchgewerbeausstellung Paris 1900. (Grolig.) — 11. füzet (1900 november): K. *Rózycki*, Die Kaiserliche Öffentliche Bibliothek in St. Petersburg. — Dr. G. *Kerber*, Zur Katalogisirung parlamentarischer Drucksachen. — Dr. G. *Rohfeldt*, Ein Buchführerlager vom Jahre 1538. — Dr. R. A. *Fritzsche*, Zustände an den Bibliotheken Rumäniens. — Recensionen und Anzeigen: Rob. Eitner, Biographisch-Bibliographisches Quellen-Lexicon der Musiker und Musikgelehrten der christlichen Zeitrechnung bis zur Mitte des neunzehnten Jahrhunderts. (Johannes Wolf.) K. V. Zetterstéen, Verzeichniss der Hebräischen und Aramäischen Handschriften der kgl. Universitätsbibliothek zu Upsala. Victor Chauvin, Bibliographie des ouvrages arabes ou relatifs aux Arabes publiés dans l'Europe chrétienne de 1810 à 1885, IV. (K. Vollers.) — 12. füzet (1900 december): Th. *Birt*, Zur Geschichte des antiken Buchwesens. — Otto *Clemen*, Das Pseudonym Lymon Hesus.

Állandó rovatok: Mittheilungen aus und über Bibliotheken. Vermischte Notizen. Neue Erscheinungen auf dem Gebiete des Bibliothekswesens.

A folyóirat legújabbán megjelent melléklete (Beihefte zum Centralblatt für Bibliothekswesen, XXIII.): Festschrift zum fünf-

hundertjährigen Geburtstage von Johann Gutenberg. Herausgegeben von Otto *Hartwig*.

Deutsche Litteraturzeitung. *XXI. évfolyam 31. szám* (1900 szeptember 22.): A. *Wyss*, Ein deutscher Cisianus für das Jahr 1444 gedruckt von Gutenberg. (Dr. P. Schwenke.) — *40. szám* (1900 szeptember 29.): Katalog over de oldnorsk-islandske Handskrifter i Kobenhavus offentlige Biblioteker. (Dr. Andreas Heusler.) — R. *Davidsohn*, Forschungen zur Geschichte von Florenz. II. Aus den Stadtbüchern und Urkunden von San Gimignano (Dr. Walter Lenel.) — *41. szám* (1900 oktober 6.): August *Mau*, Katalog der Bibliothek des Kaiserlichen Deutschen Archäologischen Instituts in Rom. (R. Weil.) — *42. szám* (1900 oktober 13.): Chr. *Johnen*, Wilhelm Stolze und die Entwicklung seiner Schrift. (Otto Morgenstern.) — Ernst *Gerland*, Das Archiv des Herzogs von Kandia im Königl. Staatsarchiv zu Venedig. (Dr. Henry Simonsfeld.) — *43. szám* (1900 oktober 20.): Theodor *Gottlib*, Büchersammlung Kaiser Maximilians I. (P. Schwenke.) — J. *Förstemann*, Urkundenbuch der Stadt Leipzig 3. Bd. L. *Schmidt*, Urkundenbuch der Stadt Grimma und des Klosters Nimbschen. (Dr. Dietrich Schäfer.) — *44. szám* (1900 oktober 27.): R. *Pischel*, A. *Fischer*, G. *Jacob*, Katalog der Bibliothek der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft I. Bd. (Dr. Ignaz Goldziher.) — *46. szám* (1900 november 10.): B. *Friedberg*, Geschichte der hebräischen Typographie in Krakau von 1530 bis auf die Gegenwart. (Dr. Wilhelm Bacher.) — Jos. *Mantuani*, Tuolio und die Elfenbeinschnitzerei am Evangelium Longum [= Cod. Nr. 53.] (Dr. Hans Graeven.) — *47. szám* (1900 november 17.): Karl *Dziatzko*, Untersuchungen über ausgewählte Kapitel des antiken Buchwesens. (Georg Wissowa.) — *50. szám* (1900 december 8.): *Catalogus Codicum Hagiographicorum graecorum Bibliothecae Vaticanae ediderunt Hagiographi Bollandini et Pius Franchi de Cavalieri.* (Dr. Oskar v. Gebhardt.) — *51—52. szám* (1900 december 15.): Verlags-Katalog der Weidmannschen Buchhandlung in Berlin, 1. Januar 1900. (Karl Dziatzko.) — F. *Dietrich*, Bibliographie der deutschen Zeitschriftenlitteratur. — Paul *Trommsdorff*, Die Birmingham Free Libraries.

La Bibliofilia. *II. kötet 6—7. szám* (1900 szeptember-október): Leo. S. *Olschki*, Umberto I il Buono. — Stanislò *Fraschetti*, La »Cronaca figurata fiorentina« del British Museum e un disegno inedito di Maso da Finiguerra. — Guisepe *Fumagalli*, Una novissima riproduzione dell' opuscolo di Niccolò Scillacio »De insulis nuper inventis.« — M. Faloci *Pulignani*, L'arte tipografica in Foligno nel secolo XV. — **Recensioni:** Otto Hartwig, Festschrift zum fünf-hundertjährigen Geburtstage von Johann Gutenberg-(—i.) Domenico Tordi, Il codice delle rime di Vittoria Colonna Marchesa di Pescara appartenuto a Margherito d'Angoulême, Regina di Navarra. (—i.) —

Emile Dacier, Congrès international des bibliothécaires, Paris 20—23 août 1900. — 8. szám (1900 november). — C. Mazzi, Il Trattato della Pudizia di Sabatino degli Aridenti. — A. Capra, Di un'antica edizione della Carta de Logu. — Recension i: Catalogue des livres parémiologiques composant la Bibliothèque de Ignace Bernstein. (Leo S. Olschki.) Raccolta e raccoglitori di autografi in Italia. (G. De Louis).

Állandó rovatok: Varieta letterarie e bibliografiche. Notizie. Corrispondeza. — Melléklet: Monumenta typographica, catalogue de la Libraire Leo S. Olschki.

Le Bibliographe Moderne. IV. évfolyam: május-augusztusi füzet (21—22. szám): A. Vidier, Les bibliothèques au XIXe siècle. (I. közlemény.) — Henri Stein, Le fonds des Affaires étrangères aux Archives royales de La Haye pour la période de 1796 à 1810. — A. Claudin, L'atelier de Pierre Caesaris et Jean Stoll, imprimeurs à Paris au XVe siècle. — Henri Stein, Bibliographie de l'impôt sur le revenu. — Chronique des archives: Allemagne. Autriche-Hongrie. Belgique. France. Grande-Bretagne. Italie. Luxembourg. Russie. Suisse. — Chronique des bibliothèques: Allemagne. Autriche-Hongrie. France. Grande-Bretagne. Italie. Pays-Bas. Russie. Suisse. Turquie d'Asie. — Chronique bibliographique: Le congrès bibliographique international de 1898. Une bibliothèque d'histoire des Pays-Bas. Les méfaits de la classification décimale. Anciens inventaires de bibliothèques. Une Société bibliographique à Chicago. Un catalogue général de la librairie italienne. Histoire de l'imprimerie. Incunables péruviens. — Comptes rendus et livres nouveaux: Revues spéciales. A. Prudhomme, Les archives de l'Isère 1799—1899. (H. S.) Ch. Denis, Inventaire des registres de l'état civil du Lunéville 1562—1792. (Em. Duvernoy.) Augustin Blanchet, Essai sur l'histoire du papier et de sa fabrication. (H. S.) Theodor Gottlieb, Die Ambraser Handschriften; Beitrag zur Geschichte der Wiener Hofbibliothek: I. Büchersammlung Kaiser Maximilians I. (H. S.) Johannes Kemke, Patricius Junius [Patrick Young] Bibliothekar der Könige Jacob I und Carl I von England. (Léon-G. Pélissier.) J. Brun-Durand, Dictionnaire biographique et biblio-iconographique de la Drôme. (H. S.) Manuel de bibliographie biographique et d'iconographie des femmes célèbres. (H. S.) D. Jordell, Répertoire bibliographique des principales revues françaises pour l'année 1898; Catalogue général de la librairie française. (H. S.) Las Navas, El Espectaculo más nacional. (H. S.) J. Enrique Serrano y Morales, Reseña histórica en forma de diccionario de las imprentas que han existido en Valencia desde la introduccion del arte tipografico en España hasta el año 1868. (H. S.)

Revue des Bibliothèques. X. évfolyam 7—9. szám (1900 július-szeptember): Émile Picot, Des Français qui ont écrit en italien au XVIe siècle. (Folytatás.) — Henri Omont, Mémoire-Journal de

Jean Buvat, écrivain de la Bibliothèque du Roi (1697—1729.) — E. Blochet, Inventaire et description des miniatures des manuscrits orientaux conservés à la Bibliothèque nationale. (Vége.) — Chronique des bibliothèques: Allemagne. Belgique. France. Italie. Suede. — Personnel des bibliothèques.

Melléklet: Maurice Dumonlin, Catalogue des incunables de la Bibliothèque de Roanne. (Folytatás.)

Rivista delle Biblioteche e degli Archivi. XI. évfolyam 7—9. szám: In memoria di Umberto I. — A. Scafi, Voltaire, Pezzana, Pacis. — Demetrio Picozzi, Sull' andamento del prestito nelle biblioteche pubbliche governative. — Domenico Maria Manni, Sui correttori di stampe. — Luigi Colini-Baldeschi, Considerazioni sull' origine di alcuni comuni nella Marca Anconitana. — Giovanni Bresciano, Bibliografia statutaria delle corporazioni romane di arte e mestieri. — Curzio Mazzi, Le carte di Pietro Giordani nella Laurenziana. — 10—11. szám: G. Biagi, Anecdota Riccardiana. — A. Moschetti, Dell' incremento da darsi nelle biblioteche alle collezioni cittadine. — Giuseppe Lombroso, Documenti per la storia di Trieste nel secolo XVI. — Enrico Rostagno, De Cautelis breviationibus et punctis circa scriptorum observandis. — Curzio Mazzi, Le carte di Pietro Giordani nella Laurenziana.

Zeitschrift für Bücherfreunde. IV. évfolyam, I. füzet (1900 április): Ludwig Geiger, Litterarische anonyme und pseudonyme Satiren 1777—1820. — Fedor v. Zobeltitz, Aus Franz Freiherrn Gaudys Jugendtagen. — K. E. Graf zu Leiningen-Westerburg, Österreichische Bibliothekszeichen. — Hermann Ulrich, Unbekannte Übersetzungen von Schriften Daniel Defoés. — Klaus von Rheden, Neue Prachtwerke. — 2—3. füzet (1900 május-június): Max Bach, Die illustrierten Vitruv-Ausgaben des XVI. Jahrhunderts. (I. közlémény.) — Georg Hermann, Die »Jugend« und Ihr Künstlerkreis. — Wolfgang v. Wurzbach, Aus Schillers Bibliothek. — Theoder Goebel, Die grossen deutschen Verlagsanstalten: Die Verlagsanstalt F. Bruckmann A. G. in München. — Eugen Wolff, Inwieweit rührt »Die Familie Schroffenstein« von Kleist her? (III. közlémény.) — C. E. Graf Dernath, Eine Monographie des Meissener Porzellans. — Wilhelm Schölermann, Neues vom Bucheinband des Auslandes. — Marcus Landau, Neuere Schriften über Boccaccio. — Anton Schubert, Einige unreproduzierte Inkunabelsignete, I. — Kritik: H. Fischer, Beiträge zur Litteraturgeschichte Schwabens. R. Krauss, Schwäbische Litteraturgeschichte. (Th. Ebner.) Otto Harnack, Essays und Studien. (P. Seliger.) Verzeichniss der Berliner Universitätsschriften 1810—1883. (A. L. Jelinek.) Otto Berdrow, Rahel Varuhagen, ein Lebens- und Zeitbild. (Joh. Hagen.) Dr. Eugen Dühren, Der Marquis de Sade und seine Zeit. (—bl—). F. Wollaston Hutton, Darwinisme and Lamarckisme. (Otto von Schleinitz.) — 4. füzet (1900 július):

R. *Ehwald*, Der älteste Zeuge für Gutenberg. — Max *Bach*, Die illustrierten Vitruv-Ausgaben des XVI. Jahrhunderts. (II. közlemény.) — Johann *Ültzen*, Das Flugblatt des Theodoricus Ulsenius mit Dürers Illustration. — Julius *Leisching*, Emil Orlik als Buchkünstler. — Anton *Schubert*, Einige unreproduzierte Inkunabelsignete, II. — 5—6. füzet (1900 augusztus-szeptember): Paul *Kersten*, Das Buntpapier und seine Verwendung besonders für Bucheinbände. — Eugen *Wolff*, Inwieweit rührt »Die Familie Schroffenstein« von Kleist her? (III. befejező közlemény.) — Bruno *Stübel*, Zur Litteratur über die Schlacht bei Lepanto. — Jacob *Schmorrenberg*, Aus der Sammlung Heinrich senior. — Constantin *Nörrenberg*, Die Hamburger Bücherhalle. — G., Zur Geschichte der »englischen Komödianten« — Anton *Schubert*, Einige unreproduzierte Inkunabelsignete. (III. közlemény.) — E. *Fischer von Rösslerstamm*, Ist der Bücherstaub dem Menschen schädlich? — Kritik: Paul *Weber*, Beiträge zu Dürers Weltanschauung. (Rudolf *Kautzsch*.) Dr. *Georg Witkowski*, Goethe; Rudolf *Lothar*, Das Wiener Burgtheater; Dr. R. *Federn*, Dante. (F. v. Z.) *Otto Pniower*, Goethes Faust. (Paul *Seliger*.) Dr. *Berthold Wiese* und dr. *Erasmus Percopo*, Geschichte der italienischen Litteratur. (J. *Hagen*.) *Gustav Karpeles*, *Heinrich Heine*. (K. *Seeger-Nello*.) *Arthur Berthold*, Bücher und Wege zu Büchern. (—bl.—) — 7. füzet (1900 október): *Georg Hermann*, Zur Geschichte der neueren deutschen Karikatur. (I. közlemény.) — *Otto v. Schleinitz*, Die Bibliophilen: John *Bellingham* Inglis. — Anton *Schubert*, Einige unreproduzierte Inkunabelsignete. (IV. közlemény.) — *Fedor v. Zobeltitz*, Festschriften für Gutenbergfeier. (I. közlemény.) — *Otto Ficker*, Der erste Turiner Druck und seine Drucker. — K. E. *Graf zu Leiningen-Westerburg*, Eine neue Familiengeschichte. — 8. füzet (1900 november): Anton *Schlossar*, *Adalbert Stifter* und die Künstler *Axmann* und *Geiger*. — *Julius Aufseesser*, Die Entwicklung der künstlerischen Litographie in Berlin. — *Fedor v. Zobeltitz*, Festschriften zu Gutenbergfeier. (II. közlemény.) — Anton *Schubert*, Einige unreproduzierte Inkunabelsignete. (V. közlemény.) — G. *Kohfeldt*, Über einige alte Bücherlotterien. — Kritik: *Erich Schmidt*, *Lessing*. (A. L. *Jellinek*.) Dr. *Otto Vilmar*, Zum Verständnisse Goethes. (Paul *Seliger*.) *Ludwig Jacobowski*, Aus deutscher Seele. (Th. *Ebner*.) Dr. *Albert Grünwedel*, Die Mythologie des Buddhismus in Tibet und der Mongolei. (G. *Stein*.) *Max Bach*, *Stuttgarter Kunst 1794—1860*. (K. v. Rh.) *Arthur H. Smith*, *Chinesische Charakterzüge*. (—f.—) — 9. füzet (1900 december): *Georg Hermann*, Zur Geschichte der neueren deutschen Karikatur. (II. közlemény.) — *Joseph Poppelreuter*, Die Sammlung von Buchornamenten im königlichen Kunstgewerbe-Museum zu Berlin. — *Arthur Wyss*, War Gutenberg verheiratet? — Anton *Schubert*, Einige unreproduzierte Inkunabelsignete. (Befejező közlemény.) —

G. P., Die Ausstellung von illustrierten Büchern in der Bremer Kunsthalle. — F. v. Z., Eine neue Weltgeschichte. — Kritik: Seidel-Holm, Französische Kunstwerke. (I. H.) Reichel. Ein Gottsched-Denkmal. (E. W.) Rouveyre, Connaissances nécessaires à un bibliophile. (—bl—) Seemann, Alte Meister. (—g—) Lee. Dictionary of National Biography. (v. Schleinitz.) v. Wurzbach, Bürger. (—bl—).

Állandó rovatok: Buchausstattung. Von den Auctionen. Kleine Notizen. — Beiblatt: Rundschau der Presse. Kataloge. Inserate.

A MAGYAR BIBLIOGRAFIAI IRODALOM AZ 1900-IK ÉV NEGYEDIK ÉVNEGYEDÉBEN.

Összeállította: KOVÁTS LÁSZLÓ.

ALFÖLDI FLATT KÁROLY. Pécsi Lukács és botanikai műve. (Természettudományi Közlöny 1900. évf. 372. (augusztusi) szám.) Budapest, 1900. Pesti Tloyd kny. 8-r. 456—469. l.

BARCZA IMRE. (A Közgazdasági irodalmunk 1886—1900. (A Közgazdasági Szemle 1900. (XXIV.) évfolyamában.) Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 80—86. lap; 172—176. lap; 246—249. lap; 337—340. lap; 411—420. lap.

BARCZA IMRE. Közgazdasági irodalmunk 1886—1900-ig. Pótjegyzék. (A Közgazdasági Szemle 1900. (XXIV.) évfolyamában.) Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 575—580. lap.

BIBLIOTECA Laurenziana. A szatmári egyházmegye Török János-féle könyvtárának névjegyzéke. Szatmár, 1900. Pázmány-sajtó. 8-r. 6, 202 l.

BIBLIOTHEKS-AUSWEIS für das Jahr 1899. (Verhandlungen u. Mitteilungen des Siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften zu Hermannstadt. XLIX. Band. Jahrg. 1899.) Nagyszeben, 1900. Drotleff József. 8-r. XXX—XLII. l.

BÜCHERVERZEICHNISS der Hermannstädter Volksbibliothek. I. Nagyszeben, 1900. Krafft V. 8-r. 36 l.

CATALOG der Bibliothek des Militär-Ärztlichen Vereines in Budapest. Budapest, 1900. Kertész József. 8-r. 31 l.

CZÍMJEGYZÉKE, A budapesti könyvtár-egyesület nyilvános központi könyvtárának szakszerinti —. I. kötet az 1896. év végeig. Budapest, 1900. Bagó Márton és fia. 8-r. XVI, 236 l. 1 czímkép.

CZÍMJEGYZÉKE, A szabadkai polgári olvasó-kör könyvtárában lévő művek —. Szabadka, 1900. Szabados Sándor. 8-r. 26 l.

ÉVKÖNYVE, Magyar nyomdászok —. Szerk. Tichy Ákos. 1901. évf. Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 138 l.

FIRTINGER KÁROLY. Ötven esztendő a magyarországi könyvnyomtatás közelmúltjából. Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. VIII, 220 l. Ára 2 kor.

FIRTINGER KÁROLY. A régi francia könyvdísz. »Magyar nyomdászat« 1900. évi 12. füzetében. Budapest, 1900. Pallas kny. 4-r. 333—336. l.

FIRTINGER KÁROLY. A lőcsei Brever-nyomda egy késői termékéről. (Magyar nyomdászat 1900. évi 9. füzetében.) Budapest, 1900. Pallas kny. 4-r. 239—240. l.

GUTTENBERG PÁL. Népkönyvtárak. (Huszedik század 1900. évi 7. számában.) Budapest, 1900. Pesti kny. r. t. 8-r. 59—65. l.

GYÓRY TIBOR. Magyarország orvosi bibliographiája 1472—1899. A magyar orvosi könyvkiadó társulat könyvtára LXXXIII. köt. Budapest, 1900. Athenaeum r. t. 8-r. XI, 252. l.

HELLEBRANT ÁRPÁD. Irodalomtörténeti repertorium. Irodalomtörténeti Közlemények 1900. IV. füzetében. Budapest, 1900. Athenaeum r. t. 8-r. 494—496. l.

HELLEBRANT ÁRPÁD. Néprajzi könyvészet 1899-ből. (Ethnographia. XI. évf. 8. és 9. füz.) Budapest, 1900. Hornyánszky Viktor. 8-r. 380—382. l.; 430—431. l.

IRODALOM, Közgazdasági — 1900. január—márciusig. (Közgazdasági szemle, 1900. (XXIV.) évfolyamában.) Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 490—500. lap.

IRODALOM, Közgazdasági — 1900. április—június. (Közgazdasági szemle, 1900. (XXIV.) évfolyamában.) Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 647—660. lap.

IRODALOM, Közgazdasági — 1900. július—augusztus. (Közgazdasági szemle, 1900. (XXIV.) évfolyamában.) Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 733—740. lap.

IRODALOM, Közgazdasági —. (Közgazdasági szemle 1900. évf. 10. 11. 12. számaiban.) Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 813—820. l.; 892—900. l.; 971—976. l.

JEGYZÉKE, Cserszeg-Tomaj község népkönyvtárának könyvtári —. Keszthely, 1900. Farkas János. 8-r. 13 l.

JEGYZÉKE, Az eperjesi Széchenyi-kör könyvtárának —. Eperjes, 1900. Kosch Árpád. 8-r. 56 l.

JEGYZÉKE, A jánosházai polgári-kör könyvtárának —. Kis-Czell, 1900. Menyhárt Julia. 8-r. 17 l.

JEGYZÉKE, A Keczel kerületi könyvtár könyveinek —. Kalocsán, 1900. Werner Ferencz. 8-r. 8 l.

JEGYZÉKE, A mezőtúri ev. ref. főgimnázium könyvtárának betűsoros — szakcsoportonként. Mező-Túr, 1900. Gyikó K. 8-r. 79 l.

JEGYZÉKE, Karmacs község népkönyvtárának könyvtári —. Keszthely, 1900. Farkas János. 8-r. 13 l.

JEGYZÉKE, A kis-kún-félegyházai kaszinó könyvtárának —. Kún-Félegyháza, 1900. Vesszősi J. 8-r. 39 l.

JEGYZÉKE, Nemes-Bük község népkönyvtárának könyvtári —. Keszthely, 1900. Farkas János. 8-r. 12 l.

JEGYZÉKE, Az O. M. K. E. könyvtárának és az olvasótermében a tagok közhasználatára kitétt folyóiratok —. (A Kertészeti Lapok 1900. (XV.) évfolyamában.) Budapest, 1900. Athenaeum r. t. 8-r. 218—219. l.; 243—244. l.

JEGYZÉKE, A p. fegyverneki olvasó-egyleti könyvtár —. Kisvárdá, 1900. Klein Gyula. 8-r. 16 l.

JEGYZÉKE, A szatmárnémeti ev. ref. főgimnázium tanári kézi könyvtárának —. (Az intézet 1899—1900. évi értesítőjében.) Szatmár, 1900. Szabad-sajtó kny. 8-r. 126—142. lap.

KATALOG der Bibliothek des Lehrlingsheims. Nagyszeben, 1900. Krafft V. 8-r. 15 l.

KATALOG der Schuler-Bibliothek des ev. Gymnaziums A. B. in Hermannstadt. IX. 1899—1900. Nagyszeben, 1900. Steinhaussen T. utoda. 8-r. 5 l.

KERNTLER KÁLMÁN. Kimutatás a magyar tisztviselők orsz. egyesületeinek könyvtára részére szerzett könyvekről. (Az egyesületi értesítő 1900. évi 3. és 4. számában.) Budapest, 1900. Pesti Lloyd. 8-r. 38—41. l.; 51—53. l.

KÖNYVJEGYZÉKE, Hecht bankház ingyen kölcsönkönyvtárának —. Budapest, 1900. Spitzer Márk. 8-r. 12 l.

KÖNYVJEGYZÉKE, A hódmező-vásárhelyi gazdasági egyesület —. Hódmező-Vásárhely. 1900. Részvény nyomda. 8-r. 39 l.

KÖNYVJEGYZÉKE, A »Pápai kath. kör« könyvtárának —. (A pápai kath. kör évkönyve 1899-ről.) Pápa, 1900. Főiskolai kny. 16—27. l.

KÖNYVTÁR, Történeti —. (A Századok 1900, október, november és

decemberi számaiban.) Budapest, 1900. Athenaeum kny. 8-r. 767—770. l.; 856—862. l.; 957—963. l.

KÖNYVTÁRAK, A szatmárnémeti ev. ref. főgimnáziumi —. (Az intézet 1899—1900. évi értesítőjében.) Szatmár, 1900. Szabadsajtó kny. 8. 85—89. l.

KÖZKÖNYVTÁRAK, A budapesti — és a Nemzeti Múzeum látogatottsága 1899-ben. (Budapest főváros statisztikai havifüzetei 1900. (XXVIII.) évfolyamában.) Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 338—339. l.

KÖNYVTÁRJEGYZÉKE, A szeged-felsőkerületi nép-kör —. Szeged, 1900. Engel Lajos. 8-r. 15 l.

LAJSTROMA, A Pesti Lloyd könyvtárának —. Budapest, 1900. Pesti Lloyd kny. 8-r. 42 l.

MANGOLD LAJOS. Hazai hírlapok repertoriuma 1900. január—szeptember. Századok 1900. november és decemberi számában. Budapest, 1900. Athenaeum r. t. 8-r. 854—856. l.; 955—957. l.

MOLECZ BÉLA. A csongrádmegyei történelmi és régészeti társulat könyvtára. (A csongrádmegyei tört. és. rég. társulat évkönyvében. I. évf.) Szentés, 1899. Szentés és vidéke kny. 8-r. 40—73. l.

NACHTRAG, V. — zum Katalog der Bibliothek des Militär-Wissenschaftlichen und Casino-Vereines in Budapest. Budapest, 1900. Kertész József. 8-r. 32 l.

NYOMDA, Az egri érseki liceumi —. (Grafikai szemle 1900. (X.) évfolyamában.) Budapest, 1900. Pesti kny. 8-r. 57—58. l.; 108—109. l.

PÓTJEGYZÉKE, A hódmező-vásárhelyi főgymnasium ifjúsági könyvtár —. Hódmező-Vásárhely, 1900. Részvény nyomda. 8-r. 14 l.

PÓTLÉK, III-ik — a mezőhegyesi ménésintézeti kaszinó-könyvtár 1897. évi könyvjegyzékéhez. Temesvár, 1900. Freund Gyula. 8-r. 12 l.

RÉPAY DÁNIEL. A pápai m. kir. állami tanítóképző intézeti ifjúsági könyvtár ismertetése és könyvjegyzéke. Pápan, 1900. Főiskolai kny. 8-r. 121 l.

RÉVÉSZ KÁLMÁN. Alvinczi Péter könyvtáráról. (Protestáns Szemle XII. évf. 10. szám.) Budapest, 1900. Hornyánszky Viktor. 8-r. 651—660. l.

SCHLEIFFER MAX. Die Volksbibliotheken. (Jahrbuch der Freimaurerloge »Pionier« in Pressburg. II. Jahrgang.) Budapest, 1900. Márkus Samu, 8-r. 35—51 l.

STATUTEN der vereinigten Mediascher-Schelker Bezirksbibliothek. Nagyszében, 1901. Krafft V. 8-r. 7 l.

STATUTEN für die Officiers-Bibliothek des k. u. k. Infanterie-Regiments Freiherr von London No 29. Temesvár, 1900. Csendes Jakab. 8-r. 11 l.

SZABÁLYZATA ÉS LELTÁRA, A czeglédi iparos ifjúság önképző egylete könyvtárának —. Czegléd, 1900. Sebők Béla. 8-r. 10 l.

SZAKÁTS PÉTER. A M. N. Múzeum néprajzi osztályának kézi szak-könyvtára, (Ethnographia, XI. évf. 10. füz. melléklet.) Budapest, 1900. Hornyánszky Viktor. 8-r. 160—196. l.

SZAPORULATA, A soproni kaszinó könyvtára 1899—1900. évi —. Sopron, é. u. (1900.) Romwalter Alfréd. 8-r. 217—232. lapig.

TORDAY FERENCZ. A gyermekgyógyászati irodalom 1899-ben. (Klinikai füzetek 1900. évi 10. füz.) Budapest, 1900. Brózsza Ottó. 8-r. 136 l. Ára 90 fillér.

TRUSKOVSKY ANDRÁS. A magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia Kazinczy-köre könyvtárának könyvjegyzéke. Összeállította —. Magyar-Óvár, 1900. Czéh Sándor-féle kny. 8-r. 83 l. Ára 40 fillér.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelősége megbízásának megújítása. Ő cs. és ap. királyi Felseje f. évi január hó 10-ikén kelt legmagasabb elhatározásával *Fraknői Vilmos* arbei választott püspököt további öt évre a múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőjévé nevezte ki. Ezzel egyidejűleg a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter, szintén öt év tartamára, helyettes főfelügyelővé *Szalay Imre* min. tanácsost, a Magyar Nemz. Múzeum igazgatóját, felügyelőkké: *Fejérfataky László* egyet. tanárt, a Magyar Nemz. Múzeum Széchenyi orsz. könyvtárának igazgató-örét, *Horváth Gézát*, a Magyar Nemz. Múzeum állattárának igazgató-örét, *Jankó Jánost*, a Magyar Nemz. Múzeum néprajzi osztályának örét, *Kammerer Ernő* orsz. képviselőt, az Országos Képtár és a Szépművészeti múzeum kormánybiztosát, *Krenner József* egyet. tanárt, a Magyar Nemz. Múzeum ásványtárának igazgató-örét, és *Radisics Jenőt*, az Országos Iparművészeti Múzeum igazgatóját, a főfelügyelőség előadó-titkárává pedig *Schönherr Gyula* nemz. múzeumi őrt nevezte ki.

Mlle Marie Pellechet. A bibliografiai irodalmat nagy veszteség érte Pellechet kisasszonynak, a párisi nemzeti könyvtár tiszteletbeli könyvtárnokának mult évi december 11-ikén bekövetkezett halálával, a ki egyike volt az inkunabulumok legalaposabb és legfáradhatatlanabb buvárának és ismeretűjének. Sok becses művel gazdagította a bibliografiai irodalomnak ezt a nevezetes ágát. Ő írta meg a dijoni, versaillesi, lyoni, colmari nyilvános könyvtárak inkunabulumainak katalógusát, nagy része van a Sainte-Geneviève-könyvtár katalógusában is. Érthető ezek után, hogy őt bízták meg a franciaországi könyvtárak inkunabulumairól tervezett nagy katalógus szerkesztésével is. A megbízás, a mit erre nézve a kormánytól kapott, élete legfőbb büszkesége volt s a megjelent első kötet (*Catalogue general des incunables des bibliothèques publiques de France par M. Pellechet. Abano-Biblio.* Paris, 1897.) fényes bizonyság, hogy megérdemelte a kitüntető bizalmat. Még a mult évi párisi könyvtárnoki kongresszuson részt vett, sőt egyike volt a legagilisebb tagoknak, a ki igen sok könyvtári kérdéshez szólott nagy elméleti és gyakorlati tájékozottságról téve bizonytságot. A kirándulásokon is általános rokonszenvet keltett vidám kedélyével és Chantilly-ben, a művészetek válogatott kincsei között egyike volt a legszivesebben hallgatott kalauzoknak. Ki hitte volna akkor ily korai hirtelen végét? Nyugodjék békességben.

—szl.—

Könyvtári előadások a Magyar Nemz. Múzeumban. Az idei télen rendezett múzeumi előadások során a Magyar Nemz. Múzeum könyvtárából hárman tartottak előadásokat. Deczember 15-ikén *Varjú Elemér* könyvtári asszisztens a magyar nyomdászati történetét ismertette 1711-ig, bevezetőleg a Gutenberg-jubileumról is megemlékezve s a könyvnyomtatás feltalálója emlékének is kegyeletes szavakat szentelve. Január 5-ikén *Schönherr Gyula*, a múzeumi levéltár őrje, a levéltár magyar történeti emlékeiről beszélt s nevezetesebb okleveleknek és más írott emlékeknek egész sorát mutatta be és kommentálta politikai és művelődéstörténeti szempontokból Kálmán király korától a mohácsi vészig. Végül január 12-ikén *Fejérváry László*, a könyvtár igazgató-őrje a régi magyar czímerekről tartott előadást, melyben összefoglalta a heraldika tudományának főbb tételeit, ismertette a czimeradományozások történeti jelentőségét s részletesen szólott különösen a különböző magyar czímerekről, családtörténeti adatokkal is fűszerezve fejtegetéseit. Mindhárom előadást vetített képek illusztrálták.

A londoni bibliografiai konferenciáról, a mely 1900 júniusban a tudományos irodalom nemzetközi repertoriuma ügyében tartatott. *Heller Ágost* a M. Tud. Akadémia főkönyvtárnoka, a ki ott Magyarország képviseletében jelent meg, az Akadémia f. évi január 21-iki összes ülésén tett jelentést, melyről közelebbről részletesebben is megemlékezünk.

»**Művészek levelei**« cím alatt a »Műcsarnok« f. évi 6. számában hosszabb közlemény jelent meg dr. *Esztegar László* magyar nemz. múzeumi asszisztens tollából, melyben ismerteti a múzeumi kéziratár »irodalmi levéltára«-nak rendeltetését s felhívja azokat, a kiknek birtokában magyar művészettörténeti érdekű iratok, különösen levelek vannak, hogy ezeket az említett gyűjteményben helyezték el. A felszólításnak már is volt fogamatja s remélhetőleg sikerülni fog a kéziratári levélgyűjteményt a hazai művészettörténet szempontjából is gazdag és értékes forrásá fejleszteni.

A Brunet-díj. A J.—C. Brunet által könyvészeti munkálatok jutalmazására alapított 3000 frankos díjjal, mint a Centralblatt für Bibliothekswesen cz. folyóiratban olvassuk, a következő műveket tüntette ki az Academie des inscriptions illetékes bizottsága: 1500 frankot Julien *Baudrier* kapott a XVI. századbeli lyoni könyvnyomtatókról és könyvkereskedőkről szóló munkájáért, melyből a négy első kötet már megjelent. Az egész mű 12—15 kötetre fog terjedni. 1000 frankkal jutalmazták Henry *Martin* Histoire de la bibliothèque de l'Arsenal című művét, a mely szintén rég érzett hiányt pótol. 500 frankot nyert de la *Bouralière* L'imprimerie et la librairie à Poitiers pendant le XVIe siècle című munkája. Általánosabb érdekű Gorges *Vicaire* műve: Manuel de l'amateur de livres du XIXe siècle, a melynek szintén 500 frank jutalom jutott. Nagy dicsérettel emlékezett még meg a bizottság J. *Garçon* Repertoire général ou Dictionnaire de bibliographie des industries tinctoriales et des industries annexes című munkájáról.

A régi budai nyomdának egy állítólagos harmadik terméke. Az angol *Bibliographical Society* illusztrált monografiáinak nemrég megjelent kötetében (No VIII. *The Printing of Greek in the fifteenth Century*) Mr. Robert Proctor értekezik a könyvnyomdászat XV. századbéli azon termékeiről, melyek részben vagy egészben görög betűkkel voltak nyomtatva. Ezek közé tartozik Marzio Galeottinak *Liber de homine* című munkájának első kiadása is, mely év és hely nélkül a XV. század hetvenes éveinek elején jelent meg s melynek tartalma miatt szerzője heves tollvitába keveredett Merula Györggyel, kinek támadó irata szerzőnk szerint 1474-ben, Galeotti válaszképp pedig Bolognában 1476-ban jelent meg. Erolí szerint a *Liber de homine* első kiadása 1472-ben került ki sajtó alól, Schier annak keletkezését 1471-re, Ábel Jenő 1470 végére teszi. Proctor most szintén azt állítja, hogy a munkának második kiadása (Iesiben) 1472 elejénél régebbre aligha tehető és úgy sejtí, hogy annak első kiadása valószínűleg Budán Hess András nyomdájában készült a szerző személyes fölügyelete alatt. Proctor nem ismeri a Galeotti életére vonatkozó legújabb kutatás eredményeit s azért még mindig azt meséli, hogy Galeotti mint a Corvina igazgatója tartózkodott »Budapesten« s hogy Corvin János nevelője volt, de mint már Ábel Jenő kimutatta, ő evvel sehol sem kérkedik irataiban s azért aligha működött egyik vagy másik ily minőségben. A *Liber de homine* első kiadásának latin betűi szerzőnk szerint leginkább hasonlítanak azokra, melyeket Kölni Henrik és Bresciai Lesták használtak 1474-ben és teljesen különböznek a Hess András nyomdájából kikerült két ismert könyv betűitől — görög betűket ők pedig, éppen nem használtak — mindazonáltal Proctor véleményében azért még mindig lehetséges, hogy a kérdéses könyvet mégis csak Budán nyomtatták, ámbár kénytelen maga is bevallani, hogy a véleményét támogató tanubizonyosság fölötte csekély, — tegyük hozzá, abszolute semmi, ha tekintetbe vesszük azt, a mit Fraknoi Vilmos közölt Hess András budai működéséről Karai László budai prépostról nemrég megjelent akadémiai értekezésében (11—14. lap). A kérdésben forgó munkát Galeotti, mint tudjuk, Vitéz János esztergomi érseknek ajánlotta. Az első kiadás fölötte kontár munka és papírjának vízjegye egy hatágú csillagot mutat körben, ebből kinövő vékony kereszttel, melynek karjai tojásdad alakú gümőkben végződnek. Mátyás királyunk neve a második könyv elején nagy kezdő betűkkel van kisedve, az olaszországi második kiadásban azonban nem, a görög betűkkel nyomtatott passzusok pedig ebben elmaradtak. Az első kiadás egyik lapjának hasonmását egy rajta előforduló görög mondattal az angol *Type Facsimile Society* adta ki tavaly. A használt görög betűk inkább hasonlítanak a velencei, mint a római nyomdák betűire, de tulajdonképen különböznek mindkét féletől. Ajánljuk e tárgyat kutatóink figyelmébe.

Kropf Lajos.

Újítás a betűtipusok terén. A letúnt század utolsó éveiben egyre jobban kibontakozó új művészi irány, mely főleg az iparművészet különböző ágaiban talál szerencsés alkalmazást, legújabban a tipográfia terén is jelentkezik. A minden ízében modern kötések és illusztrációk,

melyek a sajtó újabb szülötteit rendesen díszítik, szinte bántó disszonanciában állanak a betűk régi, csaknem megcsontosodott formáival. Különösen áll ez a gót betűkre nézve, melyeknek szögletessége élénk összeütközésbe jő a modern irányzat egyik sarkalatos elvével, mely a szép legfőbb követelményéül a szemre nézve kellemesen hajló, kigyózó vonalak alkalmazását s az éles szögletek, egyenes vonalak lehető kerülését hirdeti. Szinte természetes tehát, ha a betűk gyökeres reformja Gutenberg hazájából, Németországból indul ki, a hol a gót betűk ellen — úgy szemészeti mint pedagógiai szempontból — már régebben megindult az akció. Voigt Pál, Schiller György, Hoenig Henrik és Hupp Ottó törekvéseire nem terjeszkedünk ki ezuttal; ők csupán az angol Morris kezdeményezéseit fejlesztik tovább, midőn a latin és gót betűknek a régi, különösen a renaissance-kori típusokhoz való közeledését czélozzák s így egy régies, a modern gót és latin betűk között álló, bármely európai nyelvhez alkalmas típust nyertek. Sokkal érdekesebbek *Eckmann Ottónak* legújabbban, a hosszúkás latin betűk alapján, de teljesen modern szellemben megalkotott típusai, melyekben a modern művészetet annyira jellemző vonalvezetés a lehető legnagyobb következetességgel van keresztül víve. E következetességnek azután meg van az az eredménye, hogy egy teljesen újnak látszó betűtípussal állunk szemben, melyből az alapúl szolgáló latin betűk formáit csak nehezen hámozhatjuk ki. Eredetisége mellett még megvan az az előnye is, hogy bármely nagyságban kedves és kellemes hatást gyakorol az olvasóra. Az első, ily betűkkel nyomott könyv Martersteignek egy 82 lapra terjedő értekezése a színészről, melyet 1900. szeptember 20-ikától október 20-ikáig nyomtattak Breitkopf és Härtel lipcei intézetében; a munka tipográfiai kiállítása mintaszerű; a csekély számú díszítés, mely a lapok felső széléin s az egyes szakaszok elválasztásánál nyert alkalmazást, teljes összhangban áll a betűk karakterével s bizonyos jóleső, egységes hatást tesz az olvasóra, melyet a nyomdafestéknek kissé bizonytalan, sűrű tónusa sem képes lerontani. Ha a további kiadványokban rendes, feketeszínű festéket fognak használni, akkor teljes lesz a siker s az Eckmann-típus elterjedésének mi sem fog útjában állani.

Gulyás Pál.

A Magyar Minerva II. (1901-iki) évfolyama most van szerkesztés alatt. A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége nagy helyt helyez arra, hogy ebben az évfolyamban a középiskolák könyvtárain kívül azoknak egyéb gyűjteményei is kellően ismertetve legyenek, továbbá fokozottabb mértékben terjesztette ki figyelmét a kaszinók könyvtáaira is, a melyek sok helyen más könyvtárak híján igen fontos közművelődési szolgálatokat teljesítenek. A II. évfolyam körülbelül május hó végén fog megjelenni.

Magyar könyvészet 1886-tól 1900-ig. Mint ismeretes, a magyar könyvirodalom 1886-ig van bibliográfiailag feldolgozva többé-kevésbé alapos munkálatok alapján. Mindinkább érezhetővé vált azonban az utolsó másfél évtized bibliográfiájának hiánya. A minthogy egyáltalában egy kissé lehangoló, hogy irodalmunk rendszeres és szakadatlan bibliográfiai feldolgozására még mindig nem történtek kellő intézkedések. Talán soha sem beszéltünk annyit a bibliografia fontosságáról, mint az utolsó években. Ismerjük a kül-

földi mozgalmakat is. S még sem történik semmi, hogy kellően működő gépezet jöjjön létre, mely évről-évre létrehozza sajtó-termelésünk pontos bibliográfiáját. Pedig a magyar bibliografiai intézetnek felállításával sokáig nem késhetünk. Elodázhatatlan egy olyan intézmény létrehozása, a melynek feladata egyrészt az eddigi könyvészeti munkálatok revidiálása, másrészt az évi termelésnek rendszeres, komolyan megfontolt elvek alapján történő bibliografiai feldolgozása volna. Ebben az intézményben lehetne megoldani az időszaki sajtó bibliográfiájának, a hírlapok repertoriumának problémáját is. — Szándékunk ezekkel a kérdésekkel behatóbban is foglalkozni. Hogy most ismét megpendítettük, az a két felhívás az oka, melyek közelebbről jelentek meg s melyek arról értesítenek, hogy az 1886—1900 időköz magyar bibliográfiáján az idő szerint egymástól teljesen függetlenül ketten is dolgoznak. Az egyik jelentést *Petrik Géza* bocsátotta ki, hírül adva, hogy a magyar könyvkereskedők egyesületének megbízásából dolgozik munkáján. A másik jelentést *Barcza Imrétől* kaptak, a ki azt igéri, hogy nagy apparatussal készíti el két részre, mintegy 40 füzetre tervezett munkáját, melyhez *Ferenczi Zoltán*, az egyetemi könyvtár igazgatója fog bevezető tanulmányt írni. Kérdjük most már: van-e értelme annak, hogy ugyanarról az irodalmi anyagról két bibliográfia jelenjék meg egyszerre? Nem sokkal czélszerűbb volna, ha az anyagi és munkaerő egyesülne s a Petrik tapasztalatait s gyakorlottságát a Barcza ifjui lelkesedésével egyesülni látva komoly kilátásunk lenne gondos, alapos munkálatra? Természetesen nem ismerjük a motivumokat, a melyek ezt az egyesülést akadályozzák s nincs is jogunk egyesek elhatározásaiba beleszólni. Azonban a bibliografiai érdekek szempontjából nem hallgathattuk el, hogy két hasonnemű és ugyanazon tárgyú munkának jogosultságát nem tudjuk belátni, tekintve a még megoldandó bibliografiai feladatok nagy területét. Ismételjük: a nemzeti bibliográfia ügyét nem lehet ötletekre és egyes emberek akarására bízni. Rendszeres intézményt kell teremteni, a mely az anyagi, szellemi erők, lelkesedés és más tényezők tudatos felhasználásával, egységes elvek alapján s az állandóság biztosítékával szolgálja az ügyet. Végre is a bibliográfia a nemzeti kulturmunka egyik legnevezetesebb részének tükré, beszámolója. S mint ilyen, méltó kellő figyelemre és áldozatokra is. Lesz alkalmunk ezt körülményesebben is kifejteni. — e. —

Győri Nagy István disszertációja. Nagy István, a ki 1750 május 8-ikától 1753 május haváig Wittenbergában tanult, a mint id. Szinnyei József úr szivességéből tudom (Bartholomaeides Z., *Memoria Ungar.*, Pesthimi 1817. 258. l.) ugyancsak az ottani egyetemen nyújtotta be disszertációját, mely, mivel más hat hasonló tárgyú értekezés közé van temetve, a hazai könyvészetben, úgy látom, eddig ismeretlen.

A munka címe: *Exercitationes historico-criticae in utrumque Samaritanorum Pentateuchum*. Wittenbenberg, 1756. — E főczim összefoglal hat doktori értekezést a szamaritánusok bibliájáról, melyek közt a második helyen a mi hazánkfiáé következik: Stephanus Nagy Jaurinensis. A hat disszertáció Schwarz E. tanár vezetése alatt készült és mindvégig egyféle lapszámozásuk.

Nagynak műve elég szép tanúságot tesz emberünk tudásáról; e mű alapján azon kevés orientálista közé sorolhatjuk őt, a kik egész a XIX. századig itt-ott mégis csak feltűnnek hazánkban.

Az említett munka megvan a budapesti orsz. rabbiképző intézet könyvtárában.

Krausz Sámuel.

Helyreigazítás. Arról a budai kézíratról, melyről nemrég értekeztem (Magyar Könyvszemle, 1900. évf. 190 l.), ugyanannál a Fabriciusnál, kinek egyik művéből az első adatokat találtam, ráakadtam egy újabb adatra, melyben a szerző akként igazítja magát helyre, hogy immár kezébe akadt az a bizonyos nyomtatvány. Ime a maga szavai (Fabricius-Harles, *Bibliotheca Graeca*, IV. 322. Hamburg, 1795 l.)

Quum illum librum (Cod. Apocr. N. T., Hamb. 1703) ederem, nondum in manus inciderat meus libellus, germanice editus, eodem a. 1703 sine loci notatione 8. sub titulo Σόφιας καὶ ἀπόκρισις Ἰησοῦ, *sapientia Jesu duodecennis in questionibus et responsionibus, quas admirati fuerunt Judaei, a Rabbino, qui praesens interfuit, hebraico idiomate descripta postea a quodam Christiano in graecam translata linguam et e graeco MSto Budensi germanice versa.*

Azután így folytatja latinúl: Hanem bárki is olvassa a könyvet, könnyen észreveszi, hogy kétségkívül újabban szereztetett, és nincs is héberből vagy görögből fordítva, sem pedig a budai könyvtár egy régi görög kódexéből kivéve, hanem valami német által az anyanyelvén lett szerkesztve, mint hogyha a Szentháromságnak és Krisztus Θεάνθρωπος voltának dogmái ilyen fegyverekre vagy védelmezőkre szorulnának.

Látjuk, hogy Fabricius megmarad az állításánál, hogy az a könyv értéktelen; de még így is érdekelhet bennünket az a tény, hogy apokrif műveket a budai könyvtárral fedeztek. Viszont azonban én is megmaradok előbb elmondott nézetemnél.

Krausz Sámuel.

A HAZAI NYOMDÁK 1900-BAN.

Abauj-Szántó:

Baksy Barna.
Spán Ignác.

Abony:

Szerdahelyi János.

Abrudbánya:

Róth Ferencz.

Ada (Bács-Bodrogh m.):

Berger L.
Vogel M.

Alsó-Kubin:

Trnkóczy József.

Alsó-Lendva:

Balkányi Ernő.

Apatin:

Gasz Mátyás.
Szavadiil József.

Arad:

Aradi nyomda r. társaság.
Barcian Popovits Aurél.
Bloch Henrikné.
*Első aradi amerikai gyorsajtó ny.
(Tul. Keppich Zsigmond.)
Gör. kel. román egyházm. kny.
Özv. Gyulai Istvánné.
Lóbl Dávid.
Muskát Miksa.
Réthy Lipót és fia.
Weisz Félix.

Aranyos-Maróth:

»Dóczy« könyvnyomda. (Tul. Némédi
László).

Aszód:

Magyar kir. javítóintézet nyomdája.

Baán (Trencsén m.):

Fuchs Vilmos.

Bács-Topolya (Bács-Bodrogh m.):

Wilheim Miksa.

Baja:

Kazal József.
Kollár A. és fia.
Nánay Lajos.
Rajkovic Károly.

Balassa-Gyarmat:

Balassa-gyarmati könyvny. r. társ.
Halyák István.
Pozsonyi Gábor.
*Tokay Lajos.

Balázsfalva:

Gör. kath. papnövelde ny.

Bánffy-Hunyad:

Ábrahám Mór.

Barcs (Baranya-m.)

Skribanek Géza.

Bártfa:

Blayer M.

Békés:

Br. Drechsel Géza.

Békés-Csaba:

»Corvina« nyomda. (Tul. Szihelszky
József).
Lepage Lajos.
Povázsay testvérek.

A csillaggal jelölt nyomdák hatóságilag nincsenek bejelentve.

Belényes :

Süssmann Lázár.

Beregszász :

Engel Jenő.

Haladás-könyvnyomda. (Tul. Juhász Piroska.)

Besztercze :

Botschar Tivadar.

Csallner Károly.

Besztercebánya :

Hungária kny. (Tul. Sonnenfeld Mór.)

Machold Fülöp.

Bicske :

* Lederer Hermann.

Bihar-Ujfalu :

Adler Béla.

Bonyhád :

Raubitschek Izor.

Boros-Jenő :

Ungár J.

Brassó :

Brassói Lapok nyomdája. (Tul.

Trattner H. és trsai.)

Ciurcu N. és fia.

* Gáborny Vilmos.

Gött János fia.

Herz J. B.

Lehmann Gottlieb.

Dr. Muresian Aurél.

Breznóbánya :

Kreisler József.

Bruck-Ujfalu :

Brandweiner Vilmos.

Budafok :

* Leopold és Frank.

Budapest :

* Áll. tisztviselők közlönyének kny.

VIII., Csepreghy-u. 1.

Államnyomda (Magy. kir.)

I., Nándor-tér 1.

Budapest (folytatás):

* Államvasutak menetjegy-ny. (M.k.)

VI., Csengery-u. 33.

* Anglo-nyomda. (Tul. Grünfeld Lipót.)

VIII., Baross-u. 47.

* Árpád kny. (Tul. Klein és Kronstein.)

VII., Valero-u. 9.

Athenacum irod. és ny. vállalat r. t.

VII., Kerepesi-ut 54.

Bagó Márton és fia.

II., Ponty-u. 4.

* Barcza József.

IV., Váci-u. 60.

Bárd Jakab.

VII., Miksa-u. 16.

Bartalits Imre.

III., Remetehegy.

Bauer Ignác.

VII., Csányi-u. 13.

Beck Nándor.

VII., Valeró-u. 12.

Belvárosi kny. (Tul. Varga E. és Grosz B.)

IV., Lipót-u. 43.

Bendiner A.

V., Arany János-u. 18.

Berkovits János.

V., Hold-u. 27.

Bichler Ignác.

III., Kis-korona-u. 15.

Blau Albert.

VI., Szerecsen-u. 23.

Böhm Lajos.

IV., Királyi Pál-u. 6.

Brózsa Ottó.

VI., Váci-körút 17.

Bruckner Gyula.

VI., Király-u. 10.

Brunner Ernő.

VIII., Csányi-u. 13.

Budapesti Hirlap ny.

VIII., Rökk Szilárd-u. 4.

Budapest (folytatás):

- Buschmann F.
IV., Koronaherezeg-u. 8.
- Czettel és Deutsch.
V., Bálvány-u. 12.
- Deutsch József.
VII., Károly-körút 7.
- * Eberle József és társa.
VI., Podmaniczky-u. 43.
- Eckstein Bernát és fia utóda: Elek Lipót.
VII., Kertész-u. 37.
- Egyetemi nyomda (M. kir. tud.).
I., Iskola-tér 3.
- Ehrenstein Mór.
VI., Laudon-u. 4.
- Első kőbányai kny. (Tul. Goldschmied Alfréd.)
X., Belső-Jászberényi-út 1.
- Engel Simon.
VI., Szondy-u. 23.
- * Engelmann Mór.
IX., Vámbáz-körút 15.
- »Európa« nyomda r. t.
VI., Ó-u. 12.
- Feldmann Mór.
IX., Soroksári-u. 5.
- Fortuna ny. (Tul. Pollák M. Miksa és Tsa.)
V., Bálvány-u. 21.
- Fővárosi nyomda r. t.
VI., Podmaniczky-u. 39.
- Franklin-társulat.
IV., Egyetem-u. 4.
- Fried és Krakauer.
VI., Dalszínház-u. 10.
- Fried S.
VIII., József-u. 17.
- Friedmann Áron.
VI., Gyár-u. 54.
- Fritz Ármin.
VIII., József-körút 9.
- Fuchs Samu és társa.
VI., Podmaniczky-u. 27.

Budapest (folytatás):

- Galitzenstein Ármin.
VII., Dohány-u. 68.
- Garai Mór.
VII., Dohány-u. 1.
- Gelléri és Székely.
VI., Podmaniczky-u. 47.
- Glückselig Miksa.
VI., Hunyadi-tér 7.
- Goldberger Ignác.
II., Fő-u. 23.
- Goldfaden Márk.
VII., Kerepesi-u. 36.
- * Goldschmied Lipót.
VI., Révay-u. 6.
- Gonda és Tsa.
VII., Akácfa-u. 50.
- * Goszler Gyula.
IV., Aranykéz-u. 1.
- Gross Jakab és Grünhut Mór.
VI., Gyár-u. 32.
- Grosz Izrael.
VII., Kertész-u. 34.
- Hamburger és Birkholz.
V., Csáky-u. 13.
- Hartenstein Emil.
IX., Lónyay-u. 7.
- Hedvig Sándor.
VII., Dohány-u. 12.
- Hegedűs Márton.
VI., Dessewffy-u. 18.
- Heisler J.
II., Várkert-rakpart 1.
- Helios ny. (Tul. Hönig Lajos.)
VI., Gyár-u. 62.
- Hell J. Ede.
VIII., Luther-u. 4.
- * Hermann Ignác.
VI., Szerecsen-u. 20.
- Horn Emil.
V., Bálvány-u. 8.
- Hornyánszky Viktor.
VI., Aradi-u. 16.

Budapest (folytatás):

- * Hungaria könyvnyomda.
V., Váci-körút 34.
- Hunnia ny. (Tul. Sebők Lipót és Münz Mórné.)
VI., Teréz-körút 3.
- Hunyadi Mátyás irod. és könyvnyomdai intézet.
IV., Zöldfa-u. 43.
- Hlanszky József.
VI., Váci-ut 23.
- Jäger Ármin, kézisajtó.
VIII., Kerepesi-ut 23.
- Jermányi Samu.
VI., Desseffy-u. 47.
- Kalmár Mór.
VI., Hajó-u. 10.
- * Kálmán M. és társa.
V., Vadász-u. 32.
- * Kanitz C. és fiai.
V., Vadász-u. 26.
- Károlyi György.
V., Kálmán-u. 5.
- * Kassino Jakab.
VI., Király-u. 26.
- Kaufmann József.
V., Arany János-u. 4.
- * Keil József.
VIII., József-körút 17.
- Keller Dániel.
I., Attila-u. 63.
- Kellner és Mohrlüder.
VI., Csáky-u. 9.
- Kertész József.
V., Mária Valéria-u. 11.
- Klas Hermann.
V., Váci-u. 16.
- * Klauber Ignác.
VI., Uj-u. 6.
- Klein Ignác.
VI., Lovag-u. 13.
- Klein Samu.
VII., Akácza-u. 64.
- * Klein Vilmos.
VIII., Kerepesi-ut 73.

Budapest (folytatás):

- Kogutovicz Manó.
V., Rudolf-rakpart 8.
- Kohn Simon kézi sajtója.
VIII., József-körút 5.
- Kollmann Fülöp.
V., Arany János-u. 34.
- * Korvin Testv.
VI., Révay-u. 14.
- Kosmos r. t.
VI., Aradi-u. 8.
- Kossuth Lajos ny. (Tul. Laufer Farkas Leib.)
VIII., Ujvásár-tér 5.
- Kövér János.
VI., Révay-u. 8.
- Közművelődés-nyomda.
VI., Izabella-u. 70.
- Krammer Lipót.
VI., Uj-u. 37.
- Krausz S. és T.
V., Zoltán-u. 11.
- Kunoss Vilmos és fia.
VI., Teréz-körút 38.
- Kunstädter Vilmos.
VII., Damjanich-u. 32.
- * Langer Ede és fia.
IV., Zsibárus-u. 1.
- Légrády testvérek.
V., Váci-körút 78.
- Leitersdorfer József.
VII., Rombach-u. 4.
- Lengyel Lipót.
V., Vadász-u. 35/a.
- Leopold Mihály.
VI., Ó-u. 8.
- * Löbl Dávid és Fia.
VI., Andrássy-u. 19. és Szerecsen-u. 22—26.
- Löbl Mór.
VII., Király-u. 27.
- Löblovitz Zsigmond.
VII., Csömöri-ut 54.
- * Löw Ede.
V., Váci-körút 80.

Budapest (folytatás:)

- Lőrincz Károly.
X. Gyűjtőfogház.
- Luszt Sándor.
IV., Váci-u. 44.
- Maksyskó József.
VI., Dessewffy-u. 36.
- * Markovits és Garai.
VI., Lázár-u. 13.
- Márkus Sámuel.
V., Báthory-u. 20.
- * Merkur kny. (Tul. Berger Géza.)
IV., Királyi Pál-u. 9.
- Merendiák Károly.
X., Ligettér 4.
- Merényi József.
VII., Károly-körút 19.
- Minerva kny. (Tul. Gansl Zs.)
VI., Szerecsen-u. 7—9.
- Muskát Béla és Friedmann Samu.
VI., Teréz-körút 27.
- Müller K.
II., Albrecht-u. 3—5.
- Nágel István és Szidónia,
VII., Vörösmarty-u. 17.
- Nagy Mór.
VIII., Röck Szilárd-u. 28.
- Nagy Sándor.
IV., Papnövelde-u. 8.
- Nádas Ignáczné.
VI., Uj-u. 34.
- Neumayer Ede.
VI., Próféta-u. 7.
- Neuwald Illés-féle kny. (Tul. Berger Ármín.)
VII., Dohány-u. 44.
- Orsz. községi központi nyomda r. t.
VI., Váci-körút 61.
- * Pallas irod. és könyvny. r. társ.
V., Kálmán-u. 2.
- Pannonia nyomda.
VII., Rombach-u. 8.
- Pátria irod. és nyomd. r. t.
IX., Üllői-út 25.
- Pesti könyvnyomda r. t.
V., Hold-u. 7.

Budapest (folytatás):

- Pesti Lloyd-t. ny.
V., Dorottya u. 14.
- id. Poldini Ede és Társa.
IV., Irányi-u. 1.
- * Pollacsek Mór.
VI., Dávid-u. 5.
- Pollák Gyula.
V., Dorottya-u. 9.
- Pollák Jakab.
VI., Aradi-u. 19.
- Posner K. Lajos és fia.
VI., Csengery-u. 31.
- * Posta- és távirtda igazg. kny. (M. k.)
IV., Főposta épület.
- * Postatakarékpénztár ny. (M. kir.)
V., Széchenyi-u. 2.
- Preszburg Frigyes utóda Schwarz Lajos.
V., Arany János-u. 14.
- Propper Leó.
VII., Erzsébet-körút 35.
- Quittner József.
V., Váci-körút 16.
- Radó Ernő.
VI., Ó-u. 15.
- Radó Izor.
VI., Szerecsen-u. 13.
- Reich Ármín.
VII., Dohány-u. 84.
- Révai és Salamon.
IX., Üllői-út 18.
- Rigler József Ede.
VI., Rózsa-u. 55.
- Rosenberg Mórné.
VI., Uj-u. 6.
- * Roth és Krausz.
VII., Kertész-u. 23.
- * Roth József.
IV., Ujvilág-u. 6.
- Rózsa Kálmán és neje.
VIII., Szentkirályi-u. 30.
- Rubin J.
VII., Király-u. 13.

Budapest (folytatás):

- Schenkenwald György János.
IV., Molnár-u. 19.
- Schlenger testvérek.
VI., Dessewffy-u. 16.
- Schlesinger és Kállai.
V., Bálvány-u. 18.
- Schmelz és Schillinger.
VI., Csengery-u. 51.
- * Schmidl H.
VI., Szerecsen-u. 6.
- Schmiedl Samuné.
V., Bálvány-u. 4.
- Schultz Ábrahám.
VIII., Baross-u. 81.
- Singer Lipót.
IV., Károly körút 24.
- Skopper József.
VII., Kertész-u. 34.
- Spatz Henrik.
VII., Dob-u. 55.
- Spinner Adolf.
VI., Dessewffy-u. 47.
- * Spitzer Márk.
VII., Klauzál-u. 31.
- * Steinbuch Ármin.
V., Béla-u. 3.
- Stephaneum.
VIII., Szentkirályi-u. 28/b.
- Stern Adolf.
VII., Vörösmarty-u. 14.
- Stern Péter.
VII., Kazinczy-u. 35.
- Süsz Dávid.
IV., Fővám-tér 5.
- Szántó József.
VI., Uj-u. 21.
- * Széchenyi ny.
VIII., József-u. 45.
- * Székesfővárosi házi nyomda.
IV., Lipót-u. 32.
- Sz. Anna ny. (Tul. Csapó Kálmánné.)
VIII., Baross-u. 66–68.
- Sz. Gellért nyomda. (Tul. Valter Ernő.)
VIII., Práter-u. 44.

Budapest (folytatás):

- Szent László nyomda.
VIII., Rókk-Szilárd-u. 28.
- * Tedesco Ármin.
VII., Rózsa-u. 25.
- Téri Áron.
VII., Valeró-u. 9.
- Thália-nyomda. (Tul. Faludi Gábor és Szécsi Ferencz.)
V., Csáky-u. 2/b.
- * Ullmann József.
IV., Régi posta-u. 4.
- Ungár Selig.
V., Nádor-u. 58.
- Varga Endre.
V., Vázei-körút 78.
- Várnay Fülöp.
IV., Régi posta-u. 3.
- Weissenberg Ármin.
VIII., József-körút 16.
- Weisz Lipót.
VI., Ó-u. 39.
- * Ifj. Weisz Manó és Tsa.
VII., Csányi-u. 13.
- Wellesz és Krammer.
VI., Uj-u. 37.
- * Wendt és Tsa-féle kny.
VII., Károly-körút 19.
- Werbőczy könyvny. részv. társ.
IV., Vármegye-u. 11–13.
- * Wesselényi ny. (Tul. Flesch Jakab és Grün Ignác.)
VI., Uj-u. 37.
- Wesselényi Géza.
II., Zsigmond-u. 11.
- Winkler Ármin és Bromberger Jakab.
VII., Dob-u. 69.
- Wimmer Márton.
III., Serfőző-u. 10.
- Wodianer F. és fiai.
IV., Sarkantyús-u. 3.
- Wotitz Vilmos.
IV., Kossuth Lajos-u. 1.
- * Zawadil E.-féle menetjegy ny. (Tul. Christoph Paula és Jirschik András.)
V., Zoltán-u. 13.

Budapest (folytatás):

Zeisler M.

VII., István-tér 17.

Buziás:

Ullmann Ferencz.

Csákova:

*Chudy testvérek utódja Grádl Péter.

Csáktornya:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor).

Csikszereda:Györgyjakab Márton utóda (Diesz-
nandt Viktor).
Szvoboda József.**Csongrád:**Tiszavidék nyomdája. (Tul. Silber
János).

Weisz Márk.

Csorna:

Kokas István és Neumann Samu.

Csurgó:

Vágó Gyula.

Czepléd:* Nagy Elek
Sebők Béla.**Debreczen:**Csokonai nyomda. (Tul. Lengyel
Imre és társa.)Debreczen sz. kir. város könyvnyom-
dája.

Hoffmann és Kronovitz.

* Kurucz Béla.

Kutasi Imre.

* László Albert.

* Pongrácz Géza.

Deés:

Bernát Nándor.

Demeter és Kiss.

Goldstein Jakab.

Detta:

Heldenwanger József.

Déva:

Hirsch Adolf.

Kroll Gyula.

Devecser:

Rosenberg Zsigmond.

Vörösmarty-könyvnyomda (tul. Huss
Gyuláné).**Dicső-Szent-Márton:**

Hirsch Mór.

Ditró:

Ditró és Szárhegy közs. nyomdája.

Dombóvár (Polna-m.):

Dombóvári kny. (Tul. Bruck Sándor).

Duna-Földvár:

Somló Manó.

Dunaszerdahely:

Adler N. Lipót.

Goldstein Józsuva.

Eger:

Baross-nyomda. (Tul. Paunz Sándor.)

Egri nyomda részv. társaság.

Egri érseki lyceum ny.

* Löw Sámuel.

Schwartz Ilka.

Enying:

Politzer Jenő.

Eperjes:

Kösch Árpád.

Pannonia nyomda. (Tul. Kahn Mór.)

Stamberger Lajos.

Ér-Mihályfalva:

Beck Adolf.

Érsekujvár:

Kohn Samu.

Winter Zsigmond.

Erzsébetfalva:

* Matkovich A.

Erzsébetváros:

Kotzauer János.

Esztergom:

Buzárovits Gusztáv.

»Hunnia« nyomda. (Tul. Gerenday
József.)

Laiszky János.

Fehérgyarmat (Szatmárm.):

Klein József.

Fehértemplom :

Kuhn Péter.
Wunder Gusztáv.
Wunder Gyula.

Félegyháza :

Feuer Illés.
Vesszősi József.

Felső-Eőr (Vas m.):

Schodisch Lajos.

Felső-Vissó (Máramarosm.):

Schiffmann Chána Taube.

Fiume :

Battara Pietro.
Chiuzzelin A. et Comp.
Hönig E.
Jerouscheg Luigi.
Mohovich Emidio.
Ruddoff Giovanni.
Unio nyomda. (Tul. Hegyi Jenő.)

Fogaras :

Thierfeld Lipót.

Galántha :

Első galánthai kny. (tul. Neufeld Samu.)

Galgóc :

Szold Jakab.
Sternner Adolf.

Gödöllő :

* Schulcz E.

Gyergyó-Sz.-Miklós :

Létz János.

Gyoma :

Kner Izidor.

Gyöngyös :

Herczog Ernő Ármin.
Kovács és társa.
Sima Dávid.

Gyöng (Tolna m.):

Engel József.

Győr :

Dobos Ignác.
Győr-egyházmegei nyomda.
Nitsmann József.
»Pannonia« könyvny. (tul. Szávay Gyula és Raáb Béla.)
Surányi János.

Győrsziget :

Gross testvérek.

Gyula :

»Corvina« nyomda. (Tul. Weinstein Arnold.)
Dobay János.

Gyulafehérvár :

Püspöki lyceumi nyomda.
Volcz Bálint.

Hajdú-Böszörmény :

Szabó Ferenczné.

Hajdú-Dorog :

Grünfeld Mózes.

Hajdú-Nánás :

Bartha Imre.

Hajdú-Szoboszló :

Plón Gyula.

Halas :

Práger Ferencz.

Hátszeg :

Ideál-kny.

Hatvan :

Hoffmann M. L.

Heves :

Adler József.

Hódmezővásárhely :

Hmvásárhelyi nyomda részv.-társ.
Lévai Fülöp.
»Vásárhely és Vidéke« nyomdája.

Hódságh :

Pfiszter József.
Raab János.

Holics :

* Hotascha J.
Malovani József.

Homonna :

Kohn Jenő.
Waller S.

Huszt :

Mermelstein Fülöp.

Igló :

Schmidt József.
Tátra-nyomda. (Tul. Stein Ignác).

Ipolyság :

Neumann Jakab.

Jászberény :

Brünauer Adolf.
Kalocsa és Kubicza.

Kalocsa :

Jurcsó Antal.
Werner Ferencz.

Kaposvár :

Gerő Zsigmond.
Hagelmann Károly.
Ózv. Jancsovits Gyuláné.
* Kéthelyi Miksa utóda.
Singer Lipótné.

Kapuvár :

Buxbaum József.

Karánsebes :

Fleissig Lipót.
Gör. kel. román egyházmegye kny.

Karczag :

Szódi S.

Kassa :

* Breitner Soma.
Kozányi Béla.
László Béla.
* Rosa Viktor.
Vitéz A.
Vulkán Ábrahám.
Werfer Károly.

Kecskemét :

Első kecskeméti hirlapkiadó és
nyomda r.-t.
Pestmegyei Hirlap ny.
Steiner Mihály.
Szappanos István.
Sziládi László.
Tóth László-féle ny. (tul. Fekete
Mihály.)

Késmárk :

Altmann Dávid.
Szauter Pál.

Keszthely :

Farkas János.
Nádai Ignác.
Sujánszky József.

Kézdi-Vásárhely :

Ifj. Jancsó Mózes.

Királyhelmecez :

Klein Gyula.

Kisbér :

Haftl Kálmán.

Kis-Czell :

Menyhárt Julia.

Kis-Jenő :

Gallovics Jenő és Liebermann Mór.

Kiskörös :

Kalisch Ignáczné.

Kismarton :

Dick Ede.
Gabriel Jakab.

Kispest :

Első kispesti könyvnyomda. (Tul.
Fischhof Henrik.)

Kisújszállás :

Szekeres József.

Kis-Várda :

Berger Ignác.
Ifj. Klein Gyula.

Kolozsvár :

- »Ellenzék« nyomdája. (Tul. Magyar Mihály.)
 Fenyvesi Viktor.
 Gámán János örököse.
 Liczeum-nyomda. (Tul. Gombos Ferencz).
 Magyar Polgár nyomdája. (Tul. Ajtai K. Albert).
 Polcz Albert.
 Weinstein Béni.
 Zabatz és Fekete.

Komárom :

- Hacker Richárd.
 Hungária kny. (Tul. Freisinger Mór.)
 Schönwald Tivadar.
 Spitzer Sándor.
 Szénássy János.

Korpona :

- * Joerges A. özv. és fia.
 * Korpona és Vidéke ny. (Tul. Gallovich Jenő).

Körmend :

- Körmendi könyvnyomda részvénytársaság.

Körmöczbánya :

- Joerges Ágost özvegye és fia.
 Paxner J. és Biron H.

Kőszeg :

- Feigl Frigyes.
 Feigl Gyula.

Kúla :

- Berkovits Márk.

Kún-Szt-Márton :

- Csanádi József.

Kún-Szent-Miklós :

- * Schwartz Lipót.

Lajta-Sz.-Miklós :

- * Fleischmann Ignác.

Lakompak (Sopron m.):

- Krausz Henrik.

Léva :

- Dukesz Lipót.
 Nyitrai és társa.

Lippa :

- Mähr Emil.
 Zách Teréz.

Liptó-Szent-Miklós :

- Steier Izidor.
 Salva Károly.

Losonc :

- Kármán-könyvny. részv. társ.
 Losonczy Sándor.
 Roth Simon.

Lőcse :

- Reiss Tivadar József.

Lugos :

- Traunfellner Károly.
 Virányi János.
 Weisz és Sziklai.

Magyar-Óvár :

- Berghofer és Weisz.
 Czéh Sándor-féle kinyomda.

Magyar-Pécska :

- Ruber István.

Majsa.

- Sziller János.

Makó :

- »Maros« nyomda. (Tul. Gaál László).
 »Makói hírlap« ny. (Tul. Neumann József).
 Vitéz és Süveges.

Malaczka :

- Wiesner Alfréd.

Mármaros-Sziget :

- Blumenfeld és Dávid.
 Mármarosi könyvny. és kiadó r. t.
 Mayer és Berger.
 Wider Mendel fia.

Marczali :

- * Mizsúr Ádám.

Maros-Ludas :

- Glück József.

Marosvásárhely :

Adi Árpád.
Ev. ref. kollegium-nyomda. (Bérlő:
Benkő László.)
Grün Vilmos.

Mátészalka :

Weisz Antal.
Weisz Zsigmond.

Medgyes :

Reissenberger G. A.

Mező-Kövesd :

Balázs Ferencz.

Mezőtúr :

* Dolesch és Braun.
Gyikó Károly.

Miava :

Haas Mór.

Mindszent :

Weisz Ignác.

Miskolcz :

Boros Jenő.
* Forster, Klein és Ludvig.
* Gedeon és társa.
Stamberger Bernát.
Stamberger Lajos.
Szelényi és Társa.

Misztótfalu :

Simon Aurél és társa.

Módos :

Staits György.

Mohács :

Blandl János.
Rosenthal Márk.

Monor :

* Süveges József.

Moór :

Reszler Jakabné.

Moson :

Grünfeld Ignác.

Munkács :

Grünstein Mór.
Kohn és Klein.
Kroó Hugó.

Muraszombat :

Ujházi Miksa.

Nagy-Atád :

Günsberger Antal.

Nagybánya :

Molnár Mihály.
Nánásy István.

Nagy-Becserek :

Gresits Julianna.
Jokly Lipót.
Pleitz Fer. Pál.

Nagy-Bittse (Trencsén m.):

Spiegel Samu.

Nagy-Enyed :

Nagyenyedi kny. és papírárugyár r. t.

Nagy-Kálló :

Sarkady József.

Nagy-Kanizsa :

Farkas és Kraus.
Fischel Fülöp.
Gondos Ignác.
Ifj. Wajdits József.
Weiss L. és F.

Nagy-Károly :

Róth Károly.
Sarkadi Nagy Zsigmond.

Nagy-Káta :

* Nagykátai és monori kny.
Perényi Elek.

Nagykikinda :

Gain Vásza.
»Kiadói nyomda« (tul. Szegyakov
Milán).
* Milenkovits István.
Radák János.

Nagy-Körös :

Bazsó Lajos.
Ottinger Kálmán.

Nagylak (Csanád m.):
Nagylak és Vidéke ny.

Nagymarton :
Gellis Henrik.
Kohn József H.
Schön Samu.

Nagy-Mihály :
Landesman B.

Nagy-Rócze :
* Büchler Béla.

Nagyszalonta :
* Liebermann Mór.
Reich Jakab.

Nagyszében :
Drotleff József.
Görög-keleti főegyházmegyei ny.
Krafft Vilmos.
Steinhausen T. utóda (Reissenberger
Adolf).
Tipografia részvénytárs.

Nagy-Szent-Miklós :
Wiener Náthán.

Nagyszombat :
Fiebig József.
Goldmann Miksa özv.
Horovitz Adolf.
Reisz Sarolta.
Winter Zsigmond özvegye.

Nagy-Szóllós :
* Doktor István.
Zala Mór.

Nagy-Tapolcsány :
Platzko Gyula.
Zhorella Gyula.

Nagyvárad :
ifj. Berger Sámuel.
Boros Jakab Jenő.
Fiedler M.
Freund Lajos és tsa.
Helyfi László.
Hönig Józsefné.
Láng József.
Laszky Ármin.
Neumann Vilmos.
Pauker Dániel.
Rákos Vilmos utóda (Adler Béla).

Sonnenfeld Adolf.
Sz. László ny. (bérló Kovács Antal.)

Námesztó :
* Schein M.

Német-Bogsán :
Rosner Adolf.

Német-Palánka :
Kristofek József.

Nezsider :
Horváth Julia.

Nyirbátor :
Friedmann Lipót.

Nyiregyháza :
Jóba Elek.
Nagy Mórné.
Piringer János.
* »Szabolcsi Hirlap« nyomdája (tul.
Székely Imre).

Nyitra :
Huszár István.
Iritzer Zsigmond.
Neugebauer Nándor.
Reicheles Lipót.

Ó-Becse :
Löwy Lajos.

Ó-Kanizsa :
Bruck P. Pál.
* Schwartz A.

Oravicza :
Kehrer L.
Wunder Károly.

Orosháza :
Pless N.
Veres Lajos.

Orsova :
* Handl József.
* Orsovai kny. részv.-társ.
* Tillmann R.

Ó-Széplak :
Nyitravölgyi gazd. egyt. nyomdája.

Ó-Szivacz :
Özv. Löwy Miksáné.

Paks:

Rosenbaum Miksa.

Pancsova:

Jovanovics testvérek.
Koszánics Miklós.
Vig Simon.
Wittigschlager Károly.

Pankota:

Bod József.

Pápa:

Ev. ref. főiskolai nyomda.
Goldberger Gyula.
Nobel Ármin.

Pécs:

Hochrein J.
Pécsi irod. és könyvnyomdai r. t.
Pécsi püspöki lyceum kny. (Bérlő
Madarász Béla.)
Taizs József.
Wessely és Horvát.

Perjámos:

* Hungária kny.
Pirkmayer Alajos.

Petrozsény:

Figuli Antal.

Pozsony:

Adler Zsigmond.
Aikalay Adolf.
Angermayer Károly.
Blau Vilmos.
Eder István.
Eixel Károly.
Freistadt Mór.
Grünfeld Lipót.
Katholikus irodalmi részv.-társaság.
Natali Magdolna.
Oest.-ung. Papiermanufactur und
Druckindustrie (tul. Pollak Henrik).
Preisak Győző.
Richter Károly.
Schönberger Bernát.
Simonyi Iván.
* »Westungarischer Grenzbote«
nyomdája.
Wigand F. K. (Stromszky Emil.)

Pöstyén:

* Gipsz H.

Predmér:

* Links M. utóda: Rosenzweig H.

Puchó:

Reismann Mór. J.

Putnok:

Gärtner Ignác.

Resicza:

Eisler József.
* Hungaria kny.
Weisz Adolf.

Rimaszombat:

Lévay Izsó.
Náray János Albert.
Rábely Miklós.

Rózsahegy:

Kohn Adolf.
Salva Károly.

Rozsnyó:

Kovács Mihály.
Sajóvidék nyomdája (tul. Hermann
Istvánné).

Sajó-Solymos.

Bács Jánosné.

Salgó-Tarján:

Friedler Ármin.
Polacsek Sándor.

Sárbogárd:

Spitzer Jakab.

Sárospatak:

Ev. ref. főiskola ny. (tul. Steinfeld
Jenő).

Sárvár:

Jakoby B. utóda Stranz János.

S.-A.-Ujhely:

Hegyalja ny. (tul. Alexander Vilmos).
Landesmann Miksa és tsa.
Lóvi Adolf.
Pannonia ny. (tul. Ócskay László).
Zemplén-nyomda (tul. Ehlert Gyula).

Szegesvár:

Horeth Frigyes.
Jördens testv.

Selmeczbánya:

Bleyer Adolf.
Joerges Ágost özv. és fia.

Sepsi-Szt.-György:

Jókai nyomda részv. társ.

Siklós :

Harangozó József.
Wessely és Horváth.

Sopron :

Berghofer József.
Binder Pál, ezelőtt: Reininger Armin.
Breiner E. fia.
* Hungária-nyomda.
Gellis Mór.
Petőfi-nyomda (tul. Zsombor Géza).
Romwalter Alfréd.
Röttig Gusztáv.
Török Kálmán és Kremszner Károly.

Stájerlak :

Hollschütz Frigyes.

Sümeg :

Horváth Gábor.

Szabadka :

Bittermann József.
Hirth Lipót és tsa.
Krausz és Fischer.
Szabados Sándor.
Székely Simon.

Szakolcza :

Teszlik és Neumann.

Szamosujvár :

Aurora-nyomda (tul. Todorán Endre.)
Gör. kath. püspökség egyházmegyei
nyomdája.

Szarvas :

Danszky Sándor.
Sámuel Adolf.
* Szikes Antal.

Szász-Régen :

Burghardt Dezső.
Schebesch Vilma.

Szászsebes :

Stegmann János.
Winkler Gusztáv.

Szászváros :

Minerva-nyomda r.-t.
Schäser Anna.

Szatmárnémeti :

Morvai János.
Nagy Lajosné.

Pázmány-sajtó.

»Szabadsajtó« ny. (tul. Litteczky
Endre).

Weinberger testvérek.

Szécsény :

Glattstein Adolf.

Szeged :

Beck Adolf.
Czapik Gyula.
Endrényi Imre.
Endrényi Lajos.
Engel Lajos.
Gönczi J. József.
Schulhof Lajos.
Traub B. és társa.
Várnai Lipót.

Szeghalom :

Kovács Antal.

Szegzárd :

özv. Báter Jánosné.
Lengyel Pál.
Ujfalussy Lajos utóda Molnár Mór.

Székelyhid :

Kohn Sámuel.

Székely-Keresztur :

Szabó testvérek.

Székely-Udvarhely :

Becsek D. fia.
Betegh Pál.

Székesfehérvár :

Csitári Gramanetz és társa.
Debreczeni Gyula.
* Eisler Adolf.
Kaufmann F.
Márián Péter.
Singer Ede.
Számmer Imre.
Számmer Kálmán.

Szempcz :

Fischer Náthán.

Szenicz :

Bezsó János és társa.
Löffler József.

Szent-Endre :

Szent-Endre és Vidéke ny. (tul.
Schwarcz J.)

Szentes :

Farkas Eugénia.
Hollósy és Vajda.
»Szentes és Vidéke« I. könyv-
nyomda r. t.

Szent-Gotthárd :

Ifj. Wellisch Béla.

Szepes-Váralja :

Buzás Dénes.

Szepsi :

Tóth István.

Szered :

Sztern Dávid.

Szerencs :

Simon József.

Szigetvár :

Corvina ny. (tul. Fried Dávid).
Kozáry Ede.

Szikszó :

Blank Simon.

Szilágy-Somlyó :

Bölöni Sándor.
Heimlich Weisz Katalin.

Szill-Hadad :

* Fein Sámuel.

Szinyér-Váralja (Szatmárm.):

Vider Jakab.

Szolnok :

Bakos István.
Fuchs Lipót.
Fuchs Manó.
Jász-Nagykún-Szolnokmegyei Lapok
nyomdája (tul. Vezéry Ödön).
Wachs Pál.

Szombathely :

Bertalanffy József.
Egyházmegyei könyvnyomda.
Gábrriel Ágoston.
Seiler Henrik utódai: Szele és Breifeld.

Tab :

Pfeifer Ignác.

Tapolca :

Lóvy B.

Tata :

Engländer József és társa.
Nobel Adolf.

Temesvár :

Beyer Róbert.
Csanád egyházmegyei könyvny.
Csendes Jakab.
Délmagyarorsz. könyvnyomda.
Freund Gyula.
Mangold Sándor.
Messinger Sándor.
Moravetz Gyula.
Pátia ny. (Tul. Csatóry Rezső és
ifj. Ádám Ferencz.)
Posaune-nyomdája (tul. Lechen-
mayer József Károly).
Roschek József és Eichler József.
Steger Ernő utódai.
Trautmann György.
* Trautmann Károly.
Uhrmann Henrik.
Unio-könyvnyomda (tul. ifj. Steiner
Károly).
Veres Sámuel.

Tenke :

* Maár L. Vilmos.

Tisza-Füred :

Goldstein L.
Kemény Arnold.
Weiszmann Samu.

Titel :

Blazek József.

Tolna :

Weltmann Ignác.

Tolna-Tamási (Tolna m.):

Jeruzsálem Ede.

Torda :

* Füssy és Sztupjár (ezelőtt Harmath J.)
* Gálffy és Lámpé.

Torna :

* Rosenblüth Simon.

Tornallya :

* Künstler J.

Török-Becse :

Radák Jánosné.

Török-Kanizsa :

* Bruck P. Pál.

Török-Szent-Miklós :

Rubinstein Sándor.

Trencsén :

Gansel Lipót.
Skarnitzl X. Ferencz.
Szold Henrik.

Turkeve :

Özv. Fölföldy Györgyné.

Turóc-zst. Márton :

Gasparik József.
Magyar nyomda (tul. Moskóczy
Ferenczné).
Turóc-zst. mártóni könyvny. r. t.

Uj-Arad :

Mayr Lajos.

Ujpest :

Fuchs Antal.
Salgó testvérek.

Ujverbász :

Verbászi könyvnyomda (tul. Boros
György).

Ujvidék :

* Bresnitz H. K.
Fuchs Emil és társa.
Hirschenhauser Benő.
Ivkovics György.
Mileitics Szvetozár.
Popovits testvérek.

Ungvár :

Gellis Miksa.
Jäger Bertalan.
Lévai Mór.
Székely és Illés.
Szent Bazil-társulat kny.

Vác :

* Kir. orsz. fegyintézetni nyomda.
Kohn Mór.
Mayer Sándor.

Vágújhely :

Brück Soma.
Horovitz Adolf.
Steinmann Jakab.

Vessecz :

* Grcsits M.
Kehrer Lajos.
özv. Kirchner J. E.
Petko-Pavlovits Milán.
Popovits Athanáz.
Vettel és Veronits.

Veszprém :

Egyházmegyei könyvnyomda.
Köves és Boros.
Krausz Ármin fia.
Népakarat nyomdája (tul. Takács
Szilveszter).

Zala-Egerszeg :

Breisach Sámuel.
Tahy Rozália és tsa.
Unger Antal.

Zala-Szent Grót :

Nagy Sándor.

Zenta :

Fekete Sándor.
Kabos Ármin.
* Klenóczkyné Cs. A.
Kovacsévits Ottó.
Straub Ödön.

Zilah :

Seres Samu.

Zólyom :

Nádósy testv.
Schlesinger Ignác.

Zombor :

Bittermann Nándor és fia.
Oblát Károly.

Zsámbokréth :

»Nyitavölgyi gazd. egyeslet« kny.

Zsolna :

Áldori Manó.
Horner Ferencz.

Zsombolya :

Wunder Rezső.

A HAZAI HIRLAPIRODALOM

1900-BAN.

I.

A magyar hirlapirodalom.

Dr. SZINNYEI JÓZSEFTŐL.

I. POLITIKAI NAPILAPOK.*

BUDAPESTEN.

Alkotmány. Szerk. Bonitz Ferencz; kiadó-tulajd. Molnár János. Nyomt. a Stephaneum. V. évf. Ára 28 kor.

Budapest. Szerk. Gracza György; kiadó-tulajdonos Wodianer F. és fiai. XXIV. évf. Ára helyben 20 kor; vidékre 24 kor.

Budapesti Friss Ujság. Szerk. Ilosvai Hugó. I. évf. Nyomt. Pollacsek Mór. Egyes számnak ára 2 fillér.

Budapesti Hirlap. Főszerk. Rákosi Jenő; felelős szerk. Csajthay Ferencz; kiadó és laptulajdonos a Budapesti Hirlap ujság vállalata. XXI. évf. Ára 28 kor.

Budapesti Közlöny. Hivatalos lap. Szerkesztő Vadnay Károly. XXXIV. évf. Kiadja az Athenaeum. Ára »a Hivatalos Értesítő«-vel együtt 40 kor.

Budapesti Napló. Főszerk. Vészi József; fel. szerk. Braun Sándor; kiadja a szerkesztőség. V. évf. Nyomt. a Pátria. Ára 28 kor.

Egyetértés. Szerk. Dienes Márton; tulajd. és kiadó az »Egyetértés« társ. XXXIV. évf. Nyomt. Nagy Sándor. Ára 40 kor.

Esti Ujság. Szerk. Barna Izidor; kiadó-tulajd. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap ujságvállalata (Zilahy Simon). V. évf. Ára helyben 9 kor. 60 fill.; vidéken 13 kor. 20 fill.; számonként 2 fill.

Friss Ujság. Szerk. Habár Mihály; kiadó-tulajd. a »Magyar Hirlap-kiadó-társaság.« V. évf. Ára egy hóra 1 kor. 20 fill.; egyes szám 2 fill.

Hazánk. Szerk. Baross Károly és Korbuly József kiadó-tulajd. Nyomt. Stephaneum VII. évf. Ára 28 kor.

Kis Ujság. Szerk. Gara József; kiadó-tulajdonosok Wodianer F. és fiai nyomd. XIV. évf. Ára helyben 14 kor. 40 fill.; vidékre 18 kor.

Magyar Allam. (Idők Tanuja.) Főszerk. dr. Hortoványi József; felelős szerk. Szemeczek Emil; laptulajdonosok: Lonkai Antalné örökösei. XLI. évf. Ára 40 kor.

Magyar Esti Lap. Szerk. dr. Szalay Mihály; tulajdonos a MEL. hirlapkiadó részvény-társaság. Nyomt. Európa. VII. évf. Ára 9 kor. 30 fill.

Magyar Hirlap. Fel. szerk. Fenyő Sándor; kiadó-tulajdonos Magyar Hirlap kiadó részvény-társaság. XI. évf. Ára 28 kor.

Magyar Nemzet. Főszerk. dr. Jókai Mór és Beksics Gusztáv; fel. szerk. Adorján Sándor; kiadó-tulajd. az Athenaeum irod. és ny. r. társ. II. évf. Ára 24 kor.

Magyarország. Főszerk. Holló Lajos; tulajdonos a »Magyarország« hirlapkiadó részv.-társaság. Nyomt. a »Kosmos.« VII. évf. Ára 28 kor.

Magyarság. Főszerk. Bartók Lajos, szerk. ércsokalyi Fényes László. I. évf. Nyomt. Werbóczy ny. Ára 12 kor.

Magyar Szó. Szerk. dr. Pályi Elek. I. évf. Nyomt. Wodianer F. és fia. Ára 28 korona.

Nemzeti Ujság. Szerk. Csillag Máté. II. évf. Nyomt. Európa. Egyes szám ára 2 fill.

Pesti Hirlap. Szerk. dr. Kenedi Géza; kiadják és nyomt. a Légrády-testvérek. XXI. évf. Ára 28 kor.

Pesti Napló. Főszerk. Neményi Ambrus; felelős szerk. Balla Mihály; kiadó-tulajd. a Kosmos hirlapkiadó részvény-társaság. LI. évf. Ára 28 kor.

* Azon hirlapok vétettek fel, melyek mint köteles példányok érkeztek be a M. N. Múzeumba. — Ez összeállítás, mely 1894-ig a Vasárnapi Ujságban jelent meg, az 1895. évtől kezdve a Magyar Könyvszemle rendes mellékletét képezi.

Reggeli Ujság. Szerk. Fényes László; Nyomt. az Athenaeum. IV. évf. Ára 12 korona.

VIDÉKEN.

Arad és Vidéke. (Arad.) szerk. Tiszti Lajos; kiadó-tulajdonos Gyulai István nyomdász. XX. évf. Ára helyben 24 kor. postán küldve 28 kor.

Aradi Friss Ujság. (Arad.) Szerk. Losonczy Zoltán; kiadó-tulajd. Steinfeld Lajos. II. évf. Nyomt. Muskát Miksa. Egyes szám ára 2 fillér.

Aradi Közlöny. (Arad.) Szerk. Stauber József; kiadja az »Aradi nyomda-társaság«, XV. évf. Ára 24 kor.

Bácskai Ujság. (Szabadka.) Szerk. Dugovich Imre; kiadó-tulajd. Hirth Lipót és társa nyomd. I. évf. Ára helyben 12 kor., vid. 14 kor.

Brassói Lapok. (Brassó.) Szerk. dr. Vajna Gábor; laptulajd. Moór Gyula és Trattner Henrik; nyomt. a »Brassói Lapok« nyomdájában (Trattner H. és társai.) VI. évf. Ára 20 kor.

Debreczen. (Debreczen.) Szerk. Bartha Mór; kiadók Hoffmann és Kronovitz nyomdászok. XXXII. évf. Hetenként ötször. Ára 20 kor.

Debreczeni Ellenőr. (Debreczen.) Főszerk. Koncz Ákos, szerk. dr. Orbán József. XXVII. évf. Nyomt. Csokonai ny. (Reggeli és déli kiadás.) Ára 24 kor.

Debreczeni Hírlap. (Debreczen.) Szerk. és kiadó-tulajd. Kutasi Imre nyomdász. X. évf. Ára 20 kor.

Debreczeni Ujság. (Debreczen.) Szerk. és laptulajd. Than Gyula. Nyomt. a városi könyvny. IV. évf. Ára 12 korona.

Délmagyarországi Közlöny. (Temesvár.) Szerk. és laptulajd. Lendvai Miklós. Nyomt. Csendes Jakab. XXI. évf. Ára 28 kor.

Egyenlőség. (Marosvásárhely.) Szerk. és laptulajd. Király Béla. I. évf. Ára 18 kor.

Ellenzék. (Kolozsvár.) Főszerk. Bartha Miklós; szerk. és kiadó-tulajd. Magyar Mihály nyomdász. XXI. évf. Ára 32 kor.

Felsőmagyarország. (Kassa.) Főszerk. Ladányi Géza, fel. szerk. Kresz János; kiadó Ries Lajos nyomdász. XVI. évf. Ára 20 kor.

Győri Hírlap. (Győri Közlöny, Győr.) Szerk. és kiadó-tulajd. Szávay Gyula;

XLIV. évf. Nyomt. Pannonia. Ára 24 korona.

Kecskeméti Friss Ujság. (Kecskemét.) Napilap. Szerk. ifj. Tóth István és Nagy Mihály. Kiadó-tulajd. az Első kecskeméti nyomdai r. t. I. évf. Ára 8 kor. (Később Kecskemét és Vidéke.)

Magyar Polgár. (Kolozsvár.) Szerk. Ajtai K. Albert nyomdász. XXIII. évf. Ára 28 kor.

Magyar Tengerpart. (Fiume.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hegyi Jenő. Nyomt. az Unió ny. VIII. évf. Ára 24 kor.

Miskolci Friss Ujság. (Miskolcz.) Szerk. Darvas Dezső. II. évf. Nyomt. a M. Friss Ujság szerződéses ny. Egyes szám ára 2 fillér.

Nagyvárad. (Nagy-Várad.) Kiadó-tulajd. és főszerk. Láng József nyomdász; fel. szerk. Sas Ede. XXXI. évf. Ára helyben 24 kor., postán küldve 28 kor.

Nagyváradai Napló. (Nagyvárad.) fel. szerk. dr. Dési Géza, szerk. Fehér Dezső laptulajd. és Halász Lajos; Nyomt. ifj. Berger Sámuel. III. évf. Ára helyben 24 kor., vidékre 28 kor.

Nyugatmagyarországi Híradó. (Pozsony.) Szerk. és laptulajd. dr. Vutkovich Sándor. XIII. évf. Nyomt. Wigand F. K. Ára 24 kor.

Pannonia. (Kassa.) Főszerk. Lekly Gyula, fel. szerk. Miklós Gyula; Nyomt. a Pannonia. XXIX. évf. Ára 20 kor.

Pécsi Figyelő. (Pécs.) Szerk. Pleininger Ferencz; laptulajd. Szauder Gusztáv; kiadó Taizs József nyomdász. XXVIII. évf. Ára 20 kor.

Pécsi Napló. (Pécs.) Főszerk. Lenkei Lajos; kiadó-tulajd. a pécsi irod. és könyvny. részvény-társaság. XIX. évf. Ára 24 kor.

Pestmegyei Hírlap. (Kecskemét.) Főszerk. Szappanos István; fel. szerk. és kiadó: Eötvös Nagy Imre; laptulajdonos a kecskeméti felsőkerületi függetlenségi és 48-as párt. Nyomt. Fekete Mihály. XIII. évf. Ára 12 kor.

Sopron. (Sopron.) szerk. Zombory József; kiadó-tulajd. Romwalter Alfréd nyomdász. XXX. évf. Ára 16 kor.

Szabadság. (Nagyvárad.) Szerk. Hegyesi Márton, kiadó-tulajd. Laszky Ármán nyomdász. XVII. évf. Ára helyben 24 kor., vidéken 28 kor.

Szegedi Friss Ujság. (Szeged.) Szerk. Újlaki Antal; kiadó-tulajd. Endrényi Lajos nyomdász. I. évf. Ára 14 kor.

Szegedi Híradó. (Szeged.) Szerk. Palócz László; kiadó-tulajd. Endrényi Imre nyomdász. XLIII. évf. Ára 28 kor.

Szegedi Napló. (Szeged.) Főszerk. Kulinyi Zsigmond; fel. szerk. Békefi Antal; kiadó Engel Lajos. XXIII. évf. Ára 28 kor.

Székely Ellenzék. (Marosvásárhely.) Szerk. dr. Sebess Dénes. I. évf. Nyomt. az ev. ref. ny. Ára 12 kor.

Tiszántúl. (Nagyvárad.) Szerk. fel. Vucskics Gyula; laptulajd. »Szent-László-Nyomda« r.-társaság. VI. évf. Ára 16 kor.

Torontál. (Nagy-Becskerek.) Szerk. dr. Brájjer Lajos; kiadja Pleitz Ferencz Pál nyomdász. XXVII. évfolyam. Ára 24 korona.

Uj Debreczeni Friss Ujság. (Debreczen.) Főszerk. Sas Ede; szerk. fel. Harsányi Sándor; kiadó-tulajd. a hirlap társasága. I. évf. Nyomt. Csokonai ny. Ára 6 kor., vidékre 12 kor.

Ujság. (Kolozsvár.) Szerk. dr. Hedervári Lehel; laptulajd. Gombos Ferencz nyomdász. III. évf. Ára 24 kor.

Összesen 57.

II. POLITIKAI HETILAPOK.

BUDAPESTEN.

Független Hirlap. Szerk. Kompothy Gusztáv; laptulajd. Szépkuthy Mihály. II. évi. Nyomt. Neuwald Illés. Ára 8 kor.

Független Ujság. A magyar gazdaságszövetség közlönye. Szerk. és kiadó-tulajd. Zsitvay Sándor. VI. évf. Nyomt. Pátria. Ára 5 kor. 20 fill.

Képes Néplap és Politikai Híradó. Szerk. Nagy Miklós; kiadja a Franklin-Társulat. XXVIII. évf. Ára 4 kor. 80 fill., a »Világkróniká«-val együtt 8 korona.

Központi Sajtóiroda heti könyvomatosa. Szerk. tulajd. Seprő (Schwaz) Fülöp; Nyomt. Pollacsek Mór. VI. évf. Ára 36 kor.

Magyar Néplap. Szerk. tulajd. Schödl Gyula. Nyomt. Szent-Gellért ny. IX. évf. Ára 3 kor. 60 fill.

Nemzeti Hirlap. Szerk. Kósa Rezső; laptulajdonos Rózsa Kálmán és neje nyomd. XVI. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Népjog. Szerk. Lakatos Sándor;

nyomt. Wodianer F. és fiai. II. évf. Ára 3 kor. 60 fill.

Néppárt. Szerk. Rakovszky István és Izsóf Alajos; kiadó-tulajd. Molnár János. II. évf. Ára 3 kor.

A Nép Zászlója. Szerk. és kiadó-tulajdonos Lukáts Gyula. Nyomt. a Pallas XV. évf. Ára 8 kor.

A Polgár. Szerk. dr. Szilágyi Géza. I. évf. Nyomt. Márkus Samu. Ára 8 kor.

Politikai Hetiszemle. Szerk. és laptulajd. Székely Sámuel. VII. évf. Nyomt. Neumayer Ede. Ára 20 kor.

Politikai Ujdonságok. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. XLVI. évf. Ára 10 kor; a »Vasárnapi Ujság«-gal együtt 24 kor.

Radikális. Szerk. és kiadó-tulajd. Kásics Péter. I. évf. Nyomt. Petőfi ny. Ára 5 kor.

Uj Század. Főszerk. dr. Vársonyi Vilmos. I. évf. Nyomt. Országos közp. közs. kny. r. t. Ára 10 kor.

VIDÉKEN.

Abauj-Kassai Közlöny. (Kassa.) Szerk. Stephány Nándor. Nyomt. Rosa Viktor. XXIX. évf. Het. 2-szer. Ára 12 korona.

Aradi Hétfői Ujság. (Arad.) Szerk-tulajd. dr. Parecz Béla. III. évf. Nyomt. Gyulai István. Ára 6 kor. (Meggzúnt.)

Bácska. (Zombor.) Szerk. dr. Baloghy Ernő; laptul. és kiadó Bittermann Nándor nyomdász. XXIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Bácskai Ellenőr. (Baja.) Szerk. Stoczek Károly. Nyomt. Szabados Sándor. XXI. évf. Hetenként 2-er. Ára 12 kor.

Bácskai Hirlap. (Szabadka.) Szerk. dr. Csillag Károly; kiadó: Krausz és Fischer nyomd. IV. évf. Ára 12 kor.

Békésmegyei Közlöny. (Békéscsaba.) Szerk. Kintzig Kopár Ferencz; kiadja a »Corvina« könyvnyomda. XXVII. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Besztercze. (Besztercze.) Szerk. és kiadó-tulajd. Balázs József. Nyomt. Botschár Tivadar. VII. évf. Ára 8 kor.

Borsodmegyei Lapok. (Miskolcz.) Szerk. és kiadó Forster Rezső; laptulajd. Buthy Lajos és Forster Rezső. Nyomt. Forster. Wesselényi és társai. XX. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Csanádi Lapok. (Makó.) Szerk.

Barna Sándor és Tarnay Ivor. II. évf. Hetenk. 3-szor. Nyomt. kiadó-tulajd. Vitéz Mihály. Ára 10 kor.

Csiki Lapok. (Csik-Szereda.) Szerk. dr. Fejér Antal; kiadó és tulajd. György-jakab Márton nyomdász. XII. évf. Ára 8 kor.

Csongrádmegyei Ellenzék. (Szentés.) Főszerk. Sima Ferencz, fel. szerk. Gálfy Sándor; kiadó-tulajd. Sima Ferenczné. II. évf. Nyomt. Országos központi ny. r. t. Ára 12 kor.

Dunántúli Hirlap. (Győr.) Szerk. Árvay Sándor; kiadó a Győregyh.-megyei könyvnyomda. VII. évf. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Egri Híradó. (Eger.) Szerk. dr. Csutorás László; kiadó-tulajd. az érseki lyceumi nyomda. VIII. évf. Hetenk. 2-szer. Ára 10 kor.

Egri Ujság. (Eger.) Szerk. dr. Schvare (Setét) Sándor; kiadja Löw B. nyomdász. VII. évf. Ára 12 kor.

Esztergom. (Esztergom.) Fel. szerk. Horák Ede; kiadó-tulajd. dr. Prohászka Ottokár. Nyomt. Buzárovits Gusztáv. V. évf. Ára 10 kor.

Fejérmegyei Napló. (Székesfejérvár.) Szerk. Chay Antal; VII. évf. Nyomt. Debreczeni Gyula. Hetenként 3-szor. Ára 12 kor.

Felső-Torontál. Előbb Nagy-Szent-Miklós. (Nagy-Szent-Miklós.) Szerk. és lap-tulajd. dr. Jeszenszky Géza; Nyomt. Wiener Náthán. IX. évf. Hetenként 2-szer. Ára 10 kor.

Független Ujság. (Szeged.) Szerk. Szentirmay László; kiadó Várnay L. nyomdász. II. évf. Ára 8 kor.

Felsőmagyarországi Hirlap (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. Biró Pál. Nyomt. Landesmann Miksa és társa kiadó. III. évf. Hetenként 2-szer. Ára 10 kor.

Gyulafehérvári Hirlap. (Gyula-Fehérvár.) Szerkesztő és lap-tulajd. Issekucz János; kiadó Papp György nyomdász. XIV. évf. Ára 8 kor.

Határőr. (Pancsova.) Szerk. Wittig-schlager Lajos; kiadó-tulajd. Wittig-schlager Károly nyomdász. IX. évf. Ára 10 kor.; vidékre 11 kor.

Heti Szemle. (Szatmár.) Szerkesztő Báthory Endre; kiadó a »Pázmány-sajtó.« IX. évf. Ára 6 kor.

Hevesvármegyei Hirlap. (Eger.) Főszerk. Babocsay Sándor; fel. szerk. dr. Pásztor Bertalan; kiadó-tulajd. az egri

nyomda részvény-társaság. VIII. évf. Hetenként 3-szor. Ára 12 kor.

Jászberény és Vidéke. (Jászberény.) Szerk. és tulajd. Török Aladár; nyomt. Grünauer Adolf. XXXII. évf. Ára 8 kor.

Jász-Nagykun-Szolnok megyei Lapok. (Szolnok.) Szerk. és kiadó Vezéry Ödön nyomdász. XI. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Kalocsai Néplap. (Kalocsa.) Szerk. Mócsy Antal; hely. szerk. Virág István, lapkiadó: Juresó Antal ny. XXIII. évf. Ára 4 kor.

Kecskemét. (Kecskemét.) Szerk. dr. Horváth Adám; kiadó-tulajd. Sziládi László nyomdász. XXVIII. évf. Ára 10 korona.

Kecskeméti Lapok. (Kecskemét.) Szerk. ifj. Tóth István és dr. Nagy Mihály; kiadja az első kecskeméti hírlapkiadó és kny. r. t. XXXIII. évf. Ára 10 kor.

Közérdek. (Nagy-Enyed.) Szerk. dr. Magyar Károly és Török Bertalan; kiadja a nagyenyedi könyvny. és papír gyár r. t. XIX. évf. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Makói Hirlap. (Makó.) Szerk. Csukás Mór; kiadó-tulajdonos Neumann József nyomdász. XIV. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 kor.

Máramaros. (Márm.-Sziget.) Szerk. Viski Krüzselyi Bálint; lap-tulajd. Várady Gábor; kiadja Sichermann Mór nyomdász. XXXVI. évf. Ára 12 kor.

Máramarosi Híradó. (M.-Sziget.) Szerk. Rományi István; kiadó-tulajd. Mayer és Berger nyomd. V. évf. Ára 8 kor.

Máramarosi Lapok. (M.-Sziget.) Szerk. Szépfaludy Örlósy Ferencz; kiadja Sicherman Mór. Nyomt. a máramarosi r. ny. XV. évf. Ára 12 kor.

Maros. (Makó.) Szerk. Bán Zsigmond; kiadó-tulajdonos Gaál László nyomdász. XXXI. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 korona.

Nógrádi Lapok és Honti Híradó. (B.-Gyarmat.) Szerk. Horváth Danó; kiadó-tulajdonos a balassa-gyarmati könyvnyomda r. társaság. XXVIII. évf. Ára 10 korona.

Nyitramegyei Közlöny. (Nyitra.) Szerkesztő és kiadó-tulajd. dr. Bangha Sándor. Nyomt. Neugebauer Nándor. XX. évf. Ára 12 kor.

Nyitramegyei Szemle. (Nyitra)

Szerk. és laptulajd. dr. Tóth János; társszerk. dr. Dudek János. Nyomt. Huszár István. VIII. évf. Ára 10 kor.

Pécsi Figyelő. (Pécs.) Népies kiadás. Szerk. Pleininger Ferencz; laptulajdonos Szautter Gusztáv; kiadó Taizs József nyomdász. XXVIII. évf. Ára 6 kor. (Megszünt.)

Pécsi Közlöny. (Pécs.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Hanuy Ferencz. VIII. évf. Hetenként 2-szer. Nyomt. liceumi ny. Ára 12 frt.

Somogy. (Kaposvár.) Szerk. és tulajd. Roboz István; lapkiadó Hagelman Károly. nyomdász XXXVI. évf. Ára 10 kor.

Soproni Napló. (Sopron.) Szerk. és kiadó-tulajd. Rábel László. Nyomt. Röttig Gusztáv. Hetenként 2-er. III. évf. Ára 16 kor.

Szabadka és Vidéke. (Szabadka.) Szerk. Czeisz Máté; laptulajdonosok az alapítók. VIII. évf. Nyomt. Bittermann József. Ára 6 kor.

Szabadság. (Miskolcz.) Szerk. és kiadó Ruttkay Menyhért. Nyomt. Szelényi és társa. IX. évf. Hetenként kétszer. Ára 10 kor.

Szászváros. (Szászváros.) Szerk. és laptulajd. Simon Ferencz; kiadó Schäser A. nyomdász. VI. évf. Ára 8 kor.

Székelyföld. (Kézdi-Vásárhely.) Szerk. Dobay János; kiadó-tul. ifj. Jancsó Mózes nyomdász. XIX. évf. Hetenként kétszer. Ára 10 kor.

Székely Lapok. (Marosvásárhely.) Szerk. a kiadó-tulajd. dr. Fenyvesi Soma segédszerk. Máthé József. XXX. évf. Hetenként 4-er. Ára 16 kor.

Székely Nemzet. (Sepsi-Szent-György.) Szerk. Málík József; laptulajd. és kiadó a »Jókai-nyomda-részv. társulat.« XVIII. évf. Hetenként négyszer. Ára 20 korona.

Székesfehérvár és Vidéke. (Székesfehérvár.) Szerk. Rádai Lajos; kiadó-tulajd. »A székesfehérvári politikai hirlap-kiadó-társaság.« Nyomt. Csitári K. és társa. XXVIII. évf. Hetenként 3-szor. Ára 16 kor.

Székesfehérvári Hirlap. (Székesfehérvár.) Szerk.-tulajd. Tóth Arthur. V. évf. Hetenként 3-szor. Nyomt. Szammer Kálmán. Ára 16 kor.

Szombathelyi Ujság. (Szombathely.) Szerk. Császár József; laptulajd. az egyházmegyei könyvny. VI. évf. Ára 10 kor.

Társadalmi Lapok. (Kispest-Szent-

Lőrincz). Szerk. Dayka Antal; kiadó Fodor G. Géza. I. évf. Nyomt. Fischhof Henrik. Ára 6 kor.

Tata-Tóvárosi Híradó. (Tata-Tóváros.) Szerk. Szomor S. Ferencz; kiadó-tulajdonos Engländer és társa nyomd. XXI. évf. Hetenként 2-er. Ára 8 kor.

Tolnavármegye. (Szegzárd.) Szerk.-tulajd. dr. Leopold Kornél; segédszerk. Székely Ferencz. Nyomt. Ujfalussy Lajos. X. évf. Ára 12 kor.

Torontáli Közlöny. (Nagy-Kikinda.) Szerk. és tulajd. dr. Kiss Károly; kiadó Szegyakov M. nyomdász. XIX. évf. Hetenként 2-szer. Ára 14 kor.

Ujvidék. (Ujvidék.) Szerk. Zaubauer Ágoston. Nyomt. Fuchs Emil és társa. XXV. évf. Ára 12 kor.

Ujvidéki Hirlap. (Ujvidék.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Nemes Sándor. Nyomt. Hirschenhäuser Benő. IX. évf. Ára 12 kor.

Vácsi Közlöny. (Vác.) Szerk. és laptulajd. Pálincás Antal. Nyomt. Mayer Sándor. XXII. évf. Ára 12 kor.

Vásárhely és Vidéke. (Hódmező-Vásárhely.) Főszerk. dr. Endrey Gyula; fel. szerk. Bibó Lajos. Nyomt. a Vásárhely és Vidéke ny. kiadó. XVIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 kor.

Vásárhelyi Híradó. (Hód-Mező-Vásárhely.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Kenéz Sándor. I. évf. Nyomt. Lévai F. Ára 8 kor.

Vasvármegye. (Szombathely.) Szerk. Kaffehr Béla; kiadó-tulajd. Bertalanffy József nyomdász. XXXIII. évf. Hetenként 2-szer. Ára 16 kor.

Veszprémi Hirlap. (Veszprém.) Szerk. dr. Kozma Kálmán; kiadó-tulajd. az egyházmegyei könyvny. VIII. évf. Ára 12 kor.

Veszprémvármegye. (Veszprém.) Szerk. Erdélyi Zoltán. Nyomt. Krausz Ármin fia. III. évf. Ára 12 kor.

Zala. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. Szalay Sándor és Révész Lajos kiadó-tulajd. Fischel Pülöp nyomdász. Hetenként kétszer. XXVII. évf. Ára 12 kor.

Zalavármegyei Hirlap. (Zala-Egerszeg.) Szerk. dr. Csák Károly. Nyomt. Unger Antal. III. évf. Ára 10 kor.

Zombor és Vidéke. (Zombor.) Szerk. dr. Alföldy Árpád; kiadó-tulajd. Oblát Károly nyomdász. Hetenk. 2-szer. XIX. évf. Ára 12 kor.

Összesen 79.

III. VEGYES TARTALMU KÉPES HETILAPOK.

BUDAPESTEN.

A Hét. Szerk. és kiadó-tulajd. Kiss József. Nyomt. az Athenaeum. XI. évf. Ára 20 kor.

Kedves Órák. Szerk. és kiadó-tulajd. Faragó Simon. Nyomt. Európa. VI. évf. Ára 12 kor.

Képes Családi Lapok. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Murányi Armin; szerk. Tolnai Lajos; Nyomt. Európa. XXII. évf. Ára 12 kor.

Képes Folyóirat. »A Vasárnapi Ujság« füzetekben. Szerk. Nagy Miklós. XIV. évf. Kiadja a Franklin-Társulat. Havonként 2-szer. Ára 14 kor. 40 fill.

Magyar Figaró. Szerk. Figaró; kiadó-tulajdonos Kunosi Vilmos és fia nyomdászok. XVIII. évf. Ára 16 kor.

Magyar Géníus. Szerk. Basch Árpád. Nyomt. a »Kosmos.« IX. évf. Ára 18 korona.

Ország-Világ. Szerk. dr. Várady Antal; kiadja az Országos Irodalmi részvény-társaság. Nyomt. a pesti könyvny. részv. társ. XXI. évf. Ára 16 kor.

Új Idők. Szerk. Herczeg Ferencz; kiadja Singer és Wolfner. Nyomt. a Budapesti Hirlap ny. VI. évf. Ára 16 kor.

Vasárnapi Ujság. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. XLVI. évf. »Regénytár« heti melléklettel. Ára 16 kor.; a »Politikai Ujdonságok«-kal együtt 24 kor.

VIDÉKEN.

Vasárnapok. Szerk. és kiadja Hajnóczy József. I. évf. Nyomt. Rosa Viktor. Ára 12 kor. (Megszűnt.)

Összesen 10.

IV. EGYHÁZI ÉS ISKOLAI LAPOK.

BUDAPESTEN.

Békehírnök. Szerk. Udvarnoki András és Csupják Attila. Nyomt. Fritz Armin. VI. évf. Havonként 2-er. Ára 3 kor. 60 fill.

Egyenlőség. Zsidófelekezeti és társadalmi hetilap. Szerk. Szabolcsi Miksa. Nyomt. Drözsa Otto. XIX. évf. Ára 16 korona.

Egyetemi Lapok. Szerk. Köpösdý Dezső és Siklóssy László; kiadó-tulajdonos az egyetemi kör. Nyomt. Stephaneum. XIII. évf. Havonként kétszer. Ára 10 kor.

Egyházi Közlöny. Főszerk. Cenner Lajos; laptulajd. és fel. szerk. Schmiedt Ferencz. Nyomt. Stephaneum XII. évf. Ára 10 kor. (Előbb Katholikus Egyházi Közlöny.)

Életpályák. Tanügyi szaklap. Szerk. Érdi Jenő. Nyomt. Fried és Krakauer. Havonként 2-szer. I. évf. Ára 16 kor.

Az én Ujságom. Szerk. Pósa Lajos; XI. évf. Nyomt. Hungaria. Ára 8 kor.

Evangelikus Családilap. Szerkesztő Paulik János. Nyomt. Hornyánszky Viktor. V. évf. Havonként kétszer. Ára 2 korona.

Kisdednevelés. Szerk. Peres Sándor; kiadja a »Kisdednevelők orsz. egyesülete«. Nyomt. Rózsa K. XXIX. évf. Havonként 2-szer. Ára 6 kor.

Kis Lap. Szerk. Forgó bácsi (dr. Ágai Adolf); kiadó-tulajd. az Athenaeum. XXIX. évf. Ára 8 kor.

Középiskolai Lapok. Szerk. Horváth Cyrill; kiadja Győző A. Andor. Nyomt. Markovits és Garay. I. évf. Ára 8 kor.

Lányok Lapja. Szerk. és kiadó-tulajd. Dolinay Gyula. Nyomt. a Werbőczy nyomda. XXVI. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Magyar Lányok. Szerk. Tutsek Anna; kiadja Singer és Wolfner. Nyomt. a Hungaria. VII. évf. Ára 12 kor.

Magyar Pestalozzi. Szerk. és kiadó-tulajd. Dániel Jenőné; kiadó: a belvárosi könyvnyomda. III. évf. Nagy szünidő kivételével hetenként. Ára 8 kor.

Nemzeti Iskola. Szerk. és tulajd. Benedek Elek, helyettes szerk. Földes Géza. Nyomt. Markovits és Garai. VII. évf. Ára 8 kor.

Népnevelő. Kath. nevelés-oktatásügyi közlöny; szerk. Ember Károly, kiadja a Szent-István társ. Nyomt. Stephaneum. XVII. (Új F. V.) évf. Ára 6 kor.

Népnevelők Lapja. Szerk. Ember János; kiadó »Hunnia« nyomda; laptulajd. a »Népnevelők budapesti egyesülete.« XXXV. évf. Ára 8 kor.

Néptanítók Lapja. Kiadja a vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszterium. Szerk. Ujvári Béla és dr. Gööz József. Nyomt. az egyetem ny. XXXIII. évf. Ára 10 kor.

Országos Középiskolai Tanár-egyesületi Közlöny. Szerk. Rajner Ferencz. Nyomt. Athenaeum. XXXIV. évf. A tagok tagsági díj (8 kor.) fejében karják.

Páduai Szent Antal Lapja. Szerk. és kiadják Mészáros Kálmán és Buday Aladár. II. évf. Nyomt. Stephaneum. Havonként kétszer. Ára 3 kor 20 fill.

Protestáns Egyházi és Iskolai Lap. Szerk. és laptulajd. Szóts Farkas; kiadja Hornyánszky Viktor nyomdász. XLIII. évf. Ára 9 kor.

Religio. Vallás. Szerk. és kiadó-tulajd dr. Breznay Béla. Nyomt. Nagy Sándor. LIX. évf. Hetenként kétszer. Ára 10 kor.

Szabad Sajtó. Szerk. Péntek Ferencz. V. évf. Nyomt. Pollacsek Mór. Ára 8 kor.

Tanulók Lapja. Szerk. Gaál Mózes; kiadja a Franklin-társulat nyomd. VII. évf. Ára 9 kor. 60 fill.

Téli Ujság. Vallásos irányú olvasmányok a magyar nép számára. Szerk. Budai János; kiadja a vallásos iratokat terjesztő egyesület. Nyomt. Hornyánszky Viktor. XXII. évf. Decz., jan. és febr. hónapokban minden szerdán. Egyes szám ára 4 fillér.

Zsidó Híradó. Orthodox zsidó felekezeti és társadalmi hetilap. Laptul. és szerk. Viador. (Weisz Dániel.) Nyomt. Markovits és Garai VI. évf. Ára 12 kor.

VIDÉKEN.

Bácskai Néptanító. (Zombor.) Szerk. Schick Rezső. Nyomt. Kollár József. I. évf. Ára 10 kor.

Család és Iskola. (Kolozsvár.) Szerk. Fazakas József; kiadja a kolozsmegyei tanítótestület. XXVI. évf. Jul. és aug. hónapokat kivéve, havonként kétszer. Nyomt. Gombos Ferencz. Ára 6 kor.

Debreczeni Főiskolai Lapok. (Debreczen.) Szerk. Boross Lajos; kiadja: A magyar irodalmi önképző társulat. XLIII. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. a város könyvny. Ára 6 kor.

Debreczeni Protestáns Lap. (Debreczen.) Szerk. Sass Béla és Erőss Lajos. Nyomt. Hoffmann és Kronovitz XX. évf. Ára 12 kor.

Délvidéki Tanügy. (Temesvár.) Szerk. Reitter Ferencz; kiadja a »Délmagyarországi tanító-egylet.« Nyomt. az »Unió« ny. V. évf. Havonként 2-er. (jul. és aug. kivételével). Ára 8 kor.

Diák Lapok. (Kassa.) Szerk. Spartakus. II. évf. Nyomt. Rósa Viktor. Ára 8 kor. (Megszűnt.)

Dunántúli Protestáns Lap. (Pápa.) Szerk. és tulajd. Kis József. XI. évf. Nyomt. a ref. főtanoda ny. Ára 8 kor.

Egri Egyházmegyei Közlöny. (Eger.) Szerk. dr. Böhm János. XXXII. évf. Minden hó 1-én és 16-án. Nyomt. az érseki lyceum ny. Ára 4 kor.

Erdélyi Protestáns Lap. (Kolozsvár.) Szerk. Molnár Albert; laptulajd. az erd. ev. ref. egyházkerület. Nyomt. Gombos F. III. évf. Ára 12 kor.

Evangélikus Egyház és Iskola. (Oroszába.) Szerk. és kiadó Veres József. Nyomt. Veres Lajos. XVIII. évf. Ára 12 korona.

Görög Katholikus Szemle. (Ungvár.) Szerk. Kaminszky Géza; kiadja, a Sz. Bazil-társulat ny. I. évf. Ára 8 kor.

Kecskeméti Jogakadémiai Lapok. (Kecskemét.) Szerk. Paál Árpád és Kovács Lajos. Laptulajd. és kiadó a jogakadémiai olvasókör. Nyomt. Ottinger Ede. I. évf. Ára 6 kor.

Kelet. (Ungvár.) Magyarországi görög katolikusok érdekeit képviselő hetilap. Főszerk. és laptulajdonos Neviczky Konstantin; szerk. Jovanovits János; kiadja a »Kelet« könyvnyomdája. Nyomt. Székely és Illés. XIII. évf. Ára 8 kor.

Kolozsvári Egyetemi Lapok. (Kolozsvár.) Szerk. Szabó Imre; kiadja: az egyetemi kör. Nyomt. Gombos Ferencz. IV. évf. Ára 4 kor.

Közművelődés. (Gyula-Fehérvár.) Szerk. Zlamál Ágost; kiadja az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Nyomt. Papp György. XXIII. évf. Ára 8 kor.

Nagy-Körösi Diáklap. (Nagy-Körös.) Szerk. Tonelli Sándor I. évf. Nyomt. Ottinger Kálmán. Ára 4 kor.

Népiskolai Tanügy. (Eger.) Szerk. és kiadó: Breznay Imre. Nyomt. az érseki lyceumi ny. XXVII. évf. Ára 8 kor.

Népnevelési Közlöny. (Nagyvárad.) Szerk. Gábel Jakab; kiadja a biharm. népnevelési egyesület. Nyomt. Szent-László ny. XVI. évf. Havonként 2-er. Ára 4 kor.

Népoktató. (Temesvár.) A temesvári józsefvárosi olvasó-egylet közlönye. II. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. a Délmagyarországi könyvny. Ára 2 kor. 50 fill.

Néptanoda. (Pécs.) Szerk. és kiadó-tulajd. Schneider István. XXXIII. évf.,

jul. és aug. hónapokban szünetel. Nyomt. Tajts József. Ára 8 kor.

Órangyal. (Győr.) Szerk. Kárpáti Endre; kiadó Gladich Pál. XV. évf. Nyomt. Győregyházm. ny. Havonként kétszer. Ára 2 kor.

Pályázat. (Székesfehérvár.) Szerk. Péterfi J.; kiadó-tulajd. Singer Ede nyomdász. IX. évf. Ára 8 korona. (Magyar és német.)

Pestmegyei Tanügy. (Pest-Szent-Lőrincz.) Szerk. Saskeői Lőrincz. Nyomt. Szent-Gellért nyomda Budapesten I. évf. Ára 8 kor.

Sárospataki Lapok. (Sárospatak.) A sárospataki irodalmi kör közlönye. Szerk. dr. Tüdős István. Nyomt. Steinfeld Jenő. XIX. évf. Ára 10 kor.

Szabad Egyház. (Lugos.) Szerk. Rác Károly; kiadja Traunfellner Károly nyomdász. XVI. évf. Minden hó 1-én és 16-án. Ára 5 kor.

Székelly Tanügy. (Marosvásárhely.) Szerk. Máthé József. I. évf. Hav. 2-szer Nyomt. Adi Árpád. Ára 4 kor.

Tanítók Lapja. (Debreczen.) Szerk. Tassi Miklós; kiadja a m. ev. ref. tanítók országos egyesülete. Nyomt. a Csonkai nyomd. XI. évf. Ára 8 kor.

Összesen 52.

V. SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU LAPOK.

BUDAPESTEN.

Buda és Vidéke. Szerk. mindszei Erdélyi Gyula szerk. és kiadó-tul.; szerk. Jurisztovszky Ödön. Hav. 3-szor. IX. évf. Nyomt. Bartalits Imre. Ára 12 kor.

Budai Lapok. Szerk. Szabó Géza. Nyomt. Bartalits Imre. I. évf. Ára. 10 korona.

Budai Ujság. Főszerk. Sáfár László; fel. szerk. Ribianszky József. II. évf. Nyomt. Szent-Gellért ny. Hav. 3-szor. Ára 8 kor.

Divat-Salon. Szerk. Szabóné Nogáll Janka; kiadó-tulajd. Mezei Antal. Nyomt. Verbóczy ny. XIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 12 kor.

Előkelő Világ. Szerk. és kiadja Lengyel Gizella. Nyomt. Károlyi György. III. évf. Ára 16 kor.

Fővárosi Lapok. Szerk. Gerő Attila, kiadó-tulajd. Károlyi György nyomd. XXXVII. évf. Ára 16 kor.

Francia Divatlap. Szerk. Wohl

Janka. Nyomt. az Athenaeum. III. évf. Havonként 2-er. Ára 7 kor. 20 f.

Magyar Bazár (Francia Divatlap), mint a nők munkaköre. Szerkeszti Wohl Janka; kiadja az Athenaeum. XXXV. évf. Ára 16 kor.

Magyar Krónika. Fel. szerk. Dura Máté, Nyiry Lajos; művészeti szerk. Bay Alajos. II. évf. Nyomt. Európa. Ára 8 kor.

Magyarországi Szent-Erzsébet Amerikai Hírnöke. Szerk. és kiadja Böhm Károly r. kath. plébános. V. évf.

Magyar Székesfőváros. Szerk. és tulajd. dr. Bartha Sándor. Nyomt. belvárosi ny. III. évf. Ára 12 kor.

Magyar Szemle. Főszerk. és kiadó-tulajd. Kaczvinszky Lajos; szerk. Kaposi József. Nyomt. Hunyadi Mátyás ny. XIII. évf. Ára 12 kor.

Magyar Zsidó Nő. Szerk. Ötvösné Weisz Sarolta. I. évf. Nyomt. Márkus Samu. Ára 14 kor.

Olvasd! Szerk. Szeles Adorján. IV. évf. Nyomt. Feldmann Mór. Ára 8 kor.

Párisi Divat. Szerk. Győry Ilona; kiadják a Légrády-testvérek. VI. évfolyam. Ára 16 kor.

Pestvármegye. Szerk. dr. Rónay Károly laptulajd., helyettes szerk. Balla Jenő. I. évf. Nyomt. Országos központi ny. r. t. Ára 12 kor.

Pestvidéki Hírlap. Főszerk. Demény D. József, fel. szerk. Radó Károly. I. évf. Nyomt. Márkus Samu. Ára 12 kor.

Styx. Szerk. Orpheus. Kiadó-tulajd. Singer A. C. özvegye. I. évf. Nyomt. Gross és Grünhut. Hav. 3-szor. Ára 16 kor.

VIDÉKEN.

Magyar Művészet. (Temesvár.) Szerk. Neuhausz Ernő. II. évf. Nyomt. »Délmagyarországi könyvny.« Naponként. Ára 6 kor.

Magyar Szó. (Szeged.) Szerk. Ujvári Péter. II. évf. Nyomt. Endrényi Imre. Ára 16 kor.

Színház (Nyitra). Szépirodalmi napilap. Főszerk. Miskolczi Henrik; szerk. Kardos Ede; kiadó-tulajd. Dobó Sándor. I. évf. Nyomt. Huszár István. (Megszűnt.)

KÜLFÖLDÖN.

Bécsi Közlöny. (Bécs.) Szerk.-tulajd. Darvas Aladár; fel. szerk. Röttig József. XVI. évf. Havonként kétszer. Nyomt. Litfass utódja Röttig Gusztáv Sopronban. Ára 20 kor.

Bukaresti Közlöny (Bukarest). Szerk. Bartalus János; a kiadók megbízottja Csengeri Béla. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 frank.

Magyar Hirmondó. Hungarian News. (Cleveland.) Szerk. Baracs Henrik; kiadja a lapkiadó-társulat. I. évf. Ára 3 dollár.

Szabadság. (Cleveland.) Szerkesztő és kiadó Kohányi Tihamér. IX. évf. Ára 12 kor.

Összesen 25.

VI. HUMORISZTIKUS LAPOK.

BUDAPESTEN.

Babszem Jankó. Szerk. Reim Lajos; kiadó-tulajd. Kálmán és társa nyomdája. III. évf. Ára 3 kor.

Bolond Istók. Szerk. és tulajd. Don Pedró (Bartók Lajos.) Nyomt. Franklin-társ. XXIII. évf. Ára 16 kor.

Bolond Miska. Szerk. Cameleon. Nyomt. Pollacsek Mór. III. évf. Naponként. Egyes szám ára 2 f.

Borsszem Jankó. Szerk. Csicserei Bors (dr. Ágai Adolf); kiadó-tulajd. az Athenaeum. XXXIII. évf. Ára 16 kor.

Kakas Márton. Sipulusz Lapja. Szerk. Sipulusz (Rákosi Viktor); kiadó-tulajdonos Rákosi Jenő Budapesti Hirlap újságvállalata. VII. évf. Ára 8 kor.

Kikeriki. Szerk. Csete Lajos és Szöllősy Mihály; kiadó-tulajd. Esztergályos Adolf. II. évf. Nyomt. »Pátria«. Ára 8 kor.

Kulacs. Szerk. Kulacs. Nyomt. Krausz S. és T. I. évf. Havonként 2-szer. Ára 2 kor. 40 f.

Magyar Herkó Péter. Szerk. és tulajdonos Markos Gyula. Nyomt. Stephaneum. VIII. évf. Ára 12 kor.

Mátyás Diák. Szerk. Murai Károly; kiadják Wodianer F. és fiai nyomd. XIII. évf. Ára 12 kor.

Pillangó. Szerk. »Pillangó« nyomt. Légrády testvérek. III. évf. Ára 8 kor.

Pityi Palkó. Szerk. és kiadó-tulajd. Pityi Palkó. Nyomt. Pollacsek Mór. IV. évf. Ára 4 kor.

Uj Pityi Palkó. Szerk. Cameleon. Nyomt. Pollacsek Mór. III. évf. Egyes szám ára 2 f.

Urambátyám. Szerk. és laptulajd. Baróti Lajos. Nyomt. a Franklin-társ. XV. évf. Ára 16 kor.

Üstökös. Szerk. Szabó Endre; Nyomt. a Pallas. XLIII. évf. Ára 16 kor.

VIDÉKEN.

Dongó. (Debreczen.) Szerk. Dirí Dongó; kiadó és laptulajd. Székely Imre. Nyomt. Hoffmann és Kronovitz. I. évf. Ára 8 kor.

Füles Bagoly (Arad.) Szerk. Zöld Ördög. Nyomt. Aradi ny. r. t. XI. évf. Ára 2 kor. 80 f., egyes szám 10 f.

Összesen 16.

VII. SZAKLAPOK.

BUDAPESTEN.

Adóügyi Szaklap. (Italmérés.) Szerk. Hoffmann Mihály Miksa; kiadó-tulajd. dr. Hoffmann A. Nyomt. Révai és Salamon. X. évf. Ára 12 kor.

Allami Tisztviselők Közlönye. Szerk. dr. Molnár Gyula. Nyomt. Wesselényi Géza. IV. évf. Ára 10 kor. (Meggzűnt.)

Allami Tisztviselők Lapja. Szerk. és kiadó-tulajdonos Csikvári Jákó. XX. évf. Havonként háromszor. Nyomt. Franklin-társulat. Ára 10 kor.

Allategészségügyi Értesítő. Kiadja a kereskedelmi m. kir. miniszterium. VII. évf. Hivatalból küldetik. Nyomt. Légrády testvérek.

Általános Pénzügyi Merkuri Szerk. Weisz Márk. Nyomt. Wesselényi Géza. Hav. 2-er. (Magyar és német szöveggel.) Ára 4 kor. (Meggzűnt.)

Általános Szeszipari Közlöny. Szerk. és kiadó: Goldfinger Gábor. III. évf. Havonként 2-cr. Nyomt. Pátria. Ára 14 kor.

Asztalosok Szaklapja. Szerk. Pelczéder Ágoston. Nyomt. Neumayer Ede. Hav. 2-szer. IX. évf. Ára 1 kor. 44 fill.

Bádogos Szaklap. Szerk. Sztipán István. Nyomt. Feldmann Mór. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 12 kor.

Bálint Imre Terménystatisztikai Közleményei. II. évf. Hetenk. 3-szor. Nyomt. a Budapesti Hirlap ny. Ingyen.

Bányászati és Kohászati Lapok. A m. kir. bányászati Akadémia közlönye. (Selmeicz.) Szerk. Litschauer Lajos. Nyomt. Joerges Ágost özv. és fia. XXXIII. évf. Minden hónap 1. és 15-én. Ára 16 kor.

Belügyi Közlöny. Szerk. dr. Némethy Károly; kiadja a m. kir. belügyminiszterium. Nyomt. a Légrády-testvérek. IV. évf. Havonként 2-er. Ára 6 kor.

Biztosítási és Közgazdasági Lapok. Szerk. Török Jenő Endre. Nyomt.

Fuchs Samu és társa. VI. évf. Havonként 2-er. Ára 20 kor.

Biztosítási Szemle. Szerk. Vajda Sándor. Nyomt. Fuchs Samu és társa. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 16 kor.

Borászati Lapok. Szerk. kiadó Baross Károly, szerk. dr. Drucker Jenő. Nyomt. a »Patria« XXXII. évf. Ára 10 kor.

Bőripar. Szerk. és kiadó Meller Jerome. Szerk. Europa. VII. évf. Havonként 3-szor. Ára 12 kor. (Magyar és német szöveggel.)

A budapesti áru- és értéktőzsde árjegyzései. Kiadja a miniszteri tőzsdébiztos; szerk. Hisch Antal. XXXVII. évf. Minden tőzsdenapon. Nyomt. a Pesti Lloyd-társulat. Ára 24 kor.; postán 28 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Budapesti Építészeti Szemle. Szerk. Bobula János. IX. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Kosmos. Ára 16 kor.

Budapesti Házfelügyelők Lapja. Szerk. Gerő M. Mór. Nyomt. Europa. I. évf. Ára 12 kor.

Budapesti Lakáshirdető. Szerk. és laptulajd. Weisz Mór. XIV. évf. Havonként háromszor magyar és német nyelven. Ára 7 kor. 50 fill. Nyomt. Pallas.

Büntető Jog Tára. Szerk. Németh Péter és Glücklich Emil. XXI. évf. Nyomt. a Pesti Lloyd társulat. Ára 16 kor.

Corvina. A magyar könyvkereskedők egyletének közlönye. Szerk. Petrik Géza. Tulajd. a magyar könyvkereskedők egylete. XXIII. évf. Minden hó 10., 20. és 30-án. Ára 16 kor. Nyomt. a Pallas. Az egylet tagjai ingyen kapják.

Cselédek Lapja. Főszerk. Merényi József; fel. szerk. Nánási László. Nyomt. Gelléri és Székely. I. évf. Ára 8 kor.

Csendőr Ujság. Szerk. Mihályfalvi I. Nyomt. Hunnia. I. évf. Ára 10 kor.

A Czipész. Fel.-szerk. Czikora János; kiadó-tulajd. a »Czipész« alapítói. X. évf. Havonként kétszer. Nyomt. Kellner és Mohrlüder. Ára 2 kor. 80 fill.

Czipész Szaklap. Szerk. Bodh József. Nyomt. Müller Károly. II. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor.

Divat-Ujság. Szerk. Csepreghy Ferenczné; kiadó-tulajd. Rákosi Jenő. nyomd. VII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor. 80 fill.

Dohányárusok Közlönye. Szerk. és kiadó-tulajd. Hatsék Adolf. Nyomt. Elek Lipót. VIII. évf. Havonként 3-or. Ára 10 kor.

Egi Világosság. Védnök Báró Vay

Ödön; főszerk. dr. Grünhut Adolf; fel. szerk. Tóvölgyi Titusz. Nyomt. Spitzer és Somogyi. III. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor.

Élő Nemesség. Szerk. és kiadó dr. Szombathy Ignác. Nyomt. Bartalits Imre. I. évf. Havonk. 2-szer. Ára 8 kor.

Építő Ipar. Szerk. Ney Béla; kiadó-tulajdonosok képviselője Pártos Gyula. Nyomt. Werbőczy-könyvny. XXIV. évf. Ára 16 kor.

Építő munkás. Szerk. Bauer János; kiadó-tulajd. Körösi Sándor. Nyomt. Neumayer Ede. V. évf. Havonként kétszer. Ára 1 kor. 40 fill.

Értékpapír Szemle. Szerk. Kosmos Gyula. Nyomt. Hunnia. X. évf. Havonként 2-er. Ára 2 kor.

Értesítés a budapesti hitelezői védegyelet tagjaihoz. Nyomt. Kálmán és társa. XVIII. évf. Havonként kétszer. Az egylet tagjainak ingyen küldetik.

Faügyi Szemle. Kiadó és főszerk. Weiner Arthur; fel. szerk. Pollacsek Jenő. Nyomt. Hungaria. III. évf. Havonként 2-er. Ára 16 kor.

Fodrász Ujság. Szerk. Leichter Lipót; Nyomt. és kiadja Nagel István. VIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Fő- és Székvárosi Házipítők Szaklapja. Szerk. . . . Nyomt. Kaufmann József. I. évf. (Megszűnt.)

Fő- és Székvárosi Házfelügyelők Közlönye. Szerk. Rétlaki Ferencz; kiadó-tulajd. Kubinyi Mihály. Nyomt. Kaufmann József. III. évf. Havonként 2-szer. Ára 12 kor. (Megszűnt.)

Fő- és Székvárosi Hírlap. Szerk. és kiadó-tulajd. Békei Soma. VIII. évf. Nyomt. Schlesinger és Kleinberger. Hav. 3-szor. Ára 24 kor.

Földmívelési Értesítő. Kiadja a m. kir. földmívelésügyi ministerium. XI. évf. Nyomt. a Franklin t. Ára 4 kor.

Földmívelő. Fel. szerk. Ny. Nagy Dezső; kiadó-tulajd. Földmívelők orsz. egyesülete. Nyomt. Károlyi György. I. évf. Ára 4 kor.

A Főváros. Szerk. kiadó-tulajdonos Pichler N. István. XVI. évf. Nyomt. Gross és Grünhut. Havonk. 3-szor. Ára 8 kor.

Fővárosi Házulajdonosok Közlönye. Főszerk. Káldor K. Gyula; fel. szerk. Henszelmann Béla. Nyomt. Weisenberg Ármán. I. évf. Havonként 2-szer. Ára 16 kor.

Fővárosi Közlöny. Budapest főváros

hivatalos lapja. Szerk. Hajnal István; kiadja Budapest fővárosi közönsége. X. évf. Hetenként kétszer. Nyomt. a székes fővárosi házi nyomda. Ára 12 kor.

Fürdő- és Utazási Közlöny. Nyomt. Pollacsek Mór. IV. évf. Ára . . .

Fűszerkereskedők Lapja. Szerk. Öcsenyi Zoltán; kiadja a »Fűszerkereskedők egylete.« Nyomt. Wendt és társa. IV. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor.

Gazdasági Lapok. Fel. szerk. Ordódy Vilmos és Nagy Dezső; szerk.-tulajdonos Ordódy Lajos. LII. évf. Nyomt. a belvárosi ny. Ára 16 kor.

Gépirók Lapja. Szerk. Ábrányi. (Auspitz) Márton és Orbán Arnold. Nyomt. Gelléri és Székely. I. évf. Ára 8 kor.

Gépkezelők Lapja. Szerk. Vecsei Ede. Nyomt. Friedmann Mór. I. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Gyógyászat. Szerk. és kiadó Schächter Miksa tr., XL. évf. Nyomt. a Franklin-t. Ára 20 kor.

Gyógyszerési Értesítő. Szerk. és tulajd. Lukács István; kiadja: a Központi gyógyszerészeti iroda. VIII. évf. Nyomt. a belvárosi ny. Ára 20 kor.

Gyógyszerési Hetilap. Főszerk. és kiadó id. Schédy Sándor; fel. szerk. dr. Varságh Zoltán. Nyomt. Garai Mór. XXXIX. évf. Ára 20 kor.

Gyógyszerési Közlöny. Szerk. és kiadja K. Karlovsky Géza XVI. évfolyam. Nyomt. Pallas. Ára 12 kor.

Gyümölcskertész. Szerk. Molnár István; kiadja a földmivelésügyi magyar kir. miniszterium. X. évf. Nyomt. az Athenaeum. Havonként kétszer. Ára 2 kor.

Haladás. A budapesti szoba-festők, czimfestők sat. ipartestületének közlönye. Szerk. Zimmermann Bernát. Nyomt. Elek Lipót. I. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor.

Hasznos Mulattató. Szerk. és kiadja Dolinay Gyula. XXVIII. évf. Nyomt. a Werbőczy ny. r. t. Ára 8 kor.

Hazai Kereskedelmi Érdekeink. Szerk. fel. a kiadó-tulajd. Zwillingner R. III. évf. Nyomt. Markovics és Garai. Ára 24 kor.

Háztartás. Szerk. Kürthy Emilné; kiadó-tulajd. az Athenaeum. VI. évf. Havonként 3-szor. Ára 12 kor.

Háztulajdonosok Lapja. Szerk. Gerő Mór; IV. évf. Nyomt. az Európa. Havonként 3-szor. Ára 16 kor.

Herkules. Testgyakorlási közlöny.

Szerk. Porzolt Jenő és Porzolt Kálmán. XVII. évf. Megjelen havonként kétszer. Nyomt. Nagy Sándor. Ára 8 kor.

A Hitel. Szerk. és kiadó Kálnoki Henrik. II. évf. Nyomt. Pallas. Ára 12 kor.

Hiteles Merkur. Szerk. Hecht S.; kiadó és tulajd. Hecht-bankház. VII. évf. Havonként 2-er. Nyomt. Spitzer Márk. Ára 2 kor.

Hivatalos Értesítő. Kiadja a cs. kir. szab. Kassa-oderbergi vasút. III. évf. Nyomt. a Pesti könyvny. r. t.

Hivatalos Közlöny. Kiadja a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium. VIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 5 kor.

Hivatalos Vásárcsarnok Értesítő. Szerk. Szabó Ferencz; kiadja: Budapest székes fővárosi közönsége. III. évf. Hetenként 2-szer. Nyomt. a székvárosi házi ny. Ára 8 kor.

Honi ipar. Főszerk. Lord Albert; fel. szerk. Sugár Ottó. Nyomt. Hornyánszky Viktor. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 10 kor.

Igazság. Szerk. Por Jenő és Hamu Béla. Nyomt. Kosmos. I. évf. Ára 20 kor.

Ipar- és Kereskedelmi Közlöny. Szerk. ifj. Kápolnai P. Nyomt. Márkus Samu. XV. ? évf. Ára 12 kor.

Irodalmi Tájékoztató. Szerk. és kiadja Róna Béla. Nyomt. Neuwald Illés. IV. évf. Hav. 2-szer. Ára 4 kor.

Italmérők és Itálárusok Közlönye. Főszerk. Drahotuszký Rezső. III. évf. Nyomt. Révai és Salamon. Havonként 2-er. Ára 6 kor.

Jegyesek Lapja. Kiadja Békesi József. Nyomt. Gelléri és Székely. I. évf. Ára 80 kor.

A Jog. Szerk. és kiadják dr. Révai Lajos és dr. Stiller Mór. Nyomt. a Pallas. XIX. évf. Ára 12 kor.

Jogtudományi Közlöny. Főszerk. dr. Dárday Sándor, fel. szerk. dr. Fayer László, kiadó-tulajd. a Franklin-Társulat XXXV. evf. »Curiai Határozatok« mellék-lappal. Ára 12 kor.

Jövők. A budapesti pinczerek . . . egyesületének közlönye. Szerk. Aczél Miksa. Nyomt. Neuwald Illés. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 10 kor.

Katonai Lapok. Szerk. Cerri Gyula; kiadó Várnai F. nyomdász. XV. évf. Havonként 3-szor. Ára 16 kor.

Kávésipar Szakközlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. Wagner József. Nyomt. Buschmann F. XIII. évf. Havonként két-szer. Ára 12 kor.

Kereskedelmi Múzeum. (Konzuli Közlemények.) Tulajd.-kiadó a m. kir. kereskedelmi múzeum. Nyomt. Márkus Samu. XII. évf. Hetenként 3-szor.

A Kert. Szerk. és tulajd. Mauthner Ödön. Nyomt. a Kosmos. VI. évf. Havonként kétszer. Ára 6 kor.

Kincsem Sportlap. Szerk. Pálmai Henrik és Gálos Kálmán. VIII. évf. Nyomt. Werbóczy ny. Ára 16 kor. (Meggzúnt.)

Kis- és Középkereskedők Lapja. Fel. szerk. Forrai Soma, hely. szerk. Mezőfi Vilmos. II. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Sz.-Gellért ny. Ára 8 kor.

Kitartás. Vasutasok sat. hetilapja. Szerk. Luby Gyula. II. évf. Nyomt. Buschmann F. Ára 24 kor.

Közműves. Szerk. és kiadó-tulajd. Söröli József. Nyomt. Fried és Krakauer. I. évf. Hav. 2-er. Ára 1 kor. 60 fill.

Könyvkötők Lapja. Szerk. és kiadó: Schneller Ödön. Nyomt. Országos közp. községi ny. Hav. 2-szer. I. évf. Ára 5 kor. 20 fill.

Körösvénytár. Kiadja a déli vas-pálya-társaság, szerk. Salgó Henrik. II. évf. Nyomt. Pesti könyvny. r. t.

Közegészségügyi Kalauz. Szerk. dr. Jutassy József, tulajd. dr. Lőrinczy Ferencz özv. Havonként 3-or. Nyomt. Pátria. XXII. évf. Ára 12 kor.

Közélelmezés. Mészárosok és hentesek közlönye. Szerk. Aczél Endre. Nyomt. Hornyánszky Viktor. II. évf.

Közgazdaság. Szerk. és kiadják dr. Galánthai Nagy Sándor és Gáspár I. Imre; társszerk. Éber Antal. Nyomt. Franklin-társulat. I. évf. Ára 20 kor.

Közgazdasági Híradó. Főszerk. N. Bonis István; fel. szerk. V. Olaszi Lajos; kiadó-tulajd. Károlyi György nyomdász. II. évf. Ára 12 kor.

Központi Értesítő. Kiadja a kereskedelmi m. k. ministerium; szerk. Lakatos Aladár. Nyomt. a Pátria. XXV. évf. Hetenként kétszer, évenként mintegy 250 iv. Ára helyben 16 kor.; vidéken 20 kor.

Községi Közlöny. Szerk. és kiadó dr. Lipsey Ádám. Nyomt. az Országos központi községi ny. r. t. XXII. évf. Ára 12 kor.

Községi Tüzrendészet és Tüzoltás. Szerk. és kiadó Breuer Szilárd. Nyomt. Márkus Samu. I. évf. Ára 5 kor.

Köztelek. Főszerk. és a kiadásért felelős Forster Géza; szerk. Szilassy Zoltán; társszerk. Buday Barna. Az orsz.

magyar gazdasági egyesület tulajdona. Nyomt. a Pátria. X. évf. Hetenként kétszer. Ára 20 kor.

Kritikai Lapok. Szerk. és kiadó-tulajd. Osinger János. Nyomt. Szent-Gellért ny. I. évf. Ára 16 kor.

Lakatosok Lapja. Szerk. és lap-tulajd. Pap Tamás. Nyomt. Belvárosi ny. IV. évf. Havonként 2-er. Ára 10 kor.

Magántisztviselők Lapja. Szerk. Kreutzer Lipót és Bálint Dezső. Nyomt. Gelléri és Székely. VI. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Magyar Agyagipar. Szerk. Vágó József; lap-tulajd. Linzenpolz és Doufrain. II. évf. Nyomt. Bichler I. Ára 8 kor.

Magyar Biztosítási Hírlap. Szerk. Havass Zsigmond. Nyomt. Löbl Dávid és fia. V. évf. Havonként. 2-er. Ára 10 korona.

Magyar Biztosító. Szerk. Berényi Imre. Nyomt. Fuchs Samu és társa. III. évf. Ára 12 kor.

Magyar Bőripar. Főszerk. és kiadó-tulajd. Leitersdorfer Lipót; szerk. Wiesel Károly. VII. évf. Havonként 3-szor. Hungaria nyomda. Ára 12 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar Czipész-Ujság. Szerk. Szenes Izidor. Nyomt. Fritz Armin. IX. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Magyar Czukoripar. Szerk. és kiadó dr. Telbisz János. Nyomt. Buschmann F. IX. évf. Havonként 3-szor. Ára 12 kor. (Magyar s német szöveggel.)

Magyar Czukrárszok Lapja. Szerk. Prindl Ede. Nyomt. a Szent-Gellért ny. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Magyar Dohány-Ujság. Szerk. és kiadó-tulajd. Daróczi Vilmos. Nyomt. Márkus Samu. XVII. évf. Megjelenik minden hó 1-én és 16-án. Ára 12 kor.

Magyar Építő. Szerk. Halmi F. Károly; lap-tulajdonos: A budapesti közművesek nemzeti egyesülete. II. évf. Nyomt. Pátria. Ára munkásoknak 6 kor., nem munkásoknak 10 kor.

Magyar Fakereskedő. Szerk. és kiadó tulajd. Székely Ignác. VII. évf. Havonk. 2-szer. Fővárosi nyomda. Ára 14 kor.

Magyar Fém- és Gépipar. Szerk. és kiadó-tulajd. Fekete Adolf. Nyomt. Wellesz és Krammer. XI. évf. Havonként kétszer. Ára 12 kor.

Magyar Gazdák Lapja. Szerk. Szabó Ferencz; lap-tulajd. dr. Ecséry Lajos.

VII. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor. Ára 16 kor.

Magyar Hajózás. Szerk. és kiadja Gonda Béla. Nyomt. Feldmann Mór. III. évf. Havonként 2-er. Ára 12 kor.

Magyar Ipar. »Iparügyek« Szerk. Gelléri Mór; Nyomt. Neumayer Ede. XIV. évf. Ára 12 kor.

Magyar Iparoktatás. Az Országos iparoktatási tanács hivatalos közlönye. Szerk. Sztérényi József. Nyomt. Korvin testvérek. IV. évf. Havonként 2-er. (jul. és aug. kivételével.) Ára 10 kor.

Magyar Jogász. Szerk. és kiadó-tulajdonosok dr. Horváth Gyula és dr. Ödöni Miksa. III. évfolyam. Nyomt. Neuwald Ilés. Ára 12 kor.

Magyar kereskedelmi Múzeum. Szerk. Sasvári Armin; kiadja a Magyar kereskedelmi Múzeum igazgatósága. Nyomt. Légrady testvérek. X. évf. Ára ?

Magyar Kereskedő. Szerk. és kiadó-tulajd. Székely Ignác. IV. évf. Nyomt. Révai és Salamon. Hav. 2-szer. Ára 8 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar Kereskedők Lapja. Szerk. Kormos Alfréd. Nyomt. a fővárosi ny. XX. évf. Ára 8 kor.

Magyar Királyi Adóhivatalok Lapja. Pénzügyvizgatás. Szerk. és kiadja Dr. Exner Kornél. Nyomt. Márkus Samu. X. évf. Havonként kétszer. Ára 8 kor.

Magyar Királyi Allamvasutak Hivatalos Lapja. Kiadja a magyar kir. államvasutak igazgatósága. Nyomt. Rigler József Ede. XIV. évf. Havonként 4—5 szám. Hivatalból küldetik.

A Magyar Királyi Posta és Távirtda Rendeleték-Tára. Kiadja a kereskedelemügyi miniszterium. Nyomt. Hornyánszky Viktor. XXXIV. évf. A postai és távirtdai hivataloknak ingyen küldetik.

Magyar Közigazgatás. Szerkesztő és kiadó-tulajd. Boncza Miklós. Nyomt. a Pallás. XVIII. évf. Ára 16 kor.

Magyar Közlekedés. Szerk. Hunyady Ferenc és Rendes Zsigmond; kiadja a lap kiadó-vállalata. Nyomt. Schmelcz és Schillinger. VII. évf. Havonként 3-szor. Ára 10 kor.

Magyar Közlöny. Szerk. Virág Gyula. Nyomt. Schlesinger és Kleinberger. VIII. évf. Havonként 3-or. Ára 20 korona.

A M. Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesítője. Szerk. Mihályfi József;

kiadja a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet. XIX. évf. Az egyesület tagjainak minden utánfizetés nélkül küldetik. Nyomt. a »Patria.«

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének Üzleti Értesítője. Szerk. fel. Vidats Elemér. Nyomt. Hornyánszky Viktor. VII. évf. Havonként 2-er. A tagok ingyen kapják.

Magyar Műkertészek és Kertészgazdák Országos Szakközlönye. (Szeged.) Szerk. Mayer Miklós; lap-tulajdonosok a magyar műkertészek. Nyomt. Schulhof Károly. IX. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Magyar Nemzetgazda. Szerkesztő és kiadó-tulajdonosok Mende Bódog. Nyomt. a Franklin-társulat. XVII. évf. Ára 20 kor.

Magyar Órárok Szaklapja. Szerk. Révész Béla; kiadja a Magyarországi órásszegédek szakegylete. II. évf. Nyomt. a belvárosi kny. Havonként 2-szer. Ára nem tagoknak 8 kor.

Magyar Orvosi Revue. Szerk. dr. Mahler Gyula és Bodon Károly. Nyomt. Posner Károly Lajos és fia; kiadja Franke Pál. IV. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor.

Magyar Pénzügy. Szerk. Kormos Alfréd. Nyomt. a fővárosi ny. XX. évf. Ára a »M. Kereskedelmi Múzeum és Hiteles Sorsolási Értesítő«-vel 20 kor.

Magyar Pénzügyőr. Szerk. Iklódy Győző. Nyomt. Stephaneum ny. XI. évf. Ára 12 kor.

Magyar Sportlap. Szerk. Horváth József és Magyar Elek; kiadó-tulajd. a Magyar Sportlap kiadó vállalat. Nyomt. Eckstein Bernát és fia. Havonként 3-szor. VII. évf. Ára 20 kor.

Magyar Sportsmann. Szerk. Zala Ernő és Schönberger Béla. I. évf. Nyomt. Hunnia. Hetenk. 4-er. Ára 4 kor. (Megszűnt.)

Magyar Szesztermelő. Kiadásért és szerkesztésért felelős Rubinek Gyula; Nyomt. a »Patria.« Havonként 2-er. III. évf. Ára 10 kor.

Magyar Szinpad. Szerk. tulajd. Márkus József. II. évf. Naponként. Nyomt. a Fővárosi ny. Ára 14 kor.

Magyar Termény-Statistika. Szerk. és kiadó Aczél Géza és Szalai Béla. II. évf. Het. 3-szor. Nyomt. Neumayer Ede. Ára 80 kor.

Magyar Turf. Lóversenyujtság. Szerk. Ószi Kornél. Minden lóverseny előtt való napon. I. évf. Nyomt. Fritz Ármin. Ára 12 kor.

Magyar Utazó Kereskedő. Szerk. Kabos Ede; kiadja a magyarországi utazók egyesülete. Nyomt. a pesti Lloyd-társulat ny. X. évf. Havonként kétszer. Ára 8 kor.

Magyar Üvegipar. Szerk. ifj. Garai Károly. I. évf. Nyomt. az Athenaeum. Hav. 2-er. Ára 16 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar Vas- és Gépujság. Szerk. és tulajd. Nagel J. Nyomt. a pesti könyvnyomda r. t. XVIII. évf. Havonként 3-szor. Ára 16 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar Vaskereskedő. Szerk. Biró Ármin; főszerk. és laptulajd. Krausz Zsigmond. I. évf. Nyomt. az Országos központi községi ny. r. t. Ára 16 kor.

Magyar Vendéglős- és Kávésipar. Főszerk. dr. Solti Ödön, Barta Béla, F. Kiss Lajos, fel. szerk. F. Kiss Lajos. II. évf. Nyomt. Pátria. Ára 12 kor.

Mauthner Utmutatója. Szerk. és kiadó Mauthner Ödön magkereskedő. I. évf. Nyomt. az Athenaeum.

Mercur. Hiteles sorsolási tudósító. Szerk. Berger Mór. Nyomt. a Hungaria társaság. XXV. évf. Minden húzás után magyar és német szöveggel. Ára 4 kor. Ugyanezen szöveggel:

Magyar Mercur.

Budapesti Mercur.

Fővárosi Mercur.

Magyar Fővárosi Mercur.

Sorsolási Mercur.

Tőzsdei Mercur.

Uj Mercur.

Pénzügyi Mercur.

Pesti Mercur.

Mészárosok és Hentesek Lapja.

Lapvezető: Komáromi Sándor; szerk. Sas (Schatz) Ármin. VIII. évf. Nyomt. Révai és Salamon. Ára 12 kor.

Mezőgazdasági Alkalmazottak Lapja. Szerk. Degré Hugó. I. évf. Nyomt. Hunnia. Ára 6 kor.

A Mi Zászlónk. A magyar demokrata munkáspárt közlönye. Szerk. Szikora Zoltán. Nyom. Weissenberg. X. évf. Ára 6 kor.

Molnárok Lapja. Az »Országos Molnár-Egyesület Hivatalos Közlönye.« Szerk. és laptulajd. Jutassy Ödön. Nyomt. a Pátria. VII. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Műcsarnok. Az országos magyar képzőművészeti társulat lapja. Szerk. Ambrozovics Dezső. Nyomt. a Budapesti

Hirlap ny. III. évf. A társulat tagjai ingyen kapják.

Műszaki Hetilap. (Ezelőtt Gazdasági Mérnök.) Szerk. és kiadó-tulajd. Gonda Béla; Nyomt. Feldmann Mór. XXIV. évf. Ára 24 kor.

Művészet. Szerk. Cs. Szabó Kálmán. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Pesti kny. r. t. Ára 16 kor.

Művészvilág. Szerkesztő Rudnai Győző. II. évf. Ára 16 kor.

Nemzetgazdasági Szemle. Szerk. Katona Béla. II. évf. Nyomt. a Werbőczy ny. Hav. 3-szor. Ára 20 kor.

Nemzeti Merkur. Kiadja Redlich Dávid váltótüzlete. XI. évf. Nyomt. Kaufmann József. Minden húzás után. Ára 2 kor.

Nemzeti Szemle. A Nemzeti Szövetség értesítője. Szerk. Déri Gyula; kiadó-tulajd. Leidenfrost J. Nyomt. Markovits és Gai. III. évf. Havonként 2-er. Ára 16 kor.

Nemzetközi Fürdő-Lapok. Szerk. Elek Hugó, kiadó: Eckstein Bernát és fia nyomd. V. évf. Havonként 3-szor. Ára 12 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Néplap. Gazdasági heti közlöny. Szerk. István gazda. VII. évf. Nyomt. Franklin-társulat. Ára 3 kor.

Népszava. A magyarországi általános munkáspárt központi közlönye. Szerk. Kardos J., kiadó-tulajd. Faragó K. Nyomt. Neumayer Ede. XXIV. évf. Hetenk. 3-szor. Ára 8 kor. 80 fillér.

Országos kereskedelem, ipar és pénzügy. Szerk. Pallay Mihály. Nyomt. Hunnia. Korvin testvérek. III. évf. Ára 16 kor.

Országos Központi Hitelszövetkezeti Értesítő. Szerk. dr. Baross Lajos. II. évf. Nyomt. az Athenaeum. Hav. 2-szer. Ingyen.

Orvosi Hetilap. Szerk. és kiadó-tulajd. Hőgyes Endre és Székely Ágoston. XLIV. évf. Pesti Lloyd-társulat nyomd. Ára 20 kor.

Orvosi Heti-Szemle. Szerk. és kiadó tulajd. dr. Flesch Nándor. XXVIII. évf. Nyomt. a Pallas. Ára 16 kor.

Pannonia. A fővárosi váltótüzlet-társaság sorsolási tudósítója. Szerk. Adler Gyula. Nyomt. Korvin testv. XVI. évf. Havonként 2—3-szor. Ára 2 kor.

Papir. Szerk. és kiadják Landau József és Barta Lajos. II. évf. Nyomt. Pátria. Hav. 2-szer.

Pénzügyi Hirlap. Szerk. és kiadja Lendvay Sándor. VII. évf. Nyomt. Pátria. Havonként kétszer. Ára 3 kor.

Pénzügyi Közlöny. Kiadja a m. kir. pénzügyminiszterium. XXVII. évf. Havonként többször. Ára 4 kor. Nyomt. a m. kir. államnyomda.

Pénzügyi Ujság. Szerk. Parlaghy Vilmos; laptulajd. a Pénzügyi Ujság kiadó-vállalata. Nyomt. Schlesinger és Kleinberger. V. évf. Havonként 2-er. Ára 3 kor.

A Pinczér. Szerk. Braun Sándor. II. évf. Nyomt. Neuwald Illés. Ára 6 kor.

Polytechnikai Szemle. Szerk. Wolf Sándor és társai; kiadó Szerényi Bertalan. Nyomt. Fővárosi nyomda. V. évf. Havonként 3-szor. Ára 16 kor.

Posta-Közlöny. Szerk. Jancsó Dezső; kiadó-tulajd. Böszörményi Ilona. Nyomt. Buschmann F. XXXIV. évf. Havonként háromszor. Ára 10 kor.

Rejtelmes Világ. Főszerk. báró Mikos János; szerk. Siráki Ferencz. IV. évf. Nyomt. Szent-Gellért ny. Havonként 2-er. Ára 12 kor.

Rendeleti Közlöny A magyar királyi honvédség számára. Személyi ügyek. Szabályrendeletek. Nyomt. Pallas. XXVI. évf. Megjelen havonként 2—3 szám.

Rendőri Lapok. Kiadó-tulajd. Mezei Sándor; szerk. Guthi Imre. VII. évf. Nyomt. Légrády testv. Ára 14 kor.

Siketnéma-Világ. Szerk. és kiadó-tulajd. Aba Péter. I. évf. Nyomt. Stephaneum. Hav. 2-er. Ára 20 kor.

Sorsolási Ellenőr. Szerk. Kaufmann Richard. II. évf. Nyomt. Schlesinger és Kleinberger. Hav. 2-szer. Ára 3 kor.

Sorsolási Hungaria. Szerk. és tulajd. ifj. Schön Armin. XIV. évf. Nyomt. Hunnia. Hav. 2-szer. Ára 3 kor.

Sorsolási Közlöny. Kiadó-tulajdonos Beimel Lajos. Nyomt. Kaufmann József. XIV. évf. Minden huzás után. Ára 2 kor.

Sorsolási Tudósító. Szerk. és kiadja Aradi Rezső. Nyomt. Hunnia. XXX. évf. Minden huzás után magyar és német szöveggel. Havonként 2-szer. Ára 3 kor.

Ügyvezető szöveggel:

Fortuna.

Kis Mercur.

Hiteles Sorsolási Értesítő.

Fővárosi Tőzsde Szemle.

Hungaria.

Hermes.

Nyeremény.

Phónix.

Telegraph.

Uj Magyar Mercur.

Sportélet. Szerk. Őszi Kornél. Nyomt. a Kosmos. V. évf. Ára 16 kor.

Sport-Ujság. Szerk. Zala Ernő. I. évf. Nyomt. Hunnia. Minden versenynap előtti napon, egy szám 8 fillér.

Sport-Világ. Szerk. és kiadja a »Sport-Világ társaság«; képviseli Szer Károly. Nyomt. a pesti Lloyd-társaság. VII. évf. Ára 8 kor.

Statisztikai Heti Kimutatás. Szerk. Kőrösi József; kiadja a fővárosi stat. hivatal. Nyomt. a pesti könyvny. r. t. XXVIII. évf. Ára 6 kor.

Szabadalmi Közlöny. Szerk. Frecskay János. Nyomt. a Pallas. V. évf. Ára 20 kor.

Szabadság. Szerk. Szikora Zoltán. V. évf. Nyomt. Pátria. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Szárnyasaink. Szerk. Parthay Géza. Az országos baromfitenyésztési központ hivatalos közlönye. Nyomt. a fővárosi ny. XV. évf. Havonként kétszer. Ára 8 kor.

Színészek Lapja. Szerk. Mészáros Kálmán; kiadja a magyar színész-egyesület központi igazgató tanácsa. Nyomt. Löblövitcz Zsigmond. XVIII. évf. Minden 10 napban. Ára 8 kor.

Színészeti Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. Réthy L. Pál, hely. szerk. Radó Pál. Nyomt. Müller Károly. XI. évf. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Színház és Zene. Szerk. Ilosvai Hugó. II. évf. Havonk. 3-szor. Nyomt. Belvárosi ny. Ára 8 kor.

Színházi Lapok. Szerk. Forrai Soma. Nyomt. Szent Gellért ny. IV. évf. Naponként. Ára 36 kor.

Szövetkezés. Szerk. Bernáth István. XII. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Stephaneum. Ára 4 kor.

Szövetkezeti Szemle. Szerk. és laptulajd. Wechsler Gyula. IV. évf. Havonként kétszer. Nyomt. Schmelcz és Schillinger. Ára 16 kor.

Takarékpénztári Közlöny. Szerk-tulajd. Wechsler Gyula. II. évf. Nyomt. Schmelcz és Schillinger. Hav. 2-szer. Ára 16 kor.

Társulati Értesítő. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Gyürky Ödön. Nyomt. Buschmann F. IX. évf. Havonként 2-szer. Ára 4 korona.

Technologiai Lapok. Szerk. Tá-

borsky Ottó. Kiadja és nyomt. Kertész József. XII. évf. Havonként kétszer. Ára 16 kor.

Telekkönyvi Tanácsadó. Szerk. és kiadó-tulajd. Bereghy Endre. II. évf. Nyomt. Wesselényi Géza. Havonként 3-szor. Ára 6 kor.

A Természet, állattani és vadászati folyóirat. Szerk. Dr. Lendl Adolf és csikszentsimoni és ernyesi Lakatos Károly. IV. évf. Havonként 2-er. Nyomt. Markovits és Garai. Ára 6 kor.

Törvénytörvényészi és Rendőri Ujság. Szerk. dr. Guthi Soma; kiadó az Apolló kiadó r. t. II. évf. Nyom. Athenaeum. Ára 16 kor.

Turf-Világ. Szerk. Salamon Endre; laptulajdonosok: Schwendenrein Alajos és Salamon Endre. I. évf. Nyomt. Franklin-társulat. Hav. 2-szer. Ára 16 kor.

Tűzrendészeti Felügyelő. Szerk. Lukács Gyula. II. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Nagel István. Ára 4 kor.

Typographia. Szerk. és kiadó Lipp Károly. Nyomt. a Gutenberg ny. XXXII. évf. Egyes szám 30 fillér. (»Gutenberg« német melléklettel.) Nyomt. Krausz S. és t.

Uj Auróra. Szerk. és kiadja Grósz Samu. II. évf. Nyomt. Neuwald Illés. Havonk. 2-szer. Díjtalanul küldetik.

Uj Világosság. Szerk. Török János Ernő és Szentmiklósy Imre. I. évf. Nyomt. Fuchs Samu és társa. Ára 5 kor.

Unio. Szerk. Tagányi Árpád. A sütők, cukrászok és mézeskalácsok ipartestülete hivatalos szakközlönye. Nyomt. Hunyadi ny. V. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Unio. Sorsolási hirlap, kiadja Beifeld József váltóüzlete. XIX. évf. Nyomt. Kaufmann József. Hav. 2-szer. Ára 3 kor.

Ügyvédek Lapja. Szerk. dr. Wolf Vilmos és dr. Löwy Gábor. Nyomt. Márkus Samu. XVII. évf. Ára 12 kor.

Vadászat és Allatvilág. Szerk. Parthay Géza. I. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Vadász és Verseny-Lap. Főszerk. és kiadó-tulajd. Sárkány János Ferencz; fel. szerk. Ferdinandy Béla. XLIV. évf. Nyomt. a Pallas. Ára 24 kor.

Vadász-Lap. Szerk. Egerváry Gyula; kiadó-tulajd. Sárkány János Ferencz és Egerváry Gyula. Nyomt. a Pallas. Minden hó 5, 15 és 25-én. XXI. évf. Ára 12 kor.

Vállalkozók Közlönye. Szerk.

Komor Marczell; kiadó-tulajd. Várnai F. nyomdász. VI. évf. Ára 12 kor.

Vállalkozók Lapja. Szerk. és kiadó-tulajd. Lakatos Lajos; kiadó tulajd. Lakatos L. és Salzer I. Nyomt. a belvárosi ny. XXI. évf. Ára 12 kor.

Vas-és Fém munkások Szaklapja. Szerk. és laptulajd. Teszársz Károly. Nyomt. Neumayer Ede. VIII. évf. Havonként kétszer. Ára 2 kor. 40 fill.

Vasut. Szerk. és laptulajd. Keleti Lajos. Nyomt. Minerva. III. évf. Ára 16 kor.

Vasuti és Hajózási Hetilap. Szerk. dr. Szabolcsy Antal. II. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor. Ára 16 kor.

Vasuti és Közlekedési Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Heltai Ferencz. Nyomt. a Pesti kny. r. t. XXXI. évf. Hetenként 3-szor. Ára 24 kor.

Vasuti Lapok. Szerk. Biró Lajos. III. évf. Nyomt. Árpád ny. Hav. 3-szor. Ára 10 kor.

A Vendéglős. Szerk. és kiadó-tulajd. Wagner József. Nyomt. Buschmann F. XI. évf. Havonként 2-szer. Ára 12 kor.

Vendéglősök Lapja. Szerk. tulajd. Ihász György. Nyomt. Wesselényi Géza. XVI. évf. Hav. 2-szer. Ára 12 kor.

Veterinarius. Szerk. dr. Hutyra Ferencz és dr. Rátz István. Nyomt. a Pátria. XXIII. évf. Havonként 2-er. Társ. tagok kapják.

Vízügyi és Hajózási Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. Nautilus. Nyomt. az Athenaeum. X. évf. Ára 16 korona.

Zenelap. Szerk. és kiadó-tulajd. Sággh József; társszerk. Langer Viktor. Nyomt. Szent Gellért ny. XIV. évf. Havonként 3-or (jul. és aug. kivételével). Ára 8 kor.

Zenéló Magyarország. Szerk. és kiadó Klökner Ede. Nyomt. Kunosy Vilmos és fia. VII. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor.

Zenevilág. Szerk. Hackl N. Lajos. II. évf. Nyomt. Pesti könyvny. r. t. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Zoológiai Lapok. Szerk. Parthay Géza. III. évf. Nyomt. Hornyánszky Viktor. Havonk. 2-szer. Ára 8 kor.

VIDÉKEN.

Biharmegyei Iparosok Közlönye. (Nagyvárad.) Főszerk. Weisz Gyula. fel. szerk. Lázár Vilmos; kiadó-tulajd. a szerkesztőség. Nyomt. Neuman Vilmos. I. évf. Ára 6 kor. (Megerszűnt.)

Borsodi Gazda. (Miskolcz.) Szerk. és kiadók: Vértesy Tivadar és Sugár Ignác. Nyomt. Klein és Ludvig. I. évf. Ára 4 kor.

Debreczeni Gazdasági Lapok. (Debreczen.) Fel. szerk. ifj. Sporzon Pál; szerk. Rácz Lajos. II. évf. Havonként 2-szer. Nyomt. a városi ny. Ára 4 kor.

Délkeleti Fürdőlapok. (Oravicza.) Szerk.-tulajd. Frank Gusztáv. Nyomt. Wunder Károly. Megjelenik jun.—szept. I. évf. Ára 2 kor. 40 fill.

Délvidéki Sport. (Temesvár.) Szerk. Neuhausz Ernő és Osztie Andor. Nyomt. Csendes Jakab. III. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor.

Délvidéki Ügyvédek Lapja. (Temesvár.) Szerk. Korniss Géza; tulajd.-kiadó a kamara. Nyomt. Csendes Jakab. I. évf. Ára 10 kor.

Dunántúli Közgazdasági Szemle. (Veszprém.) Szerk. és kiadó-tulajd. Paur Ödön. Nyomt. Köves és Boros. I. évf. Ára 12 kor.

Erdélyi Gazda. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadó Tokaji László; társszerk. Jakab László; segédszerk.: Éber Ernő; kiadja az Erdélyi gazdasági egylet. XXXII. évf. Nyomt. Gámán János. Ára 12 kor.

Erdészeti Ujság. (Szászsebes.) Szerk. és kiadó-tulajd. Podhradszky Emil. Nyomt. Stegmann János. IV. évf. Ára 8 kor.

Földmivelő. (Hódmezővásárhely.) Szerk. Szathmári Péter, kiadja: Mucsi Lajos. I. évf. Nyomt. Engel Lajos. Ára 4 kor. 40 fill.

Gyakorlati Mezőgazda. (Kassa.) Főszerk. és tulajd. Kovácsy Géza; fel. szerk. Gerlóczy Géza. XXV. évf. Nyomt. Vitéz A. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Hölgyek Lapja. (Sopron.) Főszerk.-tulajd. Stettnerné. Nyomt. Török és Kremszner. I. évf. Hav. 3-szor. Ára 8 kor.

Időjárás Naptár. Magyarország számára. (O-Széplak.) Kiadja a nyittravölgyi gazdasági egylet agrármeteorologiai observatoriuma. Nyomt. a Kohn-féle ny. Rózsahegyén. XVII. évf. Ára 8 kor.

Ipar és Kereskedelem. (Szeged.) Szerk. Gallovich Jenő. Nyomt. Várnai L. I. évf. Havonként 2-szer. Ára 4 kor.

Iparosok Közlönye. (Kolozsvár.) Főszerk. dr. Várady Antal, fel. szerk. Csokonai Vitéz Mihály; kiadja 20 tagú felügyelő bizottság. I. évf. Nyomt. Gombos Ferencz.

Jövönk. (Arad.) Szerk. és kiadó: Edvi Illés László. Nyomt. Gyulai István. IV. évf. Havonként 2-er. Ára 8 kor.

Kecskeméti Jogakadémiai Lapok. (Kecskemét.) Szerk. Paál Árpád. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 6 kor.

Kerékpár-Sport. (Pécs.) Szerk. és tulajd. Bolgár Tivadar. VII. évf. Nyomt. Weiss F. és S. Nagy-Kanizsán. Havonként 3-szor. Ára 8 kor.

Kézműiparosok Lapja. (Szeged.) Szerk. Bozso János. Nyomt. Engel Lajos. I. évf. Ára 8 kor.

Kiskereskedők Lapja. (Nagyvárad.) Szerk. Adorján Ármán. Nyomt. Neumann Vilmos. I. évf.

Kis Tükör. (Kolozsvár.) Képes csatládi hetilap. Szerk. és kiadó-tulajd. Kecskeméthy István. Nyomt. Gombos Ferencz. VIII. évf. Ára 4 kor.

Közgazdasági Közlemények. (Besztercebánya.) Szerk. dr. Holesch István; kiadja a besztercebányai kereskedelmi és iparkamara. IV. évf. Havonként 3-or. Nyomt. Hungaria. Ára ?

Közvetítő Közlöny. (Szabadka.) Szerk. Borsody Imre. Nyomt. Hirth Lipót és társa. Hav. 2-szer. I. évf. Ára 8 kor.

Magyar Földmivelő. (Szatmár.) Szerk. és kiadó-tulajd. Bodnár Gáspár. Nyomt. Morvai János. III. évf. Ára 4 kor.

Magyar Sportélet. (Arad.) Szerk. Losonczy Zoltán és Kormos Sándor. I. évf. Hav. 3-szor. Ára 8 kor. (Meggzúnt).

A Mi Ujságunk. (Szombathely.) Szerk. Kelemen Lajos. I. évf. Nyomt. Egyházm. ny. Ára 10 kor.

Népakarat. (Veszprém.) Szerk. Takács Szilveszter. Nyomt. a Vörösmarty ny. III. évf. Ára 8 kor.

A Nyittravölgyi Gazdasági Egylet Közlönye. (Nyitra.) Szerk. báró Friesenhof Gergely. Nyomt. az egyesület. XXV. évf. Havonként kétszer. Ára 6 kor.

Segédjegyzők Lapja. (Bács-Petrovosello.) Szerk. B. Király Béla. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 6 kor.

Szegedi Jogász-Lapok. (Szeged.) Szerk. Reiniger Jakab. IX. évf. Nyomt. Endrényi Lajos. Ára 12 kor.

Színházi Lapok. (Kecskemét.) Főszerk. és laptulajd. Micsey F. György; fel. szerk. Szabados László. I. évf. Szini évad alatt naponként. Nyomt. a kecskeméti hirlapkiadó és ny. r. t. Egyes szám. ára 2 fillér.

Színházi Ujság. (Nagyvárad.) Szerk.

Márton Manó. I. évf. Nyomt. Neumann Vilmos kiadó-tulajd. Naponként.

Szőlőszeti és Borászati Lap. (Kecskemét.) Szerk. és kiadó-tul. Maurer János. Nyomt. Forster, Wesselényi és társai Miskolczon. XXI. évf. Ára 8 kor.

Szövetség. (Arad.) Szerk. és kiadja Farkas Ferencz és Hatos Tivadar. I. évf. Nyomt. az Aradi ny. Ára 8 kor. (Megszünt.)

Torontáli Helyi érdekü Vasuti Körözvények Gyűjteménye. (Nagy-Becskerek.) Kiadja a torontáli helyiérdekü vasutak igazgatósága. II. évf. Nyomt. Pleitz Ferencz Pál.

Ujkori Lapok. Országos pinczér-lap. (Szeged.) Szerk. és lap-tulajd. Flór Győző; kiadó-tulajd. Schild Adolf. III. évf. Nyomt. Müller Károly. Ára 12 kor.

Városok. (Kecskemét.) Szerk. Sándor István; kiadó Szilády László nyomdász. I. évf. Hav. 2-szer. Ára 8 kor.

Vasuti Folyóirat. (Miskolcz.) Szerk. és kiadó: Gedeon András. Nyomt. Forster, Klein és Ludwig. III. évf. Havonként 3-szor. Ára 14 kor.

Összesen 276.

VIII. VIDÉKI LAPOK

(nem politikai tartalommal.)

Abauj-Szántó és Vidéke. (Abauj-Szántó.) Szerk. és nyomt. Baksy Barna. IV. évf. Ára 8 kor.

Abony. (Abony.) Szerk. Temesközy Gerzson, kiadó-tulajdonos Szerdahelyi János nyomdász. III. évf. Ára 8 kor.

Ada-Moholi Közlöny. (Ada.) Szerk. fel. és lap-tulajd. Berger Adolf. X. évf. Nyomt. Berger L. Ára helyben 8 kor., vidékre 10 kor.

Alföldi Közlöny. (Kecskemét.) Szerk. dr. Aczél Sándor. Nyomt. Ottlinger Kálmán Nagy-Körösön. Hetenként 2-er. Ára 12 kor.

Alsó-Baranya. (Dárda.) Szerk. Pető Lajos. Nyomt. Markovits és Garai Budapestén. I. évf. Ára 8 kor.

Alsó-Lendvai Hiradó. (Alsó-Lendva.) Szerk.-tulajd. és kiadó Andor Pál. V. évf. Nyomt. Balkányi Ernő. Ára 8 kor.

Aradi Hiradó. (Arad.) Szerk. és lap-tulajd. Cs. Endes Dániel. VII. évfolyam. Nyomt. Aradi ny. r. t. Ára 8 kor.

Aradmegyei Hirlap. (Borosjenő.) Szerk. dr. Mérő Samu. Nyomt. Ungar J. I. évf. Ára 8 kor.

Aranyos-Vidék. (Torda.) Szerk. Nagy Albert; kiadó-tulajd. Nagy Olivér és társai X. évf. Nyomt. Füssy és Sztupjár. Ára 8 kor.

Árvamegyei Hirlap. (Alsó-Kubin.) Szerk. és kiadó Trnkócy József nyomdász. XIII. évf. Ára 8 kor.

Aszód és Vidéke. (Aszód.) Szerk. Nyíry Lajos. Nyomt. a m. kir. javító-intézet nyomd. I. évf. Ára 12 kor.

Bácskai Ujság. (Apatin.) Szerk. és kiadó-nyomdász Szavadhll József. V. évf. (Magyar és német). Ára 6 kor.

Bács-Kulai Hirlap. (Kula.) Szerk. és kiadó-tulajd. Berkovits Márk nyomdász. IV. évf. Ára 8 kor.

Bács-Szent-Tamási Hiradó. (Szent-Tamás.) Szerk. és kiadó-tulajd. Kecskés Sándor. Nyomt. a »Szenttamási könyvny.« I. évf. Ára 8 kor.

Bács-Topolyai Hirlap. (B.-Topolya.) Szerk. dr. Fárnek Dezső; kiadó-tulajd. Wilhelm Miksa nyomdász. V. évf. Ára 8 kor.

Bajai Hirlap. (Baja.) Szerk. és lap-tulajd. dr. Lemberger Ármin; Kiadja Kazal József nyomdász. III. évf. Ára 10 korona.

Bajai Közlöny. (Baja.) Szerk. és tulajd. Erdélyi Gyula; kiadó Rajkovits Károly nyomdász. XXIII. évf. Ára 10 kor.

Balatonvidék. (Keszthely.) Szerk. Bontz József IV. évf. Nyomt. a kiadó Sujánszky József. Ára 10 kor.

Bánffy-Hunyad és Vidéke. (Bánffy-Hunyad.) Szerk. dr. Davidovich Sándor. II. évf. Nyomt. Ábrahám Mór. Ára 10 kor.

Barcs és Vidéke. (Barcs.) Szerk. és kiadó Skribanek Géza nyomdász. VI. évf. Ára 8 kor.

Bars. (Léva.) Szerk. Holló Sándor. Nyomt. Nyitrai és társa. XX. évf. Ára 10 kor.

Barsi Ellenőr. (Aranyos-Marót.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Bottka Győző. Nyomt. Dóczy. XII. évf. Ára 8 kor.

Bártfa és Vidéke. (Bártfa.) Szerk. Arányi Dezső; kiadó-tulajd. Blayer M. nyomdász. X. évf. Hav. 2-er Ára 8 kor.

Békés. (Gyula.) Szerk. Kohn Dávid; kiadó-tulajd. Dobay János nyomdász. XXXII. évf. Ára 10 kor.

Békésmegyei Hirlap. (Gyula.) Szerk. dr. Frankó László. Nyomt. Dobay János, II. évf. Ára 8 kor.

Bereg. (Beregszász.) Szerk. Janka

Sándor; kiadótulajd. a »Haladás« könyvnyomdája. XXVII. évf. Ára 8 kor.

Besztercebánya és Vidéke. (Besztercebánya.) Főszerk. Áldor Imre; szerk. Podhradszky Lajos; tulajd. Sonnenfeld Mór. Nyomt. a Hungaria. XIII. évf. Ára 8 korona.

Borsod. (Miskolcz.) Szerk. Miskolczy Pál; kiadó-tulajd. Forster, Klein és Ludvig. XXXIV. évf. Ára 8 kor.

Borsod-Miskolczi Közlöny. (Miskolcz.) Szerk. Sugár Ignác és dr. Kovács József. Nyomt. Forster, Klein és Ludvig. XVIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Ceglédi Ujság. (Czegléd.) Szerk. dr. Molnár Albert; kiadó-tulajd. a szerkesztőbizottság. Nyomt. Nagy Elek. X. évf. Ára 6 kor.

Csikmegyei Híradó. (Csik-Szereda.) Szerk. és kiadó-tulajd. Szvoboda József nyomd. II. évf. Ára 6 kor.

Csongrádi Lap. (Csongrád.) Szerk. Éder János és Holló Adolf; kiadó-tulajd. Weisz Márk nyomdász. X. évf. Ára 8 korona.

Csongrádmegyei Hirlap. (Sentes.) Szerk. Tasnády Antal. Nyomt. Vajda Bálint. II. évf. Hetenk. 2-szer. Ára 10 korona.

Csurgó és Vidéke. (Csurgó.) Szerk. dr. Nagy Sándor és Matter János; kiadó-tulajd. Vágó Gyula nyomdász. VIII. évf. Ára 8 kor.

Czegléd. (Czegléd.) Szerk. dr. F. Halász László; kiadó-tulajd. Sebők Béla nyomdász. XVIII. évf. Ára 6 kor.

Debreczen-Nagyváradai Értesítő. (Debreczen.) Szerk. Nyiri Géza. LVIII. évf. Nyomt. a város könyvny. Ára 4 kor.

Délsomogy. (Szigetvár.) Szerk. dr. Névay Zoltán és Bárvarth Gyula. Nyomt. Kozáry Ede. I. évf. Ára 8 kor.

Déva és Vidéke. (Déva.) Szerk. Szentirmay Alajos; kiadó-tulajd. Kroll Gyula nyomdász. IX. évf. Ára 8 kor.

Dombóvár és Vidéke (Dombóvár.) Főszerk. Lexa Zeno, szerk. Horvát Samu; kiadja a szerkesztőség. Nyomt. a dombóvári ny. II. évf. Ára 8 kor.

Dunaföldvár és Vidéke. (Dunaföldvár.) Szerk. Pető Lajos. Nyomt. Markovits és Garai Budapesten. I. évf. Ára 8 kor.

Eperjesi Lapok. (Eperjes.) Főszerk. Horváth Ödön; fel. szerk. dr. Mikler Károly. XXV. évf. Nyomt. Kósch Árpád. Ára 10 kor.

Érsekújvár és Vidéke. (Érsekújvár.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Illényi István. XVI. évf. Nyomt. Winter Zsigmond. Ára 10 kor.

Erzsébetfalvai Hirlap. (Erzsébetfalva.) Szerk. Matkovich Aladár. Nyomt. Mártonfi László kiadó-tulajd. I. évf. Ára 8 kor.

Erzsébetfalvai Közlöny. (Erzsébetfalva.) Főszerk. és kiadó-tulajd. Erdélyi Mihály; fel. szerk. Radó Károly. V. évf. Nyomt. Feldmann Mór Budapesten. Ára 8 kor.

Esztergom és Vidéke. (Esztergom.) Szerk. Munkácsy Kálmán; kiadó-tulajd. dr. Prokopp Gyula. XXII. évf. Nyomt. Hunnia. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Esztergomi Közlöny. (Esztergom.) Szerk. és kiadó-tulajd. Haan Rezső. Nyomt. Laiszky János. XXII. évf. Ára 8 korona.

Esztergomi Lapok. (Esztergom.) Szerk. és tulajd. Gerenday József, a »Hunnia« nyomd. IX. évf. Hetenként kétszer. Ára 12 kor.

Félegyházi Híradó. (Félegyháza.) Szerk. Berger Károly Lajos; kiadó-tul. Feuer Illés nyomdász. VI. évf. Ára 8 korona.

Félegyházi Hirlap. (Félegyháza.) Szerk. Dobák Ferencz; kiadja Vesszősi József nyomdász. Hetenként 2-er. XVIII. évf. Ára 8 kor.

Felső-Bácska. (Bács-Almás.) Szerk. Pethő Lajos. Nyomt. az aszódi m. kir. javítóintézet. I. évf. Ára 8 kor.

Felsőbánya. (Felsőbánya.) Szerk. és kiadó: Kovács Pál. Nyomt. Molnár Mihály. I. évf. Ára 4 kor.

Felsővidék. (Kassa.) Főszerk. Telekessy János; fel. szerk. Schleiminger Jenő. Nyomt. Werfer Károly. I. évf. Ára 10 kor.

Felvidék. (Besztercebánya.) Szerk. Ferenczy Ödön; kiadó-tulajd. Machold F. nyomdász. VI. évf. Ára 8 kor.

Felvidéki Híradó. (Turóc-Szent-Márton.) Szerk. Fehér János; kiadó a Magyar nyomda. XIX. évf. Ára 8 kor.

Felvidéki Ujság. (Zsolna.) Szerk. és kiadó-tulajd. Garai Lajos. Nyomt. Gansel Lipót Trencsénben. VII. évf. Ára 8 kor.

Galántha és Vidéke. (Galántha.) Szerk. Pataky Géza; kiadó-tulajd. Neufeld Samu nyomdász. V. évf. Ára 8 kor.

Garamvidéke. (Brezsnóbánya.) Szerk.

Zsemley Oszkár. Tulajd. és kiadó Kreisler József nyomdász. I. évf. Ára 8 kor.

Gödöllő és Vidéke. (Gödöllő.) Szerk. Nyiry Lajos. Nyomt. az aszódi m. kir. javítóintézet ny. II. évf. Ára 12 korona.

Gömör-Kishont. (Rimaszombat.) Szerkesztő Rábely Miklós nyomdász; XX. évf. Ára 8 kor.

Gyergyói Hirlap. (Gyergyó-Szent-Miklós.) Szerk. Kalmár Ignác; kiadó: Létz János és társa nyomdája. III. évf. Ára 8 kor.

Gyöngyösi Lapok. (Gyöngyös.) Szerk. és kiadó tulajd. Rigó Alajos. XXII. évf. Nyomt. Sima Dávid. Ára 8 kor.

Gyöngyösi Ujság. (Gyöngyös.) Szerk. és kiadó-tulajd. Dudás Adolf; IV. évf. Nyomt. Sima Dávid. Ára 10 kor.

Győri Vasárnapi Ujság. (Győr.) Szerk. és laptulajd. Malcsiner Sándor. Nyomt. Nitsmann József. I. évf. Ára 8 korona.

H.-Böszörmény és Vidéke. (H.-Böszörmény.) Szerk. Porcsalmy Gyula; kiadó-tul. Szabó Ferenczné nyomdája. X. évf. Ára 8 kor.

Halas és Vidéke. (Halas.) Szerk. dr. Hodossy Géza; kiadja Kémeri Sándor. Nyomt. Hírth Lipót és társa Szabadkán. I. évf. Het. 2-szer. Ára 8 kor.

Hatvan és Vidéke. (Hatvan.) Szerk. Nyiry Lajos. Nyomt. az aszódi m. kir. javítóintézet nyomd. I. évf. Ára 12 kor.

Hatvani Közlöny. (Hatvan.) Szerk. és kiadó-tulajd. Vadász Lajos. Nyomt. Kovács és társa Gyöngyösön. I. évf. Ára 8 kor.

Hevesmegyei Lapok. (Gyöngyös.) Szerk. kiadó-tulajd. Vadász Lajos; IX. évf. Nyomt. Kovács és társa. Ára 12 korona.

Hód-Mező-Vasárhely. (Hód-Mező-Vasárhely.) Szerk. és kiadó ifj. Szilágyi Gyula; nyomt. a hódmező-vasárhelyi nyomda- és kiadó-részvénytársaság. XXX. évf. Hetenként 2-szer. Ára 8 kor.

Honti Lapok. (Ipolyság.) Szerk. Halász Ferencz. VI. évf. Nyomt. Neumann Jakab. Ára 9 kor.

Hunyad. (Déva.) Szerk. laptulajd. Réthi Lajos; kiadó Hirsch Adolf nyomdász. XXV. évf. Ára 8 kor.

Kaposvár. (Kaposvár.) Szerk. és laptulajdonos Csondor János. XV. évf. Nyomt. Gerő Zsigmond. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Kárpáti Lapok. (Ungvár.) Szerk. Romanecz Aladár; kiadó-tulajd. Jäger Bertalan nyomdász. VI. évf. Ára 8 kor.

Kecskemét és vidéke. (Kecskemét.) Szerk. és kiadó-tulajd. Fekete Mihály. Nyomt. Tóth László. II. évf. Hav. 3-szor. Ára 3 kor. 20 fill.

Kecskeméti Napló. (Kecskemét.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Aczél Sándor és Fördös II. évf. Nyomt. Ottlinger Kálmán Nagy-Körösön. Hetenként 2-szer. Ára 12 korona.

Keszthelyi Hirlap. (Keszthely.) Szerk. dr. Lovassy Sándor; kiadó-tulajd. Mérei Ignác. Nyomt. Farkas János. XXIII. évf. Ára 10 kor.

Kisbér és Vidéke. (Kisbér.) Szerk. Döme Péter; kiadó-tulajd. Hafli Kálmán nyomdász. IX. évf. Ára 8 kor.

Kis-Czell és Vidéke. (Kis-Czell.) Szerk. Huss Gyula. Kiadja a »Vörösmarty« ny. II. évf. Ára 8 kor.

Kisjenő-Erdőhegy és Vidéke. (Kisjenő-Erdőhegy.) Szerk. és kiadó-tulajd. Gallovich Dezső. II. évf. Nyom. a Kisjenő-Erdőhegy és Vidéke könyvny. Ára 8 kor.

Kis-Küküllő. (Dicső-Szent-Márton) Szerk. Csató Gábor és Boér Elek; kiadó-tulajd. Hirsch Mór nyomdász. X. évf. Ára 8 kor.

Kispest. (Kispest.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Holbesz József. III. évf. Nyomt. Fischhof Henrik. Ára 10 kor.

Kispest-Szt-Lőrinczi Híradó. (Kispest-Szent-Lőrincz.) Szerk. Muskó Pál; kiadó-tulajd. Fischhof Henrik. I. évf. Ára 8 kor.

Kispest-Szent-Lőrinczi Lapok. (Kispest-Szent-Lőrincz.) Szerk. és kiadó Seper Kajetán. III. évf. Nyomt. Szent-Gellért ny. Budapesten. Ára 10 kor.

Kisujszállás és Vidéke. (Kisujszállás.) Szerk. dr. Pallagi Gyula; kiadó-tulajd. Szekeres József nyomdász. VIII. évf. Ára 8 kor.

Kisvárdai Lapok. (Kisvárd.) Szerk. és laptulajdonos dr. Vadász Lipót. Nyomt. Berger Ignác. XIII. évf. Ára 8 kor.

Komáromi Hirlap. (Komárom.) Főszerk.-tulajd. Dr. Kolbe Dezső; szerk. Berinkey Bálint. Nyomt. Hungaria. IV. évf. Ára 10 kor.

Komáromi Lapok. (Komárommegyei Közlöny.) (Komárom.) Főszerk. Tuba János; fel. szerk. dr. Kiss Gyula. Nyomt. Spitzer Sándor. XXI. évf. Ára 10 kor.

Komárommegyei Értesítő. (Komárom.) Szerk. és kiadó-tulajd. Jankovich Lajos. X. évf. Nyomt. Hacker Richard. Ára 10 kor.

Korpona és Vidéke. (Korpona.) Szerk.-tulajd. Jeszenszky Gusztáv, társ-szerk. Matunák Mihály. III. évf. Nyomt. Joerges Ágost. Ára 9 kor.

Köszeg és Vidéke. (Köszeg.) Szerk. és kiadó-tulajd. Feigl Gyula nyomdász. XX. évf. Ára 8 kor.

Közérdek. (Maros-Vásárhely.) Szerk. és kiadó tulajd. Pálffy Mihály. Nyomt. Adi Árpád. XII. évf. Ára 12 kor.

Közérdek. (Nagy-Kikinda.) Szerk. dr. Erling Károly, laptulajd. Jeszenszky Ignác. Kiadó Szegyakov Milán nyomdász. III. évf. Ára 8 kor.

Közérdek. (Ujpest.) Szerk. Brankovics György. Nyomt. Fuchs Antal kiadó-tulajd. V. évf. Ára 8 kor.

Közvélemény. (Siklós.) Szerk. Pakuszy Gyula. Nyomt. Wessely és Horváth. VII. évfolyam. Ára 8 kor.

Krassó-Szörényi Lapok. (Lugos.) Szerk. fel. és kiadó-tulajd. Virányi János nyomdász. XXII. évf. Ára 12 kor.

Kun-Halás. (Halas.) Szerk. és kiadó-tulajd. Dr. Hermán Ferencz. Nyomt. Práger Ferencz. IV. évf. Ára 10 kor.

Kun-Szent-Márton és Vidéke. (Kun-Szentmárton.) Szerk. Csanády István és Mezey István; kiadó-tulajd. Csanády József nyomdász. IV. évf. Ára 8 kor.

Kunszentmiklós és Vidéke. (Kis-Kőrös.) Szerk. dr. Deutsch Ignác és Berger Béla. Nyomt. özv. Bors Károlyné. III. évf. Ára 6 kor.

Lajosmizse és Vidéke. (Lajosmizse.) Szerk. Gelsei Biró Zoltán. II. évf. Nyomt. Neuwald Illés. Havonk. 3-szor. Ára 8 kor.

Lajosmizsei Közlöny. (Lajosmizse.) Szerk. Ruzsinszky Alajos. Nyomt. az Első kecskeméti hirlapkiadó és könyvny. r. t. Havonk. 2-szer. I. évf. Ára 6 kor.

Léva és Vidéke. (Léva.) Szerk. Turner József; kiadó Schulez Ignác nyomdász. II. évf. Ára 8 kor.

Liptó. (Liptó-Szent-Miklós.) Szerk. gróf Matuska László dr.; kiadó-tul. Steier Izidor nyomdász. VIII. évf. Ára 8 kor.

Losoncz és Vidéke. (Losoncz.) Ideigl. fel. szerk. Jeszenszky Ráfael; lap-tul. képviselője Kovács Ferencz. XXI. évf. Nyomt. Losonczy Sándor. Ára 10 kor.

Magyar Népszászló. (Nagyvárad.)

Főszerk. Rádl Ödön; fel. szerk. dr. Gyémánt Jenő; kiadó Láng József nyomdász. III. évf. Ára 6 kor.

Magyar Paizs. (Zalaegerszeg.) Szerk. és kiadja Borbély György. Nyomt. Breisach Sámuel. I. évf. Ára 4 kor.

Marczali. (Marczali.) Szerk. és kiadó Mizsur Ádám nyomdász. I. évf. Ára 8 kor.

Marosvásárhely. (Marosvásárhely.) Szerk. dr. Seper Dénes, Pap Sándor és Sárkány Miklós; kiadó: Sztupjár István nyomdász. III. évf. Ára 12 kor.

Mezőtur és Vidéke. (Mezőtur.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Szűcs Sándor. Nyomt. Gyikó K. XVI. évf. Ára 8 kor.

Mezőtúri Hirlap. (Mezőtúr.) Szerk. és kiadó dr. Kun Árpád, laptulajd. Mészáros Miklós és Fülöp Ferencz. II. évf. Nyomt. Dolesch és Braun. Ára 8 kor.

Mindszenti Lap. (Mindszent.) Szerk. és kiadó-tulajd. Weisz Ignác nyomdász. II. évf. Ára 4 kor.

Módos. (Módos.) Szerk. dr. Ernst Lajos; kiadó-tulajd. Lustein Márcus nyomdász. I. évf. Ára 8 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Módos és Vidéke. (Módos.) Szerk. és kiadó-tulajd. Staitz György nyomdász. IX. évf. Ára 6 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Mohács és Vidéke. (Mohács.) Szerk. Margitai Péter; lapkiadó Blandl János nyomdász. XIX. évf. Ára 8 kor.

Moór és Vidéke. (Moór.) Szerk. Reszler Jakab nyomdász. XII. évf. Ára 10 kor.

Mosonvármegye. (Magyar-Óvár.) Szerk. Ralbovszky Géza; laptulajdonos Holczer József. II. évf. Nyomt. Brandweiner Vilmos. Ára 12 kor.

Munkács. (Munkács.) Szerk. Szántó Soma és Szalay István; lapkiadó-tulajd. Kroó Hugó nyomdász. XVII. évf. Ára 8 kor.

Muraköz. (Csáktornya.) Szerk. Margitai József; kiadó Fischel Fülöp nyomdász. XVII. évf. Ára 8 kor. (Magyar és horvát szöveggel.)

Muraszombat és Vidéke. (Muraszombat.) Szerk. Sinkovics Elek; kiadó a vendvidéki magyar közművelődési egyesület. Nyomt. Hirschl N. XVI. évf. Ára 6 kor.

Nagybánya és Vidéke. (Nagybánya.) Szerk. Révész Imre; kiadó-tulajd. Molnár Mihály nyomdász. XXVI. évf. Ára 8 kor.

Nagy-Károly és Vidéke. (Nagy-Károly.) Szerk. Papp Béla; kiadó-tulajd.

Sarkadi Nagy Zsigmond nyomdász. XVII. évf. Ára 8 kor.

Nagykátai Hírlap. (Nagy-Káta.) Szerk. dr. Bánus Vilmos és ifj. Chikán Pál. II. évf. Ára 8 kor.

Nagy-Kőrösi Hírlapok. (Nagy-Kőrös.) Főszerk. Tóth József; szerk. Takács Béla; társszerk. Plager Gyula és dr. Joó Imre; laptulajd. Plager és társa. Nyomt. Ottinger Kálmán. XXIII. évf. Ára 10 kor.

Nagy-Kőrösi Ujság. (Nagy-Kőrös.) Szerk. Benkő Imre; kiadó-tulajd. Bazsó Lajos nyomdász. I. évfolyam. Ára 6 kor.

Nagy-Kunság. (Karczag.) Szerkesztő Szódi Miksa. XXV. évf. Nyomt. Szódi S. Ára 8 kor.

Nagy-Küküllő. (Segesvár.) Szerk. Dancs Bertalan; kiadó-tulajd. Betegh Pál nyomdász Székelyudvarhelyt. II. évf. Ára 8 kor.

Nagyszombati Hetilap. (Nagyszombat.) Szerk. és tulajd. Thinágl János Henrik. Nyomt. Winter Zsigmond. XXXII. évf. Ára 4 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Nagy-Tapolcsány és Vidéke. (Nagy-Tapolcsány.) Szerk. Zhorella Gyula és Pollák-Lengyel Béla. II. évf. Ára 10 kor.

Népszava. (Szabadka.) Szerk. és tulajd. Terbe Vince. Nyomt. Hirth Lipót és társa. VIII. évf. Ára 12 kor.

Nyirvidék. (Nyiregyháza.) Szerk. Inczedy Lajos; kiadó-tulajd. Jóba Elek nyomdász. XXI. évf. Ára 8 kor.

Nyitrai Lapok. (Nyitra.) Szerk. és tulajd. Weiss József. XXXI. évf. Nyomt. Iritzer Zsigmond. Ára 10 kor. 40 f. (Magyar és német szöveggel.)

O-Becse és Vidéke. (Ó-Becse.) Szerk. dr. Grünbaum Pál; kiadó-tulajd. Löwy Lajos nyomdász. XIII. évf. Ára 8 kor.

Orosházi Közlöny. (Orosháza.) Főszerk. Pless Ignác; fel. szerk. Kis Mór. kiadó-tulajd. Pless N. XXII. évf. Ára 8 kor.

Orosházi Ujság. (Orosháza.) Szerk. és kiadó Veres Lajos nyomdász. XIX. évf. Ára 8 kor.

Orsova és Vidéke. (Orsova.) Főszerk. Ghyczy László, fel. szerk. Tillmann Jakab. Nyomt. Tillmann R. XVI. évf. Ára 8 kor.

Pancsovai Ujság. (Pancsova.) Szerk. Molnár József. IV. évf. Nyomt. Koszanic Gy. Ára 10 kor.

Pápai Közlöny. (Pápa.) Szerk. és kiadó-tul. Pollatsek Frigyes. Nyomt. Nobel Armin. X. évf. Ára 12 kor.

Pápai Lapok. (Pápa.) Szerk. dr. Kőrös

Endre; laptulajd. dr. Fenyvessy Ferenc; XXVII. évf. Nyomt. a főisk. ny. Ára 12 korona.

Pápai Ujság. (Pápa.) Szerk. Győri Gyula. II. évf. Nyomt. Nitsmann József Győrött. Ára 8 kor.

Petrosény és Vidéke. (Petrosény.) Szerk. Zádory Károly; laptulajd. Figuli Antal nyomdász. IV. évf. Ára 8 kor.

Rábaközi Közlöny. (Csorna.) Szerk. László Samu Kapuvárott és Kokas István Csornán. III. évf. Nyomt. Csokonai ny. Ára 8 kor.

Rábavidék. (Körmend.) Szerk. Fülöp József; kiadó-tulajd. a körmendi könyvny. r. t. XVIII. évf. Ára 8 kor.

Ráczevei Hírlap. (Ráczeve.) Szerk. és laptulajd. Guóth Kálmán. II. évf. Nyomt. Rode Mihály kiadó. Ára 8 kor.

Radna-Lippa és Vidéke. (Lippa.) Szerk. és tulajd. Strauszmann Jakab. I. évf. Nyomt. Zach József. Ára 8 kor.

Resicai Lapok. (Resicabánya.) Szerk. Deák Gyula; kiadó-tulajd. Weisz Adolf nyomdász. I. évf. Ára 9 kor. 60 f.

Rozsnyói Híradó. (Rozsnyó.) Szerk. Róth Béla; kiadja Kovács Mihály nyomdász. XXIII. évf. Ára 8 kor.

Sajó Vidék. (Rozsnyó.) Szerk. Komoróczy Miklós; tulajd.; Herman Istvánné. Nyom. a Sajóvidék ny. III. évf. Ára 8 kor.

Sárospatak. (Sárospatak.) Szerk. dr. Kiss Sándor. I. évf. Nyomt. Steinfeld Jenő. Ára 8 kor.

Sárréti Híradó. (Berettyó-Ujfalu.) Főszerk. Zih Sándor; szerk. Nagy Zoltán II. évf. Nyomt. Adler Béla. Ára 8 kor.

Sárvárvidéki Hírlap. (Keszthely.) Szerk. dr. Berger József. II. évf. Nyomt. Sujánszky József. Ára 8 kor.

Selmeczbányai Híradó. (Selmeczbánya.) Szerk. Kuti István; kiadók Joerges Ágost özv. és fia nyomd. XI. évf. Ára 8 kor.

Somlyóvidéki Hírlap. (Devecser.) Szerk. Huss Gyula; kiadja a »Vörösmarty« nyomda. V. évf. Ára 8 kor.

Somogyi Ujság. (Kaposvár.) Szerk. és kiadó: Poór Sándor. Nyomt. Hagelmann Károly. VII. évf. Ára 8 kor.

Sümeg és Vidéke. (Sümeg.) Szerk. Éles Károly. Nyomt. Horváth Gábor. VIII. évf. Ára 8 kor.

Szabadkai Közlöny. (Szabadka.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Szabados Sándor nyomdász. XXV. évf. Ára 4 kor.

Szabadság. (Esztergom.) Szerk.-tulajd.

Bártfay Géza. V. évf. Nyomt. Tábor Adolf. Hetenként 2-szer. Ára 12 kor.

Szabad Szó. (Szentés.) Szerk. Árvai Bálint. II. évf. Nyomt. Vajda. Ára 4 kor.

Szabolcsi Híradó. (Nyiregyháza.) Szerk. Kálnay László; kiadó-tulajd. Sebők Ede. I. évf. Nyomt. Bessenyei ny. Het. 2-szer. Ára 8 kor.

Szálló Levelek. (Nyirád.) Szerk. Polgár Béla. Nyomt. a Vörösmarty ny. Devescer. IV. évf. Havonk. 2-er Ára 12 kor.

Szalontai Lapok. (Nagy-Szalonta.) Szerk. Nagy Márton, Kornstein Herman és Podhradcký Rezső; lapkiadó-tulajdonos Reich Jakab nyomdász. XII. évf. Ára 8 korona.

Szamos. (Szatmár.) Szerk. dr. Hantz Jenő; kiadó-tulajd. Litteczky Endre a Szabadsajtó ny. XXXI. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 kor.

Szarvas és Vidéke. (Szarvas.) Szerk. Benczúr Sándor; kiadó-tulajd. Sámuel Adolf. Nyomt. a Szarvas és Vidéke ny. XI. évf. Ára 8 kor.

Szarvasi Lapok. (Szarvas.) Szerk. Szikes Antal; Nyomt. Dantzký Sándor. XVII. évf. Ára 10 kor.

Szatmár. (Szatmár.) Szerk. Nagy Lajos; kiadó-tulajd. Nagy Lajosné nyomd. XXVI. évf. Ára 5 kor. 60 f.

Szatmár és Vidéke. (Szatmár.) Szerk. dr. Fejes István; kiadó-tulajd. Morvai János nyomdász. XVII. évf. Ára 6 kor.

Szatmármegyei Közlöny. (Nagy-Károly.) Szerk. Baudisz Jenő; tulajdonos Roth Károly nyomdász. XXV. évf. Ára 8 kor.

Szatmár-Németi. (Szatmár.) Szerk. Mátray Lajos; kiadó-tulajd. Weinberger testvérek. IV. évf. Ára 4 kor.

Szeghalom és Vidéke. (Szeghalom.) Szerk. Tóth József; kiadó-tulajd. Riegel Zoltán. I. évf. Nyomt. Kovács A. Ára 8 kor. (Megszűnt.)

Szeghalomvidéki Hírlap. (Szeghalom.) Szerk. dr. Csák István. I. évf. Nyomt. Kovács A. Ára 8 kor. (Megszűnt.)

Székely-Udvarhely. (Sz.-Udvarhely.) Szerk. és kiadó-tul. Betegh Pál nyomdász. VI. évf. Ára 8 kor.

Szekszárd és Vidéke. (Szekszárd.) Szerk. és laptulajd. Geiger Gyula; Nyomt. Rosenbaum Miksa Pakson. XX. évf. Ára 12 kor.

Szent-Endre és Vidéke. (Szent-Endre.) Szerk.-tulajd. Czobor Hugó. II. évf.

Nyomt. Markovits és Garai Budapesten. Ára 8 kor.

Szentés és Vidéke. (Szentés.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Mátéffy Ferencz, társ-szerk. Bántalvi Lajos; Nyomt. a Szentés és Vidéke ny. XXI. évf. Hetenként 2-szer. Ára 10 kor.

Szent-Gotthárd. (Szent-Gotthárd.) Szerk. és kiadó-tul. Wellisch Béla nyomdász. V. évf. Ára 8 kor.

Szepesi Hírnök. (Lőcse.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hoepfner Gusztáv. Nyomt. Reiss Jos. Th. XXXVIII. évf. Ára 8 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Szepesi Lapok. (Igló.) Szerk. Níkházi Frigyes; kiadó-tulajd. Csetényi Emil. Nyomt. a »Tátra« ny. XVI. évf. Ára 8 kor.

Szilágy. (Zilah.) Fel. szerk. dr. Kincs Gyula; szerk. ifj. Kapus Sámuel, kiadó Seres Samu nyomdász. XVIII. évf. Ára 8 kor.

Szilágy-Somlyó. (Szilágy-Somlyó.) Szerk. és kiadó-tulajd. Bölöni Sándor nyomdász. XVIII. évf. Ára 8 kor.

Szoboszló és Vidéke. (Hajdu-Szoboszló.) Szerk. és kiadó-tulajd. Fehér Gábor. Nyomt. Plón Gy. X. évf. Ára 8 kor.

Szolgazemélyzetek Általános Lapja. Szerk. Szinegh Sándor. I. évf. Nyomt. Anglo-nyomda. Ára 12 kor.

Szolnok-Doboka. (Deés.) Szerk. és kiadó Veress Dezső. Nyomt. Demeter és Kiss XXV. évf. Ára 12 kor.

Szöveges Színházi Ujság. Szerk. Frigyesi Árpád. Kiadó Fritz Armin nyomdász. I. évf. Naponként. Ára 32 kor.

Tapolca és Vidéke. (Tapolca.) Szerk. és kiadó-tulajd. Feleki Alajos. Nyomt. Löwy B. X. évf. Ára 10 kor.

Társadalmi Lapok. (Újpest.) Szerk. és kiadó-tulajd. Sugár Bódog. Nyomt. Korvin test. IV. évf. Ára 8 kor.

Tata és Tóváros. (Tata.) Szerk. Fogassy Kázmér; laptulajd. Nobel Adolf nyomdász. IV. évf. Ára 8 kor.

Tiszavirág. (B. Petrovosszello.) Szerk. és tulajd. B. Király Béla. I. évf. Hav. 2-szer. Nyomt. Vogel M. Ádám. Ára 8 kor.

Tolnamegyei Közlöny. (Szegzárd.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Boda Vilmos. Nyomt. Molnár Mór. XXVIII. évf. Ára 12 kor.

Török-Szent-Miklós. (Török-Szent-Miklós.) Fel. szerk. Virágh Miklós, szerk. Szabó István és Neumann Vilmos. I. évf.

Nyomt. Kálisch I. Kis-Körösön. Ara 8 korona.

Túrkeve. (Túrkeve.) Szerk. és laptul. Bentsik Emma. Nyomt. Fölföldy Györgyné. X. évf. Ara 8 kor.

Udvarhelyi Híradó. (Székely-Udvarhely.) Szerk. és kiadó-tulajd. Becsek Aladár; nyomt. Becsek D. fia. III. évf. Ara 8 kor.

Ugocsa. (Nagy-Szőllős.) Szerk. Pilisi Sándor; lapkiadó-tulajdonos Doktor István nyomdász. XVI. évf. Ara 8 kor.

Ujpesti Hírlap. (Ujpest.) Szerk. és laptulajd. Beness János. II. évf. Nyomt. Fuchs Antal. Ara 8 kor.

Ujpesti Közlöny. (Ujpest.) Szerk. és kiadó-tulajd. Mártonffy Imre. Nyomt. Kellner és Morländer. VIII. évfoly. Ara 8 kor.

Ung. (Ungvár.) Szerk. Lőrinczy Jenő; kiadó-tulajd. Székely és Illés nyomdászok. XXXVIII. évf. Ara 8 kor.

Ungvári Közlöny. (Ungvár.) Szerk. Schürger Ferencz; kiadó-tulajd. Lévai Mór nyomdász. XXII. évf. Ara 8 kor.

Váci Hírlap. Szerk. Kulcsár Ernő; kiadja Kovách Ernő. Nyomt. Mayer Sándor. XIV. évf. Ara 12 kor.

Vágvölgyi Lap. (Trencsén.) Szerk. kiadó Skarmitzl X. Fer. nyomdász. XXVII. évf. Ara 8 kor. (Magyar és német szöveggel.)

Vasárnap. (Marosvásárhely.) Szerk. és kiadó-tulajd. Király Pál. I. évf. Nyomt. Grün Vilmos. Ara 4 kor.

Vasárnapi Friss Ujság. (Nagyvárad.) Szerk. Gara Ákos; kiadó-tulajd. Neumann Vilmos. I. évf. Ara 1 kor. 40 fillér.

Végvidék. (Pancsova.) Főszerk. Feymann Gyula kiadó-tulajd.; szerk. dr. Hódy Antal. III. évf. Nyomt. Vittigschlager. Ara 12 kor.

Veszprémi Ellenőr, (Veszprém.) Szerk. Várkonyi Dezső. III. évf. Nyomt. Köves és Boros. Ara 12 kor.

Visó és Vidéke. (Felső-Visó.) Szerk. Cseh Nándor; kiadó-tulajd. Ocskay H. Nyomt. Schiffmann H. V. évf. Havonként 2-szer. Ara 8 kor.

Zalai Közlöny. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. dr. Villányi Henrik; kiadó ifj. Wajdits József nyomdász. XXXIX. évf. Ara 10 korona.

Zalamegye. (Zala-Egerszeg.) Szerk. és kiadó-tulajd. Udvardy Ignác. Nyomt. özv. Tahy Rozália. XIX. évf. Ara 8 kor.

Zemplén. (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. Dongó Gyárfás Géza; kiadó-tulajd. Éhlert Gyula. Nyomt. a Zemplén ny. XXXI. évf. Ara 6 kor.

Zempléni Hírlap. (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. Hadady Géza és Juresó Ágoston. Nyomt. a Pannonia. VIII. évf. Ara 10 korona.

Zentai Híradó. (Zenta.) Szerk. és kiadó-tulajd. Kabos Ármin nyomdász. V. évf. Ara 10 kor.

Zentai Közlöny. (Zenta.) Szerk. és kiadó-tulajd. Fekete Sándor nyomdász. XII. évf. Ara helyben 6 kor. vid. 8 koroea.

Zólyom és Vidéke. (Zólyom.) Szerk. és tulajd. Friedmann Mór. Nyomt. Zólyom és Vidéke könyvny. III. évf. Ara 8 korona.

Zólyomvármegyei Hírlap. (Zólyom.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Nádosy Gyula nyomdász. XIV. évf. Ara 8 kor.

Összesen 209.

IX. HIRDETÉSI LAPOK.

BUDAPESTEN.

Általános Forgalmi Értesítő. Szerk. Szenes Mór; kiadó-tulajd. Szenes Mór és Farkas Miklós. Nyomt. Európa. I. évf. Ara . . .

Budapesti Központi Értesítő. Kiadja és szerk. Huszár E. Nyomt. Pesti knv. r. t. I. évf. Ara 4 kor.

Országos Hirdetési Közlöny. Szerk. és tulajd. Gerő József. VI. évf. Nyomt. Európa. Hav. 2-szer. Ara 10 kor.

VIDÉKEN.

Általános Értesítő. (Arad.) Szerk. és kiadó Rózsa András. Nyomt. Réthy Lipót és fia. Het. 2-szer. ingyen küldetik.

Baranya Vármegye hivatalos lapja. (Pécs.) Szerk. és kiadja Várady Ferencz. Nyomt. Taizs József. III. évf.

Gömör-Kishont t. e. Vármegye Hivatalos Értesítője. (Rimaszombat.) Szerk. és kiadja a vármegyei alispáni hivatal. Szerk. fel. Rábely Miklós nyomdász. XI. évf. Hivatalos hetilap. Ara 8 kor.

Győr vármegye Hivatalos Értesítője. (Győr.) Nyomt. Gross testvérek. I. évf. Havonként 2-szer.

Háromszék megyei Értesítő.

(Kézdi-Vásárhely.) Szerk. és kiadja a Háromszékvármegye alispáni hivatala. XVII. évf. Nyomt. ifj. Jancsó Mózes. Havonként 2-szer. Ára 8 kor.

Heves Vármegye Közigazgatási Lapja. (Eger.) Megyei hivatalos Közlöny. Nyomt. az egri ny. r. társ.

Hivatalos Értesítő. (Segesvár.) Szerk. dr. Seiwert Vilmos; kiadja Nagyküküllő vármegye IX. évf. Nyomt. Horeth Fr. J.

Hivatalos Közlemények. (Gyula.) Békésvármegye hivatalos lapja. Kiadja a vármegye alispánja. III. évf. Nyomt. Dobay János.

Hivatalos Közlönye (Torda) Torda-Aranyos vármegye törvényhatóságának. Nyomt. Füßy és Sztupjár. I. évf.

Hontvármegye Hivatalos Közlönye. (Ipolyás.) Szerk. a vármegye jegyzői kara. VIII. évf. Havonként 3-or. Nyomt. Neumann Jakob. Ára 6 kor.

Kolozsvármegye Hivatalos Közlönye. (Kolozsvár.) Szerk. Hory Béla és L. Heyer. Nyomt. Gámán János örököse. XXIII. évf. Ára 8 kor.

Megyei Híradó. Hivatalos hetilap. (Kaposvár.) Szerk. Roboz István; kiadó Hagelmann Károly nyomdász. XIX. évf.

Nógrádvármegyei Hivatalos Értesítő. (B.-Gyarmat.) Kiadja a vármegyei jegyzői hivatal. Nyomt. a balassagyarmati könyvnyomda r. t. LVII. évf. Hetenként. Ára 8 kor.

Pozsony Vármegye Hivatalos Közlönye. (Pozsony.) Szerkeszti és kiadja Klempa Bertalan alispán. Nyomt. Wigand. F. K. IX. évf. Havonként 2-3-szor. Ára 4 kor.

Sárosvármegye Hivatalos Lapja. (Eperjes.) Szerk. és kiadja Sár-svármegye alispáni hivatala. Nyomt. Kósch Árpád. V. évf. Hetenként. Ára 4 kor.

Somogyvármegye Hivatalos Lapja. (Kaposvár.) Szerk. és laptulajd. Roboz István. XIX. évf. Kiadó Hegelmann Károly nyomdász.

Trencsén Vármegye Hivatalos Közlönye. (Trencsén.) Szerk. Baross Jusztin alispán; kiadja Skarnitzl X. Ferenc nyomdász. Hav. 2-szer. X. évf. Ára 4 kor.

Zólyomvármegye Hivatalos Lapja. (Besztercebánya.) Szerk. és kiadja Zólyomvármegye alispáni hivatala. I. évf. Nyom. Machold F. Ára 4 kor.

Osszesen 21.

X. VEGYES MELLÉKLAPOK.

BUDAPESTEN.

A Budapesti Közlöny Hivatalos Értesítője. XXVIII. évf. Hetenként hat-szor.

A »Budapest« Regénycsarnoka. Heti melléklet. XVIII. évf.

Curiai Határozatok. A »Jogtudományi Közlöny« melléklapja.

Egy krajczáros tréfás képes Herkó Páter. A magyar Herkó Páter melléklapja. Hetenként 2-szer. II. évf. Ára 2 kor. 40 f.

Elnöki Utmutató. A »Társulati Értesítő« melléklete. II. évf. Nyomt. Buschmann F. Hav. 2-szer. A kath. egyesületek elnökei számára. Kézirat gyanánt.

Hiteles Sorsolási Értesítő. A »Magyar Pénzügy« melléklapja. XX. évf. Minden fontos huzás után.

Honvédorvos. A »Gyógyászat« havi melléklete.

Hölgyek Lapja. A »Képes Családi Lapok« heti melléklete. XII. évf.

Jogesetek. XVI. évf. Melléklet a »Jog«-hoz és az »Ügyvédek Lapjához«.

Katholikus Tanügy. A »Magyar Állam« melléklapja. Szerk. dr. Zelliger Vilmos. VI. évf. Ára 4 kor.

Közegészségügy és Törvényszéki Orvostan. Szerk. Fodor József, tanár. Az »Orvosi Hetilap« mellékletei.

Magyar. A »Buda és Vidéke« havi melléklapja. III. évf.

Magyar Kritika. Szerk. Benedek Elek; kiadja a szerkesztő- és kiadó-bizottság. IV. évf. Havonként.

Magyar Lloyd. A »Magyar Kereskedők Lapja« heti melléklete. XX. évf.

Magyar Nép. A »Reggeli Ujság« melléklete. II. évf. (Meggzűnt.)

Magyar Sörfőzők Lapja. Az »Adóügyi Szaklap« két heti melléklete.

Nyilvántartás. A »Rendőri Lapok« melléklapja. V. évf. (Magyar és német szöveggel.)

A Pénzügyi Közlöny. «melléklapja. Pénzügyi Utmutató. A »Pénzügyi Hírlap« melléklapja. XIII. évf.

Polgári Törvénykezés. A »Büntető Jog Tára« melléklapja. XVII. évf.

Posta- és Távirtdai Közlemények. Melléklet a M. kir. Posta- és Távirtdai Rendeletek Tárához.

Regénytár. A »Vasárnap Ujság« heti melléklete. VI. évf.

Rendőri Közlöny. A »Beltügyi Közlöny« melléklapja. XXIX. évf.

Sorsolási Tudósító. A »Pénzügyi Ujság« melléklete V. évf.

Szemészet. Szerk. Schulek Vilmos tanár iskolája.

Szépirodalmi Kert. Szerk. Cziklay Lajos. Heti melléklet a »Magyar Állam«-hoz. XIV. évf.

Uj Budapest. A »Budapest« képes heti melléklete (Élczlap.) XXII. évf. Ára a főlap nélkül 6 kor.

Vasárnap. A »Hazánk« heti melléklapja.

Világkrónika. A »Vasárnapi Ujság« s »Politikai Ujdonságok« s a »Képes Néplap« melléklapja. XXIV. évf.

VIDÉKEN.

Borsodvármegye Hivatalos Értesítője. (Miskolcz.) A »Borsod« melléklete.

Hivatalos Közlöny. (Veszprém.) A »Veszprém-vármegye melléklapja. II. évf.

Hivatalos Melléklet a »Torontálhoz. (Nagy-Becskerek.) XV. évf. Hetenként egyszer.

Hübele Balázs. (Arad.) Az »Aradi Híradó« élczlap melléklete.

Hüvelyk Matyi. (Szeged.) A »Szegedi Napló« melléklete VII. évf.

Jász-Nagykun-Szolnokvármegye

Hivatalos Közleményei. (Szolnok.) VI. évf. (A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Lapok melléklete.)

Kecskeméti Jogakadémiai Lapok. (Kecskemét.) Szerk. Paál Árpád és Kovács Lajos. Nyomt. Ottinger Ede. I. évf. Ára . . .

Sopronvármegye Hivatalos Közletételei. (Sopron.) A »Soproni Hírlap« melléklete. Szerk. Zalka Pál. Ára 2 kor.

Összesen 37.

ÖSSZEGEZÉS.

Hírlapirodalmunk *számarányát* 1897. és 1898. évben a következő kimutatásban tüntethetjük föl:

	1899.	1900.
I. Politikai napilapok	52	57 + 5
II. Politikai hetilapok	78	79 + 1
III. Vegyes tartalmú képes lapok	11	10 — 1
IV. Egyházi és iskolai lapok	56	52 — 4
V. Szépirodalmi és vegyes tart. lapok	25	25 — —
VI. Humorisztikus lapok	19	16 — 3
VII. Szaklapok	251	276 + 25
VIII. Vidéki lapok nem politikai tartalommal	219	209 — 10
IX. Hirdetési Lapok . . .	15	21 + 6
X. Vegyes melléklapok	38	37 — 1
Összesen:	764	782 + 18

II.

A hazai nem-magyar nyelvű hírlapirodalom.

KERESZTY ISTVÁNTÓL.

I. TÖBBNYELVŰ LAPOK.*

Szaklapok és vegyes tartalmúak.

BUDAPESTEN.

Általános Szeszipari Közlöny.

[M. és német.] III. évf.

Bőripar. Ungarische Gerber-Zeitung.

[M. és német.] VII. évf.

A Budapesti Áru- és Érték-tőzsde Hivatalos Árjegyző Lapja.

Amtlicher Coursblatt der Budapester Waaren- und Effecten-Börse. [Magyar és német.] XXXVII. évf.

Budapesti Lakáshirdető. Budapesti Wohnungsanzeiger. [M. és német.] XIII. évf.

Commercielle Rundschau. Kereskedelmi Szemle. [Német főlap, magyar mellékklappal.] IV. évf.

Dohányárusok Közlönye. Organ der Tabak-Gross- und Kleinverschleisser Ungarns. [M. és n.] VIII. évf.

Építőmunkás. Der Bauarbeiter. [M. és német.] VI. évf.

Értesítő. A. m. kir. tengerészeti hatóság hiv. lapja. — Avvisatore. (Fiume.) (A »La Bilancia« melléklapja.) [M. és olasz.]

Glücksbote. Sorsolási Tudósító. [M. és német.] ? évf.

Italmérők és Italarusok Közlönye. Schanklizenzen-Zeitung. [M. és német.] III. évf.

Kávésipar Szakközlöny. [M. és német.] XIII. évf.

Magyar Agyagipar. Ungarische Thonindustrie. [M. és német.] II. évf.

Magyar Bőripar. — Ungarische Lederindustrie [M. és német.] VII. évf.

Magyar Czukoripar. Die ungarische Zuckerindustrie, *és melléklete:* A Czukorrépa-Termelő. — Der Zuckerrüben-Producent. [M. és német.] IX. évf.

Magyar Fém- és Gépipar. Ungarische Metall- und Maschinen-Industrie. [M. és német.] X. évf.

M. Kir. Postai és Távirtda-Rendeletek Tára. Sbornik kr. ug. Postanskih; *és:* Brzovajnih Naredabah. [M. és horvát.] Kiadja a m. kir. kereskedelemügyi miniszter. XV. évf.

Magyar Malom-Közlöny. Ungarische Mühlen-Nachrichten. [M. és német.] II. évf.

Magyar Vas- és Gépujság. Ungarischer Metallarbeiter. [M. és német.] XVIII. évf.

Mercur. biteles sorsolási tudósító. Authent. Verlosungs-Anzeiger. [M. és német.] XXX. évf.

Nagyszombati Hetilap. Tyrnauer Wochenblatt. [M. és német.] XXXII. évf.

Nemzetközi Fürdő-Lapok. Internationale Bade-Zeitung. [M. és német.] V. évf.

Nemzetközi Nyilvántartás. La Sûreté Internationale. Internationale Evidenz. [M., német és francia.] A Rendőri Lapok melléklapja. V. évf.

Népszava. Volksstimme. [M. és német.] XXVIII. évf.

Orientalischer Lloyd. [Német és francia; lásd a németek közt.]

Rendeleti Közlöny (a m. kir. honvédség számára). Szabályrendeletek. — Viestnik Naredabah. Za kr. ug. do-

* A magyar (illetőleg német) nyelvűek közé is fel vannak véve, az összes létszámot tehát ez a rovat nem gyarapítja.

mobranstvo. Normativne naredbe. [M. és horvát.] XXVI. évfolyam.

Rendeleti Közlöny (a m. kir. honvédség számára). Személyes ügyek. — Viestnik Naredabah. Za kr. ug. domobranstvo. Osobni poslovi. [M. és horvát.] XXVI. évf.

Rendőri Lapok (Magyar Csendőr). [M. és német.] VIII. évf.

Typographia. Gutenberg. [M. és német.] XXXII. évfolyam.

Unio. A Bpest-Székesfőv. Sütők... Ipartestülete hivatalos szakközlönye. [M. és német.] V. évf.

Vas- és Fémmunkások Szaklapja. Fachblatt der Eisen- und Metallarbeiter. [M. és német.] IV. évf.

A Vendéglős. [A Kávésipar Szakközlönyével azonos.]

Zenelap. [Német melléklettel.] XIV. évf.

Ziehungs-Liste. Sorsolási Tudósító. [M. és német.] XXX. évf.

Összesen 33.

VIDÉKEN.

Bácskai Ujság. Bácskaer Zeitung. (Apatin.) [M. és német.] V. évf.

Módos és Vidéke. Modos und Umgebung. [M. és német.] IX. évf.

Muraköz. Medjimurje. [M. és horvát.] XVII. évf.

Nyitrai Lapok. Neutra-Trenchiner Zeitung. (Nyitra.) [M. és német.] XXXI. évf.

Szent-Gotthárd. St.-Gotthard. [M. és német.] V. évf. 1899/900.

Szepesi Hirnök. Zipser Bote. (Lőcse.) [M. és német.] XXXVIII. évf.

Telecska. (Kula). [M. és német.] XVIII. évf.

Vágvölgyi Lap. (Trencsén). [M. és német.] XXVII. évf.

Összesen 8.

II. NÉMET LAPOK.

a) Politikai tartalmúak.

BUDAPESTEN.

Allgemeine Jüdische Zeitung. (Héber betűkkel.) Szerk. tul. Grossberg Lipót. Ny. Fuchs és Krakauer. XIII. évf. Heti 5 szám. Ára 20 kor.

Budapester Abendblatt. Szerk. Fischer Vilmos. Ny. »Anglo« ny. III. évf. Ára naponta 2 fill. Megszűnt.

Budapester Tagblatt. Fel. szerk.

Bolgár Ferencz; kiadja »Európa« r. t. Ny. »Európa.« XVII. évf. Napilap. Ára 28 kor.

Extrablatt. A Neues Budapestester Abendblatt lenyomata.

Hungaria. Correspondenz für das Ausland. (Könyomatú.) Szerk. Eichner S., okt. óta a kiadótul.: Neumayer Lajos. Ny. a Pesti kny. R. T., utóbb Pressburg Frigyes köny. I. évf. Napilap. Ára havonta 30 kor. = 35 franc.

Jüdisches Tageblatt. (Héber betűkkel.) Szerk. Gábel Jakab Jehiél. Ny. Neumayer Ede. II. évf. Heti 5 szám. Ára 16 kor.

Montagblatt. Fel. szerk. tul. Viola Miksa. Ny. Schlesinger és Kleinberger. XII. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Neues Budapestester Abendblatt. Szerk. Singer Arthur, kiadó ő és (decz. óta) Barna Tódor. Ny. »Kosmos« I. évf. Napilap. Száma 2 fillér.

Neues Kleines Journal. Szerk. Vida Bódog, tul. »Európa« r. t. Ny. »Európa.« IV. évf. Ára naponta 2 fill.

Neues Pester Journal. Fel. szerk. Bródy Lajos; kiadó-tul. Bródy Zsigmond. Ny. »Hungaria« ny. XXIX. évf. Napilap. Ára 28 kor.

Neues Politisches Volksblatt. Fel. szerk. dr. Fleischmann Sándor; kiadó tul. Mérey Miksa. Ny. »Kosmos.« XXIV. évf. Napilap. Ára 20 kor., a »Witzrakete« melléklappal együtt 22 kor 40 fill.

Pester Lloyd. Fel. szerk. Falk Miksa; kiadó, ny. a »Pesti Lloyd-Társulat« XLVI. évf. Napilap, estilappal. Ára 44 kor.

Politisches Volksblatt. Fel. szerk. Sipos J.; kiadó tul. a »Hungaria« vállalat. Ny. »Hungaria« XXVI. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Ungarische Information. Politisch-wirtschaftliche Correspondenz für das Ausland über Ungarn und den Balkan. (Könyomatú.) Szerk. Eichner S., helyettes sz. dr. Gál Jenő. Napilap. Ára havonta 20 kor. = 20 Mk.

Összesen 14.

VIDÉKEN.

Bács-Bodrogher Presse. (Ujvidék.) Fel. szerk. és kiadó Fuchs Emil. Ny. Fuchs Emil és Társa. XLV. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Dettaer Zeitung. (Detta.) Fel. szerk. Binder Jenő és Drechsler Bernát; kiadó tul., ny. Heldenwanger J. XX. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Deutsches Tagblatt für Ungarn. (Temesvár.) Szerk. Cramer Alwin. Kiadó tul. Wettel L. J. Ny. »Posaune« ny., majd »Gutenberg« ny. I. évf. Napilap. Ára 24 kor.

Donau-Temes-Bote vorm. Banater Post. (Pancsova.) Szerk. tul., ny. Wittig-schlagler K. XXXI. évf. Hetenként két szám. Ára 16 kor.

Eisenburg. (Szombathely.) Főszerk. Kóvári-Kaffeher Béla; szerk. Füredi Béla. Ny. Bertalanffy. IV. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Der Freimütige. »Südungarisches Volksblatt.« (Temesvár.) Fel. szerk. és tul. Blaskovics Ferencz. Ny. »Délmagyarors. ny.« XV. évf. Hetilap. Ára 9 kor.

Fünfkirchner Zeitung. (Pécs.) Fő. szerk. Lenkei Lajos, fel. sz. Verbói Ármin, tul. Guttman J. öz. Ny. »Pécsi irodalmi és ny. r. t.« XXXI. évf. Hetenként 2 szám. Ára 16 kor.

Hermannstädter Zeitung vereinigt mit dem Siebenbürger Boten. (Nagy-Szeben.) Fel. szerk. Roth Frigyes; kiadó ny. Reissenberger Adolf. CXVI. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Kronstädter Tageblatt. (Brassó.) Fel. szerk. Wächter Guidó; kiadó, ny. Schlandt-féle ny. VI. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Kronstädter Zeitung. (Brassó.) Fel. szerk. Feminger Károly; kiadótul. Gött János fia. Ny. Gött J. fia. LXIV. évf. Napilap. Ára 19 kor. 20 fill.

Der Landbote. (Temesvár.) Szerk. tul. Kraushaar Károly; tul. Kraushaar István. Ny. Csanádegyházmegyei ny. XXIX. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Mediascher Wochenblatt. (Medgyes.) Szerk. Biehl Ferencz; tul. ny. Reissenberger G. A. VIII. évf. Heti lap. Ára 6 korona.

Neue Temesvárer Zeitung. (Temesvár.) Fel. szerk. Dévay Ferencz; tul. kiadó Steger E. utóda. XXXIII. évf. Napilap. Ára 32 kor.

Oedenburger Zeitung. (Sopron.) fel. Szerk. Marbach Ernő, társszerk. (novemberig) Horváth Xavér; kiadó ny. Romwalter Alfréd. XXXIII. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Pressburger Tagblatt. (Pozsony.) Szerk. Pichler Hermann Alajos; kiadó ny. Kath. irodalmi r. t. IV. évf. Napilap. Ára 16 kor.

Pressburger Zeitung. (Pozsony.) Fel. szerk. Löví Rudolf; kiadó tul. ny.

Angermayer Károly. CXXXVII. évf. Napilap, esti lappal. Ára 24 kor.

Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt. (Nagy-Szeben.) Lapvezér Häner Henrik; Főszerk. dr. Schuller Rudolf, fel. szerk. Teusch Gyula; kiadó ny. Drotleff József. XXVII. évf. Napilap. Ára 24 kor.

Südungarischer Bote. (Lugos.) Szerk. tul. Reiner Adolf; ny. Traunfellner Károly. II. évf. Heti 3 szám. Ára 16 korona.

Südungarische Reform. (Temesvár.) Szerk. tul. ifj. Steiner Károly. Ny. »Unio« XII. évf. Napilap. Ára 28 kor.

Temesvarer Zeitung. (Temesvár.) Fel. szerk. Barát Ármin; kiadó-tul. Heim Antal. Ny. Délmagyarországi kny. XLIX. évf. Napilap. Ára 32 kor.

Ung.-Weisskirchner Volksblatt. (Fehértemplom.) Szerk. Schümichen Jakab; tul. ny. Kuhn Péter V. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Der Volksfreund. (Szombathely.) Fel. szerk. és kiadó ny. Gabriel A. XVIII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Westungarischer Grenzbote. (Pozsony.) Fel. szerk. Riedl Farkas; kiadó tul. Simonyi Iván. Ny. Zindl József. XXIX. II. évf. Napilap. Ára 28 kor. 80 fill.

Osszesen 23.

b) Szaklapok és vegyestartalmúak.

BUDAPESTEN.

Allgemeiner Technischer Anzeiger für Ungarn. Szerk. tul. Singer Gyula. Ny. Várnai Fülöp. IV. évf. Havonta 2 szám. Ára 12 kor.

Amtliche Nachrichten. Kiadó Cs. kir. szab. Kassa-Oderbergi vasut. Ny. »Pesti kny. r. t.« . . . évf.

Der Bau-Unternehmer und Lieferant. (A »Vállalkozók Lapja« német kiadása.) Fel. szerk. Sós Salzer Izor; kiadó-tul. Salzer I., Lakatos L. és Bendik G. Ny. »Belvárosi kny.« (Varga Endre és Grósz Bertalan.) XIX. évf. Havi 3 szám. Ára 16 kor.

Blatt für Erfindungen und Industrie. Szerk. és kiadó Kalmár F. Ny. Révai és Salamon. V. évf. Havi 2 szám. Ára 16 kor.

Budapester Montagszeitung. Szerk. tul. Büchler Baján Vilmos. Ny. Markovics és Garai. III. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Christliches Volksblatt. Szerk. Auer István; tul. Molnár János. Ny. »Stephanaeum« ny. V. évf. Heti lap. Ára 4 kor.

Commercieller Anzeiger. Fel. szerk. Stein M.; tul. Zwilling J. »Assistentz« irodája. Ny. Gross és Grünhut. XXX. évf. Heti lap. Ára 24 kor.

Commercieller Beobachter. Szerk. tul. Zwilling Lipót. Ny. Weissenberg Ármin. X. (»XXX.«) évf. Heti lap. Ára 24 kor.

Commerzielle Blätter. Szerk. Kiadja Mansvirth L. Ny. Anglo ny. évf. Havi . . . szám. Ára 20 kor. (!)

Commercielle Rundschau. Szerk. kiadó Vécei Leo. Ny. Gross és Grünhut. IV. évf. Havi 3 szám. Ára 12 kor.

Cyankali. Szerk. Fischer Vilmos. »Anglo« ny. XX. évf. Havi 2 szám. Ára 20 kor.!

Donau Herold. Szerk. Schuller F. Ny. Wesselényi Géza. II. évf. Havi 2—3 szám. (Megszűnt.)

Eisenbahn-Tarif- und Verkehrs-Anzeiger. Szerk. kiadó Weismayer Brúnó. Ny. Gelléri és Székely. IV. évf. Havi 2 szám. Ára 20 kor.

Express. Szerk. tul. Osinger János. Ny. Állítólag III. évf. Állítólag napilap, kézirat gyanánt; ára 600 kor.

Finanzielle Blätter. Fel. szerk. Pick Ignác. Ny. Zeisler. *Megjelenik bizonytalan időközökben, ismétlődő tartalommal.* Ára 20 kor. (!)

Folies Caprices. Szerk. Roth Sámuel. Ny. Jermányi S. I. évf. Hetilap. Ingyen.

Fortschritts-Presse. Szerk. »Waldeck C.« (Eckstein). Ny. Müller Károly. *Megjelenik bizonytalan időközökben, ismétlődő tartalommal.* Ára 20 kor. (!)

General-Anzeiger. Szerk. Krausz A. Ny. Löblowitz Zsigmond. »XIV.« évf. Havi 2 szám. Ára 16 kor. (!)

»Grüss Gott«. Szerk. Famlar Gusztáv Adolf (Torzsa) és Gladischefsky Károly. (Bpest.) Ny. Hornyánszky Viktor. V. évf. Heti lap. Számja 4 fill.

Handels- und Gewerbeblatt. Szerk. »Paul Gábor«. (A **Finanzielle Blätter**-rel azonos.)

Handels- und Gewerbe-Journal. Szerk. kiadja Bodanszky D. Ny. Zeisler M. I. évf. szám. Ára 20 kor. (!)

Hans-Jörgel. Szerk.-kiadó Czukelter Ferencz. Ny. Neuwald Illés. XXIII. évf.

Kétheti lap. Ára 16 kor., nyilvános helyiségeknek 12 kor.

Heitere Blätter. Fel. szerk. Hátsek Adolf; társszerk. Schönmann Vilmos. Ny. »Europa« ny. VII. évf. Hetilap. Ára 8 korona.

Holzrevue. (A »Faügyi Szemle« német kiadása.) Kiadó főszerk. Weiner Arthur; fel. szerk. Pollacsek Jenő. Ny. »Hungaria«. II. évf. Havi 2 szám. Ára 16 korona.

Illustrierte Sonntags-Zeitung. Szerk. »Bauer C.« (A **Fortschritts-Presse**-vel azonos, de ára 12 frt.!)

Interessante Blätter. Szerk. »Köln Ph.« Ny. Anglo-ny. *Megjelenik bizonytalan időközökben, ismétlődő tartalommal.* Ára 28 kor. (!)

Internationale Artisten-Revue. Fel. szerk. és kiadó-tul. Steiner Ferdinánd; Ny. Markovits és Garai. X. évf. Havi 3 szám. Ára 12 kor.

Internationale Gärtner-Rundschau. Fel. szerk. Rétlaki Ferencz. Tul. Seyderhelm Emil. Ny. Kaufmann József. utóbb a »Minerva« ny. I. évf. Havi 2 szám ingyen.

Internationale Kapitalisten-Zeitung. Szerk. tul. Singer Sándor. Ny. »Kosmos.« »X.« évf. Havi 2 szám. Ára 2 kor.

Kleines Journal. Fel. szerk. Fischer Mór. Ny. Anglo ny., majd »Minerva.« IV. évf. Havi 2 szám. Ára 16 kor.

Kredit und Handel. Szerk. tul. Blum Ármin. Ny. Pollacsek Mór. VII. évf. Havi 2 szám. Ára 16 kor.

Local-Zeitung. A **Finanzielle Blätter**-rel azonos.

Mauthner's Führer durch Feld und Garten. Szerk. kiadó Mauthner Ödön magkereskedése. Ny. »Athenaeum« I. évf. Heti 2 szám, ingyen.

Mittheilungen der Holländischen Lebensversicherungs-Gesellschaft an ihre Vertreter. Ny. Szénásy. IV. évf. Heti lap, ingyen.

Montagblatt. Szerk. tul. Viola Miksa. Ny. Schlesinger és Kleinberger. XII. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Möbelwagen-Evidenz-Blatt. Az »Eisenbahn-Tarif . . . Anzeiger« kiadása. havi 4 szám. III. évf. Ára

Nationalökonomische Blätter. Szerk. tul. Friedmann L. Ny. Gross és Grünhut. XXVI. évf. Heti lap. Ára 16 korona

- Oest.-Ung. Adels-Zeitung.** A Fortschritts-Presse-vel *azonos.*
- Oest.-Ung. Journal.** A **Finanzielle Blätter**-rel *azonos.*
- Orientalischer Lloyd.** Fel. Szerk. tul. Meisels S., szerk. b. Gaffron Hermann. Ny. »Werböczy« ny. I. évf. Havi 2 szám. Ára 20 kor.
- Pester Medizinisch-Chirurgische Presse.** Fel. szerk. dr. Török Lajos; segédszerk. dr. Pikler Gyula, dr. Sarbó Arthur, dr. Schein Mór; kiadó tul. Mezei Antal. Ny. »Werböczy« r. t. XXXVI. évf. Hetilap. Ára 12 kor.
- Reichs-Revue.** Szerk. »Pauer Fr.« A Fortschritts-Presse-vel *azonos.*
- Reklam Zeitung.** Szerk. Bodanszky D. Ny. Zeisler M. I. évf. (a **Handels- und Gewerbe-Journal**-lal *azonos.*)
- Saphir's Styx.** Szerk. Rozsafy Manó. Ny. Neuwald Illés. XXXII. évf. Félhavi lap. Ára 10 kor.
- Sociale Kritik.** Szerk. Klein Adolf. Ny. Zeisler M. »XVI.« évf. Megjelenési ideje bizonytalan. Ára 20 kor. (!)
- Styx.** Szerk. Schöpl G., kiadó tul. Singer A. K. özv. Ny. Gross és Grünhut. XXXIX. évf. Havonta 3 szám. Ára 16 kor. (Márcz. 10. óta magyar lap.)
- Ungarische Allgemeine Verkehers-Zeitung.** Szerk. tul. Schreiber Adolf örököse Andics Jusztina. Ny. Feldmann Mór. XXII. évf. Havi 2 szám. Ára 12 kor.
- Ungarische Bauzeitung.** Szerk. tul. Sommer József. (Újpest.) Ny. »Franklin« társulat. V. évf. Havi 3 szám. Ára 20 kor.
- Ungarisches Handelsblatt.** Szerk. tul. »Kelemen B.« A Fortschritts-Presse-vel *azonos.*, csakhogy ára 24 korona. (!)
- Ungarisches Handels-Museum.** Szerk. Braun A. Ny. Löblovitz Zsigmond. XIV. évf. Havi 2 sz. Ára 16 kor. (!)
- Ungarischer Holzhändler.** (A »Magyar Fakereskedő« német fordítása.) Szerk. és tul. Székely Ignác. Ny. »Fővárosi ny. és vonalozó r.-t.«, utóbb Révai és Salamon. VII. évf. Havonta kétszer. Ára 4 kor., a magy. kiadással együtt 10 kor.
- Der Ungarische Israelit.** Fel. szerk. dr. Bak Illés; tul. Bak Ignác özv. Ny. Márkus Samu. XXVII. évf. Ára 12 kor.
- Ungarische Medizinische Presse.** Szerk. és kiadó dr. Tuszka Ödön. Ny. Gelléri és Székely. V. évf. Heti lap. Ára 10 kor
- Ungarische Montan-Industrie- und Handelszeitung.** Szerk. és kiadó Silberstein Arnold. Ny. Márkus Samu. VI. évf. Félhavi lap. Ára 20 kor.
- Ungarischer Weinbau.** Szerk. Baross Károly és dr. Drucker Jenő; tul. Baross K. Ny. »Patria« ny. r. t. IV. évf. Heti lap. Ára 12 kor.
- Ungarische Wochenschrift.** Szerk. Dornbusch M. Ny. Gross és Grünhut VI. évf. Hetilap. Ára 12 kor.
- Ungarländischer Bote.** Szerk. tul. Petroczy J. F. Ny. Löblovitz Zsigmond Időhöz nem kötött, számozatlan hirdetői lap. Ára. 20 kor. (!)
- Volksblatt.** Fel. szerk. »István gazda.« Ny. »Franklin« társulat. VII. évf. Hetilap. Ára 3 kor.
- Volkswirtschaftliche Sonntags-Revue.** Fel. szerk. és tul. Reinitz Tódor. Ny. Neuwald Illés. XXIII. évf. Hetilap. Ára 24 kor.
- Volkswirtschaftliche Zeitung.** »VII. évf.« A »Fortschritts Presse«-vel *azonos.*
- Vorsicht.** (!) Szerk. Kiadó »Gönczi Mihály.« A **Finanzielle Blätter**-rel *azonos.*
- Die Witzrakete.** (Melléklet a Neues Polit. Volksblatthoz.) Szerk. Fleischmann Sándor; kiadó a N. P. Vbl. társaság. VI. évf. Ára: a főlap előfizetőinek 2 kor. 40 fill., különben 9 kor. 60 fill.

Összesen 61.

VIDÉKEN.

- Allgemeine Ungarische Weinzeitung.** (Sopron.) Szerk. Rosenstingl Berthold. Ny. Breiner E. fia. I. évf. Havi 2 szám. Ára 7 kor. 20 fill.
- Bács-Bodrogher Zeitung.** (Apatin.) Fel. szerk. Witzmann József; tul. ny. Gass Mátyás. II. évf. Heti lap. Ára 8 kor.
- Bácskaer Volksblatt.** (Zombor.) Fel. szerk. és tul. ny. Oblat Károly. XII. évf. Hetilap. Ára 8 kor.
- Die Berzava.** (Resiczabánya.) Szerk. kiadó, ny. Eisler József. XXV. évf. Heti lap. Ára 9 kor. 60 fill.
- Bistritzer Wochenschrift.** (Besztercze.) Szerk. kiadó Schell Károly. Ny. Botschar Tódor. XXIX. évf. Hetilap. Ára 8 kor. 80 fill.

Bistritzer Zeitung. (Besztercze.) Szerk. Clemens Frigyes; kiadó Raupenstrauch O. Ny. Botschar Tódor. X. évf. Ára 8 kor.

Buziáser Anzeiger. (Buziás.) Szerk. tul. ny. Ullman Ferencz. I. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Csákovaer Zeitung. (Csákova.) Fel. szerk. Chudy Jenő; tul. ny. Chudy testvérek. XIX. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Eisenstädter Zeitung. (Kismarton.) Lásd *Kismartoner Ztg.*

Evangelische Glocken. (Pozsony.) Szerk. Hollerung Károly (Modor). Kiadók: Brunner J. (Sopron), Dianiska A. (Lőcse), Fürst J. (Pozsony), Hollerung K., Lów F. (Locsmánd), Schwalm G. (Pancsova). Ny. Wigand K. F. XII. évf. Kétheti lap. Ára 2 kor.

Der Friedensbote. Szerk. Schmidt C. E. (Pozsony); kiadó Scholtz Ödön (Ágfalva). Ny. Wigand F. K. (Pozsony). 1900/1901. IV. évf. Kétheti lap. Ára 2 korona.

Der Gewerbsmann. (Fehértemplom.) Szerk. Rudolf Nándor. Ny. Wunder Gyula. I. évf. Havi 2 szám. Ára 4 kor.

Gross-Becskereker Wochenblatt. Fel. szerk. Mayer Rudolf; kiadó ny. Pleitz Ferencz Pál. L. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Gross-Kikindaer Zeitung. (N.-Kikinda.) Szerk. tul. Korn Arthur. Ny. Gajin (előbb Milenkovits) ny. XXVI. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Gross-Kokler Bote. (Segesvár.) Szerk. tul. ny. Horeth Frigyes. XXII. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Günser Anzeiger. (Kőszeg.) Fel. kiadó Feigl G. Adolf. Ny. Feigl Frigyes. XXVII. évf. Hetilap. Ára 7 kor. 60 fill.

Günser Zeitung. (Kőszeg.) Felelős kiadó. ny. Feigl Gyula. XIX. évf. Hetilap. Ára 5 kor 30 fill.

Handels-Anzeiger. (Bécs.) Szerk. kiadó Landesberg S. Ny. (Sopron) Röttig Gusztáv. X. évf. Havi 2 szám. Ára 12 kor.

Hatzfelder Zeitung. (Zombolya.) Fel. szerk. és kiadó tul. ny. Wunder Rudolf. XIII. évf. Hetilap. Ára 8 kor. Apr. óta **Zombolyaer Zeitung.**

Hermannstädter Vergnügungs-Anzeiger (a Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt melléklete.) (N.-Szeben.)

Karansebeser Wochenblatt. (Karansebes.) Szerk. tul. Jacobovits József.

Ny. az egyházmegyei ny. XIII. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Karansebeser Zeitung. (Karansebes.) Szerk. tul. ny. Fleissig Lipót. IV. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Károlyfalvaer Wochenblatt. [Levyomat a Neue Werschetzer Zeitungból.] (Károlyfalva.) Szerk. Verner János; kiadó ny. Wettel és Veronits (Versec). IV. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Karpathen-Post. (Késmárk.) Szerk. tul. ny. Sauter Pál. XX. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Kaschauer Zeitung. Kassa-Eperjesi Értesítő. (Kassa.) Fel. szerk. Rorwell S.; kiadó ny. Werfer Károly. LXII. évfolyam. Heti 3 szám. Ára 10. kor.

Kirchliche Blätter. (N.-Szeben.) Szerk. tul. Wagner János. Ny. Krafft V. 1900/1901. V. évf. Heti lap. Ára 6 kor.

Kismartoner Zeitung. (Kismarton.) Szerk. tul. ny. Dick Ede. XV. évf. Heti lap. Ára 8 kor. — Okt. óta **Eisenstädter Zeitung.**

Köl Mvaszér. (Kolozsvár.) (Héber betűkkel.) Szerk. tul. Weinstein Béni Izsák. Ny. Boskovics József. II. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Krassó-Szörényer Zeitung. (Lugos.) Tul. ny. Virányi János. XLIII. évf. Hetilap. Ára 10 kor.

Landwirthschaftliche Blätter. (N.-Szeben.) Szerk. Gottschling Adolf; kiadó az erdélyi szász gazd. egyesület felügyelőbizottsága. Ny. Drotleff József. XXVIII. évf. Havonta 2 szám. Ára egyl. tagoknak 1 kor. 20 fill., nem tagoknak 3 kor. 20 fill.

Nagy-Kikinda. (U. o.) Szerk. Hochstrasser János. Tul. Kastory János és Pavlicsek József. Ny. kiadói ny. VI. évf. Heti lap. Ára 4 kor.

Die Nera. (Ung. Weisskirchner Zeitung.) (Fehértemplom.) Szerk. Gradl Péter. Kiadó ny. Wunder Gyula XXXIV. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 20 fillér.

Neue Lippaer Zeitung. (Lippa.) Fel. szerk. kiadó-tul. ny. Zach József. XIV. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Neue Werschetzer Zeitung. Fel. szerk. Veronits József; kiadó-tul. ny. Wettel és Veronits czég. XIX. évf. Hetenként 2 szám. Ára 10 kor.

Neutraer Zeitung. Nyitrai Hirlap. (Nyitra.) Szerk. tul. Grünfeld Náthán. Ny. Reicheles Lipót. XI. évf. Heti lap. Ára 12 kor.

Oberwarther Sonntags-Zeitung. (Felső-Ór.) Kiadó-tul. ny. Schodisch Lajos. XXI. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Oedenburger Finanzieller Anzeiger. Az Oed. Rundschau melléklapja, I. évf.

Oedenburger Rundschau. (Sopron.) Fel. szerk. Weszely Károly, kiadó Zsombor Géza. Ny. »Petőfi« ny. V. évf. Heti 2 szám. Ára 10 kor. — Aug. óta czíme **Radikal.**

Oraviczaer-Weekendblatt. (U. ott.) Fel. szerk. és tul. Ny. Wunder Károly. XXIX. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 20 fill.

Oraviczaer Zeitung. (Oravicza.) Fel. szerk. Kehrer Viktor; tul. Kehrer L. Ny. Kehrer C. XV. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Orsovaer Weekendblatt. (Orsova.) Szerk. Hutterer Géza; tul. ny. Handl József. XXVIII. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 60 fill.

Perjamos und Umgebung. (Perjámos.) Szerk. Gatter Aurél. Ny. »Hungaria.« IV. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Die Posaune. (Temesvár.) Tul. ny. Lechenmayer J. C. XXV. évf. Heti lap. Ára 12 kor 80 fill.

Radfahr-Sport. (Bécs.) Kiadó Adametz József. Ny. Röttig Gusztáv. (Sopron.) VIII. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Radikal (aug. 12 előtt **Oedenburger Rundschau**). Szerk. tul. Zsombor Géza. Ny. »Petőfi« ny. VI. évf. Heti 2 szám. Ára 10 kor.

Resiczaer Zeitung. (Resicza.) Szerk. és kiadó-tul. ny. Weisz Adolf. XIV. évf. Hetilap. Ára 9 kor. 60 fill.

Schässburger Anzeiger, decz. óta **Sch. Zeitung.** (Segesvár.) Kiadó, ny. Jördens testvérek. XXVIII. évf. Hetilap. Ára 5 kor.

Süd-Bácskaer Zeitung. (Előbb **Verbász és Vidéke, Verbász und Umgebung,** m. és német.) (Uj-Verbász.) Szerk. Trbojevic Mihály Szergej; tul. és Boros. Ny. Boros »Verbászi kny.« ja. V. évf. Hetilap. Ára 6 korona.

Südungarische Bürger-Zeitung. (Perjámos.) Szerk. tul. ny. Pirkmayer Alajos. IV. évf. Heti lap. Ára 3 kor.

Südungarische Gewerbe-Bundeszeitung. (Temesvár.) Szerk. ifj. Steiner Károly; tul. Délmagy. Iparszövetkezet. Ny. »Unio«. II. évf. Havi 2 szám. Ára 2 kor.

Telecska. (Bács-Kula.) Szerk. Lackner

Fülöp. Ny. Berkovits Márk. XVIII. évf. Hetilap Ára 6 kor.

Temes-Kubiner Wochenblatt. (T.-Kubin) [lenyomat a Neue Werschetzer Zeitungból]. Szerk. Oberläuter Róbert. Ny. Wettel és Veronits. (Versecc.) II. évf. Heti lap. Ára 10 kor.

Torontaler Presse (előbb **Süd-ungarischer Grenzbote**) (N.-Becske-rek.) Szerk. tul. Ny. Jokly Lipót. III.—XVI. évf. Heti lap. Ára 12 kor.

Torontaler Zeitung. (Perjámos.) Fel. szerk. tul. ny. Pirkmayer Alajos. XVIII. évf. Hetenként 2 szám. Ára 10 korona.

Der Ungarische Landwirth. (Der Volksfreund.) (Temesvár.) Szerk. Kraushaar Károly. Ny. csanád-egyház-megyei ny. XII. évf. Hetilap. Ára 4 kor.

Unparteiische Zeitung. (Pozsony.) Szerk. Hochreiner F. Ny. kath. irod. társ. I. évf. Hetilap, száma 4 fill.

Volkswille. (Temesvár.) Szerk. Dobrillovic János; kiadó külön lapbizottság. Ny. Délmagyarországi kny. VI. évf. Hetilap. Ára 4 kor. 80 fill.

Westungarische Volkszeitung. (Pozsony.) Szerk. kiadó Zalkai Lajos L. Ny. Kath. irod. r. t. V. évf. Hetilap. Ára 12 kor.

Westungarischer Weinbergsbote. (Pozsony.) Szerk. tul. Vetter Pál K. Ny. Alkalay Adolf. IV. évf. Havi 2 szám. Ára 8 kor.

Wetterkalender für Ungarn. (Ó-Széplak.) Kiadó ny. a Nyitravölgyi gazdasági egyesület. Ny. (Rózsahegy) Kohn. XVIII. évf. Heti lap. Tagilletmény.

Zeitung für Land- und Forstwirtschaft. (Bécs.) Szerk. kiadó Koffron J. Ny. (Pozsonyban) Wigand F. K. I. évf. Havi 2 szám. Ára 10 kor.

Zsombolyaer Zeitung. Lásd, **Hatzfelder Ztg.**

Összesen 59.

III. HORVÁT LAPOK.

a) *Politikai lap.*

VIDÉKEN.

Novi List. (Fiume.) Szerk. Supits Ferencz. Ny. »Fiumei részv. ny.« III. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Összesen 1.

b) Szaklapok.

BUDAPESTEN.

Financijalne Novine (előbb: **Hrvatski Financijalni Stražar**.) Szerk. Iklódy Győző. Ny. »Stephanaeum.« III. évf. Havi 3 szám. Ára 12 kor.

Financijalni Glasnik. Szerk. Strazimir Milán. Ny. »Stephanaeum.« I. évf. Havi 2 szám. Ára 9 kor. 20 fill.

Povlastični Viestnik. Szerk. Freckay János. Ny. »Pallas.« V. évf. Heti lap. Ára 20 korona.

Összesen 3.

IV. SZERB LAPOK.

a) Politikai tartalmúak.

BUDAPESTEN.

МАЛЕ НОВИНЕ. Szerk. Petrovits Milán. Kiadó Székely Viktor. Ny. Pollacsek Mór. I. évf. Napilap. Ára 14 kor. 40 fill.

НОВИ БЕР. Szerk. dr. Petrovits Dusan. Ny. »Patria.« I. évf. Heti 2 szám. Ára 12 kor. *Evközben Szabadkára költözött.* Összesen 2.

VIDÉKEN.

БАШТОБАН. (Ujvidék.) Szerk. kiadó Mihajlovits Gyoka. Ny. Ivkovits György. I. évf. Havi 2 szám. Ára 3 kor.

БРАНИЕ (Ujvidék.) Fel. szerk. Joksimovits Miklós; kiadó a »Druzina Branika.« Ny. Popovits M. testv. XVI. évf. Heti 3 szám. Ára 24 kor.

ЗАСТАВА. (Ujvidék.) Főszerk. Tomits Jása; fel. sz. Bradvarovits Konstantin. Ny. Miletits Szvetozár. XXXIV. évf. Napilap. Ára 28 kor.

НАШЕ ДОБА. (Ujvidék.) Fel. szerk. Paplovits István. Ny. Hirschenhauser Benő. XVI. évf. Heti 2 szám. Ára 20 kor.

НОВИ БЕР. (Szabadka.) Ny. Hirt és Társa. (Előbb *Budapest*en jelent meg.) Összesen 4.

b) Szaklapok és vegyestartalmúak.

BUDAPESTEN.

БИВА. Szerk. »István gazda« (=Rom-bay Dezső.) Ny. »Franklin« társulat III. évf. Heti lap. Ára 3 kor.

Összesen 1.

VIDÉKEN.

ГОЛУБ. (Zombor.) Szerk. Blagojevits Jován; kiadó Karakasevits Milivoj könyvkereskedése. Ny. Bittermann Nándor. XXII. évf. Félhavi ifjúsági lap. Ára 2½ dinár.

НАРОДНО РО.Ю. (Ujvidék.) Szerk. Jovanovits Milán. Kiadja saját társaság. Ny. Ivkovits György. II. évf. Hetilap. Ára 4 kor. 80 fill.

НАРОДНОСТ. (Pancsova.) Szerk. kiadó Bekits T. Ny. Wittigschlager Dragutin. IV. évf. Heti 2. szám. Ára 16 kor.

НАШЕ НОВИНЕ. (Szeged.) Szerk. dr. Mihajlovits István. Kiadja egy társaság. Ny. Gönczi József. I. évf. Napilap. Ára havonta 50 fillér.

НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ. (Ujvidék.) Szerk. Pesits Sándor. Ny. Miletits Szvetozár. II. évf. Hetilap. Ára 4 kor. Megszűnt.

ЦОЗОРИШТЕ. (Ujvidék.) Szerk. Hacsits Antal. Kiadja a Szerb Nemzeti Színház Társaság vezetősége Ny. Popovits M. testv. XXV. évf. Havonta 80 fill.

РО.Ю.Б.В (Verseccz.) Szerk. tul. ny. Pavlovits P. Milán. I. évf. Hetilap. Ára 6 kor.

САДАШНОСТ. (N.-Kikinda.) Fel. szerk. Veszelinovits Iván. Ny. Szegyakov Milán. XVII. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

СРБАДИЈА. (N.-Kikinda.) Szerk. Tusanovits István; kiadja egy társaság. Ny. Radák Jován. III. évf. Heti 2 szám. Ára 12 kor.

ИКОЛАСКИ ОДЈЕК. (Ujvidék.) Szerk. Milovanovits Kuzman. Ny. Miletits Szvetozár. IV. évf. Havi 3 szám. Ára 8 kor.

БЕЧНИЕ (Pancsova.) Szerk. Popovits J. Ny. Radák János (Nagy-Kikinda.) IX. évf. Hetilap. Ára 8 kor.

Összesen 11.

V. ROMÁN LAPOK.

a) Politikai tartalmúak.

VIDÉKEN.

Controla. (Temesvár.) Fel. szerk. és kiadó Barcianu V. Jónás. Ny. Délmagyarorsz. kny. r. t. VI. évf. Ára 16 kor.

Foala Poporului. (Nagy-Szeben.) Fel. szerk. Baltas András; tul. »Tipografia« r. t. VIII. évf. Hetilap. Ára 6 kor.

Gazeta Transilvaniei. (Brassó.) Fel. szerk. egyszersmind tul. ny. Muresianu Aurél. LXIII. évf. Ára [a napilap] 24. kor, illetőleg [a vasárnapi kiadásoké] 4 kor.

Tribuna. (Nagy-Szeben.) Fel. szerk. Morariu János; tul. »Tipografia« r. t. XVII. évf. Napilap. Ára 20 kor.

Tribuna Poporului. (Arad.) Szerk.

világosi Russu János; kiadó ny. Popovici-Barcianu Aurél. IV. évf. Napi lap. Ára 20 kor.

Unirea. (Balázsfalva.) Fel. szerk. és kiadó Cuciu Vaszily. Ny. Gör. kel. főegyházmezei szeminárium ny. X. évf. Heti lap. Ára 12 kor.

Vulturul. (Nagyvárad.) Főszerk. tul. Ardelean Jusztin, fel. szerk. Sceopul János József. Ny. »Szt. László ny.« IX. évf. Havi 2 szám. Ára 12 kor.

Összesen 7.

b) *Szaklapok és vegyes tartalmúak.*

BUDAPESTEN.

Poporul. Fel. szerk. »Coresi, pápa«. Ny. »Franklin« társ. VII. évf. Heti lap. Ára 3 kor.

Összesen 1.

VIDÉKEN.

Biserica și Școla. (Arad.) Fel. szerk. Mangra Vazul; kiadó ny. az aradi görög kel. egyházmeze. XXIV. évf. Heti lap. Ára 10 kor.

Bunul Econom. (Szászváros.) Fel. szerk. Moța János. Tul. dr. Mihu János. Ny. »Minerva« ny. I. évf. Heti lap. Ára 4 kor.

Familia. (Nagyvárad.) Fel. szerk. és kiadó Vulcanu József. Ny. Láng József. XXXVI. évfolyam. Heti lap. Ára 16 kor.

Foaia Diecesana. (Karánsebes.) Szerk. Barbu Péter. Ny. kiadó Gör. kel. egyházmezei ny. XIV. évf. Heti lap. Ára 10 kor.

Foia Pedagogica. (N.-Szeben.) Szerk. Barcianu D. P.; kiadó: szerkesztő testület. Ny. Főegyházmezei ny. IV. évf. Havi 2 szám. Ára 6 kor.

Foaia Scolastica. (Balázsfalva.) Szerk. »Negrutiu« (Fekete) János. Kiadja tanítóegyesület. Ny. gör. kel. főegyházmeze. II. évf. Havi 2 szám. Ára 6 kor.

Revista ilustrata. (Sajó-Solymos.) Szerk. kiadó Baciu János. Ny. Bács Jánosné. III. évf. Havi 2 szám. Ára 12 korona.

Revista Orăștiei. (Szászváros.) Fel. szerk. Baritz F. Péter; kiadó Popovici-Barcianu Aurél. Ny. »Minerva.« VI. évf. Heti lap. Ára 6 kor.

Veselia. (Arad.) Szerk. kiadó Maglasiu Manó. Ny. Réthy Lipót és fia. I. évf. Heti lap. Ára 8 kor.

Összesen 9.

VI. TÓT LAPOK.

a) *Politikai tartalmúak.*

BUDAPESTEN.

Krestan. Fel. szerk. Sándorfi Ede, kiadó-tul. ó és Németh Gellért. Ny. »Stephanaeum« ny. VII. évf. Heti lap. Ára 4 korona.

Opravdový Krestan. (Az alábbiak heti néplapja.) Ny. Hornyánszky. V. évf. Ára 4 kor.

Slovenské Noviny. Fel. szerk. és kiadó ny. Hornyánszky Viktor. XV. évf. Heti 3 szám Ára 12 kor. (Melléklapja: Opravdový Krestán.)

Összesen 3.

VIDÉKEN.

Národné Noviny. (Turóc-Szent-Márton.) Fel. szerk. Pietor Ambrus; kiadók Mudron Pál és társai. Ny. részv. társ. XXXI. évf. Napi lap. Ára 24 kor.

Összesen 1.

b) *Szaklapok és vegyes tartalmúak.*

BUDAPESTEN.

Slovensky Dennik. Szerk. Hodža Milán. Kiadó Székely Viktor. Ny. Pollacsek Mór. I. évf. Napi lap. Ára 14 kor. 40 fillér.

Vlast a' Svet. Fel. szerk. »Štefan« gazda. Ny. »Franklin« társ. XV. évf. Heti lap. Ára 3 kor.

Összesen 2.

VIDÉKEN.

Katolicke Noviny. (Nagy-Szombat.) Fel. szerk. és kiadó Kollár Márton. Ny. Horovitz Adolf. LI. évf. Félhavi lap. Ára 4 kor.

Ludové Noviny. (Túróc-Sz.-Márton) Szerk. Hlinka András és a kiadó Bielek Antal. Ny. részvény-társ. IV. évf. Heti lap. Ára 4 kor.

Národní Hlasnik. (Túróc-Sz.-Márton) Szerk. kiadó Pietor Ambrus. Ny. r. t. XXXIII. évf. Havi 2 szám. Ára 2 kor.

Slovenské Listy. (Liptó-Rózsahegy.) Szerk. tul. ny. Salvas Károly. III. évf. Heti lap. Ára 2 kor. 8 fillér.

Zprávy hospodárskeho spolku údolia Nitry. (Ó-Széplak.) Szerk. Friesenhof Gergely báró. Ny. a Nyitra-völgyi Gazd. Egyesület, gyorsajtóján. IX. évf. Havi 2 szám. Tagilletmény.

Összesen 5.

VII. OROSZ LAPOK.

Szaklapok.

BUDAPESTEN.

HEADЪЯЯ. Szerk. »Iván gazda.« (=Rom-
bay Rezső.) Ny. »Franklin« társulat. III.
évf. Heti lap. Ára 4 kor.

Összesen 1.

VIDÉKEN.

ИИТОРЪ. (Ungvár.) Szerk. Fenczik
Jenő. Ny. Jäger Bertalan. XVI. évf. Fél-
havi lap. Ára 8 kor., a ДОДАТКОМЪ
mellékklappal együtt 10 kor.

Összesen 1.

VIII. LENGYEL LAP.

BUDAPESTEN.

Szaklap.

Przewodnik Mauthnera W Polu
W Ogrodzie. Szerk. tul. Mauthner
Ödön. Ny. »Athenaeum.« I. évf. Heti 2
szám, ingyen.

Összesen 1.

XI. FRANCZIA LAPOK.

Politikai tartalmúak.

BUDAPESTEN.

»Hungaria.« Correspondance pour
l'Étranger. [Könyomatú.] Szerk. Eichner
S., utóbb a tulajdonos: Neumayer L.
Ny. a Pesti Kny. R. T., utóbb Presburg
Frigyes utóda Schwarz Lajos. I. évf.
Heti 2 szám. Ára 15 kor. = 20 franc.

Revue d'Orient et de Hongrie.
Szerk. Leval András; tul. Gunszt Miklós.

Ny. »Orsz. közp. községi ny. r. t.« utóbb
a »Wesselényi« ny. XV. évf. Hetilap. Ára
12 kor.

Összesen 2.

X. OLASZ LAPOK.

VIDÉKEN.

Politikai tartalmúak.

La Bilancia. (Fiume.) Főszerk. Mayer
Nereusz. Szerk. Mohovich Vitusz. Ny.
Mohovich Emőd. XXXIII. évf. Napilap
estilappal. (Heti melléklete: **Értesítő**,
Avvisatore.) Ára 24 kor.

La Difesa. (Fiume.) Szerk. Superina
Menotti. Ny. Chiuzzelin A. I. évf. Hetilap
Ára 6 kor.

La Voce del Popolo. (Fiume.)
Szerk. kiadó Chiuzzelin A. Ny. Chiuzzelin
és Társa. XII. évf. Napi lap. Ára 12 kor.
Összesen 3.

Nem politikai.

Avvisatore Ufficiale del Muni-
cipio di Fiume. Szerk. Brelich Ernő.
Ny. Mohovich Emőd. II. évf. Heti 2 szám.
Ára

Összesen 1.

XI. HÉBER LAP.

Szaklap.

VIDÉKEN.

תל תלפיות (Tél Tálpiosz.) (Vác.) Szerk.
tul. Katzburg D. Ny. ? Havi 2 szám. Ára
8 kor.

Összesen 1.

ÖSSZEGEZÉS.¹⁾

		Budapesten	VIDÉKEN	Összesen
Német:	politikai	14 (11)	23 (24)	37 (35)
	szak- és vegyestartalmú lap	61 (61)	59 (57)	120 (118)
Horvát:	politikai	— (—)	1 (—)	— (1)
	szaklap	3 (2)	— (1)	3 (3)
Szerb:	politikai	2 (—)	4 (3)	6 (3)
	szak- és vegyestartalmú lap	1 (1)	11 (15)	12 (16)
Román:	politikai	— (—)	7 (8)	7 (8)
	szak- és vegyestartalmú lap	1 (1)	9 (6)	10 (7)
Tót:	politikai	3 (3)	1 (1)	4 (4)
	szak- és vegyestartalmú lap	2 (1)	5 (4)	7 (5)
Orosz:	szaklap	1 (1)	1 (2)	2 (3)
Lengyel:	vegyestartalmú	1 (—)	— (—)	1 (—)
Franczia:	politikai	2 (1)	— (—)	2 (1)
Olasz:	politikai	— (—)	3 (2)	3 (2)
	nem politikai	— (—)	1 (—)	1 (—)
Héber:	szak- és vegyestartalmú	— (—)	1 (1)	1 (1)
Összesen:		91 (82)	125 (124)	216 (205.)

¹ A zárójelben az 1899. évi létszám van, összehasonlítás végett, idézve.

III.

Folyóiratok.

KOVÁTS LÁSZLÓTÓL.

I. MAGYAR NYELVŰ FOLYÓIRATOK.

a) BUDAPESTEN.

Ácsok szaklapja. A magyarországi ácsok érdekeit védő közlöny. Szerk. és kiadja Dénes Bálint. Nyom. Fried és Krakauer. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 80 fillér.

Akadémiai Értesítő. A m. tud. Akadémia megbízásából szerk. Szily Kálmán főtítkár. Nyom. Hornyánszky Viktor. XI. kötet. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Allamgazdasági Szemle. Szerk. és kiadják Zachár Gyula és Olgay Kálmán. Nyom. a »Pátria« nyomda. III. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 20 kor.

Allategészség. Folyóirat az állategészségügyi ismeretek terjesztésére. Szerk. Rátz István. Kiadja és nyomatja a Szent-László nyomda. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 korona.

Általános forgalmi Értesítő. Szerk. Szenes Mór. Nyom. Európa kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 10 korona.

Általános pénzügyi Szemle. Szerk. Bán Zsigmond. Kiadja Pátkai Dániel. Nyom. Neuwald Illés. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 12 korona.

Apolló. Szerk. Erkel Sándor és Goll János. Kiadja az »Országos magyar dalár-egyesület.« Nyom. a Pesti nyomda. XIV. évfolyam. Megjelenik éventként négyszer. Ára 5 korona.

Aquila. A magy. ornithologiai központ folyóirata. Szerk. Herman Ottó. Nyom. a Franklin társulat. VII. évfolyam. Évenként négy füzet. Ára 10 korona.

Archeologiai Értesítő. Szerk. Hampel József. Kiadja a m. tud. Akadémia.

Nyom. a Franklin társulat. Uj folyam XX. köt. Évenként 5 füzet. Ára 12 kor. A társulat tagjai tagdíj (10 kor) tejében kapják.

Athenaeum. Szerk. Pauer Imre. Kiadja a m. tud. Akadémia. Nyomatja Hornyánszky Viktor. IX. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor.

Aurora. Irodalmi, művészeti és társadalmi közlöny. Szerk. Incze Henrik. Nyom. Thalia kny. III. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Bába-Kalauz. Szerk. Hoffmann Péter. Kiadja Dirner Gusztáv. Nyom. Buschmann F. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Balneologiai Értesítő. A magyar szent korona országai balneologiai egyesületének hivatalos közlönye. Szerk. és kiadja Preysz Kornél. Nyom. a Pesti kny. 1900. évf. Évenként 4 szám. Ára 5 korona.

Baromfitenyésztési Lapok. Az orsz. baromfitenyésztési egyes. hivatalos közlönye. Szerk. Parthay Géza. Nyom. Hornyánszky Viktor. 1900. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Bombardon. IV. évfolyam. (Könyvmatos élcslap.) Nyom. Fried és Krakauer. Havonként jelenik meg.

Bölcséleti Folyóirat. Szerk. és kiadja Kiss János. Nyom. az Athenaeum r. társaság. XIV. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor.

A budai Könyvtár Közlönye. Szerk. Jurányi Győző. Kiadja a budai könyvtáregyesület. Nyom. Bagó Márton és fia. IV. évfolyam. Meg nem határozott időközökben jelenik meg. Az egyesület tagjai ingyen kapják.

Budai Ujság. Szerk. Ribizánszky József. Nyom. Szent Gellért kny. II. évf. Ára 4 korona.

Budapest Főváros Statisztikai havi füzetei. Szerk. Körösy József. Kiadja Budapest székes főváros statisztikai hivatala. Nyom. a Pesti nyomda. XXVIII. évfolyam. Ára 8 kor.

Budapesti Gyorsíró. Szerk. Bódogh János. Kiadja az Orsz. magyar gyorsíró-egyesület. Nyom. a Pesti nyomda. XII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 4 kor.

A budapesti Polgári Lövészegyesület hivatalos Értesítője. Szerk. Gabnay Ferencz. Nyom. Hornyánszky Viktor. VII. évfolyam. Megjelenik időszakként. Az egyesület tagjai ingyen kapják.

A budapesti szállodások, vendéglősök és kocsmárosok ipartársulatának Értesítője. A választmány megbízásából szerkeszti a titkár. Kiadja az ipartársulat. Nyom. Feldmann Mór. X. évfolyam. Megjelenik havonként. A tagok ingyen kapják.

Budapesti Szemle. Szerk. Gyulai Pál. Kiadja a m. t. Akadémia. Nyom. a Franklin-társulat. XXVIII. évfolyam. CI—CIV kötet. Megjelenik havonként. Ára 24 kor.

Budapesti Tattersall Értesítője. Szerk. Gál Kropf Béla. Kiadja a Lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság. Nyom. a »Pátria« nyomda. V. évfolyam. Megjelenik havonként.

A czimbalom családi körben. Szerk. Allaga Géza. Kiadja Schunda V. József. Nyom. Kunos Vilmos és fia. X. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 4 kor.

Czimbalom Szalon. Szerk. Erdélyi Dezső. Kiadja Nádor Kálmán. Nyom. a Pesti nyomda. II. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 12 korona.

Díjnokok Közlönye. Az országos díjnokegylet és nyugdíjintézet hivatalos lapja. Szerk. Paczóna Antal. Nyom. Lóhl Dávid. VI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 kor. 20 fill.

Divatértesítő. Szerk. Holzer Sándor. Kiadja Holzer Simon áruháza. Nyom. Lengyel Lipót. XXXI. évfolyam. Évenként 4 szám. Ingyen küldetik.

Ébresztő. A magyar evangéliumi ifjúság lapja. Kiadja a budapesti ref. ifj. egylet. Szerk. Csürös István. Nyom. Nagy Sándor. I. évf. Megjelenik évenként 10 szám. Ára 2 korona.

Egészség. Szerk. Csapodi István közreműködésével Frank Ödön. Kiadja az orsz. közegészségi egyesület. Nyom. a Franklin társulat. XIV. évf. Kéthavonként jelenik meg. Ára 6 korona. Az egyesület tagjai tagdíj (6 korona) fejében kapják.

Egészségőr. A »Zion« jótékonysági egylet népszerű közlönye. Nyom. Gross és Grünhut. V. évfolyam. Megjelenik havonként. A tagoknak ingyen küldetik.

Egyetemes Philológiai Közlöny. Heinrich Gusztáv és P. Thewrewk Emil közreműködésével szerk. Némethy Géza és Petz Gedeon. Nyom. Franklin társulat. XXIV. évf. Évenként 10 füzet. Ára 12 kor.

Egyházi műipar. Szerk. Aczél Lajos. Nyom. a Hunyadi Mátyás kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára ?

Élet és egészség. Közegészségügyi folyóirat. Szerk. és kiadja Földvári Jákó. Nyom. a Pátria kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. 80 fill.

Első magyar Kalapos Ujság. (Lásd Magyar Kalapos Ujság.)

Emberszeretet. A »Bárá Hirsch Mór« jótékonysági és önszegélyző egyesület hivatalos lapja. Szerk. Ötvös Vilmos. Nyom. a Thalia kny. V. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. Az egyesület tagjainak 60 fillér.

Építő munkás. Kőművesek, kőfaragók, ácsok stb. szervezetének hivatalos közlönye. Szerk. Bauer János. Nyom. Fried és Krakauer. V. évf. Havonként. Ára 2 kor. 80 fill.

Erdészeti Lapok. Az Országos erdészeti egyesület közlönye. Szerk. Bedő Albert. Nyom. a »Pátria« irod. vállalat. XXXIX. évfolyam. Havonként jelenik meg. Ára 16 kor. A tagoknak tagdíj (16 kor) fejében küldetik.

Ethnographia. A magyar néprajzi társaság értesítője. Szerk. Munkácsi Bernát és Sebestyén Gyula. Nyom. Hornyánszky Viktor XI. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára 6 kor. A tagoknak tagdíj fejében jár.

Faipari és fakereskedelmi Értesítő. A magyar faipar, fakereskedelem és erdőhasználat érdekeit szolgáló szaklap. Szerk. Egressi Arthur. Nyom. Révai és Salamon. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

A fákllya. Időközi folyóirat. Szerk. Bolgár Lajos. Nyom. Márkus Samu. 1900. évf. Egyes szám ára 20 fillér.

Fényképészeti Szemle. Amateurok

lapja. Szerk. és kiadja Pejtsik Károly. Nyom. az Athenaeum. r. t. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Férfi Divat. Szerk. Mangold Béla Kolos. Kiadja Várady Béla. Nyom. az Budapesti Hírlap kny. II. évf. Negyed-évenként. Ingyen küldetik.

Férfi Szabó. Szerk. Stikarovszky Norbert. Kiadja Stikarovszky János. Nyom. Fried és Krakauer. I. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Fizikai és diétetikai gyógyító-módok Közlönye gyakorló orvosok számára. Szerk. és laptulajdonos Palócz Ignác. Nyom. a Budapesti Hírlap kny. I. évf. Havonként jelenik meg. Ára 3 korona.

Földrajzi Közlemények. Kiadja a magyar földrajzi társaság. Szerk. Berecz Antal. Nyom. Fritz Armin. XXVIII. kötet. Évenként 10 füzet. Ára 10 kor. Tagoknak tagdíj fejében küldetik.

Földtani Közlöny. Kiadja a magyarhoni földtani társulat. Szerk. Lóczy Lajos és Cholnoky Jenő. Nyom. a Franklin társulat. XXX. kötet. Havi folyóirat. Ára 10 kor. A társulati tagok tagdíj (10 kor.) fejében kapják.

Fürdő- és utazási közlöny (Előbb gyógyfürdők és üdülőhelyek). Szerk. Rózsa Lajos. Nyom. id. Poldini Ede és társa. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Galilei. Szabadkőművesi haviszemle. Szerk. Sgalitzer Gyula. Nyom. Wendt nyomdája. II. évfolyam. Havonként. Ára 3 korona.

Gépészek, művezetők és elektrikusok országos körének Közlönye. Szerk. Miróczky János. Nyom. Spitzer Márk. II. évf. Havonként. Ára 6 kor.

Grafikai Szemle. Szerk. Tanay József. Kiadja a »Könyvnyomdászok Szakköre«. Nyom. a Pesti nyomda. X. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Graphica. Szerk. Szöllősy Mihály. A budapesti könyv- és nyomdafőnökök egyesületének hivatalos lapja. Nyom. Hornyánszky Viktor. XII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Gyakorlati kereskedelmi tudományok. Közgazdasági ismeretterjesztő havi folyóirat. Szerk. Zachár Gyula és Fináczy Béla. Nyom. a Pátria kny. 1900. évfolyam. Havonként. Ára 24 kor.

A gyakorló orvos. (Der praktische Arzt.) Szerk. Stadler Károly. Nyom. Károlyi György. XI. évfolyam. Havonként jelenik meg.

Gyermekdivat. Szerk. Csepreghy Ferenczné. Kiadja és nyom. Rákosi Jenő Budapesti Hírlap vállalata. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Vidékre 4 kor. 40 fill.

Gyógypaedagogiai Szemle. Siketnémák, vakok, hülyék, gyengeelméjűek, dadogók és hebegők oktatásával foglalkozók szakközlönye. Szerk. és kiadják Németh László és Vári Zsigmond. Nyom. Fritz Armin. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 8 korona.

Gyorsírászati Lapok. Szerk. Fabró Henrik és Bódogh János. Kiadja az »Országos magyar gyorsíró-egyesület. Nyom. a Pesti kny. XXXVIII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 4 kor. Az egyesületi tagoknak ingyen.

Hasznos Tanácsadó. Képes családi lap. Szerk. Gerő Attila. Nyom. az Athenaeum r. t. II. évf. Havonként. Ára 4 kor.

Hittudományi Folyóirat. Szerk. és kiadja Kiss János. Nyom. az Athenaeum r. társ. XI. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor.

Hivatalos Értesítő. A »Magyarországi tanítók orsz. bizottságá«-nak közlönye. Szerk. Hajós Mihály. Ny. Wesselényi Géza. II. évf. Megjelenik évnegyedenként. Ára 2 korona.

Huszadik Század. Társadalomtudományi havi szemle. Szerk. Gratz Gusztáv. Nyom. a Pesti kny. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 16 korona.

Az Időjárás. Meteorologiai havi folyóirat. Szerk. és kiadja Héjas Endre. Nyom. Heisler J. IV. évfolyam. Ára 8 kor.

Ifjuság és Egészség. Iskolaegészségügyi folyóirat. Szerk. és kiadja Gerlőczy Zsigmond. Nyom. a Szent-László nyomda. III. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Ifjúsági könyvtárjegyzék. Szerk. és kiadja Szemák István. Nyom. Nagy Sándor. 1900. évfolyam. Megjelenik évenként kétszer. Egyes szám ára 30 fill.

Az Igazság Tanuja. A magyar baptisták közlönye. Szerk. és kiadja Meyer H. Nyom. Rózsa Kálmán és neje. VI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 1 kor. 80 fill.

Igazságügyi Közlöny. Kiadja a magy. kir. igazságügyministerium. Nyom.

a Pesti nyomda. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Iparosok Olvasótára. Szerk. Mártonfy Márton és Szerényi József. Kiadja Lampel Róbert. Nyom. Wodianer F. és fiai. VI. évfolyam. Megjelenik évenként 10 füzet. Ára 6 kor.

Irodalmi Tájékoztató. Szerk. és kiadja Róna Béla. Nyom. Neuwald Illés. (III.) Uj folyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Irodalomtörténeti Közlemények. Szerk. Szilády Áron. Kiadja a m. tud. Akadémia. Nyom. az Athenaeum r. társ. X. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor.

Izr. tanügyi Értesítő Szerk. Barna Jónás. Kiadja az »Orsz. izr. tanító-egyesület«. Nyom. Neuwald Illés. XXV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Az egyesületi tagok tagdíj fejében kapják.

Jogi és közigazgatási Utmutató (Előbb Jogi Tanácsadó). Szerk. és kiadja Istóczy Győző. Nyom. Buschmann F. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 korona.

Jó Pásztor. Egyházzónoklati folyóirat. Szerk. és kiadja Pelikán Krizsó. Nyom. a Stephaneum kny. XVIII. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Kalauz az emberbaráti oktatás és nevelés terén. A »Szeretet« testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító orsz. egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Scherer István. Nyom. Bichler J. XIII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 5 korona.

Kataszteri Közöny. Szerk. és kiadja Dobrovics Viktor. Nyom. Neumayer Ede. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Katholikus egyházi Zeneközöny. Az orsz. magy. Czeczilia egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Kutschera József. Nyom. a Pesti nyomda. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 kor. 20 fill.

Katholikus hitvédelmi Folyóirat. Szerk. T. Pelikán Krizsó és Keményfy K. Dániel. Nyom. a Stephaneum kny. Budapesten. XII. évfolyam. Havonként jelenik meg. Ára 8 kor.

Katholikus Paedagogia. Szerk. és kiadja Gyürky Ödön. Nyom. Buschmann F. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Katholikus Szemle. Szerk. Mihályfi

Ákos. Kiadja a Szent-István-társulat. Nyom. a Stephaneum kny. XIV. kötet. Évenként 5 füzet. Ára 10 kor. Tagoknak a tagdíj fejében jár.

Kelet. A magyarországi symbolikus nagy páholy hivatalos közlönye. Szerk. Gelléri Mór. Nyom. Márkus Samu. XII. (25.) évfolyam. Havonként. Tagoknak ingyen küldetik.

Keleti Szemle. Közlemények az uraltaji nép- és nyelvtudomány köréből. Szerk. Kúnos Ignác és Munkácsi Berrát. Nyom. Franklin társ. I. évf. Megjelenik évnegyedenként. Ára 8 korona.

Kereskedelmi Szakoktatás. A keresk. szakisk. tanárok orsz. egyesületének közlönye. Szerk. Trautmann Henrik. Nyom. Márkus Samu. VIII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 8 kor. Tagoknak tagdíj fejében jár.

Keresztyén Hiradó. A Lorántffy Zsuzsánna-egylet és a budapesti református ifjusági egylet közlönye. Szerk. Gergely Antal. Nyom. Hornyánszky Viktor. V. évf. Havonként jelenik meg. Ára 1 kor.

Kertészeti Lapok. Az országos magyar kertészeti egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Sigray Ferencz. Nyom. az Athenaeum r. társ. XV. évfolyam. Megjelenik havonként. Egyes szám ára 1 kor. Az egyesületi tagok tagdíj fejében kapják.

Kísérletügyi Közlemények. Közrebocsátja a földmivelésügyi m. kir. ministerium mezőgazdasági kísérletügyi központi bizottsága. Nyom. a Pallas r. t. III. kötet. Évenként 6 füzet.

Klinikai Füzetek. Előadások a gyakorlati orvostan összes ágaiból. Szerk. Donáth Gyula. Nyom. Brózsza Ottó. X. évfolyam. Évenként 12 füzet. Ára 8 kor.

Kneipp-ujtság. Az »Országos magyar Kneipp-egyesület« hivatalos lapja. Szerk. Szalkay Gyula. Nyom. Neumayer Ede. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 8 kor.

Kolping. A magyarországi kath. leányegyesületek orsz. szövetségének hivatalos közlönye. Nyom. a Stephaneum kny. III. sorozat. 1900. évfolyam. Időközönként jelenik meg.

Könyvkötészet. A »Papír« szaklap melléklete. Szerk. Frankl Ignác.

Kőműves. Kőművesek, mennyezet-, vakoló- és fehérmunkások szak-, társadalmi- és hivatalos közlönye. Szerk. Söröli József. Nyom. Fried és Krakauer. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 kor.

Kőfaragó. Magyarországi kőfaragók érdekeit képviselő közlöny. Szerk. Groszmann Hugó. Nyom. Fried és Krakauer. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 kor. 20 fill.

Körlevél. A budapesti kereskedő-ifjak társulatának és a szegedi rokonegyesületnek hivatalos közlönye. Szerk. Lohr Gyula. Nyom. Barcza József. XX. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. A társulati tagok tagdíj fejében kapják.

Közegészségügyi tudósító. A Gyógyszerész Hetilap társlapja. Szerk. Varságh Zoltán. Ny. Fritz Ármin. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Középiskolai matematikai Lapok. Szerkeszti és kiadja Rátz László. Nyom. a Franklin társulat. VII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 4 korona.

Közgazdasági Szemle. A Magyar közgazdasági társaság hivatalos közlönye. Szerk. Hegedüs Lóránt és Mandelló Gyula. Nyom. a Pesti nyomda. XXIV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 16 kor. A társaság tagjai a tagdíj fejében kapják.

Közjegyzők lapja. Szerk. Schilling Rudolf. Nyom. az Európa kny. VI. évf. Megjelenik havonként. Ára 10 kor.

Közlemények a keskenyvágá-nyu vasutak teréről. Szerk. Nágel Zsigmond. Nyom. a Pesti kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Közlemények az összehasonlító élet- és kórtan köréből. Szerk. Hutyra Ferencz, Rátz István és Tangli Ferencz. Kiadja a magyar országos állatorvos-egyesület. Nyom. a »Pátria« nyomda. IV. kötet. Időhöz nem kötve jelenik meg. Ára 8 korona. Az egyesület tagjai tagdíj fejében kapják.

Külföldi egyházi szónoklatok. Szerk. Ribényi Antal. Nyom. a »Hunyadi Mátyás« intézet. XV. évfolyam. Megjelenik negyedévenként. Ára 8 kor.

A Ludovika Akadémia közlönye. Szerk. és kiadja a m. kir. honvédségi Ludovika akadémia tanári kara. Nyom. a Pesti nyomda. XXVII. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 8 kor.

A Magántisztviselők országos nyugdíjgyesületének Értesítője. Nyom. Wellesz és Krammer. VII. évfolyam. Az egyesületi tagok díjtalanul kapják.

A Magyar állami alkalmazottak egyesülete Értesítője. Szerk. Szilágyi József. Kiadja az egyesület. Nyom.

a Pesti nyomda. III. évfolyam. Ára 80 fillér.

Magyar Chemiai Folyóirat. Szerk. Ilosvay Lajos és Molnár Nándor. Kiadja a kir. m. természettud. társulat chemia-ásványtani szakosztálya. Nyom. a Pesti Lloyd-társulat nyomdája. VI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 10 kor. Tagoknak 6 kor.

Magyar Dal- és Zeneközlöny. Szerk. Falk Zsigmond. Kiadja az országos magyar dalégyesület. Nyom. a Pesti nyomda. VI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Tagoknak 2 kor. 40 fill.

Magyar egyetemi Szemle. Szerk. Kálmán László és Zala Ernő. Nyom. Révai és Salamon. I. évf. Évenként 10 szám. Ára 10 kor.

A magyar építőmesterek egyesülete Értesítője. Szerk. Ziegler Géza. Nyom. Várnai F. — III. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. Az egyesületi tagok díj nélkül kapják.

Magyar Fényképészek Lapja. A »Fényképészek köre« hivatalos közlönye. Szerk. Zitkovszky Béla. Nyom. a Pallas kny. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Magyar fogászati Szemle. A »Stomatologusok országos egyesületének« hivatalos közlönye. Szerk. és kiadja Bauer Samu és Fürst Károly. Nyom. Várnai F. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. Tagoknak ingyen.

Magyar gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóirata. Szerk. Bernát István. Nyom. a Budapesti Hirlap nyomdája. V. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 12 kor.

Magyar gazdaságtörténelmi Szemle. Szerk. Paikert Alajos és Tagányi Károly. Kiadja az Országos magyar gazdasági egyesület. Nyom. a »Pátria« nyomda. VII. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára 4 kor.

Magyar Gépipar. Az országos gépész-egyesület és gépészek lapja. Szerk. Jámbor Gyula. Nyom. Buschmann F. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor. Az egyesületi tagok díjtalanul kapják.

Magyar Iparművészet. Az orsz. m. iparművészeti társulat közlönye. Szerk. Fittler Kamill. Nyom. az Athenaeum r. társ. III. évfolyam. Megjelenik kéthavonként. Ára 10 kor.

Magyar Iskolászer-Muzeum.

Szerk. és kiadja Lendl Adolf. Nyom. Wesselényi Géza. I. évf. Évenként 10 szám. Ára 5 kor.

Magyar Kalapos Ujság. A Magyar férfikalap divat-egylet hivatalos közlönye. Szerk. Kiss Zsigmond. Nyom. Gelléri és Székely. V. évf. Megjelenik havonként Ára 4 kor.

A Magyar kerékpáros-szövetség Értesítője. Szerk. a szövetség titkára. Nyom. a Pesti Lloyd-társ. nyomdája. III. évfolyam. Megjelenik havonként. A szövetség tagjai díjtalanul kapják.

A m. kir. közigazgatási bíróság általános közigazgatási osztályának döntvényei és elvi jelentőségű határozatai. Szerk. Farkas Zoltán. Nyom. Heisler J. IV. évfolyam. Évenként 4 szám. Ára 2 kor.

A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának döntvényei és elvi jelentőségű határozatai. Szerk. Vályi László. Nyom. Heisler J. IV. évfolyam. Évenként 4 szám. Ára 2 kor.

Magyar királyi postatakarék-pénztári Közlöny. Kiadja a m. kir. postatakarék-pénztár. Nyom. az Athenaeum r. társ. XV. évfolyam. Megjelenik havonként.

A m. kir. Technologiai Iparműzeum Közleményei. Nyom. a Pátria kny. XII. évf. Időhöz nem kötött füzetekben.

Magyar Könyvszemle. A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának közlönye. Szerk. Schönherr Gyula. Nyom. az Athenaeum r. társ. Új folyam. VIII. kötet. Megjelenik évnegyedenként. Ára 6 kor.

Magyar Köztisztviselő. A magyar állami tisztviselők orsz. szövetségének közlönye. Szerk. Molnár Gyula. Nyom. Wesselényi Géza. I. évf. Évenként 10 szám. Ára 8 kor.

Magyar Kritika. A »Nemzeti Iskola« melléklapja. Szerk. Benedek Elek. Nyom. Markovits és Garai. IV. évf. Havonként. Ára 5 kor.

Magyar Malom Közlöny. Szerk. és kiadja Markstein Ignác. Nyom. Markovits és Garai. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 6 kor.

Magyar Méh. A Magyar országos méhészeti egyesület közlönye. Szerk. Binder Iván. Nyom. Brózsza Ottó. XXI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. Az egyesületi tagok tagdíj (4 kor.) fejében kapják.

A Magyar mérnök- és építészegylet Közlönye. Szerk. Edvi Illés Aladár. Nyom. A »Pátria« nyomda. XXXIV. kötet. Megjelenik havonként. Ára 20 korona.

Magyar munka. Politikai havi folyóirat. Szerk. Gerő Ernő. Nyom. Gonda és tsa. I. évf. Megjelenik havonként Ára 2 korona.

A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi osztályának Értesítője. Az Ethnographia melléklete. Szerk. Jankó János. Nyom. Hornyánszky Viktor. I. évf. Megjelenik havonként.

Magyar Nyelvőr. Szerk. Simonyi Zsigmond. Kiadja a m. tud. Akadémia. Nyom. az Athenaeum r. t. XXIX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 10 korona.

Magyar Nyomdászat. Szerk. és kiadja Pusztai Ferencz. Nyom. a Pallas nyomda. XIII. kötet. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Magyar Orvosi Archivum. Szerk. és kiadják Bókai Árpád, Pertik Ottó és Lenhossék Mihály. Nyom. a Pallas nyomda. Új folyam I. köt. Évenként 6 fűzet. Ára 20 kor.

Magyar Paedagogia. A »Magyar paedagogiai társaság« folyóirata. Szerk. Négyesy László. Nyom. a Franklin társulat. IX. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 10 kor. A társaság tagjai tagdíj fejében kapják.

A Magyar rajztanárok országos egyesületének Értesítője. Szerk. Szinte Gábor. Nyom. Károlyi György. III. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 4 kor. Tagoknak tagdíj fejében jár.

Magyar Szalon (Otthon). Szerk. és kiadja Hevesi József. Nyom. a »Kosmos« műintézet. XVII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 20 kor.

Magyar Szabó-ipar. A »Szabóiparosok köré«-nek havi szakközlönye. Szerk. Váczai Sándor. Nyom. Löblovitz Zsigmond. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 8 kor. Tagoknak ingyen.

Magyar Szellem. Politikai és társadalmi havilap. Szerk. Miklós Armand. Kiadja és nyom. az »Árpád« kny. vállalat. I. évf. Havonként jelenik meg. Ára 8 kor.

Magyar Tanítóképző. A tanítóképzőintézeti tanárok országos egyesületének közlönye. Szerk. Nagy László. Nyom. a Hungaria nyomda. XV. évfolyam

Évenként. 10 füzet. Ára 8 kor. Egyesületi tagok tagdíj (8 kor.) fejében kapják.

Magyar tisztviselők országos egyesületének Értesítője. Szerk. Jankovich István. Nyom. a Pesti Lloyd társ. nyomdája. XII. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Az egyesület tagjai díj-talanul kapják.

A Magyar turista-egyesület budapesti osztályának Értesítője. Nyom. Kertész József. 1900. évf. Időközönként.

Magyar Vörös-kereszt. Szerk. Argay János. Nyom. a Pesti Lloyd kny. I. évf. Megjelenik időközönként.

Magyarország és a külföld. Szerk. és kiadja Zinner Gyula. Nyom. Fritz Ármin. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 16 kor.

Magyarország és a nagyvilág. Szerk. Holló Tivadar. Kiadja a »Magyarország és a nagyvilág« lapvállalat. Nyom. Hornyánszky Viktor. V. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 20 kor.

Magyar-Zsidó Szemle. Szerk. Blau Lajos. Nyom. az Athenaeum r. társ. XVII. évfolyam. Évnegyedenként. Ára 12 kor.

Mathematikai és fizikai Lapok. Szerk. Kövesligethy Radó és Rados Gusztáv. Kiadja a Math. és fizikai társulat. Nyom. a Franklin társulat. IX. évfolyam. Évenként 8 füzet. Ára 10 kor. Az egyesületi tagok tagdíj (Budapesten 10, vidéken 6 kor.) fejében kapják.

Mathematikai és természettudományi Értesítő. Szerk. König Gyula. Kiadja a magyar tud. Akadémia. Nyom. a Franklin társulat. XVIII. kötet. Évenként 5 füzet. Ára ?

Menetrend ujság. Szerk. Szlatky Dániel. Nyom. Bartalits Imre. I. évf. Megjelenik időközönként. Ára 6 kor.

Munkás ifjuság (Tanoncok lapja). Társadalmi és szépirodalmi havi közlöny. Szerk. Migray József. Nyom. Spatz Henrik. II. évf. Ára 72 fillér.

Művészet. (Magyar művészet.) Szerk. Cs. Szabó Kálmán. Nyom. a Pesti kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 12 kor.

Művezetők Lapja. A »Magyarországi művezetők országos szövetkezetének« egyesületi és szaklapja. Szerk. Palik Ferencz. Nyom. Posner Károly Lajos és fia. III. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. 80 fill. Tagoknak 3 kor. 60 fill.

Nagy Iván. Család-történeti értesítő.

Szerk. és kiadják Komáromy András és Pettkó Béla. Nyom. az Athenaeum r. t. II. évf. Évenként 10 szám. Ára 10 kor.

Nemzeti Nőnevelés. Szerk. Sebestyenné Stetina Ilona; kiadja a VI. kerületi állami tanítónőképző intézet tanári testülete. Nyom. a Franklin társulat. XXI. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára 4 kor.

Nyelvtudományi Közlemények. Szerk. Szinnyi József. Kiadja a m. tud. Akadémia. Nyom. a Franklin társulat. XXX. kötet. Megjelenik negyedévenként. Ára 6 kor.

Olvasd. Szerk. Szeless Adorján. Nyom. Feldmann M., később Weissenberg Ármin. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Országos Orvos-Szövetség. Az Országos orvos-szövetség hivatalos lapja. Szerk. Jendrássik Jenő. Nyom. a Pesti Lloyd társulat nyomdája. III. évfolyam. Megjelenik havonként. A szövetség tagjai ingyen kapják.

Országos Pázmány-egyesület. A kath. írók és hírlapírók o. P. egyesületének hivatalos közlönye. Szerk. Margalits Ede. Nyom. a Stephaneum kny. I. évf. Megjelenik havonként. Tagoknak ingyen jár.

Az »Osztályorsjáték«. Szerk. Singer Artur. Nyom. a Hungaria nyomda. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 10 kor.

Otthon. Képes havi folyóirat. Szerk. Hevesi József. Nyom. a Kosmos műintézet. 1900. évf. Ára 4 kor. 20 fill.

Otthonunk. Az »Otthon« írók és hírlapírók köre hivatalos értesítője. Szerk. Sajó Aladár. Nyom. a Budapesti Hírlap nyomdája. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. A kör tagjai ingyen kapják.

Örökimádás. A Központi oltár-egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Kutschera József. Nyom. a Stephaneum. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Örömhír. Szerk. Kováts Lajos és Hetvényi Lajos. Kiadja Biberauer Tivadar. Nyom. Hornyánszky Viktor. V. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 36 fill.

Papír. Szaklap a papir- és írószerekerkedelem-, könyvkötészet és rokonszakmák számára. Szerk. és kiadják Landau József és Barta Lajos. Nyom. a Pátia kny. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 1 korona.

Patyolat. Szerk. Csepreghy Ferenczné. Kiadja és nyom. Rákosi Jenő Budapesti Hírlap ujságvállalata. VII. évfolyam. Meg-

jelenik havonként. Ára 4 kor. Vidékre 4 kor. 40 fill.

Pénz és föld. Szaklap Magyarország jelzalog és földbirtok-forgalmának okszerű előmozdítására. Szerk. Hilbert Antal. Nyom. Brózsza Ottó. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 12 kor.

Polgári iskolai Közlöny. Az orsz. polgári iskolai egyesület folyóirata. Szerk. Volenszky Gyula. Nyom. Hornyánszky Viktor. IV. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 8 kor. Az egyesület tagjai tagdíj fejében kapják.

Postai tarifák. Szerk. és kiadja Klebersberg Géza. Nyom. Neumayer Ede. V. évfolyam. Évenként 4-szer. Ára 2 kor.

Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz. Szerk. Csöpey László és Paszlavszky József. Kiadja a k. m. Természettudományi társulat. Nyom. a Pesti Lloyd társaság nyomdájára. XIII. évfolyam. Megjelenik 4—6 füzetben. Ára a Természettudományi Közlönnyel 12 kor. A társulat tagjai 2 kor. ráfizetéssel kapják.

Protestáns Szemle. Szerk. Szóts Farkas. Kiadja a magyar protestáns irodalmi társaság. Nyom. Hornyánszky Viktor. XII. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára 8 kor. Az egyesület tagjai a tagdíj (12 kor.) fejében kapják.

Remény. Szerk. Halász Gyula. Kiadja a Hecht bankház. Nyom. a Werbóczy kny. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 2 kor.

Riadó. Szociáldemokrata folyóirat. Szerk. Bencze László. Nyom. az Árpád kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 korona.

Rovartani Lapok. Szerk. Abafi Aigner Lajos, Jablonowski József és Csiki Ernő. Nyom. Schmidl H. VII. kötet. Megjelenik évenként 10-szer. Ára 8 kor.

Siketnémák Érdeke. Szerk. és kiadja Schock Lipót. Nyom. Wesselényi Géza. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Statisztikai Havi Közlemények. Szerk. és kiadja a m. kir. központi statisztikai hivatal. Nyom. az Athenaeum r. társ. IV. évfolyam. Ára 24 kor.

Szabó-iparosok Közlönye. A szabóiparosok társadalmi és anyagi érdekeit képviselő havi szaklap. Szerk. és kiadja Csontos Imre. Nyom. Révai és Salamon. XIV. évfolyam. Ára 14 kor.

Szabók Szaklapja. A szabó munkások, munkásnők és kisiparosok érde-

keit képviselő közlöny. Szerk. Honthi Géza. Nyom. Neumayer Ede. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fillér.

Szárnyasaink. Aviculturái és ornithologiai illusztrált szaklap. (A Gallus és Baromfiteyésztési Lapok egyesítése.) Szerk. Parthay Géza. Nyom. Hornyánszky Viktor. XV. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Századok. A magyar történelmi társulat közlönye. Szerk. Nagy Gyula. Nyom. az Athenaeum r. társ. XXXIV. évfolyam. Megjelenik évenként 10 füzetben. Ára 12 kor. Tagok a tagdíj (10 kor.) fejében kapják.

Szent-Lukácsfürdő. Szerk. Bosányi Béla. Kiadja a Szent-Lukácsfürdő részv. társ. Nyom. Pallas nyomda. XIII. évfolyam. Megjelenik havonként.

Sztenográfia. Gyorsírók lapja. Szerk. Kaiser Gizella. Kiadja a »Stolze-Fenyvessy« orsz. női gyorsíró-egyesület. Nyom. a Pesti nyomda. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 korona.

Szünóra. Szerk. Endrődi Béla. Nyom. Barcza József. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Táncztanítók Lapja. Szerk. Róka Pál. Kiadja a Magy. táncztanítók egyesülete. Nyom. Ottinger Ede Nagykörösön. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Tanoncok Lapja. Szépirodalmi és vegyes tartalmú lap. Szerk. Jovicza István. Nyom. a Stephaneum kny. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 1 kor. 20 fill.

Telekkönyvi Szaklap. Szerk. Váradny József. Kiadja a Telekkönyvvezetők orsz. egyesülete. Nyom. a Pallas kny. XX. évf. Havonként jelenik meg. Ára 4 korona.

Természetrajzi Füzetek. Szerk. Mocsáry Sándor. Kiadja a M. N. Múzeum és m. tud. Akadémia. Nyom. a Franklin társulat. XXIII. kötet. Évenként 4 füzet. Ára 10 kor.

Természettudományi Közlöny. Szerk. Csöpey László és Paszlavszky József. Kiadja a kir. magy. Természettudományi társulat. Nyom. a Pesti Lloyd társ. nyomdájára. XXXII. kötet. Megjelenik havonként. Ára 12 kor. Tagoknak tagdíj fejében jár.

Tisztviselő. Az összes állami, közigazgatási, törvényhatósági, vármegyei, posta-, távirat- és vasúti tisztviselők ér-

dekeit képviselő lap. Szerk. és kiadja Szilágyi József. Nyom. a Pesti kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

La Toilette. A férfi szabó szaklapja. Szerk. és kiadja Krausz Adolf. Nyom. Buschmann F. XIX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Tornaügy. Szerk. Kovács Rezső. Kiadja a Magyarországi tanítók egylete a Nemzeti tornaegylet hozzájárulásával. Nyom Rózsa Kálmán és neje. XVII. évfolyam. Megjelenik évenként 10-szer. Ára 6 kor.

Történelmi Tár. Kiadja a Magyar történelmi társulat közvetítése mellett a m. tud. Akadémia történelmi bizottsága. Nyom. az Athenaeum r. társ. 1900. évfolyam. Uj folyam. I. Megjelenik évnegyedenként. Ára 10 kor. 40 fill. A történelmi társulat tagjainak 5 kor. 60 fill.

Tözsdei Értesítő. Szerk. Félégyházy Ágost. Kiadja a budapesti árú és értéktözsde tanácsa. Nyom. a Pesti Lloyd társ. nyomdája. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Turista Közlöny. Szerk. Moussong Géza. Kiadja a Magyar tanítók turista egyesülete. Nyom. Elek Lipót. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. A tagok tagdíj fejében kapják.

Turisták Lapja. Szerk. Téry Ödön és Petrik Lajos. Kiadja a Magyar turista egyesület. Nyom. a Pesti Lloyd társ. nyomdája. XII. évfolyam. Megjelenik két-havonként. Ára 10 kor. A tagok tagdíj fejében kapják.

Turul. A magyar heraldikai és genealogiai társaság közlönye. Szerk. Schönherr Gyula. Nyom. a Franklin társulat. XVIII. kötet. Évnegyedenként jelenik meg. A társaság tagjai tagdíj (10 kor.) fejében kapják.

Tűzoltó Közlöny. A magyar tűzoltók szaklapja. A Magyar országos tűzoltószövetség hivatalos értesítője. Szerk. Szily József. Nyom. Rózsa Kálmán és neje. XXII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. 80 fill. A szövetség tagjainak 2 kor. 40 fill.

Tűzrendészeti Lapok. A Budapesti, Bars, Bács-Bodrog, Moson, Hajdú, Zala, Veszprém, Heves- és Sopronvármegyei tűzoltó testületek szövetségeseinek hivatalos szaklapja. Szerk. Markusovszky Béla. Nyom. Gross és Grünhut. XI. évf. Ára 3 korona 44 fillér.

Új Magyar Szemle. Politikai, társadalmi, irodalmi és művészeti folyóirat.

Szerk. Blaskovich Sándor és Ambrus Zoltán. Nyom. Révai és Salamon. 1900. évf. Megjelenik havonként. Ára 24 kor.

Ujságkiadók lapja. Szerk. Rábel László. Kiadja az Ujságkiadók orsz. szövetsége. Nyom. a Budapesti Hirlap kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 12 kor. Tagoknak ingyen.

Urania. Az Urania m. tudományos színház közlönye. Nyom. Hornyánszky Viktor. II. évf.

Uránia. Népszerű tudományos folyóirat. Szerk. Klupathy Jenő és legifj. Szász Károly. Nyom. Hornyánszky Viktor I. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor. Tagoknak ingyen.

Utazási és fürdő Közlöny. Szerk. Kövér Viktor. Nyom. Valter Ernő. III. évf. Havonként jelenik meg. Ára 4 korona.

Utmutató. A magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrend-könyve. Kiadja a »Vasuti és közlekedési közlöny.« Nyom. a Pesti kny. XIX. évf. Évenként 12 füzet. Ára 10 kor.

A zenekar. Zenekar-irodalmi szemle. Szerk. Klökner Gyula. Nyom. Athenaeum r.-t. II. évf. Havonként jelenik meg. Ingyen küldetik.

Zoológiai lapok. A »Szárnyasaink« melléklete. Szerk. Parthay Géza. Nyom. a Fővárosi kny. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 8 kor.

Összesen 198.

b) VIDÉKEN.

Adalékok Zemplén vármegye történetéhez. (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. Dongó Gyárfás Géza. Nyom. a »Zemplén és vidéke« nyomdája. VI. évf. Havi folyóirat. Ára 4 kor. 80 fill.

Állatok védelme. (Kolozsvár.) A kolozsvári állat védő-egyesület havi közlönye. Szerk. Széchy Károlyné Lorenz Josephine. Nyom. Gombos Ferencz. V. évfolyam. Ára 2 kor. Tagoknak a tagdíj fejében jár.

Az állatvédő. (Temesvár.) Szerk. Graef János. Kiadja a »Temesvári állatvédő egyesület.« Nyom. az »Unio« nyomda. VII. évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 1 kor. 60 fill. Az egyesületi tagok ingyen kapják.

Aradi gazda. (Arad) Az Aradi gazdasági egylet hivatalos értesítője. Szerk. Laehne Hugó. Nyom. Gyulai István.

II. évf. Havonként jelenik meg. Tagoknak ingyen.

Aradvármegyei gazdasági egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezete üzleti értesítője. (Arad.) Megjelenik az »Aradi Gazdá«-val együtt. Ny. Gyulai István.

Armenia. (Szamosújvár.) Szerk. és kiadja Szongott Kristóf. Nyom. Todorán Endre »Auróra« nyomdája. XIV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

A béka. (Pécs.) Szerk. és kiadja Goldberger József. Nyom. a lyceumi nyomda. IV. évfolyam. Megjelenik időszakonként. Ingyen küldetik.

Bélyegvilág. (Nagyvárad.) Nyom. Láng József. II. évf. Havonként jelenik meg. Ára 2 korona.

Beregmegei Tanügy. (Bereg-szász.) A beregvármegyei kir. tanfelügyelőség és az általános tanító egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Rhédei János. Nyom. Grünstein Mór Munkácson. XVI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Bírósági végrehajtók közlönye. (Nagyszőlős.) Szerk. Somlyó N. Ignác. Nyom. Doktor István. XI. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Borromaeus. (Ó-Szóny.) Kath. hit-szónoklati havi folyóirat. Szerk. és kiadja Nagy Antal. Nyom. a győregházmegyei nyomda Győrött. XIV. évfolyam. Ára 8 kor.

Concordia. (Pozsony.) A pozsonyi »Concordia« Gabelsberger gyorsíró egyesület közlönye. Szerk. Theisz. Nyom. Freistadt Mór. XV. évfolyam. Évenként 6-szor. Ára 2 kor. 40 fill.

Csiki gazda (azelőtt Gazdasági értesítő). (Csik-Szereda.) A Csikmegeyi gazd. egyesület közlönye. Szerk. F. Nagy Imre. Nyom. Szvoboda József. XIV. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. Tagoknak ingyen.

Debreczeni Gyorsíró. (Debreczen.) Szerk. Madai Gyula. Kiadja a debreczeni főiskolai gyorsíró-egylet. Nyom. Romwalter Gy. Sopron. VIII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 2 korona.

Debreczeni főiskolai Lapok. Kiadja a Magyar irodalmi önképző-társulat. Szerk. Rác Lajos. Nyom. a Városi kny. XLIII. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Egyesületi Értesítő. (Békés Csaba.) A Békésmegeyi gazdasági egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Zlinszky István.

Nyom. a Corvina kny. XLI. évf. Havonként jelenik meg. (Előbb évkönyv alakban.)

Egyesületi Értesítő. (Szombathely.) A Vasmegeyi gazdasági egyesület megbízásából szerkeszti Rösler Károly. Nyom. Seiler Henrik utódai. XXI. évfolyam. Időszakonként jelenik meg. Ára 2 kor.

Egyleti Értesítő. (Deés.) A Szolnok-dobokavármegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye. Szerk. Szemmáry József. Nyom. Demeter és Kiss. XIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 kor. Az egylet tagjai ingyen kapják.

Egyleti Értesítő. (Veszprém.) A »Veszprémegházmegyei r. kath. tanítóegyesület« keszthelyi és sümei egyesült körének hivatalos közlönye. Szerk. Pozsgár Gyula. Nyom. az egyházmegyei nyomda. XII. évfolyam. Megjelenik a körülményekhez képest évenként többször. A tagoknak ingyen küldetik.

E. M. K. E. (Kolozsvár.) Az egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Sándor József. Nyom. Gombos Ferencz. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Erdély. (Kolozsvár.) Honismertető lap. Szerk. Radnóti Rezső. Kiadja az Erdélyi Kárpát-egyesület. Nyom. Gombos Ferencz. IX. évfolyam. Évenként 12 szám. Ára 10 kor. Tagok ingyen kapják.

Erdélyi Múzeum. (Kolozsvár.) Az Erdélyi múzeum-egylet kiadványa. Szerk. Szádeczky Lajos. Nyom. Ajtai K. Albert. XVII. kötet. Évenként 10 füzet. Ára 6 kor. Az egyleti tagok tagdíj (6 kor.) fejében kapják.

Erdély népei. (Kolozsvár.) Az »Erdély« néprajzi mellékete. Az E. K. E. néprajzi osztályának értesítője. Szerk. Herrmann Antal. Nyom. Gombos Ferencz. III. évf. Időszakonként jelenik meg.

Erdészeti kísérletek. (Selmezbánya.) A M. kir. központi erdészeti kísérleti állomás folyóirata. Szerk. Vadas Jenő. Nyom. Joerges Á. özv. és fia. II. évf. Időszakonként.

Értesítő az Erdélyi Múzeum-egylet orvos-természettudományi szakosztályából. (Kolozsvár.) Szerk. Szabó Dénes és Apáthy István. Nyom. Ajtai K. Albert. XXV. évfolyam. Időköz nem költe jelenik meg. Ára 6 kor.

Evangelikus Egyházi Szemle. (Békés-Csaba.) Szerk. és kiadja Seberényi Lajos Zs. Nyom. a Corvina nyomda. VI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Evangelikus Népiskola. (Sopron.) Szerk. és kiadja Papp József. Nyom. Röttig Gusztáv. XII. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 6 korona.

Fiumé (Fiumé) kereskedelmi, tengerészeti, közgazdasági és külügyi érdekű folyóirat. Szerk. Kompolthy Tivadar. Nyom. Heisler J. Budapest. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 12 kor.

Gazdasági Értesítő. (Eperjes.) A »Sárosvármegyei gazdasági egyesület« hivatalos közlönye. Szerk. Lukovits Aladár. Nyom. Kösch Árpád. V. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. Tagoknak ingyen küldetik.

Gazdasági Értesítő. (S.-A.-Újhely.) A Zemplénavármegyei gazdasági egyesület megbízásából szerk. Kapás L. Aurél. Nyom. a »Zemplén« nyomda. IX. évfolyam. Megjelenik havonként.

Gazdasági Értesítő. (Szolnok.) A Jász-Nagykún-Szolnok vármegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Kovács Albert. Nyom. Bakos István. XVI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 6 kor. A tagoknak ingyen küldetik.

Gazdasági Közlöny. (Kassa.) Az Abaujvármegyei gazdasági egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Jakabfalvy Kornél. Nyom. Ries Lajos. XIX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Tagoknak ingyen küldetik.

Gazdasági Közlöny. (Komárom.) A Komárom-vármegyei gazdasági egyesület havi értesítője. Szerk. Sarlay Károly. Nyom. a Hung. kny. XVIII. évfolyam. Ára 2 kor. A tagoknak ingyen küldetik.

Gazdasági Közlöny. (Makó.) A Csanád-vármegyei gazdasági egyesület értesítője. Szerk. Tokay Jenő. Nyom. Vitéz Mihály. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 kor.

Gazdasági Néplap. (Pécs.) Népszerűen oktató szaklap a földműves kisgazdák részére. Szerk. Liebold Béni. Nyom. Taizs József. XXVI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. Tagoknak ingyen jár.

Gazdasági tanító. (Székesfejérvár.) Szerk. Almássy Ferencz. Nyom. Eisler A. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 korona.

Gazdasági Tudósító. (Putnok.) A Gömör-kishontvármegyei gazdasági egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Lakner László. Nyom. Rábely Miklós Rimaszombatban. IV. évfolyam. Megjelenik

havonként. Az egyesületi tagok ingyen kapják.

Gyámintézet. (Lovászpataka.) Szerk. Bognár Endre. Kiadja a magyarhoni e. e. e. gyámintézet. Nyom. a főiskolai nyomda Pápán. XVII. évfolyam. Megjelenik évenként háromszor. Ingyen küldetik.

A Győri pinczér-egylet havi Értesítője. (Győr.) Szerk. Bauer Mihály. Kiadja a »Győri pinczér-egylet.« Nyom. Surányi János utóda. XIII. évfolyam. Megjelenik havonként. A tagok díjmentesen kapják.

Győr szab. kir. város hivatalos Értesítője. (Győr.) Nyom. a Pannonia kny. X. évf. Időközönként jelenik meg.

Hajnal csillag. (H.-Böszörmény.) Szerk. Balogh Lajos és Orosz J. Kiadja a h.-böszörményi baptista hitközség. Nyom. Hoffmann és Kronovitz. Debreczenben. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 48 fill.

Havi Közlöny az elméleti és gyakorlati lelkipásztorság köréből. (Temesvár.) Szerk. Tokody Ödön és Patzner István. Kiadja Tokody Ödön. Nyom. a csanádegyházmegyei nyomda. XXIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 10 kor.

A hazában és távolban szette-kintő Méhész. (Sajtény, Csanád m.) Szerk. és kiadja Gallovich István. Nyom. Engel Lajos. Szegeden V. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Házi Barát. (Sümegeg.) Szerk. és kiadja Darnay Kálmán. Nyom. Horváth Gábor. II. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

A Hevesmegyei gazdasági egyesület Értesítője. (Gyöngyös.) Szerk. Baranyay István. Kiadja az egyesület. Nyom. Herzog Ernő Ármín. XVI. évfolyam. Megjelenik havonként. Egyes szám ára 20 fill. A tagok ingyen kapják.

Hevesmegyei Tanügy. (Eger.) Szerk. Kolacskovszky János. Kiadja a hevesmegyei általános tanító-egyesület. Nyom. az »Egri nyomda részv. társ.« V. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. Az egyesületi tagok tagdíj fejében kapják.

Hítszónoklati Folyóirat. (Szolnok.) Szerk. és kiadja Karkecz Alajos. Nyom. Endrényi Lajos Szegeden. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Homok. (Kecskemét.) Szakfolyóirat szőlősgazdák számára. Szerk. Mayerfi

Zoltán. Nyom. az első kecskeméti hírlapkiadó r.-t. I. évf. Megjelenik negyedévenként. Ára 1 kor.

Iskoláink. (Rimaszombat.) A Gömör-kishontvármegyei általános tanítóegyesület hivatalos értesítője. Szerk. Járossy Endre. Nyom. Kovács Mihály. III. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona. Tagok ingyen kapják.

Isten igéje szentbeszédekben. (Esztergom.) Szerk. Andor György. Kiadja és nyom. Buzárovits Gusztáv. XXV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Israelita történelmi könyvtár. (Debrecen.) Szerk. Spitz Gyula és Kuti Zsigmond. Nyom. a Csokonai kny. I. köt. Időközönként. Ára 4 füzetre 2 kor.

Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyei gazdasági egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezetének üzleti értesítője. (A Gazdasági Értesítő (Solnok) melléklapja.)

Jézus szentséges szívének Hírnöke. (Kalocsa.) Szerk. Tóth Mike. Nyom. a Franklin társulat Budapestén. XXXIV. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 3 kor.

Jó Pásztor. (Pozsony.) Kereszttyén családi lap. Szerk. Kovács Sándor. Nyom. a balassa-gyarmati kny. r. t. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 korona.

Jövő. (Kassa.) A kassai szociáldemokrata munkások és kisiparosok társadalomgazdasági közlönye. Szerk. Balázs Sándor. Nyom. Ries Lajos. 1900. évf. Megjelenik havonként. Ára ?

Kalazantinum. (Kolozsvár.) Szerk. Varjas Endre. Kiadja a »Kalazantinum« hittudományi és tanárképző intézet. Nyom. Gombos Ferencz. V. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára ?

Kamarai Közlemények. (Pozsony.) A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara hivatalos közlönye. Szerk. Jordán Károly. Nyom. Eder István. III. évf. Megjelenik havonként. Ingyen lap.

Katholikus Folyóirat. (Máramarosziget.) Szerk. és kiadja Gorbói Lengyel Győző. Nyom. Rózsa Kálmán és neje Budapestén. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 88 fillér.

A kath. Hitterjesztés Lapjai. (Nagyvárad.) Szerk. és kiadja Nogely István. Nyom. a Szent-László nyomda r. társ. XIX. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára 6 kor.

A kávé. (Fiuné.) Szerk. Horváth

Gyula. Nyom. az Unio kny. II. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Képes Levelező-lap. (Székesfejérvár.) Havi folyóirat képes levelező-lap gyűjtők számára. Szerk. Klökner József. Nyom. Debreczenyi Gyula. II. évf. Ára 2 kor.

Kerékpáros Turista. (Kolozsvár.) Az »Erdély« kerékpáros melléklete. Az E. K. E. kerékpáros osztályának hivatalos értesítője. Szerk. Balogh Benedek. Nyom. Gombos Ferencz. III. évf. Megjelenik időközönként.

Keresztény Magvető. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadják Péterfi Dénes és Kovács János. Nyom. Ajtai K. Albert. XXXV. évfolyam. Megjelenik kéthónaponként. Ára 4 kor.

Kertészeti Tudósító. (Szeged.) Szerk. és kiadja Horváth Károly. Nyomatja? VIII. évf. Évenként 4 szám. Ingyen küldetik.

Kiskereskedők lapja. (Nagyvárad.) Szerk. Adorján Armin. Nyom. Neumann Vilmos. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 1 kor. 20 fill.

Kitartás. (Ó-Becse.) Szerk. Galambos Margit. Kiadja az ó-becsei polg. leányiskola IV. osztálya. Nyom. Löwy Lajos 1900. évf. Ára 2 kor.

Körlevél. (Grác.) A Gráci magyar egyesület hivatalos értesítője. Nyom. a Pannonia kny. Győrött. 1900. évf. Megjelenik időközönként.

Közlöny. (Theologiai közlöny.) (Debrecen.) A debreczeni »Hittanszaki önképző-társulat« köréből. Szerk. Uray István és Nánássy Lajos. Nyom. a városi nyomda. XXX. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 3 kor.

Községi ügykezelés. (Gyoma.) Szerk. és kiadja Kner Izidor. Nyom. Kner Izidor. I. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Külmisszió. (Áglalva.) Szerk. és kiadja Scholtz Ödön. Nyom. Török Kálmán és Kremszer J. Sopronban. V. évfolyam. Megjelenik negyedévenként. Ára 1 korona.

Látóképes levelező-lapok. (Tata.) Havi folyóirat képes levelezőlap-gyűjtők és elárusítók számára. Szerk. és kiadja Engländer József. Nyom. Engländer és társa. II. évf. Ára 1 kor. 50 fill.

A legszentebb Rózsafüzér királynéja. (Szombathely.) Szerk. Kindler Imre. Kiadja a sz. Domokosrend szombathelyi

zárdája. Nyom. az egyházmegyei nyomda. XVI. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 korona.

Lorettó. (Duna-Szerdahely.) Szerk. és kiadja Deák Antal. Nyom. Buschmann F. Budapest. II. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Magyar Forrás. (Marosvásárhely.) A »Hazai ipart pártoló Székely-szövetség« hivatalos közlönye. Szerk. Szakáts Péter. Nyom. Adi Árpád. I. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

A Magyar Földmives. (Gyuró.) Szerk. és kiadja Vasadi Balogh Lajos. Nyom. Csitári K. és trsa Székesfejérvár. XVIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Magyar Kisdiednevelés és Népoktatás. (Eperjes.) A sárosvármegyei kir. tanfelügyelőség és az eperjesi Széchenyikör népnevelési szakválasztmányának hivatalos közlönye. Szerk. Reményik Lajos. Nyom. Kósch Árpád. VI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

A magyarországi papi imaegyesület és eucharistia-társulat Értesítője. (Győr.) Szerk. Hahnekamp György. Nyom. a győregyházmegyei nyomda. XIV. évfolyam. Megjelenik évenként 8 szám. Ára 1 kor. 20 fill. A társulat tagjainak tagdíj (2 kor.) fejében jár.

Magyar Sion. (Esztergom.) Szerk. Kereszty Viktor és Prohászka Ottokár. Nyom. Buzárovits Gusztáv. Új folyam. XIV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 12 kor.

Magyar Zsinagóga. (Bonyhád.) Gyakorlati szakközöny papok, hitvánok és ezen szakirodalmat kedvelők számára. Szerk. Lebovits József. Nyom. Raubitschek Izor. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Mária kert. (Szűz Mária virágos kertje.) (Kalocea.) Szerk. Tóth Mike. Nyom. a Franklin társulat. XVI. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 2 kor.

Méhészeti Közlöny. (Kolozsvár.) Az erdélyrészi méhész-egylet szakközlönye. Szerk. Bálint Sándor. Nyom. Gámán János örökösei. XV. évfolyam. Megjelenik havonként. Tagoknak ingyen küldetik.

Mezőgazdasági Szemle. (Magyar Óvár.) Szerk. és kiadják Cserháti Sándor és Kosutány Tamás. Nyom. Czéh Sándor-féle nyomda. XVIII. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 10 kor.

A mi fürdőink. (Kolozsvár.) Az

»Erdély« melléklete. Az E. K. E. balneológiai szakosztályának értesítője. Szerk. Hankó Vilmos. Nyom. Gombos Ferencz. III. évf. Megjelenik időszakonként.

Népoktatás. (Lugos.) Krassó-Szörény vármegyei tanító-egyesület hivatalos közlönye. Szerk. Keszler Károly. Nyom. Virányi János. V. évfolyam. Évenként. 10 szám. Ára 8 kor.

Nevelés. (Máramarosziget.) Szerk. Bökényi Dániel. Kiadja a »Máramarosi általános tanító-egyesület.« Nyom. Sichermann Mór. XVII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 5 kor.

Nevelő Oktatás. (Pozsony.) Kath. tanügyi folyóirat. Szerk. Schultz Imre. Nyom. Eder István I. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Nógrádmegyei Tanügyi. (Balassagyarmat.) A nógrádmegyei kir. tanfelügyelőség hivatalos közlönye. Szerk. Pacséri Károly. Nyom. a részvény nyomda. Havonként. Ára 2 kor.

A Nógrádvármegyei gazdasági egyesület Értesítője. (Balassagyarmat.) Szerk. Fáy Árpád. Nyom. a balassagyarmati kny. r. t. XVII. évfolyam. Megjelenik minden második hóban. Ára 2 kor. Tagoknak ingyen jár.

Pécsi üzleti Értesítő. (Pécs.) Kezredelmi időszaki lap. Szerk. Schmitz Soma. Nyom. a püspöki lyc. kny. II. évf. Megjelenik havonként. Ingyen lap.

Pozsonyi Gazda. (Pozsony.) A »Pozsonyvármegyei gazdasági egyesület« értesítője. Szerk. Horváth Jenő. Nyom. Eder István. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor. Tagoknak ingyen jár.

Protestáns Pap. (Kölesd.) Szerk. és kiadják Lágler Sándor és Kálmán Dezső. Nyom. Tóth László Kecskeméten. XXI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Reménységünk. (Csongrád-Csány.) Az oltárizsentség-imádás és Mária-tisztelet folyóirata. Szerkeszti és kiadja Varga Mihály. Nyom. Endrényi Imre Szeged. IV. évfolyam. Havi folyóirat. Ára 2 kor. 30 fill.

Röpke Lapok. (Gyoma.) Könyvnyomdai ismeretterjesztő lap. Szerk. kiadja és nyomt. Kner Izidor. 1900. évf. Megjelenik kéthavonként. Ingyen küldetik.

Sárospataki Ifjusági Közlöny. (Sárospatak.) Kiadja a »Magyar irodalmi önképző-társulat.« Szerk. Farkas Andor

Steinfeld Jenő nyomdaja. XVI. évfolyam. Havonként jelenik meg. Ára 4 kor.

Sárosvármegyei gazdák fogyasztási és értékesítési szövetkezetének üzleti Értesítője. (Eperjes.) A »Gazdasági Értesítő« melléklete. Nyom. Kósch Árpád. 1900. évf. Havonként jelenik meg. Tagoknak ingyen.

Soproni Gyorsiró. (Sopron.) Szerk. Proszvimmer Béla. Kiadja az ev. főgymnasiunai gyorsirókör. Nyom. Romwalter Alfréd. XXVI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 korona.

A Sopronmegyei gazdasági egyesület Értesítője. (Sopron.) Nyom. Romwalter Alfréd. 1900. évf.

A Szent Család kis követe. (Pécs.) A názáreti szent család és a Szent-József társulatának közlönye. Szerk. Virág Ferencz. Nyom. Püsp. lyc. kny. XI. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 1 kor. 44 fillér.

Szent Gellért. Ifjúsági hitszónoklati folyóirat. (Pannonhalma.) Szerk. és kiadják Mázy Engelbert és Szinek Izidor. Nyom. az egyházmegyei nyomda Győrött. II. évfolyam. Megjelenik évenként 10-szer. Ára 8 kor.

Szilágyvármegyei Tanúgy. (Zilah.) Szerk. Zoványi Lajos. Kiadja a szilágyvármegyei általános tanítótestület. Nyom. Seres Samu. III. évfolyam. Megjelenik évenként 10-szer. Ára 2 kor.

Szőlőben. (Gyöngyös.) Szerk. és kiadja Csomor Kálmán. Nyom. Kovács és Schimerling, később Kovács és társa. IX. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 kor.

Szövetkezés. (Csongrád.) Szerk. Vanay Ferencz. Nyom. Weisz Márk. I. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Takács. (Szeged.) Fonó- és szövőipari szaklap. Szerk. Pollák Sámuel. Nyom. Schulhof Károly. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 5 kor.

Tanítótestületi Értesítő. (Torda.) A Torda-aranyos vármegyei ált. tan. testületnek havonként megjelenő hivatalos közlönye. Szerk. Kovács Dániel. Nyom. Harmath J. II. évfolyam. Ára 2 korona. Tagoknak 1 korona.

Tanügyi Értesítő. (Beszterce.) A »Beszterce-Naszód vármegyei ált. tanító-egyesület« hivatalos közlönye. Szerk. Jancsó Gábor. Nyom. Botschár Tivadar. V. évfolyam. Évenként 10 szám. Ára 4 korona.

Tanügyi Értesítő. (Győr.) A győrvidéki tanító-egyesület hivatalos lapja. Szerk. Ujlaki Géza. Nyom. Surányi János. XXIII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

Tanügyi Értesítő. (Komárom.) A komárommegyei tanító testület közlönye. Szerk. Marcsa György. Nyom. Schönwald Tivadar. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Tanügyi Tanácskozó. (Deés.) A szolnok-dobokamegyei tanító-testület hivatalos közlönye. Szerk. Kádár József. Nyom. Demeter és Kiss. VII. évfolyam. Megjelenik évenként 10-szer. Ára 2 kor. 40 fill. Tagoknak 2 kor.

Telekkönyv. (Szeged.) Szerk. Káplány Géza. Nyom. Engel Lajos. V. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Természettudományi Füzetek. (Temesvár.) A Délmagyarországi természettudományi társulat közlönye. Szerk. Ries Ferencz és Neubauer Henrik. Nyom. Uhrmann Henrik. XXIV. évfolyam. A társulat tagjai tagdíj fejében kapják.

A Torontálmegyei gazdasági egyesület Értesítője. (Nagybecskerek.) Szerk. Marton Andor. Nyom. Pleitz Fer. Pál. XV. évfolyam. Megjelenik 6 füzetben. Ára 2 kor. A tagok díjtalanul kapják.

Történelmi és régészeti Értesítő. (Temesvár.) A Délmagyarországi történelmi és régészeti múzeumi társulat közlönye. Szerk. Patzner István. Nyom. a csanád-egyházmegyei nyomda. XVI. (Új) évfolyam. Megjelenik évnegyedenként. Ára 8 kor. A társulati tagoknak ingyen jár.

Új Század. (Vajszka.) A hazaszeretnek és keresztény fölvilágosodásnak. Szerk. és kiadja Tumbász István. Nyom. a Hunyadi Mátyás kny. Budapesten. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. 80 fillér.

Új Világ. (Vág-Királyfa Nyitra m.) Társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő folyóirat. Szerk. és kiadja Bergendy Szilveszter. Nyom. az első galánthai kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Unitárius Közlöny. (Kolozsvár.) Szerk. Boros György. Kiadja a Dávid Ferencz egylet. Nyom. Gámán János örököse. XIII. kötet. Megjelenik havonként. Ára 2 korona 40 fillér. Egyleti tagoknak 2 korona.

Városi Közlöny. (Temesvár.) Hivatalos folyóirat. Kiadja a városi tanács.

Nyom. Csendes Jakab. III. évfolyam. Megjelenik havonként.

Vasárnapi Tanító. (Hajdú-Böszörmény.) Szerk. Balogh Lajos. Nyom. Fritz Armin Bpest. IV. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 3 kor. 60 fill.

Vasvármegyei tűzrendészeti Közlöny. (Szombathely.) A vasvármegyei önk. tüzoltó egyletek szövetségének hivatalos közlönye. Szerk. Barabás István. Nyom. Bertalanffy József. VII. évfolyam. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Védhímlőoltás. (Ó-Láposbánya.) Szerk. Intze Béla. Kiadja az oláh-láposbányai oltóintézet. Nyom. Demeter és Kiss Décsen. V. évfolyam. Évnyegyedekint. Ára 3 korona.

V. H. O. Sz. (Szeged.) A vidéki hirlapírók országos szövetségének hivatalos értesítője. Nyom. Endrényi Imre. IV. évfolyam. Meg nem határozott időben jelenik meg. A szövetség tagjainak ingyen jár.

A Zalamegyei gazdasági egyesület Értesítője. (Zala-Egerszeg.) Szerk. Orosz Pál. Nyom. öz. Tahy Rozália és trsa. 1900. évfolyam.

Zsengék. (Temesvár.) A Vajda-kör lapja. Szerk. Klár C. és Varga N. Nyom. XXXVIII. évf. Időközönként jelenik meg. Ára ?

Összesen: 122.

II. TÖBBNYELVŰ FOLYÓIRATOK.

a) BUDAPESTEN.

Allgemeine Rundschau. (Német-magyar.) Nyom. a Hunnia kny. 1900. évf. Időköz nem kötve jelenik meg. Ára 24 kor.

Aquila. [M. és német.] Szerk. Herman Ottó; kiadja a Magyar Ornithologiai Központ. Nyom. a Franklin társ. VII. évf. Evenként 4 füzet. Ára 10 korona.

Bombardon. (Magy. és német.) Nyom. Fried és Krakauer. (Könyomatos.) IV. évf. Megjelenik havonként. Ára ?

Budapest Főváros Statisztikai Havifüzetei. Monatshefte des Budapest Communal-Statistischen Bureaus. (M. és német.) Szerk. Körösy József. XXVIII. évf. Nyom. a Pesti kny. Ára 8 kor.

Egészségőr. (M. és német.) A »Zion«

jótekonysági egyesület népszerű közlönye. Nyom. Gross és Grünhut. V. évf. Megjelenik havonként. Tagoknak ingyen jár.

Férfi Szabó. Szerk. Stikarovszky Norbert. Nyom. Fried és Krakauer I. évf. Havonként.

Földrajzi Közlemények. Bulletin de la Société Hongroise de Géographie. (M. francia kivonattal.) Szerk. Berecz Antal. Nyom. Fritz Armin. XXVIII. kötet. Evenként 10 füzet. Ára 10 kor. Tagoknak ingyen.

Földtani Közlöny. Geologische Mittheilungen. (M. és német.) Szerk. Lóczy Lajos és Cholnoky Jenő. Nyom. a Franklin társ. XXX. kötet. Megjelenik havonként. Ára 10 kor. Tagoknak ingyen.

Galilei. Szabadtölművesi havi szemle. (Magy. és német.) Szerk. Sgalitzer Gyula. Nyom. a Wendt-féle kny. II. évf. Havonként. Ára 3 korona.

Illusztrált Lapok. Illustrierte Blätter. (Magy. és német.) Szerk. Bolgár Lajos. Nyom. a Werbőczy kny. 1899. évf. Megjelenik havonként. Ára 20 kor.

Keleti Szemle (Revue Orientale.) (Magyar, német, angol, francia.) Szerk. Kúnos Ignác és Munkácsi Bernát. Nyom. Franklin társ. I. évf. Évnyegyedekint. Ára 8 kor.

Kőfaragó. (Magyar és német.) Szerk. Groszmann Hugó. Nyom. Fried és Krakauer. I. évf. Havonként. Ára 1 kor. 20 fillér.

Magyar Fogászati Szemle. (M. és német.) Szerk. és kiadja Bauer Samu. Nyom. Várnai F. IV. évf. Evenként 12 szám. Ára 6 kor.

Magyar kir. postatakarékpénztári Közlöny. (Magy. és horvát.) Nyom. az Athenaeum r. t. XV. évf. Megjelenik havonként.

Kőműves. (Maurer.) Szerk. Söröli József. Nyom. Fried és Krakauer. I. évf. Havonként. Ára 1 kor.

Magyar Malom-közlöny. Ungarische Mühlen-Nachrichten. Szerk. és kiadja Markstein Ignác. Nyom. Markovits és Garai. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 kor.

Magyarország és a külföld. (Magyar, német, francia és angol.) Szerk. Zinner Gyula. Nyom. Fritz Armin. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 16 kor.

Magyarország és a Nagy Világ. — Ungarn und Ausland. La Hongrie et l'Étranger. Hungary and foreign countries.

Szerk. Holló Tivadar. Ny. Hornyánszky Viktor. V. évf. Havi lap. Ára 20 kor.

Művezetők lapja. (Werkmeister Zeitung.) Szerk. Pálik Ferencz. Nyom. Posner Károly Lajos és fia. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 kor. 80 fill. Tagoknak 3 kor. 30 fill.

Az »Osztályorsjáték.« (Magy. és német.) Klassen-Lotterie. Szerk. Singer Artur. Nyom. a Hungaria kny. IV. évf. Megjelenik havonként. Ára 10 kor.

Rovartani Lapok. (Német kivonatlat.) Szerk. Abafi Aigner Lajos, Jablonski József és Csiki Ernő. Nyom. Schmidl H. VII. kötet. Évenként 10 szám. Ára 8 kor.

Szabók szaklapja. (Magy. és német.) Schneider Fachblatt. Szerk. Honti Géza. Nyom. Neumayer Ede. VIII. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 korona 40 fillér.

Szt-Lukács-fürdő. (Melléklete román ny.) Szerk. Bosányi Béla. Nyom. Pallas kny. XIII. évf. Megjelenik havonként.

Természetrizsi Füzetek. Zeitschrift für Zoologie, Botanik, Mineralogie und Geologie nebst einer Revue für das Ausland. — Journal pour la zoologie, botanique, minéralogie et géologie avec une revue pour l'étranger. — Periodical of zoology, botany, mineralogy, and geology besides a review for abroad. (M., latin és német.) Szerk. Mocsáry Sándor. Nyom. a Franklin társ. XXIII. kötet. Évenként 4 füzet. Ára 10 kor.

La Toilette. (Magy. és német.) Szerk. Krausz Adolf. Nyom. Buschmann F. XIX. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Utazási és fürdő közlöny. (Magyar német, francia és angol nyelven.) Szerk. Kövér Viktor. Nyom. Valter Ernő. III. évf. Megjelenik havonként. Ára 4 korona.

A Zenekar. (Magy. és német.) Das Orchester. Szerk. Klökner Gyula. Nyom. Athenaeum r. t. II. évf. Megjelenik havonként. Ingyen küldetik.

Összesen 27.

b) VIDÉKEN.

Concordia. (Pozsony.) Organ des Gabelsb. Stenogr. Vereines. »Concordia.« (Magy. és német.) Szerk. Theiss. Nyom. Freistadt Mór. XV. évf. Évenként 6 szám. Ára 2 kor. 40 fill.

Értesítő az Erdélyi Múzeum-Egylet Orvos - Természet - Tud.

Szakosztályából. — Sitzungsberichte der Medicinisch-Naturwissensch. Section des Siebenbürgischen Museumvereins. (M. és német.) Szerk. Szabó Dénes és Apáthy István. Nyom. Ajtai K. Albert. XXV. évf. Megjelenik időközönként. Ára 6 kor.

Vasvármegyei Tűzrendészeti Közlöny. (Szombathely.) (Melléklete német.) Szerk. Barabás István. Nyom. Bertalanffy József. VII. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor.

Összesen 3.

III. NEM-MAGYAR NYELVŰ FOLYÓIRATOK.

I. Németek.

a) BUDAPESTEN.

Allgemeine Rundschau. Publications-Organ. Nyom. a Hunnia kny. 1900. évf. Időköz nem köve jelenik meg. Ára 24 kor.

Antonius-Blätter. Szerk. Buday Alfréd. Nyom. a Stephaneum kny. I. évf. Évenként 12 füzet. Ára 2 korona.

Balneologische Rundschau. Szerk. és kiadja Preysz Kornél. Nyom. a Pesti kny. 1900. évf. Évenként 4 szám. Ára 5 korona.

Bauarbeiter. (L. Építőmunkás.) Offizielles Organ der Maurer, Zimmerer, Weiss- u. Stukkaturarbeiter stb. Szerk. Bauer János. Nyom. Fried és Krakauer. V. évf. Havonként. Ára 2 kor. 80 fill.

Dynamo. Zeitschrift für die technischen u. kommerziellen Interessen d. elektrotechnischen Industrie. Szerk. Markstein Vilmos. Nyom. Fried és Krakauer. II. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 korona.

Gute Gesundheit. Zeitschrift für allgemeine Gesundheitspflege. Szerk. Wiesner S. Nyom. a Werbőczy kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Feuerpolizeiliche Blätter. Beilage der »Tűzrendészeti Lapok.« Szerk. Markusovszky Béla. Nyom. Gross és Grünhut. 1900. évf. Ára 2 kor. 44 fill.

Lustige Blätter. Nyom. Márkus Samu. 1900. évf. Megjelenik havonként. Ára ?

Mitteilungen aus der Schmalspurbranche. Szerk. Nágel Zsigmond. Nyom. a Pesti kny. Megjelenik havonként.

Orient. Organ der symb. Grossloge von Ungarn. Szerk. Pay'r Ede. Ny. Márkus Samu. XII. (= 25.) évfolyam. Havonként jelenik meg. Tagoknak ingyen.

Der Practische Arzt. (A »Gyakorló Orvos« német kiadása.) Szerk. Stadler Károly. Ny. Károlyi György. XI. évf. Havonként . . .

Rathgeber. Szerk. és kiadja Roeder Róbert. Nyom. a Werbőczy kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Ungarische Biene. Szerk. Binder Iván; kiadja a Magyar Méhészek Egyesülete. Ny. Brózsa Ottó. XXVIII. évf. Havi folyóirat. Ára 6 kor., az egyesület tagjai 4 kor. tagdíj fejében kapják.

Ungarländischer Bote. Nyom. Löblowitz Zsigmond. 1900. évf. Megjelenik havonként. Ára 6 korona.

Ungarische Börsen-Journal. (Magyar tőzsde közlöny.) Szerk. Hilrich. Nyom. Fried és Krakauer. XXI. évf. Megjelenik havonként. Ára ?

Werkmeister Zeitung. Vereins- u. Fach-Organ des »Ungarländischen Werkmeister Verband«-es. Szerk. Palik Ferencz. Nyom. Posner Károly Lajos és fia. III. évf. Havonként. Ára 4 kor. 80 fill.

Zeitschrift für Ungarisches Öffentliches und Privatrecht. Szerk. Sgalitzer Gyula. Ny. Markovits és Garai. V. évf. Meg nem határozott időben jelenik meg. Ára 14 korona.

Osszesen: 17.

b) VIDÉKEN.

Akademische Blätter. (N.-Szeben.) Organ d. siebenbürgisch-sächsischen Hochschüler. Szerk. Buchholzer Ernő. Ny. Krafft Vilmos. IV. évf. Évi 10 szám. Ára 3 korona.

Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde. (N.-Szeben.) Uj folyam. Ny. Krafft Vilmos. XXX. köt. Időhez nincs kötve. Kötete 4 kor. 20 fill.

Flugblatt der evang. Hilfs-Anstalt A. C. in Ungarn. (Locsmánd.) Szerk. Löw Fülöp. Ny. Hornyánszky Viktor Budapest. 1900. évf. Ingyen küldetik.

Internationale Briefmarken-Börse. (Temesvár.) Szerk. és kiadja Rácz Fer. János. Nyom. az Unió kny. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 kor. 40 fill.

Jahrbuch für die Vertretung und Verwaltung der evangeli-

schen Landeskirche A. C. in den siebenbürgischen Landesteilen Ungarns. (Nagy-Szeben.) Kiadja a tartományi consistorium. Ny. Drotleff József. X. kötet. Időhöz nincs kötve. Ára 2 kor. 40 fill.

Kammer - Mittheilungen. (Pozsony.) Kiadó: a keresk. és iparkamara; szerk. titkára Jordán Károly. Ny. Eder István. III. évf. Havonként jelenik meg. Ingyen.

Korrespondenzblatt des Vereins für siebenbürgische Landeskunde. (N.-Szeben.) Szerk. dr. Schullerus A. Ny. Krafft Vilmos. XXIII. évf. Havonként jelenik meg. Ára 2 kor.

Der Laubfrosch. (Ó-Széplak.) Szerk. báró Friesenhof Gergely; kiadja a Nyit-ravölgyi Gazdasági Egyesület meteorológiai intézete. Ny. egyesületi sajtó. XVII. évf. Havilap.

Monatlicher Anzeiger des Christlichen Vereins Junger Männer. (Bécs.) Ny. Hornyánszky Viktor Budapest. IV. évf. Havi lap. Ára 60 fillér.

Nachrichten des Oedenburger-Comitats-Agricultur-Vereins. (Sopron.) Nyom. Romwalter Alfréd.

Schul- u. Kirchenbote. (Brassó.) Szerk. Morres Eduárd. Nyom. Gött János fia. XXXV. évf. Megjelenik havonként. Ára 5 korona.

Unsere Gesundheit. (Temesvár.) Szerk. Szana Sándor. Ny. »Unió.« II. évf. Havi. Ára 60 fillér.

Der Vereinsbote. (Rába-Füzes.) Szerk. Ruisz Rudolf. Ny. Wellisch Adalbert Szent-Gothárdon. XII. évf. Havilap. A szentgróti gazdasági egyesület tagjainak díjtalanul jár; különben 2 kor.

Osszesen: 13.

III. Szerbek.

VIDÉKEN.

ЖЕЧКИ CBET. (Ujvidék.) A szerb jótékony-egylet lapja. Szerk. Varagyanin Árkád. Ny. Ivkovits György. XV. évf. Havi lap. Ára 2 korona.

ЛЕТОПИС МАТИЦЕ ЦРНКЕ. (Ujvidék.) Szávits Milán. Ny. Popovits testv. 1900. évf. Negyedévenként egy füzet. Ára 1 kor. 40 fill.

ШКОЛКИ ЛИСТ. (Zombor.) Szerk. kiadó Vukicsevic Miklós. Ny. Bittermann Nándor és fia. XXXII. évf. Havonként jelenik meg. Ára 3 korona.

ЦИОМЕНАК. (Pancsova.) Szerk. és kiadja Martinovits Iván. Ny. Jovanovits testv. VIII. évf. Havi lap. Ára 2 frt.

УНЧЕР. (Ó-Becse.) Szerk. és kiadó Manojlovits Joan. Ny. Löwy Lajos. 1900. évf. Havi folyóirat. Ára ?

Összesen: 5.

IV. Horvát.

BUDAPESTEN.

Glasnik sreće. Szerk. Jurčević István. Nyom. Pollák M. Miksa és trsa. III. évf. Ezenként 4 szám. Ingeny küldetik.

Összesen 1.

V. Tótok.

a) BUDAPESTEN.

Naša Nadej. Szerk. Varga Mihály, később Janda József. Ny. »Franklin« társulat, később Valter Ernő. IV. évf. Havi folyóirat. Ára 1 kor. 60 fill.

Összesen 1.

b) VIDÉKEN.

Časopis Museálnej Slovenskej Spoločnosti. (Turócz-Sz.-Márton.) Szerk. Sokolik A. Kiadja a tót nemzeti múzeum. Ny. részv.-társ. (Társlapja: Sbornik . . .) III. évf. Ezenként 6 szám. Ára 2 kor.

Černokňazník. (Turócz-Sz.-Márton.) Szerk. Čajda György. Ny. részv. társ. XXV. évf. Havilap. Ára 4 kor.

Cirkevné Listy. (Liptó-Szent-Miklós.) Fel. szerk. Janoška György. Ny. Salva Károly. XIV. évf. Havilap. Ára 6 korona.

Dennica. (Rózsahegy.) Ženský list pre poučenie a zábavu. Szerk. Vansová Teréz. Ny. Salva Károly. III. évf. Havonként. Ára 2 korona.

Hospodárske Noviny. (Turócz-Sz.-Márton.) Szerk. kiadó: Kompiš Péter. Ny. részv.-társ. III. évf. Havilap. Ára 2 kor.

Kazateľna. (Lenge.) Szerk. Osvald Fer. Rikhárd. Nyom. Salva Károly Liptó-Rózsahegy. XX. évf. Megjelenik havonként. Ára 8 kor.

Král'ovna Sv. Ruženca. (Trsztena.) Szerk. tul. Pironcsák István. Ny. Rózsa Kálmán és neje Budapesten, később Trnkóczy József Alsókubinban. XII. évf. Havi lap. Ára 1 kor. 60 fill.

Noviny malých s mnohými obrázkami. (Szenicze.) Szerk., kiadja és nyom. Bezsó János. II. évf. Ezenként 8—10 szám. Egyes szám ára 4 fill.

Posol b. Srđca Ježišového. (Nagy-szombat.) Szerk. Kubina A. Ny. Winter Zsigmond. IV. évf. Havi folyóirat. Ára 1 korona.

Priatel dietok. (Liptó-Szent-Miklós.) Szerk. Uram-Podtatranský R. Nyom. Salva Károly Liptó-Rózsahegy. III. évf. Havonként. Ára 1 korona.

Pútnik. (Nagy-Szombat.) Szerk. Matzenauer-Benyovszky F. O. Ny. Winter Zsigmond. XIII. évf. Havi lap. Ára 1 korona.

Rodina a škola. (Turócz-Szent-Márton.) Folyóirat szülők és tanítók számára. Szerk. Vajansky Szvetozár Hurbán. Nyom. a turóczszentmártoni részv. nyomda. I. évf. Megjelenik havonként. Ára ?

Slovenské Pohľady. (Turócz-Szent-Márton.) Szerk. és kiadó Škultéty József. Ny. részv.-társ. XX. évf. Havi folyóirat. Ára 10 kor.

Stráž Na Sione. (Rózsahegy.) Szerk. kiadó Zoch Pál. Ny. Salva Károly Liptó-Szt.-Miklóson. VII. évf. Havi folyóirat. Ára 2 kor.

Svetlo. (Vágújhely.) List spolkov modrého krizá. Szerk. Horvát János. Ny. Salva Károly. I. évf. Havonként. Ára 1 korona.

Zprávy hospodárskeho spolku údolia Nitry. (O-Széplak.) Szerk. Friesenhof Gergely. Nyom. a nyitravölgyi gazd. egy. sajtója. IX. évf. Havonként. Összesen: 16.

VI. Románok.

VIDÉKEN.

Adeverul. Főie religiósá. (Kurtics.) Szerk. Simonca György és Crišan György. Nyom. Réthy Lipót és fia Aradon. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 2 korona.

Pedagogia noauă. (Nagyszében.) Szerk. Span Péter. Nyom. Krafft V. I. évf. Megjelenik havonként. Ára 5 korona.

Transilvania. (Nagy-Szeben.) Szerk. Diaconovich Kornél. Ny. Főegyházmegeyi ny. XXXI. évf. Ezenként 10 szám. Ára 6 korona.

Összesen: 3.

VII. Bunyevác.

VIDÉKEN.

Neven. (Szabadka.) Szerk. Matković N.; kiadó ny. Hirth Lipót és társa. Zombor. XVII. évf. Havilap. Ára 2 kor.

Összesen 1.

VIII. Esperanto nyelven.

VIDÉKEN.

Lingvo internacia. (Szegszárd.)
Monata gazeto por la lingvo esperanto.
Szerk. Nyglén Pál. Upsalában. Nyom.
Lengyel Pál. V. évf. Megjelenik havonként. Ára 5 kor. 50 fillér.

Összesen: 1.

ÖSSZEGEZÉS.

	Budapesten	vidéken	összesen
Magyar nyelvű folyóirat (ebből többnyelvű Budapestben 27, vidéken 13.)	225	125	350
Német nyelvű folyóirat	17	13	30
Horvát »	1	—	1
Szerb »	—	5	5
Tót »	1	16	17
Román »	—	3	3
Bunyevác »	—	1	1
Esperanto »	—	1	1
Összesen	244	164	408

FÜGGELEK.

A magyar nyelvű hirlapok és folyóiratok statisztikája
1780-tól 1900-ig.

SZINNYEI JÓZSEFTŐL.

Az első magyar hirlap 1780. jan. 1-én jelent meg Pozsonyban (Rát Mátyás *Magyar Hirmondó*-ja). Budapesten 1788. okt. 8-án szerdán indult meg az első magyar rendes hirlap *Magyar Merkurius* címmel, hetenként kétszer járt, és Paczkó Ferencz betűivel nyomtatott Pesten. A második lap Pesten az 1806. jul. 2-án keletkezett *Hazai Tudósítások*: szerk. Kulcsár István. Ez volt az első magyar hirlap, mely 4-rét alakban jelent meg és hosszabb életű volt.

1830-ban 10 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1840. elején 26 magyar lap volt hazánkban.

1847-ben 33.

1848—49-ben 86 magyar hirlap jelent meg.

1850. elején 9 lap adatott ki magyar nyelven.

1854. márcz. 5-én, mikor a *Vasárnapi Ujság* megindult, ezzel együtt 20 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1861. elején, midőn az első évi rendes hirlapkimutatást a *Vasárnapi Ujság* közölte, 52 volt a magyar hirlapok és folyóiratok száma.

1862. elején	65	1881. elején	356
1863. »	80	1882. »	412
1864. »	70	1883. »	427
1865. »	75	1884. »	482
1866. »	81	1885. »	494
1867. »	80	1886. »	516
1868. »	140	1887. »	539
1869. »	163	1888. »	561
1870. »	146	1889. »	600
1871. »	164	1890. »	636
1872. »	198	1891. »	645
1873. »	201	1892. »	676
1874. »	208	1893. »	699
1875. »	246	1894. »	735
1876. »	240	1895. »	806
1877. »	268	1896. »	801
1878. »	281	1897. »	937
1879. »	321	1898. »	1107
1880. »	368	1899. »	1374
		1900. »	1102

hirlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven.

Remek diszmunka!

• A •
      XIX. század

magyar művészete!

== 235 szöveggéppel és 30 műmelléklettel ==

SZÁZ ÉV A MAGYAR MŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBŐL

IRTA

235 szöveggéppel SZANA TAMÁS 30 műlappal

~~~~~ Ára díszkötésben 40 korona ~~~~~

E díszmű valóságos meglepetés a műkedvelő magyar közönségnek, mely a magyar festészeti és szobrászati remekművek ily egységes áttekinthető képét még soha sem látta maga előtt: meglepetés különösen azon örvendetes és gyönyörködtető hatás következtében, melyet ennyi szép műalkotás szemlélése kelt.

Szana a magyar géniusz örökbecsű és csodaszép alkotásait mutatja be írásban és képen

~~~~~ E díszmű ~~~~~

120 legjelesebb festésünk és szobrászunk életét és munkáit mutatja be

A művet 235 szöveggép és
≡ 30 műmelléklet díszíti ≡

••• AZ „ATHENAEUM” RÉSZVÉNYTÁRSULAT KIADÁSÁBAN •••

UJABBAN MEGJELENT:

MAGYAR ÉS NÉMET KÉZI SZÓTÁR

••••• TEKINTETTEL A KÉT NYELV SZÓLÁSaira. •••••

==== I. =====
Német - magyar
==== rész. =====

••• Szerkesztette: •••
KELEMEN BÉLA,
• all. főreáliskolai tanár. •

**Bolti ára szép
félbőr-kötésben
7 korona 50 fill.**

Kelemen Béla Kézi Szótára előreláthatólag ugyanoly kedvező fogadtatásra számíthat, aminőben Zsebszótára részesült. A Kézi Szótár lehető teljességben öleli fel a magyar és német nyelv közkeletű szókincsét és e mellett tág teret juttat a két nyelv **szólásainak** is. A Kézi Szótár a nyelvtani alakokat is közli és úgy német, mint magyar szó- és szóláskincse minden ízében világos, helyes és modern.

A Kézi Szótár I. kötetének ára pompás félbőr-kötésben csak **7 kor. 50 fill.** Ezen olcsó ár mellett mindenki megszerezheti ezt a jeles könyvet.

ATHENAEUM r.-t. könyvkiadó-osztálya.

==== SZÁZADUNK =====

MAGYAR IRODALMA KÉPEKBEN.

Széchenyi föllépésétől a kiegyezésig

..... Irta

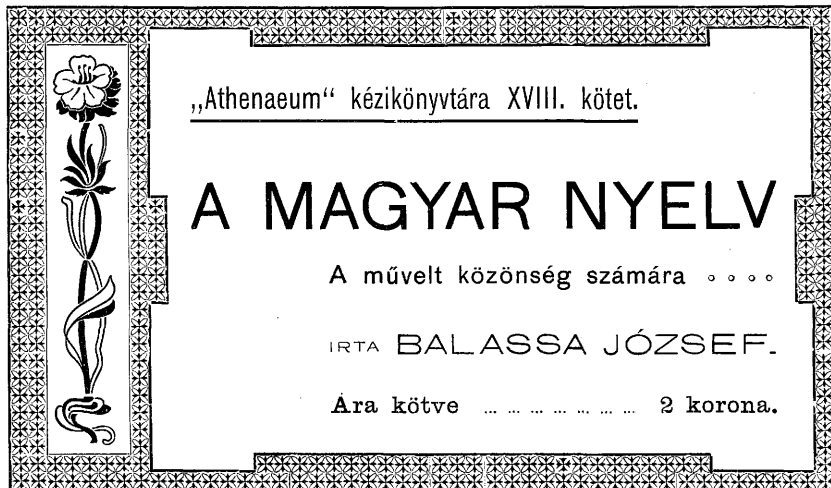
Endrődi Sándor.

Kiadta az Athenaeum. Ára diszes vászonköt. 6 kor.

Régóta nehezen várt könyv ez az Endrődi Sándoré, amely az ihletett poéta édes szózatával regél; cseveg a magyar irodalom, a mi irodalmunk nagyjairól, akiket idáig talán tudósok szemüvegén keresztül néztünk, és most egyszerre mintegy varázsűtésre, meglepetve nézzük az ő csodálatosan lebilincselő egyéniségüket. A ragyogó nyelvű, tüzes érzésű poéta, életet, színt varázsol a tudomány szürke vásznára és irodalmunk történetének vezéralakjait mindenek számára érdekessé teszi; bemutatja mint írókat, művészeket és embereket.

=====
Kapható minden könyvtárban és a kiadó Athenaeumban,
Budapest, Kerepesi-ut 54. sz.

Az „ATHENAEUM“ r. társulat kiadásában megjelent:

„Athenaeum“ kézikönyvtára XVIII. kötet.

A MAGYAR NYELV

A művelt közönség számára

IRTA BALASSA JÓZSEF.

Ára kötve 2 korona.

Kerüljük a Germanizmust!

Magyaros szerkesztésre vezető •
német-magyar betürendes szólásgyűjtemény.

A nyelvőri irodalom nyomán szerkesztette
Szigeti József. *****

Ára 60 fillér.

BEÖTHY ZSOLT.

A Magyar Irodalom Kis Tükre.

Szellemi életünk fejlődésének áttekintése.

— Ára díszes vászcnkötésben 4 korona. —

Második bővített kiadás.

Az „Athenaeum“ kiadásában Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

Megjelent!

Megjelent!

DR. HORVÁTH CYRILL
MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETE.

I. kötet:

A Régi Magyar Irodalom Története.

Számos szöveggéppel és műmelléklettel.

Ára a 755 lapra terjedő
nagy 8r alaku munkának
fűzve 12, kötve 15 korona.

Kapható fenti kiadótár-
sulatnál, valamint min-
den könyvkereskedésben.

Az Athenaeum Zsebszótárai.

Magyar és Német Zsebszótár.

Tekintettel a két nyelv szólásaira.

— 3-ik kiadás. —

I. rész: Német-Magyar. II. rész: Magyar-Német.

Szerkesztette WOLFF BÉLA.

Minden rész külön csinos vászonkötésben **2** korona.

A két rész erős félbőr-kötésben **4** korona.

Francia és Magyar Zsebszótár.

I. rész:

Francia-Magyar.

II. rész:

Magyar-Francia.

Szerkesztette UJVÁRY BÉLA.

Minden rész külön csinos vászonkötésben **2** korona.

A két rész egy erős félbőr-kötésben **4** korona.

Horvát-Magyar és Magyar-Horvát Szótár.

Szerkesztette MARGALITS EDE.

Ára csinos vászonkötésben **2** korona.

A vonatok indulása Budapestről.

Érvényes 1900. október hó 1-től.

A keleti pályaudvarról					A nyugati pályaudvarról				
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová
D é l e l ő t t					D é l e l ő t t				
32	6	20	v. v.	Nagy-Kanizsa	102	1	00	kel. ost.	(Bécs, Berlin, Páris,
604	6	50	gy. v.	(Gyfehérvár, N.-Szeben,				expr. v.	(Ostende, London
10	6	50	sz. v.	Kolozsvár, M.-Sziget	166	5	55	sz. v.	Palota-Ujpest
402	7	10	gy. v.	Bécs, Grác,	6102	6	35	>	Czegléd, Szolnok
1002	7	15	>	Kassa, Munkács	4102	6	45	>	Esztergom
304	7	30	>	Zágráb, Fiume, Róma	168	6	55	>	Palota-Ujpest
320	7	35	sz. v.	Ruttka, Berlin	6012	7	05	v. v.	Lajosmizse
906	7	35	>	Gödöllő,	1402	7	30	gy. v.	Zsolna, Berlin
1508	7	50	>	Belgrád, Brod	106	8	00	>	Bécs
1008	8	00	>	Kassa, Csorba	708	8	15	>	Temesvár, Orsova
606	8	10	>	Zágráb, Fiume, Pécs	712	8	30	sz. v.	Temesvár
506	8	20	>	Arad, Brassó	170	9	15	>	Palota-Ujpest
6	8	50	gy. v.	Kolozsvár, Brassó	116	9	25	>	Bécs, Berlin
408	8	50	sz. v.	Bécs, Grác					
1708	9	15	>	Munkács, M.-Sziget					
306	9	35	>	M.-Sziget, Stanislau					
			>	Ruttka, Berlin					
D é l u t á n					D é l u t á n				
944	12	00	tv. szsz.	Kis-Körös	6104	12	05	sz. v.	Czegléd, Szolnok
22	12	25	sz. v.	Bicske, N.-Kanizsa	172	12	15	>	Palota-Ujpest
310	12	35	>	Hatvan	136	12	25	>	Nagy-Maros
1302	1	45	gy. v.	Fehring, Grác	4106	12	50	>	Dorog
504	1	55	>	(Kolozsvár, Arad,	174	1	15	>	Palota-Ujpest
4	2	20	>	(Szatmár-Németi	104	1	45	gy. v.	Bécs, Páris
16	2	30	sz. v.	Bécs, Páris, London	1) 4108	2	05	sz. v.	Pilis-Csaba
404	2	35	gy. v.	Bicske	144	2	20	>	Érsekújvár
904	2	40	gy. v.	Kassa, Lemberg	176	2	25	>	Palota-Ujpest
312	2	45	sz. v.	Konstantinápoly	704	2	30	gy. v.	Bukarest
510	2	55	>	Hatvan	4104	2	40	sz. v.	Esztergom
1004	3	00	gy. v.	Szolnok	720	2	45	>	Czegléd
1022	3	20	v. v.	Zágráb, Fiume, Róma	6002	2	55	>	Lajosmizse
910	3	35	sz. v.	Adony-Szabolcs, Paks	716	4	25	>	Szeged
302	3	45	gy. v.	Szabadka	178	4	30	>	Palota-Ujpest
12	4	30	sz. v.	Ruttka, Berlin	138	4	50	>	Nagy-Maros
308	5	20	>	Győr	180	6	00	>	Palota-Ujpest
508	5	45	>	Ruttka, Berlin	140	6	20	>	Párkány-Nána
318	6	25	>	Kolozsvár, Brassó	4110	6	40	>	Esztergom
1706	7	05	>	Hatvan	710	7	00	>	Verciorova, Bukarest
24	7	35	>	M.-Sziget, Stanislau	6014	7	20	v. v.	Lajosmizse
1506	8	00	>	N.-Kanizsa, Triest	182	7	40	sz. v.	Palota-Ujpest
1006	8	30	>	Kassa, Csorba	218	9	05	tv. szsz.	Zsolna, Berlin
406	8	55	>	Zágráb, Fiume, Eszék	118	9	35	sz. v.	Bécs
48	9	00	t. szsz.	Miskolcz, Lemberg	706	10	05	gy. v.	(Szeged, Verciorova,
502	9	15	gy. v.	Bicske	132	10	40	sz. v.	Vác
1904	9	35	sz. v.	Kolozsvár, Bukarest	2) 902	11	20	keleti	(Belgrád,
1304	9	55	>	Gyékényes, Brod	2) 702	11	30	expr. v.	(Konstantinápoly
608	10	00	>	Fehring, Grác				kel. ost.	(Bukarest,
908	10	20	>	Arad, Brassó				expr. v.	(Konstantinápoly
8	10	45	>	Belgrád, Eszék, Brod					
322	11	10	v. v.	Bécs, Sopron					
			>	Ruttka, Miskolcz					

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

4002	6	14	sz. v.	Esztergom	4006	12	30	sz. v.	Dorog
					3) 4008	1	55	>	Pilis-Csaba
					4004	2	29	>	Esztergom
					4010	6	30	>	Esztergom

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról.

—	—	—	—	—	324	6	50	sz. v.	Pécel

A vonatok érkezése Budapestre.

Érvényes 1900. október hó 1-től.

A keleti pályaudvarra					A nyugati pályaudvarra				
vonat-szám	óra	perc	vonat neve	honnan	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	honnan
D é l e l ő t t					D é l e l ő t t				
645	5	00	t. szsz.	Arad	1) 701	12	50	kel. ost.	(Konstantinápoly,
321	5	20	v. v.	Ruttka, Berlin				expr. v.	Bukarest
1707	5	45	sz. v.	M.-Sziget	163	5	40	sz. v.	Palota-Ujpest
607	6	10	>	Brassó, Arad	151	6	20	>	Vác
47	6	15	t. szsz.	Bicsko	1101	6	30	>	Szolnok, Czegléd
405	6	35	sz. v.	Lemberg, Miskolcz	185	6	40	>	Palota-Ujpest
7	6	40	>	Bécs, Sopron	117	6	50	>	Bécs
907	7	05	sz. v.	Belgrád, Brod	709	7	15	>	Bukarest, Verciorova
507	7	10	>	Brassó, Kolozsvár	4107	7	25	>	Dorog
1303	7	25	>	Grác, Fehring	167	7	35	>	Palota-Ujpest
309	7	30	>	Hatvan	217	7	45	tv. szsz.	Berlin, Zsolna
501	7	50	gy. v.	Bukarest, Brassó	6011	7	50	v. v.	Lajosmizse
1021	7	55	v. v.	Paks, Adony-Szabolcs	127	8	15	sz. v.	Párkány-Nána
1505	8	15	sz. v.	Kassa, Csorba	713	8	25	>	K.-K.-Félegyháza
1005	8	20	>	Fiume, Zágráb, Eszék	4101	8	35	>	Esztergom
1003	8	40	gy. v.	Róma, Fiume	169	10	10	>	Palota-Ujpest
1) 319	8	45	sz. v.	Hatvan	715	10	55	>	Szeged
509	9	15	>	Szolnok	143	11	05	>	Érsekujvár
11	9	20	>	Győr					
909	10	00	>	Szabadka					
307	10	05	>	Ruttka, Füle					
23	10	15	>	N.-Kanizsa, Triest					
					1) Érkezik minden hétfőn és csütört.				
1) Közlekedik bez. október 31-ig.					D é l u t á n				
D é l u t á n					D é l u t á n				
311	12	25	sz. v.	Hatvan	171	12	55	sz. v.	Palota-Ujpest
301	12	50	gy. v.	Berlin, Ruttka	703	1	25	gy. v.	Bukarest
903	1	05	>	Konstantinápoly	103	1	50	>	Páris, Bécs
1901	1	25	>	Gyékényes, Pécs	173	1	58	sz. v.	Palota-Ujpest
403	1	30	>	Lemberg, Kassa	175	2	05	>	Palota-Ujpest
3	1	45	>	London, Páris, Bécs	6001	3	15	>	Lajosmizse
503	1	50	>	(Kolozsvár, Arad,	135	4	00	>	Nagy-Maros
1301	2	05	>	Szatmár-Nemeti	6103	4	20	>	Szolnok, Czegléd
315	2	05	sz. v.	Grác, Fehring	4103	4	35	>	Esztergom
21	4	50	>	Gödöllő	177	5	45	>	Palota-Ujpest
313	5	35	>	Bicske, N.-Kanizsa	115	6	05	>	Bécs, Berlin
27	6	05	>	Hatvan	179	6	50	>	Palota-Ujpest
505	6	20	>	Győr	711	7	00	>	Temesvár
905	6	40	>	Brassó, Kolozsvár	707	7	40	gy. v.	Orsova, Temesvár
305	7	00	>	Belgrád, Eszék	1) 4105	8	15	sz. v.	Pilis-Csaba
5	7	15	gy. v.	(Berlin, Ruttka,	181	8	25	>	Palota-Ujpest
605	7	20	sz. v.	(Szerencs	125	8	45	>	Nagy-Maros
1007	8	00	>	Bécs, Grác	105	9	00	gy. v.	Bécs
1705	8	10	>	Brassó, Arad	4109	9	10	sz. v.	Esztergom
407	8	30	>	Fiume, Zágráb, Pécs	1401	9	25	gy. v.	Berlin, Zsolna
1001	8	35	gy. v.	Stanislaw, M.-Sziget	719	9	58	sz. v.	Szolnok, Cegléd
941	8	45	tv. szsz.	Munkács, M.-Sziget	101	11	00	kel. ost.	(London, Ostende,
1507	8	50	sz. v.	Róma, Fiume, Zágráb				expr. v.	Páris, Berlin, Bécs
9	9	15	>	Kis-Körös	6013	11	10	v. v.	Lajosmizse
303	9	20	gy. v.	Csorba, Kassa	1) 901	11	20	keleti	(Konstantinápoly,
603	9	40	>	Bécs, Grác				expr. v.	(Belgrád
25	9	50	sz. v.	Berlin, Ruttka					
401	10	00	gy. v.	(N.-Szében, Gyfehérvár,					
				Kolozsvár, M.-Sziget					
				Triest, N.-Kanizsa					
				Munkács, Kassa					
					1) Közlekedik ünnep és vasárnap bez. nov. 25-ig.				
					2) Érkezik minden kedd, csütörtök és szombaton.				

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdő kiterőbe.

4007	7	17	sz. v.	Dorog	4003	4	41	sz. v.	Esztergom
4001	8	45	>	Esztergom	1) 4005	8	29	>	Pilis-Csaba
					4009	9	20	>	Esztergom

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.

323	6	00	sz. v.	Pécel					

Budapest keleti pályaudvar—Hatvan és vissza.

Állomások	Gy. V. I-II.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	
	402	320	408	306	310	401	312	302	308	318	324	407	303	406	322	401	303	401	303
Budapest kel. p. u. indul	710	730	750	850	1235	235	245	345	520	625	650	800	855	1110					
Pécel indul			831	930	1019	121	338	427	694	709	730	890	940	1220					
Gödöllő érkezik			898	954	1045	147	353	427	680	726	738	911	1005	1285					
Gödöllő indul	*f 753	*f 813	855	955	1046	149	354	428	681	733	738	912	1001	1282					
Aszód indul	*f 813	*f 829	919	1017	1112	216	388	422	659	805	805	935	1035	1301					
Hatvan érkezik	880	845	944	1088	1136	245	355	508	725	833	833	1005	1102	128					
* Budapest keleti pályaudvar—Gödöllő között az utasok leszállása ki van zárva. — ○ Bezárlólag október hó 31-ig közlekedik.																			
Hatvan indul	425	452	525	600	652	808	1020	1137	1205	332	454	632	652	803					
Aszód indul	306	412	522	629	717	833	1030	1123	1233	359	521	658	719	852					
Gödöllő érkezik	345	522	625	704	746	902	1121	*1244	1244	430	532	725	745	* 914					
Gödöllő indul	350	524	627	706	748	903	1122	—	200	432	54	726	747	—					
Pécel indul	424	1 529	650	721	840	926	1145	—	223	455	621	749	810	—					
Budapest k. p. u. érkezik	520	635	730	845	845	1025	1250	130	895	535	700	830	850	1000					

Budapest keleti pályaudvar—Bicske és vissza.

Állomások	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-II.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	Sz. V. I-III.	Gy. V. I-III.	
	47	6	22	1302	16	4	16	12	12	12	48	48	1304	15	15	15	15	15	15
Budapest keleti p. u. ind.	650	850	1225	145	230	280	230	430	900	955	1045	1045	1304	1045					
Budapest-Ferencváros ind.	707	906	1236	201	241	286	241	441	924	1008	1052	1052	1304	1052					
Budapest-Kelenföld ind.	721	907	1246	202	252	297	252	453	945	1018	1110	1110	1304	1110					
Bicske érkezik	827	945	1303	240	356	345	356	557	1100	1121	1218	1218	1304	1218					
* A 7., 8. és 1304. sz. személyvonatoknál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.																			
Bicske ind.	435	505	546	746	111	1250	148	317	431	619	742	742	1304	742					
Budapest-Kelenföld érkezik	524	612	651	849	128	129	148	418	536	658	846	846	1304	846					
Budapest-Kelenföld ind.	547	616	659	853	129	149	149	428	540	659	848	848	1304	848					
Budapest-Ferencváros ind.	602	627	712	909	—	—	—	438	553	—	—	—	—	—					
Budapest keleti p. u. érkezik	615	640	725	920	145	205	205	450	605	715	915	915	1304	915					

Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána és vissza.

| Állomások | | Sz. V.
1061
I-III. | Sz. V.
165
I-III. | Gy. V.
1402
I-II. | Gy. V.
106
I-II. | Sz. V.
170
I-III. | Sz. V.
116
I-III. | Sz. V.
172
I-III. | Sz. V.
136
I-III. | Sz. V.
174
I-III. | Gy. V.
104
I-II. | Sz. V.
144
I-III. |
|--|------|--------------------------|-------------------------|-------------------------|------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|------------------------|-------------------------|
| Budapest ny. p. u. | ind. | 552 | 655 | 730 | 900 | 915 | 925 | 1215 | 1225 | 115 | 145 | 290 |
| Patota-Ujpest | " | 610 | 710 | — | — | 930 | f) 939 | 1230 | f) 1241 | 130 | — | f) 235 |
| Vác | " | érk. | érk. | 803 | — | — | 1018 | — | — | — | 218 | 318 |
| Nagy-Maros | " | — | — | 891 | — | — | 1050 | — | — | — | *235 | 355 |
| Párkány-Nána | érk. | — | — | 818 | 909 | — | 1130 | — | 157 | — | 258 | 445 |
| *Sz. V. 118 I-III. T. V. sz. sz. 218 I-III. | | | | | | | | | | | | |
| Budapest ny. p. u. | ind. | 225 | 430 | 480 | 600 | 620 | 740 | 905 | 935 | 1040 | — | 1040 |
| Patota-Ujpest | " | 240 | 445 | f) 504 | 615 | 632 | 755 | 920 | f) 951 | 1050 | — | 1050 |
| Vác | " | érk. | érk. | 543 | érk. | 708 | érk. | 1005 | f) 1035 | 1140 | — | 1140 |
| Nagy-Maros | " | — | — | — | — | 741 | — | 1042 | 1108 | — | — | — |
| Párkány-Nána | érk. | — | — | érk. | — | 830 | — | 1125 | 1149 | — | — | — |
| *Sz. V. 107 I-III. T. V. sz. sz. 217 I-III. | | | | | | | | | | | | |
| Allomások | | | | | | | | | | | | |
| Párkány-Nána | ind. | — | — | — | 448 | — | 522 | 600 | — | 840 | — | 1237 |
| Nagy-Maros | " | — | 520 | — | 530 | — | 615 | 630 | — | 931 | — | — |
| Vác | " | — | 520 | — | f) 600 | — | 651 | 721 | — | 1004 | — | — |
| Patota-Ujpest | " | 525 | 604 | 635 | 1) 637 | 720 | 1) 739 | 802 | 955 | 1052 | 1240 | 118 |
| Budapest ny. p. u. | érk. | 520 | 630 | 640 | 650 | 735 | 745 | 815 | 1010 | 1105 | 1235 | 150 |
| *Sz. V. 173 I-III. Sz. V. 175 I-III. Gy. V. 133 I-III. Sz. V. 177 I-III. Sz. V. 115 I-III. Sz. V. 179 I-III. Sz. V. 181 I-III. Sz. V. 123 I-III. Gy. V. 105 I-III. | | | | | | | | | | | | |
| Párkány-Nána | ind. | — | — | 290 | — | — | — | — | — | 749 | — | 895 |
| Nagy-Maros | " | — | — | 305 | — | — | — | — | — | 713 | — | 833 |
| Vác | " | — | — | 347 | — | — | — | — | — | 720 | — | 822 |
| Patota-Ujpest | " | 145 | 250 | 317 | 530 | 515 | 635 | 510 | 1) 832 | — | — | — |
| Budapest ny. p. u. | érk. | 158 | 305 | 400 | 545 | 605 | 650 | 825 | 845 | 900 | 925 | — |

* Ezen vonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

főgimnázium, a dévai áll. főreáliskola, Gerold és társa, a hajdúböszörményi kir. kath. főgimnázium, a hont-vármegyei múzeum-társulat, Karácsonyi János, a keszthelyi gróf Festetich-könyvtár, a kisújszállási ev. ref. főgimnázium, Kugli és Deutsch zágrábi könyvkereskedése, a Ludovika-akadémia, a marosvásárhelyi ev. ref. főiskola, báró Mednyánszky Dénes, Meliőrisz Béla, a miskolczi polgári iskola, a nagyenyedi Bethlen-főiskola, a nagykőrösi ev. ref. főgimnázium, Palczér Ernő, a pannonhalmi főapátság közp. könyvtára, a pápai ev. ref. főiskola, a pozsonyi kir. jogakadémia, a pozsonyi kir. kath. főgimnázium, Révész Kálmán, Schwarz Károly, a selmeczbányai ág. ev. liceum, Somogy várm. kaposvári könyvtára, a soproni áll. főreáliskola, Szalay László, a szamosújvári állami főgimnázium, a szegedi áll. főgimnázium, a szegedi Somogyi-könyvtár (5 kor. 40 fill.). Szendrei János, a székely-keresztúri áll. tanítóképző, a székely-udvarhelyi áll. főreáliskola, a székely-udvarhelyi ev. ref. kollégium, a szombathelyi püsp. papnevelő-intézet, Todoreszku Gyula, Toldy Lajos (2 péld.), az ungvári kir. kath. főgimnázium, a váci kegyesr. főgimnázium, a verseczi áll. főreáliskola, a verseczi közs. tanintézetek könyvtára, a zilahi ev. ref. főgimnázium, Zimmermann Ferencz.

Az 1902. évi folyamra: A pozsonyi kir. jogakadémia, Révész Kálmán.

A Magyar Könyvszemle új folyama.

A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára 1893-ban a Magyar Könyvszemle új folyamát indította meg.

A folyóirat, mint a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának hivatalos kiadványa s a magyar bibliográfia egyedüli szakközlönye, 1876 óta áll a haza tudomány érdekeinek szolgálatában. Első sorban a múzeumi könyvtár érdekeinek előmozdítására lévén hivatva, ismerteti annak egyes csoportjait; beszámol az év gyarapodásról, a végzett munkáról és teljes megbízható képet ad a könyvtár belső életéről. Ismerteti a hazai és külföldi könyv- és levéltárakat, kiváló figyelmet fordítva ezek magyar és speciális bibliográfiai vonatkozású anyagának felkutatására és közzétételére. Számot ad a hazai és külföldi bibliográfiai irodalom termékeiről s figyelemmel kíséri a külföldi irodalom hazánkra vonatkozó kiadványait.

A Magyar Könyvszemle évnegyedes füzetekben, évenként márczius, június szeptember és december hónapokban jelenik meg 24—26 ívnyi terjedelemben, több műmelléklettel. Előfizetési ára egész évre 6 korona, a könyvárusi forgalomban 8 kor.; egy-egy füzet ára 2 kor., könyvárusi forgalomban 2 kor. 50 fillér.

Az előfizetési pénzeket a **Magyar Nemzeti Múzeum pénztári hivatala** fogadja el; a folyóirat szellemi részét érdeklő közlemények a **szerkesztő címére a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárába** küldendők.

A Magyar Könyvszemle régi folyamából a II—XVI. köteteket egyenként 4 koronáért, együtt 40 koronáért bocsátjuk előfizetőink rendelkezésére. Megrendelések a Magyar Nemzeti Múzeum pénztári hivatalához intézendők, mely az összeg előzetes beküldése esetén a szállítást bérmentesen eszközöli.

Megjelent és a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában kapható: *A hazai hírlapirodalom 1899-ben. I. A magyar hírlapirodalom, id. Szinnyei Józseftől. II. A nem magyar nyelvű hírlapirodalom, Kereszty Istvántól. III. Folyóiratok, Kováts Lászlótól. Függelék: A magyar nyelvű hírlapok és folyóiratok statisztikája, id. Szinnyei Józseftől. Ára 1 kor. 10 fillér.*

MAGYAR KÖNYVSZEMLE. — REVUE BIBLIOGRAPHIQUE HONGROISE.

Publiée par la bibliothèque du Musée National Hongrois
sous la rédaction de M. le dr. Jules Schönherr.

Quatre livraisons par an; prix du volume | Nouvelle série. IX. volume. 1. livraison
6 couronnes = 6 francs = 5 mares. | son. Janvier—Mars 1901.

Sommaire.

Ladislás Esztegar. Quelques documents concernant la carrière de journaliste de Kossuth	1
Louis Thallóczy. Un livre concernant la bibliographie du despotat	20
Elemér Varjú. La bibliothèque Batthyány à Gyulafehérvár (VII. article avec une table et cinq facsimiles.)	24
Louis Némethy. Imprimeurs, libraires et relieurs à Buda et à Pest au XVII. et XVIII. siècle	53
Paul Erdélyi. Une chanson de Mathias Nagy-Bánkai	62
Louis Kemény jun. Un document de l'histoire de l'imprimerie à Kassa	65
Dániel Havrán. Documents concernant l'ancienne littérature hongroise	68
Indicateur officiel. Rapport sur l'état de la bibliothèque du Musée Nat. Hongrois dans le IV. trimestre de 1900	71
Le règlement de l'inspecteur général des musées et des bibliothèques	74
Littérature. Chronica Hungarorum; édition de G. Ranschburg (Par —g.—) — Joseph Szinnyei, La vie et les œuvres des auteurs hongrois; vol. IV—VII. (Par e. l.) — Otto Hartwig, Festschrift (Par A. Grünm.) — Catalogus codicum manuscriptorum qui in Bibliotheca monasterii B. M. V. ad Scotos Vindobonae servantur (Par V. E.) — Revues des revues I. Revues hongroises II. Revues étrangères	80
La littérature bibliographique hongroise dans le IV. trimestre de 1900. Par Ladislás Kováts	104
Notices. Le renouvellement de l'inspecteur général des musées et des bibliothèques. Mlle Marie Pellechet (—szl.—) Conférences publiques dans la bibliothèque de Musée Nat. Hongrois. Le prix Brunet. La III. conférence bibliographique à Londres. Lettres des artistes hongrois. Un prétendu troisième roduit de l'imprimerie ancienne de Buda (<i>Louis Kropf.</i>) Réforme des caractères typographiques. (<i>Paul Gulyás.</i>) La II. année de la Magyar Miverva. Bibliographie de la littérature hongroise 1886—1900 (—e.) La dissertation de Győri Nagy István (<i>Samuel Krausz.</i>) Correction (<i>Samuel Krausz.</i>)	107
Supplément: Les imprimeries hongroises en 1900.	

Adresse de la rédaction et de l'administration: *Magyar Könyvszemle.*
Budapest, Musée National Hongrois.